

แนวทางการจัดการต้นแบบศูนย์ข้อมูลเพื่อการศึกษาและท่องเที่ยว
ณ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุทอง จังหวัดสุพรรณบุรี

ประดิพัทธ์ เลิศรุจิดำรงค์กุล

คู่มือฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารศิลปะและวัฒนธรรม
คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
มิถุนายน 2563
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

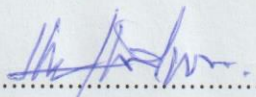
คณะกรรมการควบคุมคุณฐิณีพนธ์และคณะกรรมการสอบคุณฐิณีพนธ์ ได้พิจารณาคุณฐิณีพนธ์ของ
ประดิพัทธ์ เลิศรุจิดำรงกุล ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาคุณฐิ
บัณฑิต สาขาวิชาการบริหารศิลปะและวัฒนธรรม ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

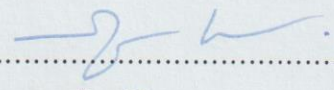
คณะกรรมการควบคุมคุณฐิณีพนธ์

..... อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(ดร.กฤษยา เรืองชีวิน)

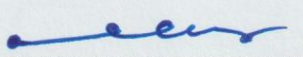

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ดร.มนัส แก้วนุชา)

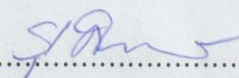
คณะกรรมการสอบคุณฐิณีพนธ์

..... ประธาน
(ดร.วันชัย แก้วไทรสุน)

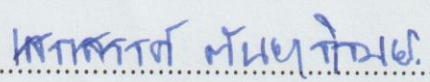

..... กรรมการ
(ดร.กฤษยา เรืองชีวิน)

..... กรรมการ
(ดร.มนัส แก้วนุชา)

..... กรรมการ
(ศาสตราจารย์เกียรติคุณ พันธ์ธนากร)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รุ่งฟ้า กิติญาณสุนต์)

คณะศิลปกรรมศาสตร์อนุมัติให้รับคุณฐิณีพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปรัชญาคุณฐิบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารศิลปะและวัฒนธรรม ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีคณะศิลปกรรมศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.เสกสรรค์ ตันยาภิรมย์)

วันที่ 30 เดือน 12 ปี 2563

กิตติกรรมประกาศ

คุษฎีนิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาจาก ศาสตราจารย์เกียรติคุณ ดร.สันติ เล็กสุขุม ที่วางแนวคิดและแนวทางในการศึกษาวิจัย ศาสตราจารย์ภรดี พันธุภากร ให้คำปรึกษาที่เป็นคุณประโยชน์ อาจารย์ ดร.กฤษณา เรืองชีวิน อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก อาจารย์ ดร.มนัส แก้วบุชา อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ดร.วันชัย แก้วไทรสุน์ ประธานคณะกรรมการสอบคุษฎีนิพนธ์ พร้อมทั้งกรรมการสอบทุกท่าน ที่กรุณาให้คำปรึกษาชี้แนะ และแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ จึงขอแสดงความขอบคุณไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณรองศาสตราจารย์บุญเดิม พันรอบ อาจารย์พิเศษในสาขาการบริหาร ศิลปะและวัฒนธรรม คณะศิลปกรรมศาสตร์ ที่กรุณาให้ความรู้ คำแนะนำ คำปรึกษา รตอ. ธนาวรรณ เลิศรุจิดำรงศกุล นางสาวบารมีตาภรณ์ กิรติสินภูวภัทร์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนัสพงศ์ เกรียงไกรศรี อาจารย์เวชกร ตาลวันนา และ ดร.นิกร กาเจริญ รวมถึงทุกคน ในครอบครัว ที่เสียสละส่วนต่างๆ ให้เป็นกำลังแก่ข้าพเจ้า นอกจากนี้ ยังได้รับความอนุเคราะห์ ด้านข้อมูล จากสำนักศิลปากรที่ 2 สุพรรณบุรี และ เจ้าหน้าที่จากพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติอุทุมพร ทุกๆ ท่าน

คุณค่า และประโยชน์ของคุษฎีนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นกตัญญูแด่ผู้มี พระคุณทุกท่าน ที่ทำให้ข้าพเจ้าเป็นผู้มีการศึกษา และประสบผลสำเร็จมาจนครบเท่าทุกวันนี้

ประดิพัทธ์ เลิศรุจิดำรงศกุล

57810083: สาขาวิชาการบริหารศิลปะและวัฒนธรรม; ปร.ค.(การบริหารศิลปะและวัฒนธรรม)

คำสำคัญ: การจัดการต้นแบบ/ ศูนย์ข้อมูลเพื่อการศึกษาและท่องเที่ยว/ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ
อุทอง/ เส้นทางท่องเที่ยวเมืองโบราณอุทอง

ประติพัทธ์ เลิศรุจิดำรงกุล: แนวทางการจัดการต้นแบบศูนย์ข้อมูลเพื่อการศึกษาและ
ท่องเที่ยว ณ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุทอง จังหวัดสุพรรณบุรี (GUIDELINES OF MANAGING
RESOURCES FOR EDUCATION AND TOURISM CENTRE AT U -THONG NATIONAL
MUSEUM SUPHAN BURI PROVINCE) คณะกรรมการควบคุมคุณภาพนิพนธ์: ภูษา เรืองชีวิน,
ปร.ค., มนัส แก้วบุชา, ปร.ค., 278 หน้า. ปี พ.ศ. 2563.

งานวิจัยเรื่อง แนวทางการจัดการต้นแบบศูนย์ข้อมูลเพื่อการศึกษาและท่องเที่ยว
ณ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุทอง จังหวัดสุพรรณบุรี นี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อนำผลที่ได้จากการ
วิเคราะห์ สรุปเป็นแนวคิด ในการนำเสนอรูปแบบ การจัดการศูนย์ข้อมูลต้นแบบเพื่อการศึกษา
และท่องเที่ยว โดยใช้พื้นที่ ของพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติอุทองเป็นกรณีศึกษา ในการเผยแพร่
ความรู้ให้ข้อมูลด้านการศึกษาและท่องเที่ยวแก่นักท่องเที่ยว

จากการสำรวจข้อมูล พบว่าพื้นที่พิเศษเมืองโบราณอุทอง มีศักยภาพที่จะดึงดูด
นักท่องเที่ยว ให้เข้ามาศึกษาเรียนรู้และท่องเที่ยว แต่ยังขาดแหล่งเผยแพร่ข้อมูล ความรู้ด้านต่างๆ
รวมถึงข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวที่มีมาตรฐานทางด้านความถูกต้องของเนื้อหา ที่ได้รับการยอมรับจาก
นักวิชาการ จากการศึกษา กลุ่มประชากรวิจัย มีความเห็นสอดคล้องกัน ที่จะให้พิพิธภัณฑ์สถาน
แห่งชาติ อุทอง เป็นจุดตั้งต้น ในการเผยแพร่ข้อมูลความรู้ทางวิชาการ และข่าวสารการท่องเที่ยว
ให้กับนักท่องเที่ยว เพื่อใช้เป็นข้อมูลความรู้เข้าไปสู่แหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ในพื้นที่พิเศษเพื่อการ
ท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเมืองโบราณอุทอง กลุ่มประชากรวิจัย ประเภทผู้รับบริการทั้งสามกลุ่มวัย
มีความสนใจ ข้อมูลทางด้านวิชาการและท่องเที่ยว ต่างเห็นควรให้มีการจัดตั้งศูนย์ข้อมูล
เพื่อการศึกษาและเรียนรู้การท่องเที่ยว โดยควรมีการเผยแพร่ข้อมูลที่หลากหลายด้าน อย่างครบครัน
ควรมีการสร้างสื่อที่หลากหลาย ให้ตอบสนองความต้องการทั้งสามกลุ่มวัย ทั้งการนำเสนอข้อมูล
ภายในอาคารและกลางแจ้ง จากการทดลองสร้างต้นแบบความคิด เชิงการบริหาร ศูนย์ข้อมูลฯ
โดยใช้ผลวิเคราะห์จากกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มนำมาประมวลผล พบว่า กรอบการดำเนินงาน
ให้บรรลุเป้าหมายในการจัดตั้งศูนย์ฯ จะต้องประกอบไปด้วย หลักการด้านต่างๆ ที่สำคัญ
เช่นการบริหารองค์กร การบริหารงานบุคคล การจัดการพื้นที่ การจัดการหมวดความรู้ การสร้างสื่อ
การให้บริการ เทคนิคและดูแล องค์ประกอบต่างๆ เหล่านี้ หากนำมาดำเนินการให้สอดคล้องกัน
จะทำให้องค์กรสามารถก่อตั้งขึ้นมาได้ และดำเนินไปอย่างยั่งยืน

57810083: MAJOR: ART AND CULTURAL ADMINISTRATION; Ph.D.

KEYWORDS: MODEL MANAGERMENT/ DATA CENTER FOR EDUCATION AND
TOURISM/ NATIONAL MUSEUM U THONG/ U-THONG ANCIENT
PRADIPHAT LERTRUJIDUMRONGKUL: GUIDELINES OF MANAGING
RESOUSES FOR EDUCATION AND TOURISM CENTRE AT U -THONG NATIONAL
MUSEUM SUPHAN BURI PROVINCE. ADVISORY COMMITTEE: PUVASA
RUANGCHEEWIN. Ph.D., MANUS KEAWBUCHA, Ph.D., 278 P. 2020.

The research of Guidelines of Managing Resources for Education and Tourism Centre at U -Thong National Museum, Suphan Buri Province aims at implementing the results of analysis to create concepts for proposal of the model for Managing Resources for Education and Tourism Centre at U -Thong National Museum, Suphan Buri Province by using the area of U-Thong National Museum as the case study for providing knowledge of education and tourism to visitors.

According to the survey, it was found that the special area of U-Thong Ancient City has potentials to attract tourists to study and do sightseeing. However, it still lacks the information sources to provide knowledge and the sources which are certified for standard of information accuracy and accepted by scholars. Based on the research population, it was unanimously agreed that U -Thong National Museum should be the center providing academic and tourist information which tourists can rely on when they visit tourist attractions located at the special areas for sustainable tourism in U-Thong Ancient City. The research populations, including three age ranges, were interested in academic and tourist information. Therefore, it was recommended that a variety of information should be available for access, and several media should be created to meet the needs of all three age groups and should include both indoor and outdoor presentations. By building of conceptual model for resources management based upon the analysis results obtained from each sample group, it was found that the important factors influencing the achievement of the center establishment consist of various principles such as organizational administration, personnel management, area management, knowledge management, media creation, service provision, and techniques which must be combined appropriately to enable the establishment and ensure sustainable operation of the center.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
วิธีดำเนินการวิจัย	3
ขอบเขตการวิจัย.....	3
กรอบแนวคิดในการวิจัย	4
สมมติฐานการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
2 การทบทวนวรรณกรรมแนวทางการวิเคราะห์ที่เกี่ยวข้อง.....	6
หลักการจัดตั้งพิพิธภัณฑ์.....	6
หลักการด้านการท่องเที่ยว.....	13
การจัดการมรดกวัฒนธรรม.....	14
หลักการบริหารจัดการภายในพิพิธภัณฑ์สถาน.....	17
ศูนย์ข้อมูลด้านการศึกษาและท่องเที่ยว.....	23
ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	24

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3	พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติอุททอง..... 37
	การจัดการข้อมูล และการจัดแสดงภายในพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุททอง..... 38
	การบริหารจัดการของพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุททอง..... 67
	พื้นที่แหล่งโบราณสถาน ในพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน
	เมืองโบราณ อุททอง..... 75
	ข้อมูลพื้นฐานเมืองโบราณอุททอง..... 77
4	การพัฒนาศักยภาพแหล่งเรียนรู้ และแหล่งท่องเที่ยว เมืองโบราณอุททอง..... 109
	ศักยภาพของพื้นที่มรดกทางวัฒนธรรม..... 112
	การวิเคราะห์ความสำคัญของพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุททอง การจัดการ
	และสถานการณ์การท่องเที่ยว..... 113
	ผลการศึกษาวิเคราะห์จากกลุ่มประชากรวิจัย..... 124
	ประเมินความเป็นไปได้ในการจัดตั้งศูนย์ข้อมูล..... 135
5	แนวทางการจัดการต้นแบบศูนย์ข้อมูลเพื่อการศึกษา และท่องเที่ยว ณ
	พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุททอง จังหวัดสุพรรณบุรี..... 139
	แนวทางต้นแบบ..... 139
	แนวทางการออกแบบ..... 145
	แผนการจัดการและบริหารศูนย์ข้อมูล..... 165
	ตัวอย่างการจัดตั้งโครงการ..... 174
6	สรุป และอภิปรายผล 183
	การอภิปรายผล 182
	ข้อเสนอแนะ 190
บรรณานุกรม 191
ภาคผนวก 195
	ภาคผนวก ก 196
	ภาคผนวก ข 263
	ภาคผนวก ค 268
	ภาคผนวก ง 276

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ประวัติย่อของผู้วิจัย	278

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
4-1	แสดงลำดับความต้องการของกลุ่มตัวอย่าง.....	125
4-2	แสดงการเปรียบเทียบความเห็นแต่ละกลุ่มตัวอย่าง.....	129
4-3	สรุปเส้นทางท่องเที่ยว ของพื้นที่พิเศษเมืองโบราณอู่ทอง เส้นทางหลัก	131
4-4	สรุปเส้นทางท่องเที่ยว ของพื้นที่พิเศษเมืองโบราณอู่ทอง เส้นทางหลัก โดยไม่แบ่งกลุ่ม นักท่องเที่ยว.....	132
4-5	สรุปเส้นทางท่องเที่ยว ของพื้นที่พิเศษเมืองโบราณอู่ทอง เส้นทางหลัก โดยไม่แบ่งกลุ่ม นักท่องเที่ยว.....	133
5-1	เรียง 10 อันดับ ของกลุ่มประชากรตัวอย่างวัยนักเรียน ที่สนใจหมวดหมู่ความรู้ในการเข้าชม	139
5-2	เรียง 10 อันดับ ของกลุ่มประชากรตัวอย่างวัยนักศึกษา ที่สนใจหมวดหมู่ความรู้ในการเข้าชม	140
5-3	เรียง 10 อันดับ ของกลุ่มประชากรตัวอย่างวัยผู้ใหญ่ที่สนใจหมวดหมู่ความรู้ในการเข้าชม.....	142

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1-1	พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุทงจังหวัดสุพรรณบุรี สถานที่จัดเก็บและแสดงวัตถุโบราณที่ค้นพบ จากเมืองโบราณอุทง	2
2-1	ภาพอาคารศูนย์ข้อมูล และจัดแสดง เมืองโบราณจินชา.....	33
2-2	ผู้วิจัยเข้าศึกษาเยี่ยมชม แหล่งโบราณคดี ที่ จินชา เมื่อเดือน มีนาคม 2561.....	33
2-3	สิ่งของจัดแสดงใน พิพิธภัณฑ์ มีการแสดงให้ดูได้รอบด้าน.....	34
2-4	การนำอัตลักษณ์ของโบราณวัตถุ มาสัมพันธ์กับรูปแบบของอาคาร และการตกแต่ง....	34
2-5	การออกแบบอาคาร ที่ทันสมัยดึงดูดนักท่องเที่ยว.....	35
2-6	การสร้างพิพิธภัณฑ์น้แหล่ง หรือ Site Museum.....	35
2-7	ผู้วิจัยเดินทางเข้าศึกษาเยี่ยมชมแหล่งโบราณคดี ที่ จินชา เมื่อเดือน มีนาคม 2561.....	36
3-1	ภาพด้านหน้าของพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติอุทง อำเภออุทง.....	38
3-2	การจัดแสดงวัตถุโบราณ ภายใน พิพิธภัณฑ์สถาน แห่งชาติอุทง.....	38
3-3	การจัดแสดงวัตถุโบราณ ภายใน พิพิธภัณฑ์สถาน แห่งชาติอุทง.....	39
3-4	อาคารพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุทง และห้องจัดแสดงภายในอาคาร.....	41
3-5	ภาพห้องจัดแสดง ภายในพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุทง.....	41
3-6	แผ่นดินเผารูปพระภิกษุอุ้มบาตร ศิลปะอินเดียแบบอมราวดี พุทธศตวรรษที่ 9-10....	41
3-7	แผ่นภาพพระพุทธรูปดินเผา ศิลปะทวารวดี พุทธศตวรรษที่ 13-14.....	42
3-8	แผ่นดินเผารูปกนิรี ศิลปะทวารวดี พุทธศตวรรษที่ 13-14.....	43
3-9	ปูนปั้นสตรี นุ่งผ้าถุงเอวต่ำ.....	43
3-10	เศียรพระพุทธรูปหินทราย ศิลปะทวารวดีพุทธศตวรรษที่ 13.....	44
3-11	ตราดินเผารูปสัญลักษณ์ทางศาสนา ศิลปะทวารวดี.....	44
3-12	ตราดินเผารูปสิงโต ศิลปะทวารวดี.....	45
3-13	ชิ้นส่วนของธรรมจักร ที่ขุดพบ.....	45
3-14	แผ่นดินเผารูปบุคคลพื่อนรำ ศิลปะทวารวดี.....	45
3-15	สิ่งปั้นขึ้น.....	46
3-16	ครุฑปั้นขึ้น.....	46
3-17	พระพุทธรูปยืน.....	47

สารบัญญภาพ (ต่อ)

ภาพที่		หน้า
3-18	สิ่งสำริด.....	47
3-19	เศียรพระพุทธรูปทองคำ.....	48
3-20	ลูกปัดจากหิน.....	48
3-21	ลูกปัด ที่พบมากในเมืองโบราณอู่ทอง.....	49
3-22	เครื่องประดับทองคำ.....	49
3-23	เหรียญเงินขนาดเล็ก.....	50
3-24	พระพุทธรูปยืนปางแสดงธรรม.....	50
3-25	พระพิมพ์ดินเผา ศิลปะทวารวดีพุทธศตวรรษที่ 13-14 หรืออายุประมาณ 1,200-1,300 ปี พบที่เมืองอู่ทอง.....	51
3-26	เครื่องประดับทองคำรูปกนิรี.....	51
3-27	เศียรเทวดาปูนปั้น ศิลปะทวารวดี.....	52
3-28	พระพุทธรูปสำริด.....	52
3-29	ธรรมจักรหิน.....	53
3-30	“กุฑู” หรือวงโค้งรูปเกือกม้า เป็นส่วนประดับยอดศาสนสถาน มีอายุประมาณ 1,200-1,300 ปี ขุดพบที่เมืองโบราณอู่ทอง.....	54
3-31	การจัดนิทรรศการเรื่อง คนไทย บริเวณอาคาร 2 ชั้นบน.....	64
3-32	การจัดนิทรรศการเรื่อง เจดีย์ บริเวณพื้นที่โล่งชั้นล่าง ระหว่าง อาคาร1 และอาคาร2.....	64
3-33	การจัดแสดงหลุมขุดค้นจำลอง บริเวณพื้นที่โล่งนอกอาคารด้านทิศใต้.....	65
3-34	การจัดแสดงชิ้นส่วนโบราณวัตถุ บริเวณพื้นที่โล่งนอกอาคารด้านทิศเหนือของอาคารแสดง 1.....	65
3-35	ข้อมูลสถิติจากเว็บไซต์ ของกระทรวงท่องเที่ยวและการกีฬา.....	66
3-36	การจัดแบ่งหมวดหมู่แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่พิเศษเมืองโบราณอู่ทองจากเว็บไซต์ของกระทรวงท่องเที่ยวและการกีฬา.....	66
3-37	แสดงแผนภูมิโครงสร้าง ของพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติอู่ทอง สังกัดอยู่ในสำนักศิลปากรที่ 2.....	67
3-38	การจัดวาง วัตถุ สิ่งของจัดแสดง อาจจะดูขัดตาอยู่บ้าง เพราะวัตถุจัดแสดง กับพื้นที่ไม่ได้ออกแบบมาเพื่อเฉพาะกันและกัน เนื่องจากเป็นแบบค่อยเป็นค่อยไป.....	70

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
3-39 ภาพช่องว่างระหว่าง อาคารจัดแสดงทั้งสอง มีทางขึ้น ลง สำหรับรถเข็นผู้พิการด้วย..	70
3-40 บรรยากาศภายในของห้องจัดแสดง ในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อุทอง.....	71
3-41 การใช้ระบบแสงสีมัลติวิชั่น ประกอบการนำเสนอบนผนังสามมิติ.....	71
3-42 ภาพเจ้าหน้าที่นำชมพิพิธภัณฑฯ.....	72
3-43 ภาพเอกสารสำหรับแจกให้ผู้เข้าชมศึกษาในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติอุทอง.....	73
3-44 แสดงผังองค์กร การแบ่งส่วนงานของพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อุทอง.....	74
3-45 แผนที่แสดงบริเวณพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เมืองโบราณอุทอง.....	76
3-46 ภาพวาดพระภิกษุเหียนจิ่ง หรือเสวียนจิ่ง หรือที่รู้จักกันดีในนามของพระถังซัมจั๋ง...	79
3-47 พระภิกษุอู๋จิ่ง.....	79
3-48 ภาพถ่ายพระพักตร์สมเด็จพระยศจอมพลพระยาดำรงราชานุภาพ.....	80
3-49 ภาพถ่ายศาสตราจารย์ยอร์ช เซเดส์.....	80
3-50 ภาพแสดงส่วนพื้นที่ ที่นักวิชาการเชื่อว่ามิน้ำทะเลท่วมเข้าไปถึงในพื้นที่ดิน สมัย ทวารวดี.....	81
3-51 แผนที่แสดงทะเลโบราณและที่ตั้งชุมชนสมัยทวารวดี.....	82
3-52 ภาพถ่ายทางอากาศ แผนที่เมืองโบราณอุทอง.....	83
3-53 ภาพมุมสูงถ่ายจากดาวเทียมเมืองโบราณอุทองแสดงให้เห็นแนวคันดินและสันฐาน ของเมือง.....	84
3-54 แผนที่ผังจากการสำรวจโบราณสถาน ของกรมศิลปากร.....	85
3-55 เหรียญเงินจารีกว่า “ศุรีทวารวดี สุวรปุณณะ” ด้านหน้า ด้านหลัง.....	85
3-56 แผนที่ สันนิษฐานถึงวัฒนธรรมทวารวดีที่เคยแพร่หลาย ในตอนกลางของดินแดน ที่เป็นประเทศไทย.....	86
3-57 หุ่นจำลองแผนผังของเมืองโบราณอุทอง แสดงสภาพภูมิศาสตร์ รูปเมืองและคูเมือง.	89
3-58 คูเมืองโบราณอุทองและแผนผังโบราณสถาน ที่ขึ้นทะเบียนตำแหน่งไว้ มี 14 หมายเลข.....	91
3-59 เจดีย์หมายเลข 1.....	91
3-60 เจดีย์หมายเลข 2.....	92

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
3-61	เจดีย์หมายเลข 3..... 93
3-62	เจดีย์หมายเลข 9..... 93
3-63	เจดีย์หมายเลข 10..... 94
3-64	เจดีย์หมายเลข 11..... 95
3-65	เจดีย์หมายเลข 12..... 95
3-66	เจดีย์หมายเลข 13..... 96
3-67	ภาพวิหารถ้ำ บริเวณเจดีย์โบราณหมายเลขที่ 14..... 98
3-68	วัดเขาพระศรีสรรเพชญาราม..... 99
3-69	รอยพระพุทธรูป วัดเขาดีสลัก..... 100
3-70	มณฑปครอบรอยพระพุทธรูป วัดเขาพระศรีสรรเพชญาราม..... 100
3-71	อาคารจัดแสดงวัตถุโบราณ ของวัดพระศรีสรรเพชญาราม..... 100
3-72	อุทยานทวาร วดีวัดเขาดีสลัก..... 101
3-73	การแกะสลักพระพุทธรูปวัดเขาทำเทียม..... 102
3-74	วนอุทยานพุ่มวง-คอกช้างดิน..... 103
3-75	วนอุทยานพุ่มวง-คอกช้างดิน..... 104
3-76	สวนหินธรรมชาติ พุหางนาค..... 104
3-77	สำนักสงฆ์พุหางนาค..... 105
4-1	การวิเคราะห์ เพื่อค้นหาจุดแข็งจุดอ่อนด้วยแนวคิดของ SWOT Analysis..... 121
4-2	แสดงรูปแผนที่ พื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเมือง โบราณอุทอง..... 130
4-3	แผนที่แหล่งท่องเที่ยวสำคัญ ในเขตพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวเมือง โบราณอุทอง ที่กำหนดพื้นที่ผัง โดย อพท..... 134
4-4	แผนที่แหล่งท่องเที่ยวสำคัญ ในเขตพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวเมือง โบราณอุทอง จากการค้นคว้าของผู้วิจัย..... 134
5-1	ข้อสรุปแนวคิดการแบ่งสรรการใช้พื้นที่ภายในศูนย์..... 144
5-2	ผังบริเวณของพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อุทอง..... 145
5-3	ส่วนต้อนรับของพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อุทอง..... 146

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
5-4	ภาพทางอากาศพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติอุทุมพร..... 147
5-5	ด้านข้างของอาคาร พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติอุทุมพรที่เสนอทำห้องศูนย์ข้อมูลเพื่อการศึกษาและท่องเที่ยว..... 147
5-6	พื้นที่ระหว่างกลาง 2 อาคารของพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อุทุมพร..... 148
5-7	ผังบริเวณของพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อุทุมพร ที่เป็นแนวคิดการสร้างศูนย์เรียนรู้ฯ.. 150
5-8	ภาพขยายผังบริเวณของพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อุทุมพร ที่เป็นแนวคิดการสร้างศูนย์ฯ..... 151
5-9	แบบแปลนพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติอุทุมพรในปัจจุบัน..... 152
5-10	แบบแปลน ส่วนต่อเติมเพื่อทำเป็น ห้องศูนย์การเรียนรู้เพื่อการศึกษาและท่องเที่ยว ณ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อุทุมพร..... 153
5-11	แปลนแนวคิดการใช้พื้นที่ ห้องศูนย์การเรียนรู้เพื่อการศึกษาและท่องเที่ยว ณ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อุทุมพร ส่วนจัดแสดงข้อมูลความรู้ และข้อมูลท่องเที่ยว. 154
5-12	การวางผังการใช้พื้นที่ให้สัมพันธ์กันกับกิจกรรมและข้อมูล..... 155
5-13	แปลนแนวคิดการสร้างส่วนการจัดแสดงข้อมูลความรู้ด้านการชุดค้น..... 156
5-14	แนวทางการจัดรูปแบบการใช้พื้นที่ให้สัมพันธ์กับอาคารเดิม ที่มีห้องน้ำ และหลุมชุดค้นจำลองเดิม..... 157
5-15	ภาพจำลองแนวคิดการจัดพื้นที่ภายใน ห้องศูนย์การเรียนรู้เพื่อการศึกษาและท่องเที่ยว ณ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อุทุมพร มีส่วนประกอบของสื่อ ในการสร้างการเรียนรู้..... 157
5-16	ภาพจำลองแนวคิดการจัดพื้นที่ภายใน ห้องศูนย์การเรียนรู้เพื่อการศึกษาและท่องเที่ยว ณ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อุทุมพร..... 158
5-17	ภาพจำลองแนวคิดการจัดพื้นที่ภายใน ห้องศูนย์การเรียนรู้เพื่อการศึกษาและท่องเที่ยว ณ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อุทุมพร..... 158

สารบัญญภาพ (ต่อ)

ภาพที่		หน้า
5-31	แนวความคิดการจัดแสดงข้อมูลกลางแจ้งภายนอกอาคาร โดยการจำลองสถาปัตยกรรมสมัยทวารวดี.....	163
5-32	แนวความคิดการจัดแสดงข้อมูลกลางแจ้งภายนอกอาคาร โดยการจำลองสถาปัตยกรรมสมัยทวารวดี เพื่อสร้างบรรยากาศ ให้นักท่องเที่ยวเกิดประสบการณ์.....	163
5-33	แนวความคิดการจัดแสดงข้อมูลกลางแจ้งภายนอกอาคาร โดยการจำลองสถาปัตยกรรมสมัยทวารวดี.....	164
5-34	แนวความคิดการจัดแสดงข้อมูลกลางแจ้งภายนอกอาคาร โดยการจำลองสถาปัตยกรรมสมัยทวารวดี.....	164
5-35	แนวความคิดการจัดแสดงข้อมูลกลางแจ้งภายนอกอาคาร โดยการจำลองสถาปัตยกรรมสมัยทวารวดี.....	165
6-1	กรอบแนวทางการบริหารจัดการศูนย์ จากการพิจารณา บริบทตัวแปร และความเหมาะสม.....	183
6-2	ศาสตร์แห่งแนวคิดกระบวนการบริหารจัดการ ที่ได้จากการวิจัย.....	185

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันการท่องเที่ยวมีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการสร้างภาวะทางอารมณ์และจิตใจของมนุษย์ ตามบทบาทของสังคมที่พัฒนาขึ้น มีคนจำนวนมากหันมานิยมการท่องเที่ยวแนวใหม่ คือการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ เป็นการท่องเที่ยวในแบบมีส่วนร่วม ทั้งศึกษาหาความรู้ ไปพร้อมกับความสุขความเพลิดเพลิน โดยการเดินทางไปในพื้นที่ที่มีคุณลักษณะทางประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เพื่อศึกษาหาความรู้ทางด้านประวัติศาสตร์ ศิลปะ และวัฒนธรรม ที่มีสภาพแวดล้อม สภาพสังคมเป็นตัวส่งเสริมให้เกิดความสุขทางกาย และทางใจ โดยสะท้อนถึงความเฉพาะตัวของแต่ละพื้นที่ทางด้านภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ สังคม วัฒนธรรม ประเพณี สภาพชีวิต และความเป็นอยู่ของคนในแต่ละยุคสมัย (กุลวดี ละม้ายจีน, 2554, หน้า 20)

การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่สำคัญ เป็นกลไกอย่างหนึ่งที่จะผลักดันเงินตราเข้าสู่ประเทศ และสามารถพัฒนาสังคมให้เกิดการจ้างงานได้เป็นจำนวนมาก สถานการณ์การท่องเที่ยวในปัจจุบันจึงเกิดการแข่งขันกันในทุกประเทศ เพราะพบว่าการท่องเที่ยวเป็นสิ่งดึงดูดเงินตราเข้าประเทศได้เป็นอย่างดี ทำให้แต่ละสถานที่ พยายามสร้างแรงจูงใจต่อนักท่องเที่ยว มีการสร้างกลยุทธ์ที่ซับซ้อน แต่ในทางกลับกัน ก็มีผลทำให้เกิดประโยชน์ต่อผู้บริโภค หรือนักท่องเที่ยวได้เช่นกัน ซึ่งจะได้รับสิ่งที่ต้องการได้ตามจุดประสงค์ของการท่องเที่ยวที่มากขึ้น เพราะการแข่งขันในการที่จะบริการหรือตอบสนอง ของแหล่งท่องเที่ยว ย่อมทำให้เกิดประโยชน์ต่อนักท่องเที่ยวนั่นเอง การท่องเที่ยวจึงเป็นเหมือนบ่อเงินบ่อทอง ของสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ ที่ทุกแหล่งท่องเที่ยว จะพยายามยกระดับ ให้เป็นที่ดึงดูดต่อการท่องเที่ยวและยั่งยืน ในขณะเดียวกัน แต่ละสถานที่ จะมีการหาวิธีในการบริหารจัดการ ให้เกิดประสิทธิภาพประสิทธิผล เป็นประโยชน์ ทั้งภาพรวม และภาพย่อยขององค์กร ซึ่งสอดคล้องกับวิสัยทัศน์การท่องเที่ยวไทย ของรัฐบาลที่ตั้งเป้าหมายวิสัยทัศน์ 20 ปีไว้ว่าในพ.ศ. 2579 (กรมการท่องเที่ยว, 2561, หน้า 5) ให้ประเทศไทยก้าวขึ้นเป็นแหล่งท่องเที่ยวคุณภาพชั้นนำของโลก ที่เติบโตอย่างมีคุณภาพ บนพื้นฐานความเป็นไทยเพื่อส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และกระจายรายได้สู่ประชาชนทุกภาคส่วนอย่างยั่งยืน การยกระดับให้สถานที่ท่องเที่ยวมีความน่าสนใจ และมีแรงดึงดูดต่อนักท่องเที่ยวจึงเป็นองค์ประกอบที่สำคัญ

พื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเมืองโบราณอุทอง ที่ครอบคลุมเมืองโบราณอุทองและพื้นที่ใกล้เคียง เป็นแหล่งอารยธรรมทวารวดี จัดว่าเป็นสถานที่นำศึกษาและนำท่องเที่ยวแห่งหนึ่งของพื้นที่จังหวัดสุพรรณบุรี และภาคกลางของประเทศไทย รัฐบาลให้ความสำคัญต่อแหล่งโบราณสถานและโบราณคดีแห่งนี้ โดยได้จัดให้เป็นพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ทั้งยังได้รับการจัดสรรงบประมาณ เพื่อทำโครงการอนุรักษ์ บูรณะและสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับรองรับนักท่องเที่ยว ที่จะเข้ามาในพื้นที่พิเศษเมืองโบราณอุทอง ซึ่งจะเพิ่มมากขึ้นในอนาคต ตามการพัฒนาของประเทศ ในขณะที่เมืองโบราณอุทองนั้น มีสถานที่จัดเก็บและจัดแสดงโบราณวัตถุที่ขุดพบอยู่แล้วคือพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อุทอง นักเรียน นักศึกษา ประชาชน และนักท่องเที่ยว สามารถเข้าชมในพิพิธภัณฑสถานดังกล่าวได้

จากการสำรวจและเก็บข้อมูลเบื้องต้นพบว่า พื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเมืองโบราณอุทอง ยังขาดศูนย์ข้อมูลที่จะตอบสนองต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว ในการให้ความรู้ในด้านต่างๆ นอกเหนืองานด้านโบราณคดี เช่นความรู้ทางด้านประวัติศาสตร์ศิลปะ สถาปัตยกรรม ศิลปะ หัตถกรรม วิถีชีวิต เส้นทางท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงกันระหว่างแหล่งที่ใกล้เคียง และเส้นทางท่องเที่ยวทางเลือก ที่จะทำให้นักท่องเที่ยวได้เข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้เพิ่มมากขึ้น หรือการสร้างวิธีการ หรือกระบวนการเพื่อให้นักท่องเที่ยวใช้เวลาอยู่กับแหล่งท่องเที่ยวแต่ละที่ได้มากขึ้น การวิจัยนี้จึงต้องการเสนอแนวคิดในการให้ข้อมูลความรู้แก่นักท่องเที่ยว เป็นการกระตุ้นต่อการท่องเที่ยว โดยการใช้ศูนย์ข้อมูลการศึกษาและท่องเที่ยว ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวให้กับพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเมืองโบราณอุทองให้เป็นแหล่งศึกษาค้นคว้าเพื่อให้พื้นที่เป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลาย

ภาพที่ 1-1 พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อุทองจังหวัดสุพรรณบุรี สถานที่จัดเก็บและแสดงวัตถุโบราณที่ค้นพบ จากเมืองโบราณอุทอง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสำรวจวิเคราะห์ข้อมูลแหล่งมรดกทางวัฒนธรรม ในพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวเมืองโบราณอุทอง
2. เพื่อศึกษาวิเคราะห์การนำเสนอข้อมูล ของพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติอุทอง
3. เพื่อเสนอแนวทางจัดตั้งศูนย์ข้อมูล ณ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุทอง เพื่อการศึกษา และท่องเที่ยวแก่นักท่องเที่ยว

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รวบรวมข้อมูลภาคเอกสาร ที่เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเมืองโบราณอุทอง ศิลปะทวารวดีในพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเมืองโบราณอุทอง โดยรวบรวม วิเคราะห์ประเด็นปัญหา สรุปผล และนำเสนอข้อมูลด้านการท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบ
2. ศึกษาข้อมูลภาคสนาม ในพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเมืองโบราณอุทอง รวมถึงเส้นทางท่องเที่ยวที่มีความเกี่ยวข้องเพื่อจัดการข้อมูลภายในศูนย์ฯ
3. ศึกษาความต้องการของประชากรกลุ่มตัวอย่าง
4. ประมวลผลข้อมูล วิเคราะห์ และสรุปผล
5. เสนอโมเดลต้นแบบความคิดการบริหารจัดการศูนย์ฯ
6. สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา รวบรวมข้อมูลด้านประวัติศาสตร์ศิลปะ กระบวนการทางโบราณคดี การอนุรักษ์ด้านวัฒนธรรมประเพณี วิถีชีวิต ด้านภูมิศาสตร์ ภูมิสารสนเทศ เส้นทางคมนาคม

ขอบเขตด้านพื้นที่ในงานวิจัยนี้จะกำหนดพื้นที่ศึกษาในเขตพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเมืองโบราณอุทองและพื้นที่เชื่อมโยงใกล้เคียงที่เกี่ยวข้องกับศิลปะทวารวดี ในอำเภออุทอง จังหวัดสุพรรณบุรี โดยยึดตามพื้นที่ ที่ประกาศขององค์การบริหารพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเมืองโบราณอุทอง (อพท.)

ขอบเขตด้านประชากรศึกษากลุ่มประชากรตัวอย่างจาก ผู้ให้บริการ คือเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบต่อพิพิธภัณฑ์ และเกี่ยวข้องกับการให้บริการ และผู้รับบริการ ที่เข้ามาใช้พื้นที่พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุทอง โดยแบ่งเป็นสามกลุ่มวัย เพื่อทราบถึงความต้องการของกลุ่มตัวอย่าง

ขอบเขตด้านการบริหาร ศึกษาครอบคลุมการบริหารจัดการ องค์กร พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อุทอง และหน่วยงานบริหารในพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน หรือ(อพท.) เกี่ยวกับการบริหารจัดการท่องเที่ยว ที่เกี่ยวข้องกับด้านส่งเสริมและเผยแพร่ข้อมูลการท่องเที่ยว

กรอบการดำเนินการวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัยสามารถแสดงตามแผนภูมิได้ดังนี้

สมมุติฐานการวิจัย

การจัดการ ศูนย์ข้อมูลเพื่อการศึกษาและท่องเที่ยว ณ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อุทอง เพื่อนำไปสู่การเป็นแนวคิดต้นแบบที่สามารถนำวิธีคิด หรือวิธีการ ไปกำหนดแนวทางการจัดตั้ง และการบริหารได้จริง

นิยามศัพท์เฉพาะ

การจัดการต้นแบบ Proposed หมายถึงแนวคิดเชิงการบริหาร เพื่อยกร่างแนวทางที่เป็นรูปแบบตัวอย่างโดยสามารถนำไปเป็นแม่แบบหรือต้นแบบในการสร้างศูนย์เรียนรู้เพื่อการศึกษา และท่องเที่ยว

ศูนย์ข้อมูลเพื่อการศึกษาและท่องเที่ยวหมายถึง แนวคิดรูปแบบหน่วยงานที่จัดตั้งขึ้นมาใหม่ ที่จะให้บริการข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว

เส้นทางท่องเที่ยวเมืองโบราณอุทองหมายถึง เส้นทางที่จะเชื่อมแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่พิเศษเมืองโบราณอุทอง

เมืองโบราณอุทองพื้นที่และสิ่งปลูกสร้างภายในคูเมืองโบราณและบริเวณรอบๆ

พื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เมืองโบราณอุทอง พื้นที่ ที่ได้รับประกาศจากรัฐให้เป็นพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเมืองโบราณอุทอง

การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน หมายถึง การบวนการคิดและการจัดการอย่างมีระบบและคำนึงถึง และสนองตอบความต้องการของนักท่องเที่ยว รวมถึงผู้เป็นเจ้าของสถานที่ท่องเที่ยว โดยเน้นการจัดการทรัพยากรมรดกวัฒนธรรม หรือธรรมชาติ เพื่อให้เกิดความมั่นคงของวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของชุมชน รวมถึงระบบ นิเวศของพื้นที่นั้นๆ เพื่อให้เกิดประโยชน์ทั้งในปัจจุบันและในอนาคต ตามหลักขององค์การองค์การการท่องเที่ยวโลก (World Tourism Organization : W.T.O) โดยมี หลัก 5 ประการคือ การอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยว การวางแผน และจัดการในการพัฒนาการท่องเที่ยว การรักษาระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว การรักษาคุณภาพของสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว และการ จัดการผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยว

ประโยชน์ที่ได้รับ

- 1.ได้แนวทางการจัดการภายในศูนย์ข้อมูลเพื่อการศึกษาและท่องเที่ยว
- 2.ได้ต้นแบบการบริหารจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เกี่ยวกับพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเมืองโบราณอุทอง

บทที่ 2

การทบทวนวรรณกรรม และแนวทางการวิเคราะห์ที่เกี่ยวข้อง

เมืองโบราณอู่ทองเป็นแหล่งวัฒนธรรมโบราณซึ่งตั้งอยู่ในภาคกลางของประเทศไทย ข้อมูลจากโบราณคดี สามารถไขความลับเรื่องราวในอดีต เกี่ยวกับความเจริญรุ่งเรือง ในภูมิภาค อุษาคเนย์ ไม่ว่าจะตำนานหรือหลักฐานเอกสาร โบราณได้กล่าวถึงพื้นที่ต่างๆ รวมถึงที่เป็นดินแดน ประเทศไทย มีหลักฐานบ่งชี้ว่าแหล่งโบราณคดีนี้มีความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกัน เมืองที่กล่าวไว้ ตาม เอกสารโบราณ ความเจริญและพลวัตของเมืองนี้ มีความสำคัญ ที่สืบทอดส่งผลมาถึงปัจจุบัน ทำให้ทราบไปถึงรากเหง้าของศิลปวัฒนธรรมไทย ที่ก่อตัวและมั่นคงมาจนถึงทุกวันนี้ จากข้อค้นพบของนักวิชาการกล่าวว่า เมืองโบราณอู่ทองยังเชื่อมโยง ติดต่อกับเมืองโบราณอื่นๆ ในภูมิภาคประเทศ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และดินแดนอื่นของโลกที่อยู่ร่วมสมัยกัน มีการ ค้นพบหลักฐานจนนำไปสู่เรื่องราวต่างๆ มากมาย การศึกษาค้นคว้าหาความรู้เกี่ยวกับเรื่องราว และอารยธรรม ที่ร่วมสมัยกันกับเมืองโบราณแห่งนี้ ได้มีการศึกษากันมาอย่างต่อเนื่อง จนค้นพบ หลักฐานทางโบราณคดีมากมาย นักวิชาการพบว่าคุณค่าของหลักฐานทางโบราณคดีของเมือง โบราณอู่ทอง แห่งนี้ ไม่ใช่แค่เพียงระดับประเทศเท่านั้น แต่มีความสำคัญต่อประวัติศาสตร์ ในระดับภูมิภาค เลยทีเดียว เพราะอารยธรรมทางศาสนาจากชมพูทวีป ที่มาฝั่งรากลึกลงในดินแดนแห่งนี้ได้เจริญขึ้นจนพัฒนาแพร่กระจายไปสู่ส่วนต่างๆ ของโลก แม้กระทั่งยังกลับย้อน ส่งอิทธิพลไปสู่แหล่งดั้งเดิมของพุทธศาสนา สู่ประเทศอินเดียในปัจจุบัน ในรูปแบบพุทธศาสนา แบบสยาม และยิ่งกลายเป็นปรัชญาความคิด ใช้เป็นสิ่งยึดเหนี่ยว ของคนในสังคมส่วนใหญ่ ของประเทศไทย มาจนถึงปัจจุบันนี้ ความสำคัญของ โบราณคดีแห่งนี้จึงเป็นจุดเริ่มต้น ที่ควรที่จะเชิดชูให้โดดเด่น ส่งเสริมให้ คนรุ่นหลัง เห็นคุณค่าให้มากขึ้น

หลักการจัดตั้งพิพิธภัณฑ์

คำว่า “Museum” มาจากภาษากรีกโบราณ อันมีความหมายถึง สถานที่หรือเทวาลัยสร้างขึ้น เพื่ออุทิศให้กับเทพธิดาแห่งศิลปวิทยาการทั้ง 9 พระองค์ ซึ่งเป็นบุตรแห่งเทพเจ้าซุสและพระนาง เมโนซินเป็นเทพธิดาแห่งความทรงจำ (Goddess of Memory) (จิรา จงกล, 2532, หน้า 4-5) พิพิธภัณฑ์สถานจึงเป็นสถานที่รวมของสรรพวิทยาการ อันนำมาซึ่งความรู้ ก่อให้เกิดแรงบันดาลใจ และความเพลิดเพลิน โดยที่บทบาทของพิพิธภัณฑ์ ได้รับการยกย่องให้มีสถานะเป็นสถาบันการ เรียนรู้ที่สำคัญของสังคม ที่จะส่งต่อการการถ่ายทอดการเรียนรู้ จากคนรุ่นหนึ่งไปยังคนอีกรุ่นหนึ่ง มิให้ขาดสาย และอีกนัยหนึ่งถือเป็นแหล่งรวบรวมสะสม ความทรงจำอันรุ่งโรจน์ ในอดีต ของชาติ

ของสังคม ของชุมชน หรือของเอกชนผู้ก่อตั้ง ซึ่งเป็นบทบาทที่สอดคล้องกับนัย ของความหมายเดิม ในยุคกรีกโบราณ (ชีวลีทซ์ บุญเกียรติ, 2559, หน้า 23)

การแบ่งพิพิธภัณฑ์แบ่งได้ 2 แนวทางคือแบ่งตามลักษณะการบริหารหรือผู้เป็นเจ้าของ กับ แบ่งตามลักษณะของสิ่งที่รวบรวมไว้หรือตามแขนงวิชา

1. พิพิธภัณฑ์ตามลักษณะผู้บริหารหรือผู้เป็นเจ้าของ ได้แก่พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ พิพิธภัณฑ์สถานเทศบาล พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ พิพิธภัณฑ์สถานมหาวิทยาลัย พิพิธภัณฑ์สถานแห่งโรงเรียน พิพิธภัณฑ์สถานเอกชน เป็นต้น การแบ่งดังกล่าว เป็นการแสดงถึงลักษณะการควบคุมดูแล หรือผู้เป็นเจ้าของ แต่พิพิธภัณฑ์สถาน ดังกล่าวแต่ละแห่ง อาจจะเป็นพิพิธภัณฑ์สถานในวิชาการแขนงต่างๆ กันได้

2. พิพิธภัณฑ์สถานแบ่งตามสิ่งของที่รวบรวมไว้ มีวัตถุประสงค์ตามแขนงวิชาต่างๆ ทั้งศิลปะ วิทยาศาสตร์ จึงจัดแบ่งเป็นแผนกๆ ส่วนพิพิธภัณฑ์ที่จัดตั้งภายหลัง ก็พยายามที่จำกัดเป็นประเภท บางอย่างจัดแสดงเพียงอย่างเดียว เช่น พิพิธภัณฑ์สถานเรือไวกิง พิพิธภัณฑ์สถานอตอมิก เป็นต้น มีนักวิชาการแบ่งเป็น 3 หมวดได้แก่ ศิลปะ วิทยาศาสตร์ และประวัติศาสตร์ บางคน แบ่งเป็น 4 หมวด คือศิลปะ เทคโนโลยี ธรรมชาติวิทยา และมานุษยวิทยา บางคน แบ่งเพียง 2 หมวดคือ วัฒนธรรมและวิทยาศาสตร์ หรือเรื่องของมนุษย์กับธรรมชาติ (จิรา จงกล, 2532, หน้า 26)

หน้าที่ของพิพิธภัณฑ์สถาน Dr. Douglas A, Allan ได้เขียนบรรยายเรื่อง The Organization of Museum: Practical Advice ซึ่ง UNESCO ได้ตีพิมพ์เมื่อ พ.ศ. 2503 ได้จำแนกหน้าที่ของ พิพิธภัณฑ์สถานไว้ ได้แก่ การรวบรวม การตรวจพิสูจน์ การทำหลักฐาน การสงวนรักษา การจัดแสดง การให้การศึกษาและหน้าที่ต่อประชาชน (UNESCO, 1960, P. 13-27) โดยส่วนที่เกี่ยวข้อง ที่สำคัญของงานวิจัยในครั้งนี้ มีส่วนที่เกี่ยวข้องเรื่องของการจัดแสดง พิพิธภัณฑ์สถานจะต้องจัดไว้ เพื่อให้ผู้เข้าชมได้ชม พิพิธภัณฑ์แห่งใด จัดแสดงได้ดีดึงดูดความสนใจของประชาชนได้มาก ก็จะได้รับการชื่นชม พิพิธภัณฑ์จึงต้องคำนึงถึงเทคนิค วัตถุประสงค์การจัดการให้ความรู้ กับประชาชน ทุกเพศทุกวัย อีกส่วนหนึ่งที่สำคัญคือหน้าที่ให้การศึกษา ให้ความรู้แก่ผู้สนใจกับกลุ่ม ทุกวัย เป็นสถานที่ที่จะให้ความรู้นอกสถาบันศึกษา

แนวความคิดการจัดการพิพิธภัณฑ์สถานแนวใหม่ มีนักวิชาการได้นำเสนอแนวความคิดจัดการ พิพิธภัณฑ์สถานไว้ที่น่าสนใจที่เกี่ยวกับความรู้ 3 ประการ (ชีวลีทซ์ บุญเกียรติ, 2559, หน้า 23-24)

ประการแรก บทบาทหน้าที่ของพิพิธภัณฑ์ร่วมสมัย มีอาจดำรงตนให้อยู่ในสถานะสถาบันการเรียนรู้ที่จะส่งต่อ “ความรู้” และการสื่อสารทางเดียวให้แก่ผู้เข้าเยี่ยมชมพิพิธภัณฑ์ในลักษณะเดิมอีกต่อไป หากแต่ผู้เข้าชมได้มีบทบาทเพิ่มมากขึ้น ที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการสร้างความรู้ ผ่านเนื้อหาทางพิพิธภัณฑ์ “จัดเตรียม” ไว้ให้ ผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์ มิใช่ผ้าขาวที่จะรอให้ภัณฑารักษ์ เป็นผู้แต่งแต้มสีสันความรู้ตามความมุ่งมารถปรารถนาอีกต่อไป เนื่องจากผู้เยี่ยมชมมีเป้าหมายของการแสวงหาความรู้ในเรื่องเฉพาะของตนเอง พวกเขาและเธอประกอบสร้างความรู้ให้กับตนเองผ่านการจัดแสดงของพิพิธภัณฑ์

ประการที่สองพิพิธภัณฑ์จำเป็นต้องคำนึงถึงการสนองตอบต่อกลุ่มผู้เข้าชมที่หลากหลายมากขึ้น ด้วยการขยายบริการ ความรู้ให้กับกลุ่มคนชายขอบ และกลุ่มที่มีการบกพร่องทางกายภาพหรือชาวปัญญา ซึ่งต่างมีทั้งข้อจำกัดในการเข้าถึง และมีข้อเรียกร้องในเรื่อง ความรู้ ที่จัดแสดงและการนำเสนอในพิพิธภัณฑ์ ที่นำเสนอที่แตกต่างกันไป ด้วยเหตุนี้ทิศทางการปฏิบัติการพิพิธภัณฑ์ร่วมสมัย จึงเปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงานในพิพิธภัณฑ์ได้ทำงานร่วมกับกลุ่มพิการอย่างใกล้ชิด เพื่อทำการเข้าใจถึง ความรู้ ในแบบเดิม ดังนั้นการตระหนักถึงความพร้อมทางธรรมชาติทางกายภาพและชาวปัญญาอย่างเป็นระบบ จะช่วยให้สังคมสามารถตอบรับได้

ประการที่สาม กลุ่มของผู้ปฏิบัติการพิพิธภัณฑ์ร่วมสมัยต่างให้ความสำคัญกับความหลากหลายหลาย วิธีการที่จะได้มาซึ่งความรู้ของผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์เพิ่มมากขึ้น การมองเห็นและการอ่านจึงไม่ใช่การสื่อสารเพียงช่องทางเดียวของการทำความเข้าใจในสิ่งที่จัดแสดงในพิพิธภัณฑ์ แต่การได้มาซึ่งความรู้ อาจอาศัยผัสสะในรูปแบบต่าง ๆ ผ่านกลิ่น เสียงและสัมผัส นอกจากนี้ปฏิบัติการในพิพิธภัณฑ์ร่วมสมัยหลายแห่ง ยังจงใจใช้การจัดแสดงเพื่อการรื้ออารมณ์ความรู้สึกและความทรงจำเพื่อสร้างประสบการณ์ใหม่ๆ ให้กับผู้ชม

พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติในประเทศไทย กองพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติตั้งอยู่ในบริเวณพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ พระนคร มีหน้าที่และความรับผิดชอบในการรวมสงวนรักษาสम्บัติวัฒนธรรมของชาติ ดำเนินการเก็บรักษา คຸ້ມครอง ดูแลความปลอดภัยจัดทำทะเบียนหลักฐาน ซ่อมสงวนรักษาศิลปะโบราณวัตถุ ให้คงสภาพ ทำการศึกษาค้นคว้าวิจัย จัดแสดงเผยแพร่แก่ประชาชน จัดกิจกรรมการศึกษา เผยแพร่ความรู้ ให้เกิดความเข้าใจและเห็นคุณค่าในมรดกวัฒนธรรมของชาติ ทั้งยังดำเนินการควบคุม สถานประกอบการค้าศิลปะวัตถุและ โบราณวัตถุ การนำส่งศิลปะวัตถุ โบราณวัตถุออกนอกราชอาณาจักร ตลอดจนจัดตั้งพิพิธภัณฑ์สถานศิลปะวัตถุและ โบราณวัตถุ เอกชนในประเทศ

รายงานการบริหารพิพิธภัณฑสถาน แบ่งรายงานการบริหารที่สำคัญ (จิรา จงกล, 2532, หน้า 54-63) เป็นฝ่ายต่างได้เช่น

1. ฝ่ายบริหารงานทั่วไป ได้แก่ งานธุรการ งานการเงินพัสดุ งานธุรกิจศิลปะ โบราณวัตถุ
2. ฝ่ายวิชาการ มีหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับการศึกษาค้นคว้าวิจัยเรื่องราวทางวิชาการ สาขาต่างๆ เกี่ยวกับหลักฐาน โบราณวัตถุเพื่อนำมาเป็นประโยชน์การจัดแสดงนิทรรศการตาม พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติต่าง ๆ ทั้งพระราชอาณาจักร นอกจากนี้มีหน้าที่ประสานงานพิพิธภัณฑสถานในประเทศไทยและระหว่างประเทศ เป็นศูนย์กลางการติดต่อระหว่างพิพิธภัณฑสถานในประเทศ กับองค์การระหว่างประเทศที่เกี่ยวกับงานพิพิธภัณฑสถาน เช่น ICOM (INTERNATIONAL COUNCIL OF MUSEUM) เป็นสภากาชาดพิพิธภัณฑสถานระหว่างชาติ มีสมาชิกทั่วโลก ผลิตข่าวสารข้อมูลทางพิพิธภัณฑสถานวิทยามาโดยตลอด
3. ฝ่ายบริการการศึกษาและประชาสัมพันธ์ ได้แก่ การบรรยาย นำชม การจัดตั้งอาสาสมัคร สำหรับพิพิธภัณฑสถาน จัดอบรมศิลปะยามว่างสำหรับเด็ก ประชาสัมพันธ์เผยแพร่ความรู้ ด้านโบราณคดี ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม จัดบรรยาย อภิปราย ฉายภาพยนตร์ เป็นต้น

พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติอุททอง จัดเป็นพิพิธภัณฑสถานของรัฐบาลเป็นสถานที่จัดแสดง โบราณวัตถุที่รวบรวมโบราณวัตถุในพื้นที่และบริเวณใกล้เคียง ดังนั้นแล้วจึงต้องมีการบริหารจัดการให้กับประชาชนได้รับความรู้ให้ได้มากที่สุด เพื่อให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจ เห็นคุณค่าในมรดกวัฒนธรรมของชาติ ซึ่งเป็นสิ่งที่สอดคล้องกับการวิจัยที่จะต้องมีส่วนข้อมูล สำหรับบริการการจัดการมรดกทางวัฒนธรรม

การจัดการทางวัฒนธรรม เป็นศาสตร์หรือสาขาที่เกิดขึ้นมาไม่นาน 20 กว่าปีมานี้และยังไม่ มีหนังสือตำรา คู่มือ ที่ครอบคลุมมิติต่างๆ โดยตรง แต่ศาสตร์สาขาทางด้านวัฒนธรรมมีการพัฒนา อย่างต่อเนื่อง เช่นในประเทศไทย มีหลักสูตรปริญญาตรี สาขาการจัดการทรัพยากรทางวัฒนธรรม คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร หลักสูตรปริญญาเอกการจัดการมรดกทางสถาปัตยกรรม กับการท่องเที่ยว คณะสถาปัตยกรรม มหาวิทยาลัยศิลปากร หลักสูตรปริญญาโทการจัดการ ทางวัฒนธรรม ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นต้น และยังมีการเรียนการสอนในต่างประเทศ ขณะเดียวกันก็มีวารสารทางวิชาการที่มีการตีพิมพ์บทความเกี่ยวกับการจัดการทางวัฒนธรรม อย่างสม่ำเสมอ ตามบริบททางสังคม (ชนิก เลิศชาญฤทธิ, 2554, หน้า 58-59)

เป้าหมายของการจัดการทางด้านวัฒนธรรม การจัดการทรัพยากรทางด้านวัฒนธรรม มีความสำคัญอย่างยิ่งในการจัดการ นักจัดการควรมีการวางแผนเป้าหมายให้ชัดเจนและสอดคล้อง

กับคุณค่าและความหมายของทรัพยากร ก่อนดำเนินการในขั้นต่อไป หรืออีกนัยหนึ่งของเป้าหมายการจัดการก็คือ การค้นหา การรักษา รวมถึงการใช้คุณค่าและความหมายของทรัพยากรทางวัฒนธรรมให้ตอบสนองความต้องการของสังคม ชุมชนและความเป็นมนุษย์ นักวิชาการได้กำหนดเป้าหมายของการจัดการทางวัฒนธรรมแบ่งได้ดังนี้ (ธนิช เลิศชาญฤทธิ, 2554, หน้า 63-64)

1. เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับทรัพยากรวัฒนธรรมสำหรับการวางแผนและการป้องกัน เราต้องได้ข้อมูลเกี่ยวกับทรัพยากรทางวัฒนธรรมให้สมบูรณ์หรือมากที่สุด
2. เพื่อปกป้องวัฒนธรรมทำให้เกิดประโยชน์ตามความเหมาะสม ร่วมไปกับการอนุรักษ์และสงวนรักษา ซึ่งเป็นเป้าหมายสำคัญรองลงมา ทั้งนี้เพื่อมิให้ทรัพยากรเสื่อมสภาพหรือสูญหายก่อนเวลาอันควร
3. เพื่อให้ประชาชนหรือสาธารณชน นักวิจัย นักเรียน นักศึกษา เข้าถึงทรัพยากรได้อย่างเท่าเทียม
4. เพื่อใช้ทรัพยากรวัฒนธรรมในการศึกษาเกี่ยวกับอดีตและให้เราได้ตระหนักในคุณค่าของทรัพยากรวัฒนธรรมเองด้วย

การอนุรักษ์มรดกทางด้านวัฒนธรรม เป็นส่วนหนึ่งของการจัดการทางวัฒนธรรม เมื่อมีการอนุรักษ์เกิดขึ้นจำเป็นต้องมีการจัดการวางแผน ในบรรดาสิ่งก่อสร้างต่างๆ ที่มนุษย์คิดค้น กระทำ และรักษาสืบทอดกันมายาวนานนับตั้งแต่การเริ่มต้นของสังคมมนุษย์จนถึงพวกเราปัจจุบัน เราเรียกสิ่งเหล่านี้ว่า มรดกทางวัฒนธรรม ซึ่งเป็นสมบัติอย่างหนึ่งคู่กับมรดกทางธรรมชาติ เป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ ในที่นี้จะขอกกล่าวถึงมรดกทางวัฒนธรรมเป็นหลักสำคัญ มรดกทางวัฒนธรรม เช่น บ้านเรือน ที่อยู่อาศัย สถาปัตยกรรม ปราสาทราชวัง โบสถ์ วิหาร ฯลฯ

ตลอดระยะเวลายาวนานของประวัติศาสตร์ มนุษย์ทุกเผ่าพันธุ์เริ่มพัฒนามาตั้งแต่สังคมดั้งเดิม สืบต่อมาจนเป็นสังคมการค้า สังคมอุตสาหกรรมเก่า อุตสาหกรรมใหม่ มนุษย์ทุกเผ่าพันธุ์ผ่านขั้นตอนอันยาวนานของเส้นทางพัฒนาการ จากยุคล่าสัตว์มาสู่ยุคอุตสาหกรรม มาแล้วทั้งนั้น และไม่ว่ามนุษย์จะอยู่ขั้นตอนใด สิ่งที่มีมนุษย์ขาดไม่ได้อย่างหนึ่งคือจิตวิญญาณ เป็นสิ่งหล่อหลอมให้มนุษย์มีความแตกต่างกัน ทางพฤติกรรมระหว่างมนุษย์เผ่าต่างๆ กับสัตว์ชนิดอื่นๆ คำว่าจิตวิญญาณในสังคมมนุษย์ก็คือ วัฒนธรรมที่หล่อหลอมและแสดงออกในพฤติกรรมแบบต่างๆ นั่นเอง เมื่อวัฒนธรรมของมนุษย์เป็นปัจจัยที่สำคัญ ที่มนุษย์ทุกเผ่าพันธุ์จะขาดมิได้ การศึกษาค้นคว้าเพื่อรู้เรื่องของมนุษย์แต่ละเผ่า ว่าเป็นมาอย่างไร จำเป็นต้องอาศัยวิทยาศาสตร์หลายสาขา เข้ามาช่วย

การศึกษา ค้นคว้าทางโบราณคดี เพื่อศึกษาว่ามนุษย์ในอดีตมีชีวิตอย่างไร ซึ่งเป็นวิชาการสำคัญอย่างหนึ่งควบคู่การศึกษาด้านประวัติศาสตร์ศิลปะ ประวัติศาสตร์สังคมและมานุษยวิทยา ฯลฯ (นิคม มุสิกามะและคณะ, 2532, หน้า 38-39)

ความจำเป็นที่เราต้องอนุรักษ์วัฒนธรรม เพราะว่าโบราณวัตถุสถานเป็นอารมณ์มนุษย์สร้างสรรค์ไปประดับโลก เป็นมรดกส่วนรวมของมนุษยชาติ และเป็นเครื่องเตือนใจเราว่า มนุษย์ทุกเชื้อชาติต่างมีส่วนช่วยให้เกิดอารยธรรมขึ้นในโลก โบราณวัตถุสถาน เตือนให้เราระลึกว่าความรู้ทางเทคนิควิชาการ ได้เจริญควบคู่กับความชื่นชมบูชาในสิ่งสวยงามและถึงแม้มนุษย์เราจะนิยมในสิ่งใหม่ๆที่เกิดขึ้นมา แต่ขณะเดียวกัน ก็พยายามแสวงหาสิ่งที่เป็นอมตะอยู่เสมอ โบราณวัตถุสถานจึงสอนให้มนุษย์เทิดทูนอัจฉริยะทางการสร้างสรรค์เป็นสิ่งที่เชื่อมโยงความผูกพันมนุษย์ต่างเชื้อชาติและต่างรุ่นกันไว้ได้ (นิคม มุสิกามะและคณะ, 2532, หน้า 82-87) สำหรับการจำแนกประเภทของโบราณสถานนักวิชาการมีการแบ่งออกได้ดังนี้

1. โบราณสถานสัญลักษณ์แห่งชาติ (National Historic Landmarks) หมายถึง โบราณสถานใดก็ตาม อาจมาในรูปแบบของอาคาร แหล่งโบราณคดี สิ่งก่อสร้างทางวิศวกรรม อนุสาวรีย์ ย่านประวัติศาสตร์ หรือรูปแบบใดก็ได้ ที่มีความสำคัญสูงสุด หากชาติชาติซึ่งโบราณสถานนั้นไปจะเป็นการสูญเสียอย่างใหญ่หลวง เนื่องจากโบราณสถานนั้นๆ เป็นสัญลักษณ์ของชาติหรือเป็นเอกลักษณ์ของชาติ โบราณสถานสัญลักษณ์ของชาติไทย เช่น พระบรมมหาราชวัง และวัดพระศรีรัตนมหาธาตุ พระธาตุคอกยสุเทพ พระธาตุพนม พระธาตุนครศรีธรรมราช เมืองสุโขทัย เมืองอยุธยา เป็นต้น
2. อนุสาวรีย์แห่งชาติ (Nation Historic Statues) คืออนุสรณ์สถานที่ได้สร้างขึ้นเพื่อบุคคลหรือเรื่องราวที่ประชาชนต้องร่วมรำลึกถึงด้วยกัน อนุสาวรีย์แห่งชาติอาจมิได้มีอายุเก่าแก่เนื่องจากมีการจัดสร้างภายหลัง แต่อนุสาวรีย์ได้เป็นตัวแทนของเรื่องราวหรือบุคคลที่สำคัญยิ่งในประวัติศาสตร์ หรือเป็นที่เคารพอย่างสูงในชาติ เช่นศาลหลักเมือง เจดีย์ยุทธหัตถี อนุสาวรีย์สมเด็จพระปิยมหาราช เป็นต้น
3. อาคารสถาปัตยกรรมแห่งชาติ (National Historic Building) คืออาคารสิ่งก่อสร้างทางสถาปัตยกรรมและวิศวกรรมอันทรงคุณค่าอย่างสูงทางศิลปะ สถาปัตยกรรม วิศวกรรม แสดงถึงการประดิษฐ์คิดค้นใหม่ๆ ในยุคอดีตซึ่งมีผลต่อการดำเนินชีวิตในปัจจุบันหรือเกี่ยวข้องกับบุคคลสำคัญหรือเหตุการณ์สำคัญของชาติ เช่นพระที่นั่งอนันตสมาคม สะพานปฐมบรมราชานุสรณ์สวนในพระราชวังโบราณอยุธยา สนามหลวง เป็นต้น

4. ย่านประวัติศาสตร์ (National Historic Districts) คือพื้นที่ที่กำหนดขอบเขตได้พื้นที่หนึ่งด้วยความหนาแน่นทางสถาปัตยกรรม เรื่องราวทางประวัติศาสตร์ การวางผังเมือง หรือสภาพแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น โดยมีอาคาร สิ่งก่อสร้าง ถนนหนทางและองค์ประกอบอื่นๆ ให้พื้นที่รวมอยู่ด้วยทั้งสิ้น โดยรูปแบบหรือเนื้อหา เรื่องราวความสำคัญของพื้นที่นั้น ทำให้พื้นที่นั้นจัดอยู่ได้หนึ่งในลักษณะต่อไปนี้ ย่านประวัติศาสตร์สถาปัตยกรรม ย่านประวัติศาสตร์การพาณิชย์ ย่านประวัติศาสตร์การอุตสาหกรรม ย่านประวัติศาสตร์พื้นถิ่น เขตพื้นที่ทางโบราณคดี

5. อุทยานประวัติศาสตร์แห่งชาติ (National Historic Parks) คือพื้นที่ที่กำหนดขอบเขตให้พื้นที่หนึ่งซึ่งมีเนื้อหาทางประวัติศาสตร์ องค์ประกอบทางสถาปัตยกรรมเลสิกวิศวกรรม รวมกับสภาพแวดล้อมทั้งที่มนุษย์สร้างขึ้นและโดยธรรมชาติอันมนุษย์ใช้งาน เช่นอุทยานประวัติศาสตร์ อุทยานประวัติศาสตร์แห่งชาติ

6. นครประวัติศาสตร์แห่งชาติ (National Historic Cities) คือเมืองและนคร ซึ่งย่อมกำหนดขอบเขตการตั้งถิ่นฐานได้ อาจจะใช้กำแพงเมือง คูน้ำหรือคันดิน อันแสดงหลักฐานความเป็นเมืองหรือนครซึ่งมีแบบอย่างทางวัฒนธรรม อำนาจของผังเมือง สาระสำคัญทางประวัติศาสตร์ องค์ประกอบของเมืองสถาปัตยกรรม วิศวกรรม ผังเมือง และ/ หรือชีวิตความเป็นอยู่ ซึ่งยังคงแสดงให้เห็นในปัจจุบัน อันโดดเด่นมีคุณค่ายิ่งกว่าเมืองอื่นใด นครประวัติศาสตร์แห่งชาติของไทยได้แก่ เมืองสุโขทัย เมืองเชียงใหม่ เมืองเชียงแสน เป็นต้น

7. ซากโบราณสถานและแหล่งโบราณคดีประวัติศาสตร์แห่งชาติ (Trace of National Archaeology or National Historic Sites) คือแหล่งโบราณคดีประวัติศาสตร์และซากโบราณสถาน ซึ่งเป็นหลักฐานแสดงประวัติศาสตร์อันสำคัญยิ่งของชาติในช่วงเวลานั้นในอดีต ซากโบราณสถาน แหล่งโบราณคดีแห่งชาติ เช่น ซากเจดีย์หลวง ซากเมืองอโยธยา บ้านเชียง หมูบ้านโปตุเกส เป็นต้น

เมืองโบราณและโบราณสถานอุททอง ในพื้นที่ศึกษาวิจัย มีเมืองโบราณอุททองอยู่ในพื้นที่ศึกษาครั้งนี้ ซึ่งจัดอยู่ในข้อที่ 7 เป็นมรดกทางวัฒนธรรมซึ่งมีซากโบราณสถานและแหล่งโบราณคดีประวัติศาสตร์แห่งชาติ (Trace of National Archaeology or National Historic Sites) โดยลักษณะของเมืองเป็นรูปวงรี หันไปตามแนวทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือและทิศตะวันตกเฉียงใต้ ด้านทิศเหนือมีรูปร่างแหลมมน ส่วนด้านทิศใต้เป็นรูปวงโค้ง ด้านทิศตะวันตกจะเป็นแนวเส้นตรงและด้านทิศตะวันออกเฉียงจะโป่งออก เนื่องจากมีการเชื่อม โยงกับลำน้ำจระเข้สามพัน มีขนาดกว้างประมาณ 750 เมตร ยาวประมาณ 1650 เมตรมีเนื้อที่ประมาณ 976 ไร่เศษ (เขมชาติ เทพไชย, 2557, หน้า 76-77)

สำนักโบราณคดีได้ทำการสำรวจและจัดแบ่งเมืองโบราณอุทงมีโบราณสถานออกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่

1. โบราณสถานภายในเมืองโบราณมี 4 แห่ง โบราณสถานหมายเลข 3, 4, 5 และ 8
2. โบราณสถานอยู่นอกเมืองด้านทิศตะวันออกและทิศตะวันตกมีโบราณสถานจำนวน 4 แห่ง ได้แก่โบราณสถานหมายเลข 1, 7, 13 และ 14
3. โบราณสถานนอกเมืองด้านทิศตะวันตกเชิงเขาทำเทียมและเขาพระ มีจำนวน 4 แห่ง ได้แก่โบราณสถานหมายเลข 9, 10, 11 และ 12
4. โบราณสถานบริเวณคอกช้างดินซึ่งอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ห่างจากเมืองอุทงราว 7 กิโลเมตร มีโบราณสถานแหล่งโบราณคดีจำนวน 34 แห่ง

การเริ่มต้นสำรวจโดยกรมศิลปากรตั้งแต่ปี 2507-2509 ได้ทำการสำรวจและจัดทำแผนผังสำรวจคอกช้างดิน 3 คอกและ โบราณสถานที่ทำด้วยศิลาแลง จำนวน 5 แห่ง (กรมศิลปากร, 2509, หน้า 25) ต่อมาสำนักงานโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติที่ 2 สุพรรณบุรีได้ทำการสำรวจเพิ่มเติมพบว่าโบราณสถานกระจายตามบริเวณรอบ ๆ คอกช้างดิน เชิงเขาคอก และบริเวณใกล้น้ำตกอุทยานพุ่มวง ประมาณ 30 แห่ง (เขมชาติ เทพไชย, 2557, หน้า 77) พื้นที่ที่กล่าวถึงดังกล่าวมีคุณค่าทางวิชาการและการท่องเที่ยวให้คุณค่า และสนองตอบกับผู้เข้าชมได้อย่างหลากหลาย หากมีการจัดการข้อมูลให้รอบด้านและครอบคลุมมากขึ้น

หลักการด้านการท่องเที่ยว

หลักการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนจะต้องเป็นการท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบ ในแหล่งธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์ เฉพาะถิ่น และแหล่งวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศ สิ่งแวดล้อม และการท่องเที่ยว โดยมีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของผู้ที่เกี่ยวข้อง ภายใต้การจัดการ อย่างมีส่วนร่วมของท้องถิ่น เพื่อมุ่งเน้นให้เกิดจิตสำนึกต่อการรักษาระบบนิเวศ อย่างยั่งยืน องค์การการท่องเที่ยวโลก World Tourism Organization (W.T.O) ได้กำหนดหลักการของการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนไว้ตั้งแต่ พ.ศ. 2531 ว่า ลักษณะของการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนนั้น ได้รับการคาดหมายให้นำไปสู่การจัดการทรัพยากรทั้งหมด ด้วยวิถีทางที่ตอบสนองต่อความต้องการทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและสุนทรีย์ ในขณะเดียวกัน ยังต้องรักษาคุณภาพทางวัฒนธรรม กระบวนการทางนิเวศวิทยาที่จำเป็น ความหลากหลายทางชีวภาพ และระบบต่างๆ ที่เอื้อต่อชีวิต เพื่อให้เกิดความยั่งยืนในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

หลักการท่องเที่ยว 4 ด้าน คือ

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน
3. การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และ
4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

การจัดการมรดกวัฒนธรรม

แนวความคิดอนุรักษ์ ความหมาย และแนวคิดเกี่ยวกับการอนุรักษ์วัฒนธรรม มีนักวิชาการ องค์การ และหน่วยงานต่างๆ ได้ให้ความหมาย ว่า การอนุรักษ์ (Conservation) หมายถึง กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ในการทำให้วัฒนธรรมนั้น เข้มแข็งคงอยู่ได้โดยไม่ต้องปฏิบัติกร ใดๆ (คณะกรรมการดำเนินงานและประสานงานวันอนุรักษ์มรดกไทย, 2541-2544) การอนุรักษ์ (Conservation) หมายถึง การรักษาวัฒนธรรมดั้งเดิมที่หาดูได้ยาก หรือกำลังจะสูญหายไป และไม่สามารถคัดลอกพัฒนาได้อีก เพื่อให้เป็นประโยชน์ต่อคนรุ่นหลัง ในการที่จะติดตาม ศึกษาค้นคว้า ทาร่องรอยความเจริญทางวัฒนธรรมในอดีต รากฐานแนวความคิดนี้เกิดขึ้นมาจากการเผยแพร่องค์ ความรู้จากหน่วยงาน ที่ต้องการรักษามรดกทางวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นมาบน โลก ให้ดำรงอยู่คงคู่โลกให้นานที่สุด เมื่อเกิดความคิดที่จะรักษาไว้ จึงต้องมีการจัดการมรดกทาง วัฒนธรรม

1. มรดกโลก หรือแหล่งมรดกโลก (อังกฤษ: World Heritage Site/ ฝรั่งเศส: Patrimoine Mondial) คือ สถานที่ อันได้แก่ ป่าไม้ อนุสาวรีย์ สิ่งก่อสร้างต่างๆ รวมไปถึงเมือง ซึ่งคัดเลือก โดยองค์การยูเนสโก ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2515 เพื่อเป็นการบ่งบอกถึงคุณค่าของสิ่งที่มีมนุษยชาติ หรือธรรมชาติได้สร้างขึ้น และควรระปกป้องสิ่งเหล่านั้น ให้ได้ตกทอดไปถึงอนาคต ในปัจจุบันนี้ ณ ปีพ.ศ.2562 มีมรดกโลกทั้งหมด 1092 แห่ง ใน 167 ประเทศทั่วโลกซึ่งได้ขึ้นทะเบียนในจำนวน ทั้งหมดนั้น แบ่งเป็นมรดกโลกทางวัฒนธรรม 845 แห่ง มรดกโลกทางธรรมชาติ 209 แห่ง และเป็น แบบผสมทั้งสองประเภท อีก 38 แห่ง โดยประเทศอิตาลี มีจำนวนมรดก โลกมากที่สุด คือ 54 แห่ง (กรกฎาคม พ.ศ. 2561) มรดกโลกแต่ละแห่งเป็นทรัพย์สินของประเทศที่เป็นเจ้าของดินแดนที่มรดก โลกตั้งอยู่ แต่ได้รับการพิจารณาให้เป็นผลประโยชน์ของประชาคมระหว่างประเทศในการอนุรักษ์ มรดกโลกแห่งนั้น แนวคิดการเข้าร่วมเป็นมรดกโลกนี้ ผู้บริหาร เมืองโบราณอู่ทอง ได้เสนอ วิทยาลัยฯ ในขณะก่อตั้งเป็นพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเมืองโบราณอู่ทอง เพื่อว่ามีเปา หมายและประสงค์จะให้เมืองโบราณอู่ทอง ให้เป็นมรดกโลกในอนาคต แต่ปัจจุบัน พื้นที่ดังกล่าว ยังไม่ได้นำเสนอเพื่อขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลก

2. ยูเนสโก (UNESCO) หรือองค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรม แห่งสหประชาชาติ หรือชื่อเรียกในภาษาอังกฤษว่า (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization) ประเทศสมาชิกผู้ก่อตั้ง ได้ให้สัตยาบันในกฎธรรมาณูญที่ร่างขึ้นและร่วมมือกัน ในการจัดตั้ง เพื่อวางหลักการขององค์การยูเนสโก โดยมุ่งเน้นการส่งเสริมสันติภาพ ทั้งสร้าง ความร่วมมือกันของนานาชาติ หรือประเทศสมาชิก ในด้าน วิทยาศาสตร์ วัฒนธรรม และการศึกษา เพื่อให้ทั่วโลกได้ตระหนักและเคารพใน กฎหมาย สิทธิ เสรีภาพและความยุติธรรม ที่มนุษย์พึงมี โดยไม่ถือเชื้อชาติ ศาสนา เพศ หรือภาษา ตามกฎบัตรสหประชาชาติ โดยมีสมาชิก ผู้ก่อตั้ง ในช่วงเริ่มต้น จำนวน 20 ประเทศ มีสำนักงานใหญ่ตั้งอยู่ ในประเทศฝรั่งเศส ณ กรุงปารีส หน่วยงานนี้สังกัดเป็นทบวงการชำนัญพิเศษในหน่วยงานของสหประชาชาติ ได้มีการลงนาม ในธรรมนูญขององค์การในการกำหนดระเบียบกฎเกณฑ์ร่วมกัน เมื่อวันที่ 16 พฤศจิกายน พ.ศ. 2488 และ ต่อมา เมื่อวันที่ 4 พฤศจิกายน พ.ศ. 2489 ด้วย ประเทศไทย ได้สมัครเข้าเป็นรัฐสมาชิก ขององค์การยูเนสโก ลำดับที่ 49 เมื่อวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2492 ในปัจจุบันนี้ ยูเนสโก มีประเทศ สมาชิกทั้งหมด 195 ประเทศ การบริหารงานด้านต่างๆ ในด้านศิลปวัฒนธรรม ของประเทศไทย ได้คำนึงถึงความสอดคล้องกับระเบียบกติกายูเนสโก (UNESCO) ได้วางแนวทางไว้ เพื่อความมี มาตรฐานเท่าเทียมกันทั่วโลก

3. อีโคโมส (ICOMOS) หรือสภาการโบราณสถานระหว่างประเทศ (International Council on Monuments and Sites) คือ องค์การวิชาชีพทางมรดกวัฒนธรรมในระดับสากล หน้าที่สำคัญของอีโคโมส คือ เป็นองค์กรที่ดำเนินการประเมินคุณค่า และศึกษาของ โบราณสถาน ที่ได้รับการเสนอชื่อเป็นมรดกโลกทุกแห่ง ก่อนจะนำเสนอต่อ UNESCO เพื่อประกาศขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลก อีโคโมส ก่อตั้งขึ้น ในปี พ.ศ. 2508 ณ กรุงวอร์ซอ ประเทศโปแลนด์ซึ่งมีเป้าหมายการทำงานเพื่อการอนุรักษ์ และปกป้องคุ้มครองโบราณสถาน ในลักษณะขององค์การนอกรัฐบาล ที่จะทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาอย่างเป็นทางการของ UNESCO และคณะกรรมการมรดกโลก หลังจากการประกาศกฎบัตรเพื่อการอนุรักษ์ และบูรณะ โบราณสถาน “เวนิซชาร์เตอร์” 1 ปี ปัจจุบันสำนักงานของฝ่ายเลขานุการ ตั้งอยู่ ณ กรุงปารีส ประเทศฝรั่งเศส เจ้าหน้าที่และหน่วยงานของไทย กำลังศึกษาแนวทางและพิจารณา พื้นที่พิเศษ เพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเมืองโบราณอู่ทอง เพื่อศึกษาถึงความเป็นไปได้ในการเสนอชื่อ เข้าสู่การพิจารณาเพื่อเป็นมรดกโลก อยู่ในขณะนี้ หากแหล่งโบราณสถานและมรดก ทางวัฒนธรรม เมืองโบราณอู่ทองต้องการ ขึ้นเป็นมรดกโลก ก็จะต้องเข้าสู่กระบวนการ ขององค์กรนี้ก่อน

4. กรมศิลปากร เป็นหน่วยงานของรัฐ ซึ่งมีภารกิจคุ้มครอง ป้องกัน อนุรักษ์ บำรุงรักษา ฟื้นฟู ส่งเสริม สร้างสรรค์ เผยแพร่ จัดการศึกษา ค้นคว้า วิจัย พัฒนา สืบทอดศิลปะ และทรัพย์สิน มรดกทางศิลปวัฒนธรรมของชาติ เพื่อธำรงคุณค่า และเอกลักษณ์ของความเป็นชาติ อันจะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนของสังคมไทย และความมั่นคงของชาติ โดยกรมศิลปากรมีบทบาท และหน้าที่ดังนี้

4.1 ปกป้อง คุ้มครอง อนุรักษ์ ฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรมธำรงจารีตประเพณี พระราชพิธี และรัฐพิธี ให้คงความเป็นเอกลักษณ์ของชาติ เพื่อเป็นรากฐานในการพัฒนาประเทศไทย

4.2 สืบทอด สร้างสรรค์ เผยแพร่ศิลปวัฒนธรรม

4.3 ปรับเปลี่ยนระบบ และกลไกการบริหารจัดการมรดกศิลปวัฒนธรรม

4.4 บริหารจัดการองค์ความรู้ และพัฒนามรดกศิลปวัฒนธรรม ให้เป็นแหล่งเรียนรู้ และแหล่งท่องเที่ยว

4.5 จัดการศึกษาเฉพาะด้านศิลปวัฒนธรรมเพื่อการอนุรักษ์ สืบทอด และพัฒนา อย่างยั่งยืน

ปัจจุบันพื้นที่เมืองโบราณอุทงอยู่ในความดูแลของหน่วยงานสำนักศิลปากรที่ 2 สุพรรณบุรี กรมศิลปากร ส่วนพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อุทง อยู่ในความดูแลของกรมศิลปากร

5. การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (Tourism Authority of Thailand, TAT) หรือ ททท. เป็นรัฐวิสาหกิจภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงการท่องเที่ยว และกีฬา ก่อตั้งเมื่อ วันที่ 10 สิงหาคม พ.ศ. 2492 มีภารกิจในการส่งเสริมการท่องเที่ยวในประเทศไทย การท่องเที่ยว แห่งประเทศไทยได้เข้ามาส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เมืองโบราณอุทง มีการหีบประมาทในการทำป้ายบอกทาง ป้ายกำกับ และอธิบายโบราณสถาน เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รับข้อมูลเพิ่มมากขึ้น จากการเข้าเที่ยวชมเพื่อปูทางไปสู่การส่งเสริมการท่องเที่ยวในการเที่ยวชมมรดกทางวัฒนธรรม

6. องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน) หรือ อพท. จัดตั้งขึ้น ในปี พ.ศ. 2546 มีหน้าที่ในการกำหนดนโยบาย และแผนการบริหาร การพัฒนา ในพื้นที่พิเศษ รวมถึงการประสานกับหน่วยงานภาครัฐ ทั้งส่วนกลาง ส่วนท้องถิ่น และประชาชน เพื่อให้เกิดความร่วมมือในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่พิเศษ เพื่อการ ท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และเกิดความสมดุลระหว่างเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม คงสภาพแหล่ง ท่องเที่ยวให้มีความงดงาม สิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม และวัฒนธรรมประเพณีอันดีงาม ตามพระราช กฤษฎีกาจัดตั้ง อพท. พ.ศ. 2546 ในราชกิจจานุเบกษา หน้าที่ 2 เล่มที่ 120 ตอนที่ 49 ก วันที่ 2 มิถุนายน พ.ศ. 2546 ได้กำหนดวัตถุประสงค์ของ อพท. ดังนี้

6.1 ประสานงานการบริหารจัดการการท่องเที่ยวระหว่างส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานอื่นของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่ หรือได้รับมอบหมาย ให้บริหารจัดการการท่องเที่ยว ทั้งในระดับชาติ ระดับภูมิภาค หรือระดับท้องถิ่น

6.2 ประสานงานการใช้อำนาจหน้าที่ของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานอื่นของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม ชุมชน ผังเมือง สิ่งแวดล้อม การท่องเที่ยว หรือการรักษาความสงบเรียบร้อย เพื่อบริหารจัดการ การบริหาร จัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

6.3 สนับสนุน และส่งเสริมให้มีการพัฒนา รวมถึงรักษาสีเขียวสิ่งแวดล้อมเพื่อการท่องเที่ยว อย่างยั่งยืน

6.4 ส่งเสริมให้หน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ และภาคเอกชนเข้ามาใช้ศักยภาพและมี บทบาทในการพัฒนาตลาดการท่องเที่ยว

6.5 ดูแลส่งเสริมให้ประชาชน และชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ และพัฒนา แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ชุมชนท้องถิ่นของตน

6.6 ดูแลส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และชุมชนท้องถิ่นจัดให้มีการ บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือวัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่น

6.7 จัดทำข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

6.8 เข้ามามีบทบาทพัฒนาพื้นที่ที่มีศักยภาพในด้านการท่องเที่ยว เพื่อให้เกิดการ จ้างงาน ยกระดับคุณภาพชีวิต และความเป็นอยู่ของประชาชนในท้องถิ่นให้ดียิ่งขึ้นพื้นที่พิเศษเมือง โบราณอุททอง ได้รับการประกาศให้เป็นพื้นที่พิเศษเพื่อการ บริหารจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดย คณะรัฐมนตรี ด้วยความเก่าแก่ของโบราณสถาน และประวัติศาสตร์ ซึ่งอยู่ในช่วงพุทธศตวรรษที่ 12 -17 เป็นแหล่งอารยธรรมทวารวดี ที่มีแบบอย่างศิลปวัฒนธรรมเฉพาะและเชื่อว่าเมืองแห่งนี้เป็น จุดสำคัญที่ได้รับพุทธศาสนาเป็นแห่งแรกๆ บนดินแดนสุวรรณภูมิ ได้มีการขึ้นทะเบียน เป็น แหล่งโบราณคดี มีการขุดค้น โดยนักวิชาการ และกรมศิลปากร มาตั้งแต่พ.ศ.2478

หลักการบริหารจัดการภายในพิพิธภัณฑ์สถาน

การบริหารจัดการภายในพิพิธภัณฑ์ เป็นสิ่งที่สำคัญ ในการรองรับผู้เข้าชม หรือนักท่องเที่ยว การสร้างอารมณ์และความรู้สึกต่อผู้เข้าชม เป็นสิ่งที่ต้องคำนึงถึงเป็นอย่างมาก การสร้างอาคารพิพิธภัณฑ์ ตั้งแต่รูปลักษณ์ภายนอก จนเข้าสู่ภายในจำเป็นมีรูปทรงสะดุดตา งามสง่า บ่งบอกถึงอัตลักษณ์ สื่อสารความเป็นท้องถิ่น หรือลักษณะพิเศษในการสื่อสารให้สัมพันธ์ กับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ที่มีบทบาทต่อความสำคัญ ที่ต้องการสื่อสารเพื่อให้เกิดความประทับใจและภาพจำ และควร เป็นที่ดึงดูดความสนใจประชาชน โดยจะต้องคำนึงถึงสิ่งต่างๆ เหล่านี้ เช่น

1. เกี่ยวกับทำเลที่ตั้ง การพิจารณาทำเลที่ตั้งหากเป็นการตั้งใหม่ ควรคำนึงสิ่งต่างๆ เช่น

- 1.1 ตั้งในศูนย์กลางเมือง ย่านสถานที่ราชการที่มีการคมนาคมสะดวก
- 1.2 มีที่ดินกว้างขวางพอกับการก่อสร้าง และขยายงานต่อไป
- 1.3 มีทำเลรอบ ๆ ร่มรื่น ไม่ควรตั้งในเขตโรงงานอุตสาหกรรม ที่มีฝุ่นละออง

จะทำให้วัตถุชำรุดง่าย

1.4 ไม่ควรตั้งในย่านตลาดการค้าที่แออัดเกินไป เพราะจะไม่ปลอดภัยจากอัคคีภัย และไม่ควรตั้งในที่คนหนาแน่นจอแจ จะเป็นที่รำคาญแก่ผู้เข้าชม

1.5 ไม่ควรตั้งห่างจากสถาบันการศึกษา องค์กร สโมสร เกินไป เพราะประชาชนที่เป็นผู้สนใจหรือกลุ่มเป้าหมายเดินทางไปมาสู่พิพิธภัณฑ์ยาก

2. องค์ประกอบของพิพิธภัณฑ์ (Museum Composition) สิ่งที่ต้องคำนึงเกี่ยวกับ

องค์ประกอบเช่น

2.1 รูปแบบของอาคาร ต้องสามารถสะท้อนอัตลักษณ์ หรือความกลมกลืนกับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เช่นอาคารเก่า สะท้อนประวัติศาสตร์ อาคารใหม่สะท้อนอัตลักษณ์ชุมชน พื้นที่ วัตถุ ความเชื่อ ทำเล สภาพแวดล้อม หรือภูมิศาสตร์ ควรให้เกิดภาพจำ และประทับใจต่อผู้พบเห็น และเข้ามาใช้

2.2 ห้องแสดงที่มีลักษณะเฉพาะ ตามลักษณะการใช้สอย ควรมีห้องแสดงประจำห้องแสดงสำหรับของจัดแสดงที่เพิ่มเข้ามาใหม่ ห้องแสดงที่มีระยะเวลาชั่วคราว ห้องแสดงเพื่อการศึกษาหรือนิทรรศการหมุนเวียน

2.3 ห้องสมุด และห้องบรรยายใช้เพื่อการศึกษา แก่หมู่คณะ

2.4 สำนักงานบริหาร ห้องทำงานเจ้าหน้าที่บุคลากร มีห้องเก็บเอกสารที่ประชุมเจ้าหน้าที่ ส่วนรองรับ การบริการเจ้าหน้าที่ เช่นห้องรับประทานอาหาร ห้องน้ำ ห้องนั่งพัก

2.5 ห้องเก็บของ คงคลังเก็บศิลปวัตถุ และสมบัติต่างๆ ที่ทยอยเข้ามา

2.6 ห้องทำงานช่างเทคนิค ห้องปฏิบัติการงานช่าง ใช้ออกแบบเขียนป้ายติดตั้ง ต่อ (สร้าง) แทนฐานที่แสดงวัตถุหรือชิ้นงาน

2.7 ห้องทำงานภัณฑารักษ์ห้องทดลองปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์

3. องค์ประกอบของห้องแสดง (Composition of the Exhibition room) การจัดวางพื้นที่

จัดแสดง ควรคำนึงเช่น

3.1 ประตูเข้าออกควรเป็นทางเดียวกัน แต่แบ่งเป็นด้านทางเข้า และด้านทางออก

ทางเข้าควรมีรหัสแจ้งจำนวน ผู้เข้าชม

3.2 เคา์เตอร์ จำหน่ายบัตร และฝากของ อยู่ด้านทางเข้า ใช้จำหน่ายเอกสาร และหนังสือด้วยก็ได้ หรืออาจแยกเป็นห้องเฉพาะ แต่ควรรออยู่ใกล้กัน

3.3 ห้องแสดง ควรต่อเนื่องกับประตูทางเข้า อาจมีโถงโถงด้านในบริเวณทางเข้าไม่ควรออกแบบอาคารให้มีเสามากนักหรือเลือกทางเข้าที่รู้สึกอึดอัด เนื้อที่ควรกว้างขวาง เพดานไม่สูงเกินไปหรือเตี้ยเกินไป และมีแสงสว่างเพียงพอ ห้องแสดงเพื่อการศึกษา ควรแยกกับห้องแสดงศิลปวัตถุ

3.4 สำนักงานเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน ได้แก่ ห้องผู้อำนวยการ ห้องภัณฑารักษ์ห้องสารบรรณ และห้องประชุม เจ้าหน้าที่ควรอยู่ใกล้ห้องแสดงประจำ จะสะดวกในการติดต่อกับประชาชนและไม่ควรไกลจากห้องสมุด และคลังเก็บพัสดุ เพราะเจ้าหน้าที่ต้องตรวจตราบัญชีและค้นคว้าอยู่เสมอ

3.5 ห้องเก็บพัสดุมักนิยมใช้ห้องที่ว่างโถง และไม่มีคนผู้รบกวนพลุกพล่านมากนัก

3.6 ห้องช่าง ได้แก่ ช่างออกแบบ ช่างไม้ ช่างเขียน ควรอยู่ห่างกับห้องแสดงวัตถุ และอื่น ๆ เพราะในห้องช่างมักมีเครื่องมือไฟฟ้า และวัตถุเชื้อเพลิงเป็นประจำ ควรมีประตูกันไฟและมีสายฉีดน้ำบริเวณใกล้ๆ

3.7 ห้องทดลองวิทยาศาสตร์ หรือห้องปฏิบัติการทางค้นคว้าวิจัย ควรอยู่ห่างห้องคลังพัสดุ ห้องเก็บของมีค่า หรือห้องช่างไม้ เพราะวัตถุเคมีที่ใช้อยู่อาจง่ายต่อการลุกไหม้ไฟได้

3.8 ห้องประชุมภัณฑารักษ์ เพื่อการบริหารและประชุมปรึกษาพิจารณาเรื่องต่างๆ เกี่ยวกับพิพิธภัณฑ์ หรือสิ่งของจัดแสดง ควรมีพื้นที่ที่จัดไว้ หรือเป็นเอนกประสงค์ก็ได้

4. ระบบแสง (Lighting System) การจัดระบบแสงสำหรับการจัดแสดง ควรคำนึงเช่น

4.1 แสงไฟฟ้า (ควรใช้ สีที่ไม่ส่งผลต่อวัตถุ และมากระจายความร้อนแผ่ลงบนวัตถุ เพราะอาจมีผลต่อวัตถุ และสีของวัตถุที่จัดแสดงได้ หลอดไฟควรใช้ หลอดไฟหรือวัตถุให้แสงที่มีปริมาณของแสงสม่ำเสมอ ควรใช้กระจกฝ้ากรองแสงด้วยยิ่งดี

4.2 แสงธรรมชาติ เป็นแสงที่ดี หากจัดการให้เหมาะสม เป็นแสงที่เหมาะสมที่สุด เพราะให้ปริมาณแสงนุ่มนวล ไม่เสียค่าใช้จ่าย ไม่เปลี่ยนแปลงสีวัตถุ แต่อาจไม่สม่ำเสมอคงที่ เพราะฉะนั้นอาจจัดการให้มีทางเข้าของแสงได้ 2 ทาง คือแสง พุ่งจากหลังคา โดยมีกระจกฝ้ากรองแสงไว้ออเลต การออกแบบอาคารจึงควรมีเพดานสูง แล้วอาจกรองแสงด้วย ฝ้าดิบหรือวัสดุซอฟต์แวร์แสงได้ หรือมีทางมาจากด้านข้างให้สะท้อนลงเหนือตู้แสดง โดยมีผนังด้านข้างผนังด้านล่างเท่าระดับเพดานตู้ ใช้กระจกเงา 45 องศา สะท้อนแสงอีกชั้นก็ได้

5. การจัดตั้งวัตถุแสดง (Exhibition) การจัดตั้งวัตถุแสดง ต้องจัดแสดงโดยให้ประชาชนได้รับประโยชน์อย่างเหมาะสมไม่ควรจัดตามที่ภัณฑารักษ์จะพอใจ เพราะพิพิธภัณฑ์จะส่งเสริมความรู้ไปสู่ประชาชน ประชาชนจะได้ประโยชน์มากที่สุด การจัดการจะต้องคิดให้สัมพันธ์กันไปทั้งระบบ ตามชนิดของพิพิธภัณฑ์นั้น ๆ โดยควรคำนึงถึงสิ่งต่างเหล่านี้

5.1 การจัดแสดงประจำ (Permanent Exhibition) เป็นการแสดงถาวรการจัดจึงต้องรอบคอบทุกเรื่องตั้งแต่ผู้แสดง ระบบหรือเทคนิคการการจัด การเลือกวัตถุ ควรใช้วัตถุที่งามสัมพันธ์กับการค้นคว้าและวิวัฒนาการ ระบบการแสดงผลงานทั้งชนิดของวัตถุ และระบบการจัดตามเรื่อง

5.2 การแสดงชั่วคราว (Temporary Exhibition) มักแสดงความรู้ สืบเนื่องจากการค้นคว้าใหม่ที่สัมพันธ์กับการแสดงในห้องประจำ การแสดงชั่วคราวเป็นการทำให้พิพิธภัณฑ์เป็นที่น่าสนใจอยู่ตลอดเวลา การออกแบบตู้ หรือห้องแสดงควรทำเพื่อใช้ในระยะสั้น

5.3 การแสดงเพื่อการศึกษา (Education Exhibition) มักเป็นวัตถุที่เหลือจากการแสดงผลงานหม่อม หรือเป็นเรื่องราวของประเภทของวัตถุ ห้องแสดงนี้ไม่ต้องพิถีพิถันมากนักเพราะผู้เข้าชมศึกษาต้องการดูวัตถุมากกว่าดูความงามทางศิลปะ

5.4 ระบบการจัดวัตถุแสดง (Systemic of Exhibition) แบ่งเป็น

- แสดงตามลักษณะ และความงามของวัตถุ (Object System) มักนิยมสำหรับพิพิธภัณฑ์ทางศิลปะอาศัยความงาม และความเหมาะสม ของวัตถุกับห้องแสดงจัดเพื่อแสดงความงามของวัตถุแต่ละชิ้น อาจรวมวัตถุหลายสมัยมาไว้ด้วยกัน คำนึงถึงองค์ประกอบ ของห้องแสดงเป็นใหญ่

- จัดวัตถุแสดงตามเรื่อง (Subject System) นิยมสำหรับทาง โบราณคดี ประวัติศาสตร์ หรือทางวิทยาศาสตร์ เพราะต้องการแสดง ให้เห็นวิวัฒนาการทางวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ และพุทธิปัญญาในการคิดค้นของมนุษย์ ตั้งแต่ดำเนินความเป็นมาตามลำดับ

5.5 การวางวัตถุในตู้จัดแสดง (Presentation) ผู้ที่จัดแสดงต้องพิจารณาถึงรสนิยมของผู้เข้าชม ต้องคำนึงหรือศึกษาวิธีและหลักวิชาการ ในการจัดวางให้ผู้ชมเกิดความประทับใจ สามารถดึงดูดความสนใจ ไม่ให้เกิดความเบื่อหน่าย ให้ผู้ชมอยากกลับมาชมอีก รสนิยมของผู้ชมมีหลักใหญ่สามประการ คือ เข้าชมเพื่อความเพลิดเพลิน เพื่อต้องการดูความงาม และเพื่อต้องการค้นคว้า การจัดจึงจัดตามรสนิยมนั้น ๆ นอกนั้นยังมีการจัดเป็นแบบหมวดหมู่จัดตามลักษณะภูมิศาสตร์ จัดแบบของจริง จัดไดโอรามา ฯลฯ โดยพิจารณาตามความเหมาะสมอย่างมีหลักวิชา

- การตั้งวัตถุเพื่อความงาม (The Esthetic Presentation) ต้องมีความงามทั้งตัววัตถุเอง และองค์ประกอบแห่งการจัดแสดง ทั้งสอง เหตุผลนี้การพิจารณา วัตถุก่อนจะวางลงไปตายตัว ต้องให้มีความเหมาะสมกับการจัดแสดงให้ได้ความงามทั้งการจัด ภายในตู้ และนอกตู้ตามชนิดของวัตถุ

- การตั้งวัตถุเพื่อความเพลิดเพลิน (Romantic Presentation) ต้องจัดวัตถุให้สวยงามประทับใจที่สุด เทคนิคของวิธีนี้ต้องมีห้องแสดงเฉพาะ หรือมีเนื้อที่พอควร ไม่ต้องให้สว่างมากเกินไป เพราะบรรยากาศที่สลัวอ่อนไหว จะประทับใจพวกนี้มากที่สุด

- การตั้งวัตถุเพื่อการค้นหา (Intellectual Presentation) สิ่งของจำพวกนี้ ขอเพียงให้วางวัตถุดี เห็นชัด สัมพันธ์กับการค้นคว้า จึงควรจัดวาง วัตถุแต่ละชนิด แต่ละอย่าง ที่สัมพันธ์กับการค้นคว้าไว้ด้วยกัน ถ้าเป็นวัตถุขนาดใหญ่ที่ตู้โชว์ มักทำความลำบากกับองค์ประกอบในการจัดมาก พวกวัตถุขนาดใหญ่จึงมักมุ่งแสดงความงามเป็นสำคัญ และถ้าจัดวางให้มีเรื่องราวต่อเนื่องกันไป ก็จะทำให้ผู้ชม สามารถผูกเรื่องราวให้ตามกันได้

- การตั้งวัตถุตามแบบธรรมชาติ (Natural Exhibition) มักทำในพิพิธภัณฑ์ธรรมชาติวิทยาต้องสร้างบรรยากาศให้เห็นเป็นเรื่องธรรมชาติจริงๆ นับแต่การให้แสงสว่างการออกแบบที่ตั้งวัตถุ หรือพันธุ์ไม้ที่ใช้ประกอบ อาจมีการอัดเสียงธรรมชาติร่วมด้วย การจัดจึงต้องระมัดระวังในการวางวัตถุมากที่สุด

- การตั้งวัตถุตามอิริยาบถของสัตว์ (Habitant Group) ต้องจัดให้เห็นการทำหน้าที่ของสัตว์ต่าง ๆ อยู่ในอิริยาบถที่เหมือนกับใน ธรรมชาติมากที่สุด เป็นการแสดงให้เห็นความเป็นอยู่ของสัตว์ หรือของสัตว์ธรรมชาติที่แท้จริง วิธีนี้เหมาะมากกับพิพิธภัณฑ์ธรรมชาติวิทยา

- การตั้งวัตถุตามความจริง (Realistic Presentation) คือนำวัตถุมาตั้งแสดงให้เป็นไปในสภาพที่สภาพที่เป็นจริง หรือในอิริยาบถ ที่ค้นพบเข้าอย่างไร ก็มาตั้งให้อยู่เท่านั้นมักแสดงกับวัตถุชิ้นสำคัญๆ ชิ้นเดียวหรือถ้ามีที่ทางแสดงมากพอ ก็เอามาแสดงเป็นกลุ่มก็จะสร้างความประทับใจได้

6. การออกแบบห้องแสดง (Designing the Hall Exhibition) การออกแบบห้องแสดง การคำนึง จะต้องขึ้นอยู่กับเรื่องราวของการจัดแสดงอย่างหนึ่ง และขนาดของวัตถุที่จัดแสดง อีกอย่างหนึ่ง ถ้าสิ่งของจัดแสดงจำเป็นต้องสี่เหลี่ยมและจำเป็นต้องใช้ตู้แสดง ก็ทำลายความเป็นเหลี่ยมด้วยตู้แสดงให้สิ้นไป ถ้าห้องกว้างมากก็วางตู้ให้ห่างผนังจะมีช่องว่างเก็บของเพิ่ม ถ้าวางตู้

ให้ยักเยื้องกัน จะเป็นการแนะนำประชาชน โดยอัตโนมัติว่า ควรดูผู้ใดก่อน และเรียงลำดับไปอย่างไร
วิธีนี้อาจทำให้ทางเดินแคบเข้า แต่ก็ไม่จำเป็นต้องให้ทางเดินกว้างมากนัก หรือบางครั้งเรื่องที่แสดง
อาจไม่สัมพันธ์กัน ก็อาจทำได้ เช่น กรณีจัดแสดงตามความเหมาะสมของวัตถุ อย่างไรก็ตามในด้าน
ประวัติศาสตร์และโบราณคดี การจัดให้เป็นเรื่องราวลำดับ เป็นสิ่งที่จำเป็นที่สุด การจัดแสดง
มีความมุ่งหมายหรือเพื่อวัตถุประสงค์ 2 ประการ คือ

6.1 ให้ประชาชนได้รับความงาม และเกิดความประทับใจในการแสดง เพราะการ
แสดงเป็นสิ่งสำคัญที่สนองจากอาคาร และการโฆษณาที่จะดึงประชาชนมาชมพิพิธภัณฑ์
ครั้งต่อๆ ไป ดังนั้นการจะทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์ความมุ่งหมาย ก็อยู่ที่เนื้อที่ และจังหวะวัตถุประสงค์หนึ่ง
การตกแต่ง และสีที่ใช้แสดง ซึ่งมักใช้สีมีวรรณะเย็น แต่ช่วยแสงสว่างไปในตัว อีกประการหนึ่ง
คือ ใช้สีที่ประชาชนชอบมากกว่า สีที่ผู้ออกแบบชอบเอง

6.2 ให้ประชาชนเข้าใจเรื่องราวที่แสดง หลักการที่สำคัญที่จะให้ผู้ชมเข้าใจความมุ่ง
หมายในการจัดอยู่ที่ปัญหาต่างๆ เช่น ทางด้าน โบราณคดี ประวัติศาสตร์ ควรเรียงลำดับเก่าไปหา
ใหม่ตามผลการค้นคว้า ทำให้เห็นความต่อเนื่องของอารยธรรมของสิ่งของหรือเรื่องราวที่จัดแสดง
ปัญหาต่อไปคือ อุปกรณ์เกี่ยวกับการแสดง ซึ่งประกอบด้วยระบบผู้จัดแสดงอย่างหนึ่ง การต้อง
ตระเตรียมให้พร้อมว่า อะไรควรตั้งตรงไหน ใช้วัตถุอะไรบ้าง วัตถุเหล่านั้นเกี่ยวกับการค้นคว้า
และเรื่องราวของการจัดแสดงอย่างไร

7. การออกแบบผู้จัดแสดง (Design the Showcase) การแสดงในตู้เป็นสิ่งจำเป็น
โดยเฉพาะ ถ้าเป็นวัตถุจัดแสดงชิ้นเล็กแต่ราคาแพง เคลื่อนย้ายสะดวก สูญหายจากการจารกรรมง่าย
จึงต้องใช้ระบบความมั่นคง และปลอดภัยให้มาก การคิดค้นลักษณะของตู้ที่เหมาะสมกับการจัด
แสดงในพิพิธภัณฑ์จึงเกิดขึ้น เพราะผู้จัดแสดงที่ดีต้องสัมพันธ์กันกับระบบการจัดตามแบบต่างๆ
ประการหนึ่ง สัมพันธ์กับตู้ซึ่งผ่านการวิเคราะห์มาแล้วตอนออกแบบห้องแสดง อีกประการหนึ่ง
มัณฑนากร หรือนักออกแบบและภัณฑารักษ์ จึงต้องร่วมกันในการคิดหาวิธีที่เหมาะสม แต่ความ
งดงามสมบูรณ์ของ การจัดแสดงนั้น ประชาชนผู้เข้าชมจะเป็นผู้ตัดสินเอง ยังมีคำติชมจากการ
สำรวจ หรือการสอบถามด้วยวิธีการใดก็ตาม ยังมีคำติชมยิ่งมากก็จะเป็นประโยชน์ต่อการจัดแสดง
ตู้แสดงที่ดีจึงต้องสัมพันธ์กับระบบการจัดวัตถุแสดง สัมพันธ์กับเนื้อที่ห้องแสดง ที่ได้รับการ
วิเคราะห์ที่ตั้ง หรือที่จัดวางตู้แสดงในการออกแบบห้องมาแล้ว และสุดท้ายต้องมีความแข็งแรง
มั่นคง ปลอดภัยจากการ ตั้งวาง สิ่งของจัดแสดง ปลอดภัยจากการลักขโมย และสามารถป้องกัน
แมลง หรือตัวสัตว์ที่จะเข้าไปทำลายวัตถุในตู้ ทั้งสามารถควบคุม อุณหภูมิของดินฟ้าอากาศ ที่จะทำ
ให้ส่งผลต่อสิ่งของจัดแสดงได้เป็นอย่างดีด้วย ทั้งมีระดับที่สัมพันธ์กับสายตาของผู้ชม ซึ่งมาตรฐาน

ของคนไทย ฐานผู้ควรสูงไม่เกิน 80-90 ซม. ความยาวของตู้มากกว่า 300 ซม. และความสูงอยู่ในระดับ 110-120 ซม. การใช้สีของอุปกรณ์จัดแสดง ควรใช้วรรณะสีของตู้ให้เป็นสีเดียวกับผนัง ซึ่งเป็นสีอ่อนอยู่แล้ว สำหรับ สีด้านในของตู้ควรเป็นสีขาวหรือสีอ่อน เพราะถ้าใช้สีเข้มจะเกิดเงาสะท้อน ของประชาชนที่เดินชม ที่กระจกของตู้ได้ การใช้สีอ่อนจะช่วยเน้น น้ำหนัก ของแสงในตู้เพิ่มขึ้น ทำให้วัตถุที่วางเด่นขึ้น ในปัจจุบันการออกแบบตู้ในการจัดแสดงมักใช้ฉาก หรือผ้าสีอ่อนปิดด้านหลังในตู้ ทำให้ไม่เกิดเงาปรากฏอยู่ด้านหลังสิ่งของที่จัดแสดงในตู้ เวลามองเข้าไป ประการสุดท้าย เกี่ยวกับระบบการจัดแสดงภายในตู้ นิยมให้แสงพุ่งตรงลงมาด้านบนของตู้ จำเป็นต้องให้ความสำคัญของวัตถุ และองค์ประกอบในการจัดมักนิยมนำวัตถุชิ้นเด่นในตู้แสดงชิ้นแรก แล้วหาวัตถุอื่นประกอบตามสมควร เพื่อให้เกิดความโดดเด่นน่าสนใจ

ศูนย์ข้อมูลด้านการศึกษาและท่องเที่ยว

การสร้างศูนย์ข้อมูลเพื่อการศึกษาและท่องเที่ยว แต่เดิมยังไม่ค่อยมีมากนักในประเทศไทย ส่วนใหญ่พัฒนาการมาจากการสร้างหอสมุด ที่ถูกยกขึ้นมาเป็น ที่เก็บหนังสือ ต่อมาก็มีการคิดสร้างพิพิธภัณฑ์ ไว้สำหรับเก็บของเก่า เมื่อมีพิพิธภัณฑ์ที่เน้นการเก็บของเก่าเกิดขึ้นแล้วการรับรู้ของผู้เข้าชมยังไม่กว้างไกลพอ ด้วยเหตุพิพิธภัณฑ์ มีเฉพาะชื่อของวัตถุที่จัดแสดง หรือข้อมูลเบื้องต้นกำกับเอาไว้ทำให้ผู้ชมอาจไม่เข้าใจเจตนาของการจัดแสดง และการมีพื้นฐานความรู้ทางด้าน โบราณคดีและประวัติศาสตร์ไม่เท่ากัน เมื่อนักศึกษาหรือนักท่องเที่ยว ต้องการความรู้ความเข้าใจด้านอื่นๆ เพิ่มเติม ก็ต้องมีการทำคำอธิบายประกอบ และมีพัฒนาการไปจนมีการสร้างสื่อเพื่อประกอบการเรียนรู้ ที่ผสมผสานเทคโนโลยีเพิ่มมากขึ้นตามแบบอย่างที่เราพบเห็นมากขึ้นในปัจจุบัน

ในสมัยอดีต การศึกษาเรียนรู้ในศาสตร์ต่างๆ ยังไม่กว้างขวางแพร่หลาย ผู้คนใช้วิธีการศึกษาหาความรู้ต่างๆ ตามวัดตามบ้านที่เป็นแหล่งวิทยาการให้ศึกษาแก่ผู้สนใจไม่มีการบังคับส่วนใหญ่ไปศึกษากันตามวัด แหล่งความรู้ก็จะเป็นหอสมุด และในพระอุโบสถ ที่จะใช้วิธีเขียนภาพเขียนจิตรกรรม และสร้างประติมากรรมมาเป็นสื่อในการให้ความรู้ การสร้างสิ่งต่างๆ ที่เป็นสื่อความรู้เหล่านี้ มีนัยยะเปรียบเสมือนศูนย์เรียนรู้ไปในตัว การให้ความรู้แก่ผู้ศึกษา หรือเข้าเยี่ยมชมในลักษณะนี้ มีมาแล้วตั้งแต่อดีต ตามวัดสำคัญๆ ตั้งแต่ราชธานีสุโขทัย อุทยาน รัตนโกสินทร์ ก็พบหลักฐานอยู่เกือบทุกสมัย จนถึงปัจจุบัน สถานที่เรียนรู้ประเภท ประวัติศาสตร์ และ โบราณคดี ก็จะแฝงตัวอยู่ตามวัดด้วยเช่นกัน อาจจะเป็นห้องเก็บวัตถุโบราณ เมื่อสังคมมีความเจริญ การศึกษาเป็นสิ่งที่จำเป็นมากขึ้น การจัดระบบการให้ความรู้จึงมีลักษณะจำเพาะเจาะจงเพิ่มมากขึ้น ปัจจุบันได้มีแนวคิด การศึกษาแบบสมัยใหม่ คือ การศึกษา การเดินทางและการท่องเที่ยว เป็นแนวคิดการผสมผสาน ระหว่างความรู้และความเพลิดเพลิน ไปพร้อมๆกัน เป็นการศึกษาที่เป็นแนวใหม่ที่จะได้ความรู้และการผ่อนคลาย โดย มีหลักคือ ความรู้นอกห้องเรียน ผู้เรียนจะต้องออกเดินทาง

ศึกษา จากพื้นที่เดิมโดยจะต้องมีสถานที่แหล่งความรู้เป้าหมาย และสามารถหาความรู้ได้ ตามวัตถุประสงค์ของผู้ต้องการศึกษาและท่องเที่ยว

ทฤษฎีและงานวิจัย ที่เกี่ยวข้อง

ในงานวิจัยที่จะให้ได้มาซึ่งแนวคิด เพื่อนำไปสู่แนวทางการจัดการต้นแบบศูนย์ข้อมูลเพื่อการศึกษาและท่องเที่ยว ณ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุทอง จังหวัดสุพรรณบุรีนั้น จำเป็นจะต้องเชื่อมโยงเข้ากับหลักทฤษฎีต่างๆ เพื่อสนับสนุนให้ผลวิจัยองค์ความรู้มีความเข้มแข็ง ในการส่งต่อแนวความคิดสู่การจัดการ เช่น

1. **ทฤษฎีการเรียนรู้** คือการเปลี่ยนแปลงแนวคิด พฤติกรรม ความรู้ความเข้าใจ จากการได้ยิน ได้สัมผัส ได้อ่าน หรือจากการใช้เทคโนโลยี ไม่ว่าจะเป็นคนในวัยใด การเรียนรู้ของแต่ละวัยจะแตกต่างกัน การเรียนรู้จะทำให้เกิดความเข้าใจ ไปสู่กระบวนการอื่นของชีวิตมากมายได้ เพราะการเรียนรู้สามารถเกิดขึ้นได้จากทุกๆ บ้างจี้และทุกหนทุกแห่ง การเข้าใช้ศูนย์ข้อมูลเพื่อการศึกษาและท่องเที่ยว ก็ยังมีความจำเป็น แม้โลกยุคใหม่ มีการพัฒนาไปสู่ยุคดิจิทัลแล้วก็ตาม

2. **แนวคิดสวอท (SWOT)** เป็นกลยุทธ์การพิจารณาเงิน ใจและบริบท ตัวแปรต่างๆ ที่มีผลต่อการบริหาร หรือการวิเคราะห์มีแนวคิดหลัก 4 คำ คือ SWOT รวมเป็นคำอ่านว่า สวอท เป็นกลยุทธ์ที่เป็นที่นิยมมากในหมู่นักคิด และนักบริหาร สามารถนำไปใช้ได้อย่างกว้างขวางทั้งในองค์กร รวมทั้งสามารถใช้วิเคราะห์ตัวเองในด้านต่างๆ ได้อีกด้วย ไม่ว่าจะเป็นด้าน วัฒนธรรม นามธรรม ภายนอก มโนภาพ การเงินสุขภาพ ความรู้ เวลา และความสัมพันธ์ ก็สามารถนำ SWOT มาช่วยในการวิเคราะห์ได้

กลยุทธ์ SWOT ถูกคิดค้น โดยศาสตราจารย์ George Albert Smith Jr และ C Roland Christensen โดยกลยุทธ์นี้จะแบ่งออกเป็น 4 ส่วนตามชื่อ SWOT ว่างแบ่งเป็น 4 ด้านให้พิจารณาเพื่อควบคุมตัวแปร คือ S=Strengths (จุดแข็ง), W=Weaknesses (จุดด้อย), O=Opportunities (โอกาส), Threats (อุปสรรค) โดยมอง SW เป็นปัจจัยภายใน และ OT เป็นปัจจัยภายนอก เพื่อนำข้อพิจารณาต่างๆ มาคิดวิเคราะห์ซึ่งน้ำหนัก ในการตัดสินใจ

ช่วงต้นปีค.ศ.2493 และในปีค.ศ. 2503-2513 ศาสตราจารย์ Albert Humphrey แห่งมหาวิทยาลัย Stanford ได้นำแนวคิดนี้มาตีพิมพ์ในนิตสาร Fortune 500 หลังจากนั้นกลยุทธ์ SWOT จึงมีการนำมาใช้งานอย่างแพร่หลายมากขึ้น

ในงานวิจัยนี้จะนำมาใช้เพื่อตรวจสอบ บริบทของพื้นที่วิจัย และข้อมูลที่เกี่ยวข้อง เพื่อค้นหา และระดมความคิดต่อศักยภาพของ พื้นที่วิจัย

3. แนวคิดความได้เปรียบในการแข่งขัน แนวคิดความได้เปรียบในการแข่งขัน

(Competitive Advantage) และทฤษฎีไดมอนด์ (Diamond Model) ของ ไมเคิลอี. พอร์เตอร์ (Michael E. Porter) ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการบริหารและเศรษฐศาสตร์ (Porter 2528, p. 157) ได้เสนอความคิด เรื่องกลยุทธ์การแข่งขัน (Competitive Strategy) โดยเชื่อว่าการทำธุรกิจจะประสบกับปัญหา หรือมีการแข่งขันกันมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับพลังต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจ 5 ประการ โดยนำ เงื่อนไขดังกล่าวมาตั้งเป็นข้อพิจารณา ในงานวิจัยนี้ ได้ใช้แนวคิด ความได้เปรียบในการแข่งขัน (Competitive Advantage) และทฤษฎีไดมอนด์ (Diamond Model) ของ ไมเคิลอี.พอร์เตอร์ (Michael E. Porter) มาเป็นเครื่องมือ ตรวจสอบประเมินศักยภาพของพื้นที่วิจัย

4. แนวคิดการเรียนรู้ตามทฤษฎีของ Bloom

แนวคิดการเรียนรู้ตามทฤษฎีของ Bloom (Bloom's Taxonomy) มีการกำหนดการเรียนรู้เป็น 6 ระดับ ในระดับที่ 1 คือความรู้ที่เกิดจากความจำ (Knowledge) ซึ่งจัดเป็นระดับล่างสุดในระดับที่ 2 ซึ่งเป็นระดับถัดมาคือระดับความเข้าใจ (Comprehend) ในระดับที่ 3 เป็นระดับของการประยุกต์ (Application) ในระดับที่ 4 คือระดับของการวิเคราะห์ (Analysis) สามารถแก้ปัญหา ตรวจสอบได้ ในระดับที่ 5 คือระดับของการสังเคราะห์ (Synthesis) สามารถนำส่วนต่างๆ มาประกอบเป็นรูปแบบ ใหม่ได้ให้แตกต่างจากรูปแบบเดิม เน้น โครงสร้างใหม่ ในระดับที่ 6 คือการ การประเมินค่า (Evaluation) มีกลไกที่วัดได้ และตัดสินใจว่าอะไรถูกหรือผิด ประกอบการตัดสินใจบนพื้นฐาน ของเหตุผลและเกณฑ์ที่แน่ชัด ในการท่องเที่ยว หากผู้เข้าชมมีการทำความเข้าใจต่อข้อมูล และหลักฐานของแหล่งท่องเที่ยวก็จะสามารถ บรรลุ ตามทฤษฎีทั้ง 6 ข้อได้

5. ทฤษฎีการท่องเที่ยว การท่องเที่ยว หมายถึง การเดินทางเพื่อพักผ่อนหย่อนใจ หรือเพื่อความสนุกสนานตื่นเต้น หรือเพื่อหาความรู้ ที่มีใช้เพื่อการทำงาน หรือเพื่อการหารายได้ และเป็นการเดินทางที่มีเงื่อนไข 3 ประการคือ

5.1 เป็นการเดินทางจากที่อยู่อาศัยปกติไปยังที่อื่นเป็นการชั่วคราว

5.2 เป็นการเดินทางด้วยความสมัครใจ

5.3 เดินทางด้วยวัตถุประสงค์ใดๆ ก็ได้ที่ไม่ใช่การประกอบอาชีพ

หรือเพื่อการหารายได้ (ฉลองศรี พิมลสมพงษ์, 2546, หน้า 10)

องค์การการท่องเที่ยวของสหประชาชาติ (World Tourism Organization) กำหนดไว้ว่า การท่องเที่ยว หมายถึง การเดินทาง โดยระยะทางมากกว่า 40 กิโลเมตรจากบ้าน เพื่อจุดประสงค์

ในการพักผ่อนหย่อนใจ การท่องเที่ยวในประเทศไทย ได้มีพัฒนาการทางด้านการท่องเที่ยว มาตั้งแต่ พ.ศ. 2467 ในสมัยพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระกำแพงเพชรอัครโยธิน ครั้งทรงดำรงตำแหน่ง ผู้บัญชาการรถไฟ ซึ่งในครั้งนั้นการท่องเที่ยวในประเทศไทย ยังเป็นการท่องเที่ยวเพื่อชมธรรมชาติและสถานที่ราชการ หรือสถานที่สำคัญที่ทางชาวต่างประเทศสร้างขึ้น ในประเทศไทย แต่เมื่อประมาณ 10 ปี ที่ผ่านมา ทางองค์การท่องเที่ยวโลก ได้มีการกำหนดรูปแบบ การท่องเที่ยวได้ 3 รูปแบบหลัก ได้แก่

1. รูปแบบการท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติ (Natural Based Tourism)
2. รูปแบบการท่องเที่ยวในแหล่งวัฒนธรรม (Cultural Based Tourism)
3. รูปแบบการท่องเที่ยวในความสนใจพิเศษ (Special Interest Tourism)

ในงานวิจัยนี้มุ่งเน้นคุณค่าจากการการท่องเที่ยวในแหล่งวัฒนธรรม (Cultural Based Tourism) ที่สอดคล้องกับพื้นที่ที่เลือกทำการศึกษา การท่องเที่ยวในแหล่งวัฒนธรรม ประกอบด้วย การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ (Historical Tourism) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวไปยังแหล่งสถานที่ท่องเที่ยวทางโบราณคดี และประวัติศาสตร์ เพื่อชมสภาพความเป็นไปของสถานที่ เพื่อการหาความสุขความเพลิดเพลินในสถานที่ท่องเที่ยว นั้นให้ ได้ความรู้ความเข้าใจต่อโบราณคดี และประวัติศาสตร์ ในท้องถิ่น นักท่องเที่ยวจะต้องมีจิตสำนึก มีพื้นฐานของความรับผิดชอบต่อการ รักษา มรดกทางวัฒนธรรม และคุณค่าของสภาพแวดล้อม โดยที่ประชาชนในท้องถิ่นนั้น มีส่วนร่วม ต่อการจัดการการท่องเที่ยว นั้น ด้วย

การท่องเที่ยวงานชมวัฒนธรรม และประเพณี (Cultural and Traditional Tourism) หมายถึงการเดินทางท่องเที่ยว เพื่อชมด้านวัฒนธรรมประเพณีต่างๆ ที่คนในท้องถิ่นนั้นๆ จัดขึ้น เพื่อศึกษาความเชื่อ การยอมรับนับถือ การเคารพในพิธีกรรมต่างๆ และได้รับความรู้ความเข้าใจต่อ สภาพสังคม และวัฒนธรรม ได้รับความเพลิดเพลินตื่นตาตื่นใจในอรรถรสของความงาม ได้พบ ประสบการณ์ใหม่ๆ เพิ่มขึ้นบนพื้นฐานของความรับผิดชอบ และมีจิตสำนึกต่อการรักษา สภาพแวดล้อม และมรดกทางวัฒนธรรม โดยประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมต่อการจัดการ การท่องเที่ยว การเดินทางท่องเที่ยวไปในหมู่บ้าน ตามชนบท ที่มีลักษณะวิถีชีวิตเอกลักษณ์พิเศษ มีความโดดเด่นเฉพาะพื้นที่ เพื่อความเพลิดเพลิน ได้ความรู้ จากผลงานสร้างสรรค์ฝีมือ หรือภูมิปัญญาพื้นบ้าน สัมผัสรับรู้ ในวัฒนธรรมท้องถิ่นนั้น บนพื้นฐานของความรับผิดชอบ และมีจิตสำนึกต่อการรักษา มรดกทางวัฒนธรรม และคุณค่าของสภาพแวดล้อมด้วย โดยประชาชน ในท้องถิ่นสามารถมีส่วนร่วมต่อการจัดการการท่องเที่ยว นั้นๆ ได้

6. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวและการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

(สุวรรณ และคณะ, 2541, หน้า 24) ได้ให้หลักการในการจัดการการท่องเที่ยวคือต้องพิจารณาการจัดการท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบและจะต้องบรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายจะต้องพิจารณาระบบย่อยๆ และองค์ประกอบของการจัดการท่องเที่ยว ที่เป็นบทบาทหน้าที่ของแต่ละองค์ประกอบและความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบเหล่านั้น รวมถึงการพิจารณาสภาพแวดล้อมของระบบการท่องเที่ยวไปด้วยเช่น

6.1 ทรัพยากรการท่องเที่ยว (Tourism Resource) ซึ่งประกอบด้วยแหล่งท่องเที่ยว ตลอดจนทรัพยากรที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการท่องเที่ยว

6.2 การบริการการท่องเที่ยว (Tourism Services) อันได้แก่การให้บริการแก่นักท่องเที่ยว เพื่อการท่องเที่ยวที่มีอยู่ พื้นที่หรือกิจกรรมที่มีผลเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวของพื้นที่นั้นๆ

6.3 การตลาดท่องเที่ยว (Tourism Marketing) โดยเป็นส่วนของความต้องการในการท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับนักท่องเที่ยวผู้ประกอบการและประชาชนในพื้นที่ ซึ่งหมายรวมถึงกิจกรรม รูปแบบหรือกระบวนการการท่องเที่ยว ในการศึกษา นี้ จะได้นำหลักคิดการบริหารจัดการไปอธิบายกระบวนการสร้างความพึงพอใจต่อการบริการในการวางหลักการของศูนย์การเรียนรู้เพื่อการศึกษาและการท่องเที่ยวพื้นที่พิเศษเมืองโบราณ อุททอง

7. ทฤษฎีการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน การจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน หมายถึง การกำหนดแนวทางการใช้ประโยชน์และการพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยว รวมทั้งปัจจัยแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเพื่อตอบสนองความจำเป็นทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม สามารถรักษาเอกลักษณ์ของธรรมชาติและวัฒนธรรมไว้นานที่สุด เกิดผลกระทบน้อยที่สุด และใช้ประโยชน์ได้ตลอดไป

8. แนวคิดการบริหารจัดการ การบริหาร (Administration) มักจะเป็นเรื่องของการกำหนดนโยบาย นิยมนำไปใช้ในการบริหารองค์กรของทางราชการ หรือองค์กรที่ไม่มุ่งหวังผลกำไร ส่วนการจัดการ (Management) เป็นเรื่องของการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ นิยมใช้ในการบริหารองค์กรทางธุรกิจ ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อมุ่งแสวงหากำไร หรือกำไรสูงสุด (วิรัช วิรัชนิภาวรรณ, 2545) การจัดตั้งศูนย์ข้อมูลสามารถนำหลักการบริหารจัดการมาประยุกต์ใช้กับองค์กรส่วนงานใหม่ นี้ โดยต้องอาศัยการกำหนดเป็นวิสัยทัศน์ พันธกิจ และแผนการดำเนินงาน ตลอดจน การบริหารงานบุคคล และการ ดำเนินงานให้สัมฤทธิ์ผล

9. ทฤษฎีการจัดโครงสร้างองค์กร โครงสร้างองค์กร หมายถึง แผนผังแสดงตำแหน่งงาน หน้าที่งานต่างๆ และเส้นโยงความสัมพันธ์ของงานต่างๆเหล่านั้น โครงสร้างจะครอบคลุมแนวทาง

และกลไกในการประสานงาน การติดต่อสื่อสารและระบบต่างๆ ที่เกี่ยวเนื่อง การจัดวางตำแหน่งงาน และกลุ่มของตำแหน่งงานต่างๆ ภายในองค์กรซึ่งโครงสร้างจะแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ของงานที่จะมีต่อกัน รูปแบบปฏิสัมพันธ์และการจัดสรรหน้าที่และความรับผิดชอบในองค์กรนั้น การจัดการองค์กรจะต้องคำนึงถึงสิ่งต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ สนับสนุนและส่งเสริมให้งานเกิดประสิทธิภาพสูงสุด การจัดการที่ดีจะทำให้ทราบถึงชนิด ประเภท ของเขตและลักษณะของงาน ทำให้ทราบถึงช่องทางการติดต่อสื่อสารและการไหลของข้อมูลรวมทั้งตำแหน่งที่ต้องรับผิดชอบ และตัดสินใจเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของผู้ปฏิบัติงาน ช่วยในการประสานกิจกรรมต่างๆ ในการทำงานงานทั้งในระดับบุคคล ระหว่างทีมงาน แผนก และฝ่ายงานต่างๆ ช่วยสนับสนุนการสร้างข้อได้เปรียบในการแข่งขันขององค์กร เป็นกลไกรองรับการปฏิบัติงานตามแผนกลยุทธ์ให้บังเกิดผลได้ การจัดการเส้นทางท่องเที่ยว หากมีการเดินทางเป็นหมู่คณะใหญ่ ก็จะต้องมีการจัดการองค์กรเพื่อคอยอำนวยความสะดวกให้เกิดความสะดวกคล่องตัว แนวคิดในการจัดโครงสร้างองค์กร สามารถนำหลักการมาใช้ ในการจัดการองค์กรในศูนย์ข้อมูลเพื่อการศึกษาและท่องเที่ยวได้

10. แนวคิดการบริหารองค์กรภาครัฐ แนวคิดการบริหารภาครัฐ เป็นการบริหารเพื่อให้เกิดความสุขแก่ประชาชน เพราะองค์กรภาครัฐเปรียบเสมือนตัวแทนของประชาชน ย่อมต้องการหลักการในการปฏิบัติหน้าที่เรียกว่า หลักการทำงานตามระบบราชการหรือองค์กรภาครัฐ ที่ไม่ได้แสวงหากำไรแบบองค์กรเอกชน เป็นการจัดการเพื่อให้ เป็นที่อำนวยประโยชน์และความสุขให้ประชาชน เป็นเป้าหมาย เป็นการจัดการในรูปแบบหนึ่ง เรียกรวมว่าการบริหาร โดยมีองค์ประกอบที่สำคัญ ที่ต้องขับเคลื่อนเพื่อให้องค์กร เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยมีหลักในการบริหารเช่น

10.1 หน้าที่ทางการบริหาร (Management function) ซึ่งประกอบด้วยหน้าที่ทางการบริหาร 5 ประการ คือ การวางแผน (Planning) การจัดการ หรือองค์กร (Organizing) การสั่งการ หรือการบังคับบัญชา (Commanding) การควบคุม (Controlling) และการประสานงาน (Coordinating)

10.2 ผู้บริหารจะต้องมีลักษณะพร้อมด้วยความสามารถทั้งทางร่างกายจิตใจ การศึกษาหาความรู้ เทคนิคการทำงานประสบการณ์ต่าง ๆ และไหวพริบ

10.3 หลักการบริหาร ซึ่งมีหลักทั่วไปที่ใช้เป็นแนวทางปฏิบัติ สำหรับผู้บริหาร ประกอบด้วย 14 ข้อ ดังนี้

1) หลักของการมีผู้บังคับบัญชาเพียงคนเดียว (Unity of Command) หมายถึงการการสั่งการที่ลงมาเป็นลำดับขั้น เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปด้วยความไม่สับสน

- 2) หลักการเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบ (Authority and Responsibility) หมายถึงการมีภาระงานความรับผิดชอบที่ชัดเจนเหมาะสมกับความรู้ความสามารถ
- 3) หลักของการรวมอำนาจไว้ส่วนกลาง (Centralization) การยอมรับหัวหน้าสูงสุด
- 4) หลักเกี่ยวกับระเบียบวินัย (Discipline) ผู้ปฏิบัติต้องมีศีลธรรมจรรยาและระเบียบวินัยที่เคร่งครัด โดยไม่ปฏิบัติออกนอกกลุ่มทางให้เสียหาย และเสื่อมเสียต่อองค์กร
- 5) หลักการมีจุดมุ่งหมายร่วมกัน (Unity of Direction) การดำเนินงานไปตามพันธกิจและวิสัยทัศน์ขององค์กร เพื่อให้งานดำเนินไปอย่างมีเป้าหมายที่องค์กรได้วางเอาไว้เพื่อความสำเร็จตามเป้าหมาย
- 6) หลักของการมีระเบียบเรียบร้อย (Order) หมายถึงความเป็นระเบียบตามหน้างาน มีการจัดลำดับก่อนหลังอย่างถูกต้องเป็นขั้นเป็นตอนไม่ทำงานอย่างสะเปะสะปะ
- 7) หลักการชี้แจงไว้ซึ่งสายงาน (Scalar of Chain) เป็นการรักษาระเบียบการทำงานและการสั่งการไปตามสายงาน อย่างชัดเจน และมีประสิทธิภาพ
- 8) หลักของการถือประโยชน์ส่วนบุคคลรองจากประโยชน์ส่วนร่วม (Subordination of Individual to General interest) เป็นการสร้างจิตสำนึกต่อองค์กร ให้มีความรักองค์กร และถือประโยชน์ส่วนรวมให้มาก่อน ส่วนรวมอยู่ได้ สมาชิกองค์กรอยู่ได้
- 9) หลักการแบ่งงานกันทำ (Division of Work, or Specialization) เป็นการกระจายงานอย่างทั่วถึงและเที่ยงธรรม
- 10) หลักของความเสมอภาค (Equity) การที่ผู้บริหารไม่เลือกที่รักมักที่ชัง ให้ความเสมอภาคกันทั้งองค์กร
- 11) หลักของการให้ผลประโยชน์ตอบแทน (Remuneration) การกำหนดค่าตอบแทนให้กับผู้ปฏิบัติหน้าที่อย่างเป็นธรรม
- 12) หลักของการมีเสถียรภาพของการว่าจ้างทำงาน (Stability of Tenure) การกำหนดระยะเวลาของการทำงาน ให้ทราบล่วงหน้าเพื่อประกอบการตัดสินใจเพื่อความมั่นคงของผู้ปฏิบัติหน้าที่
- 13) หลักของความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (Initiative) เพื่อการกระตุ้นการทำงานให้เกิดประสิทธิภาพ ให้ขับเคลื่อนองค์กรอย่างรุกไปข้างหน้า
- 14) หลักของความสามัคคี (Esprit de Corps) กล่าวได้ว่า การบริหารจัดการสิ่งใดก็ตาม จำเป็นจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจในสิ่งนั้น และพัฒนาสมรรถภาพและทักษะการบริหารสิ่งนั้นๆ ด้วยปัญญา ประกอบกับความชำนาญหรือความเชี่ยวชาญในการทำงาน ดังนั้น ทักษะการบริหาร จึงเป็นความชำนาญหรือความเชี่ยวชาญในการบริหาร

การบริหารจัดการองค์กรภาครัฐให้ประสบผลสำเร็จภายใต้การเปลี่ยนแปลงทางสังคม สามารถทำได้โดยกระบวนการบริหารจัดการประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ คือ การวางแผน การจัดองค์กร การจัดหาบุคคล การอำนวยความสะดวก การประสานงาน การรายงานผลปฏิบัติงาน และการจัดงบประมาณ โดยการบริหารองค์กรภาครัฐเป็นไปเพื่อความสงบสุขของประชาชน

11. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากการสำรวจงานด้านวรรณกรรม ที่ศึกษาเกี่ยวกับ

พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุทอง หรือศูนย์ข้อมูลเพื่อการศึกษาและท่องเที่ยว ในพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเมืองโบราณอุทอง พบข้อมูลดังนี้

11.1 มุมมองด้านการบริหารจัดการพิพิธภัณฑ์ การจัดการพิพิธภัณฑ์เป็นศาสตร์ที่ได้รับการพัฒนามาตลอดเวลา มีการปรับปรุง เปลี่ยนแปลงแก้ไข รูปแบบและวิธีการมาโดยตลอดเวลา โดยได้มีการวิจัยค้นคว้ารูปแบบบริหารจัดการให้เหมาะกับแหล่งพื้นที่นั้นๆ การจัดตั้งพิพิธภัณฑ์ทางวัฒนธรรมมีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่ความรู้ด้านมรดกทางวัฒนธรรม

พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุทอง ได้ มีการวิจัย เพื่อให้เกิดการจัดการที่ดี มาตลอดเวลา โดยเจ้าหน้าที่ ของกรมศิลปากรแต่เป็นหัวข้อเล็กๆ เพื่อการ เก็บหรือจัดข้อมูล เฉพาะด้าน ส่วนงานประเภทวิทยานิพนธ์ มีนักวิชาการ ได้ทำการศึกษา เกี่ยวกับพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติอุทองในด้านต่างๆ เช่น ผลงานวิจัยของ นายภัส เทพรัักษ์ เรื่อง แนวทางการออกแบบพัฒนาพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติอุทอง (ภัส เทพรัักษ์, 2559) โดยรูปแบบที่ประยุกต์จากยุคทวารวดี ในงานวิจัยดังกล่าว ได้เสนอแนะแนวทาง ในการออกแบบอาคาร ซึ่งต้องการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างอาคารกับพื้นที่ และวัดอุโบสถ โดยแบ่งออกเป็น 3 แนวคิดได้แก่ 1 แนวคิดการออกแบบผังโครงการ และความสัมพันธ์กับบริบทโดยรอบโครงการ เพื่อเป็นการแสดงถึง ภาพรวมของโครงการ 2 การออกแบบโดยใช้ลักษณะบางส่วนที่เป็นเอกลักษณ์ของศิลปะทวารวดี เข้ามาผสมผสานกับส่วนประกอบของอาคารเป็นการสนับสนุนอาคารให้แสดงถึงสถาปัตยกรรมทวารวดี และ 3 การจำลองเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ให้นักท่องเที่ยวเข้าใจถึงสถาปัตยกรรมทวารวดีได้มากขึ้น ส่วนงานวิจัย วิทยานิพนธ์ ในระดับปริญญาโทของอินทรา พงษ์นาค เรื่อง อัตลักษณ์ชุมชนเมืองโบราณอุทอง จังหวัดสุพรรณบุรี เสนอความเห็น ว่าควรกำหนด กลยุทธ์การส่งเสริมและพัฒนาเรื่องราวที่บ่งบอกอัตลักษณ์เมืองโบราณอุทอง ด้วยการจัดตั้งศูนย์ข้อมูลสำหรับนักท่องเที่ยว จัดตั้งพิพิธภัณฑ์ชาติพันธุ์ต่างๆ จัดตั้งหมู่บ้านวัฒนธรรม และแหล่งเรียนรู้/พิพิธภัณฑ์ลูกบิด

11.2 ด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม มีผลการศึกษา ของ มนต์ เผ่าพงษ์ศิลป์เรื่อง แผนอนุรักษ์และพัฒนาภูมิทัศน์เมืองโบราณอุทองให้เป็นแหล่งการท่องเที่ยวประวัติศาสตร์ จังหวัดสุพรรณบุรี ผู้วิจัยคนดังกล่าวเห็นว่า เมืองโบราณอุทอง เกิดปัญหากรุกพื้นที่โบราณสถานเพื่อทำ

การเกษตรและอยู่อาศัย กรมศิลปากรจึงมีนโยบายให้ประชาชนเช่าพื้นที่โดยทำสัญญาปีต่อปี และมีเงื่อนไขการใช้ที่ดินเพื่อทำกินและอยู่อาศัยเท่านั้น จึงทำให้ปัจจุบันเมืองโบราณอุทงมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว พื้นที่บางส่วนได้มีข้อตกลงให้หน่วยงานราชการใช้พื้นที่เป็นศูนย์ราชการ และพื้นที่ประชาชน เช่นนำไปใช้ทำประโยชน์โดยไม่มีการควบคุมอาคารและสิ่งก่อสร้าง ไม่มีการกำหนดพื้นที่ปกป้องโบราณสถาน รวมทั้งการก่อสร้างถนนขนาด 6 ช่องจราจรผ่านเมืองโบราณ จนไม่สามารถรับรู้ได้ถึงความเป็นเมืองโบราณอุทงที่สำคัญในอดีต ผู้วิจัยจึงเสนอแนวทาง การฟื้นฟู พัฒนา และอนุรักษ์ เพื่อไม่ให้โบราณสถานถูกบุกรุกและเสื่อมโทรมลงไปเรื่อยๆ จึงเสนอแนวทางการออกแบบปรับปรุงภูมิทัศน์ เพื่อการอนุรักษ์เมืองโบราณ ให้สามารถสื่อความหมายและฟื้นฟูบรรยากาศของความเป็นเมืองโบราณอุทงได้ชัดเจนมากขึ้น สำหรับผู้มาศึกษาหาความรู้และมาท่องเที่ยว ได้มีความสะดวกเกิดความประทับใจ และเป็นระเบียบเรียบร้อย โดยที่แผนอนุรักษ์และพัฒนา รวมทั้งการปรับปรุงภูมิทัศน์นั้น จะเกิดประโยชน์แก่ชุมชน และเป็นการสร้างเมืองน่าอยู่สำหรับประชาชนในเขตเมืองโบราณด้วย จากการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยเสนอแผนคือ คือ 1. แผนอนุรักษ์และพัฒนาภูมิทัศน์เมืองโบราณอุทง ในแบบที่ยังมีชุมชนอาศัยอยู่ (Living Monument) 2. แนวทางการออกแบบ และปรับปรุงภูมิทัศน์เมืองโบราณอุทง ส่วนงานวิจัยของรองศาสตราจารย์ ดร.นรินทร์ สังข์รักษา คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร เรื่อง การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรชุมชนบ้านดงเย็นในพื้นที่พิเศษเมืองโบราณอุทง การศึกษาสภาพการณ์ ชุมชนบ้านดงเย็น มีการเตรียมความพร้อมในการจัดการการท่องเที่ยวเมืองโบราณอุทง อยู่ในระดับมาก สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้ เป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวได้

11.3 ด้านการนำเสนอแนวคิดการออกแบบนิทรรศการ ในส่วนของพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุทง มีงานวิจัยของ อติเทพ แจ้คนาลาว นักศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาศิลปะการออกแบบ คณะมัณฑนศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากร (อติเทพ แจ้คนาลาว, 2557, หน้า 1) ได้คิดวิธีนำเสนอการจัดแสดง การแสดงผลทั่วไปใน คอลเล็กชั่นสิ่งประดิษฐ์ของพิพิธภัณฑ์โดยการส่งเสริมการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสื่อเชิงโต้ตอบ กรณี พิพิธภัณฑ์แห่งชาติอุทง จังหวัดสุพรรณบุรีประเทศไทย การศึกษาเสนอขอบเขตของกรอบการทำงาน มุ่งเน้นไปที่สื่อดั้งเดิม สื่อไม่ได้ตอบในพิพิธภัณฑ์ ความสำคัญของข้อจำกัด และข้อจำกัด ของวัตถุทางโบราณคดี ในบทสรุปของวิทยานิพนธ์ยังเสนอ แบบจำลองการยกระดับสิ่งประดิษฐ์ของพิพิธภัณฑ์โดยใช้สื่อโต้ตอบที่เหมาะสม

11.4 ด้านการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน องค์การพื้นที่พิเศษเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเมืองโบราณอุทง ได้ทำการจัดจ้าง บริษัท เอ-เซเวน คอร์ปอเรชั่น จำกัด ดำเนินการรับจ้าง

และส่งมอบงานเมื่อปี 2556 ชื่อโครงการจัดทำแผนแม่บทและแผนปฏิบัติการ พื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เมืองโบราณอู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี ขององค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน) ซึ่งมีรายละเอียดขอบเขตการทำงานที่ครอบคลุมด้านต่างๆ เช่น กำหนดวิสัยทัศน์ เมืองโบราณอู่ทอง เป็นเมืองท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมและวิถีชีวิตดั้งเดิม โดยมียุทธศาสตร์หลักๆ 6 ด้าน เช่น 1 การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว 2 การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน 3 การสร้างกิจกรรมการท่องเที่ยว 4 การพัฒนาบริการเพื่อการท่องเที่ยว 5 การประชาสัมพันธ์ 6 การบริหารจัดการ ได้มีการดำเนินโครงการ มาตั้งแต่ปี 2555 โดยการ กำหนดรูปแบบการบริหารจัดการเพื่ออนุรักษ์ฟื้นฟู การพัฒนาการท่องเที่ยว และมาตรฐานด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ การพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเมืองโบราณอู่ทอง ให้มีคุณภาพมาตรฐานระดับสากล โดยการจัดทำแผน แม่บทและแผนปฏิบัติการพื้นที่พิเศษ เพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเมืองโบราณอู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี โดยแบ่งการพัฒนา เป็น 3 ช่วง คือ ระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว มีระยะเวลาติดตามผล 10 ปี โดยมุ่งเน้น การเป็นเมืองท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

จากการสำรวจผลงานการศึกษา ยังไม่พบผลงานค้นคว้า วิจัยที่มีการศึกษาเรื่องการจัดตั้งศูนย์ข้อมูลเพื่อการศึกษาและท่องเที่ยว ในพื้นที่พิเศษเอการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเมืองโบราณอู่ทอง ในงานวิจัยนี้ จึงเป็นการเริ่มต้นและบุกเบิกนำเสนอแนวคิดสู่การพัฒนา ศักยภาพการบริการข้อมูลสำหรับเมืองโบราณอู่ทองให้ยิ่งขึ้นไป

11.5 ศูนย์ข้อมูลตัวอย่าง จากพัฒนาการของการบริการข้อมูลความรู้ทางด้าน โบราณคดี และประวัติศาสตร์ เมื่อหน่วยงานหรือองค์กรต้องการเผยแพร่ความรู้ให้รอบด้านมากขึ้น ทำให้กระบวนการสร้างการเรียนรู้ จะต้องหลากหลายมากขึ้น ผู้วิจัยได้แนวคิดตัวอย่าง มาจากการเดินทางเข้าสำรวจ ที่หมู่บ้านจินชา เมืองเฉิงตู มณฑลเสฉวน ผู้วิจัยนำแนวความคิดบางด้านที่เป็นประโยชน์ต่อการกำหนดแนวคิดในการบริหารจัดการให้ศูนย์ข้อมูลเพื่อการศึกษาและท่องเที่ยว ที่มีแนวคิดเพื่อเป็นต้นแบบ มีความทันสมัยและรองรับความต้องการของนักท่องเที่ยว หรือ ผู้บริโภค โดยแนวคิดการสร้างศูนย์ข้อมูล มีการวางกรอบคล้ายกับ แหล่งโบราณคดี จินชา เมืองเฉิงตู มณฑลเสฉวน Jinsha Site Museum (Chengdu) เมืองนี้ เป็นที่ตั้งของอาณาจักรสุโบราณ มีอารยธรรม กว่า 3,000 ปี นักโบราณคดีเชื่อว่า จินชาคือศูนย์กลางการเมืองและวัฒนธรรมของอาณาจักรสุ นั้น ย้ายมาจากซานซิงตู่ มายังเฉิงตู หลังจากที่มีการพบเมือง โบราณแห่งนี้ ทางารจีน ได้ทำการบูรณะ และจัดการพื้นที่ เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ และเนรมิตขึ้นมาใหม่เพื่อต้อนรับ นักท่องเที่ยว สำหรับเข้ามาเรียนรู้และพักผ่อนหย่อนใจ ในการพัฒนาสิ่งก่อสร้างและการจัดแสดง

มีการพิจารณา อย่างละเอียดในการจัดการ กับทุกด้าน สามารถสร้างความประทับใจแก่ผู้เข้าชม จนเป็นพื้นที่ ที่น่าเข้าศึกษาและเรียนรู้

ศูนย์ข้อมูล และจัดแสดง เมืองโบราณ จินซา อยู่ห่างจากเมืองเอกของมณฑลชื้อชาน หรือเสฉวน ไปทางตะวันตก 40 กิโลเมตร และตั้งอยู่ห่างจากแหล่งวัฒนธรรมโบราณ “ซานซิงคุย” 50 กิโลเมตร

ภาพที่ 2-1 ภาพอาคารศูนย์ข้อมูล และจัดแสดง เมือง โบราณจินซา

(<https://www.mrowl.com/user/joshbwilliams/museums>)

ภาพที่ 2-2 ผู้วิจัยเข้าศึกษาเยี่ยมชม แหล่ง โบราณคดี ที่ จินซา เมื่อเดือน มีนาคม 2561

การออกแบบพื้นที่เน้น การจัดการรองรับนักท่องเที่ยวตั้งแต่ทางเข้า มีช่องจำหน่ายตั๋ว ช่องทางเดินเข้า เมื่อเข้าสู่ภายใน นักท่องเที่ยวจะได้รับทราบข้อมูล จากอุปกรณ์สื่อต่างๆ มากมาย มีสิ่งอำนวยความสะดวกไว้คอยบริการ ไม่ว่าจะเป็น รถเข็น ร่ม อุปกรณ์เครื่องช่วยฟังการบรรยาย และเจ้าหน้าที่คอย อธิบายชี้แนะให้ความรู้

ภาพที่ 2-3 สิ่งของจัดแสดงใน พิพิธภัณฑ์ มีการแสดงให้ดูได้รอบด้าน

การจัดแสดงภายในเน้นการเรียนรู้ สามารถให้นักท่องเที่ยวหรือผู้เข้าชม เดินวนได้รอบ มีการจัดพื้นที่ให้ มีระยะห่าง เพื่อการเดินชม และมีการจัดแสงสร้างบรรยากาศ

ภาพที่ 2-4 การนำอัตลักษณ์ของโบราณวัตถุ มาสัมพันธ์กับรูปแบบของอาคาร และการตกแต่ง

ภาพที่ 2-5 การออกแบบอาคาร ที่ทันสมัยดึงดูดนักท่องเที่ยว

ภาพที่ 2-6 การสร้างพิพิธภัณฑ์กลางแจ้ง หรือ Site Museum

ภายในพื้นที่จัดแสดง จะมีการสร้างอาคารจัดแสดงต่างๆ โดยเน้นไปที่การให้ข้อมูลความรู้ กับนักท่องเที่ยว มีจุดให้คำบรรยายวาง อยู่ตามที่แตกต่างกัน พร้อมมีผู้สื่อบรรยายให้นักท่องเที่ยว ได้ยินหรือได้เห็น พร้อมมีภาพเคลื่อนไหว ให้ความรู้เพิ่มเติมถึงแหล่งที่มา และประวัติความเป็นมา ดังกล่าว

ภาพที่ 2-7 ผู้วิจัยเดินทางเข้าศึกษาเยี่ยมชมแหล่ง โบราณคดี ที่ จินซา เมื่อเดือน มีนาคม 2561
(ปรีชา ปั่นกล้า, 2561)

การสร้างบรรยากาศที่กลมกลืน ทั้งภายนอกและภายใน รองรับวิถีชีวิตสมัยใหม่ โดยใช้แนวคิดของความเก่าแก่ เช่นที่นั่ง ทำเป็นแท่นหินสี่เหลี่ยม ไม่มีการประดิษฐ์ให้ซับซ้อน แสดงให้เห็นแนวคิดของคณะทำงานที่มองความสัมพันธ์ ของทั้งเก่าและใหม่ได้อย่างลงตัว

บทที่ 3

พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อุทอง

พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อุทอง ตั้งอยู่บริเวณริมคูเมืองโบราณอุทอง ถนนมาลัยแมน อำเภออุทอง จังหวัดสุพรรณบุรี เป็นพิพิธภัณฑสถานด้านประวัติศาสตร์ โบราณคดี และประวัติศาสตร์ ศิลปะ เป็นที่เก็บรักษาและจัดแสดงโบราณวัตถุที่ได้จากการขุดค้นทางโบราณคดีที่เมืองอุทอง

จากการค้นพบเมืองโบราณอุทอง ที่อำเภออุทอง จังหวัดสุพรรณบุรี กรมศิลปากร จึงได้เข้าสำรวจขุดแต่ง โบราณสถาน จนได้พบวัตถุโบราณเป็นจำนวนมาก ทางผู้บริหารของกรมศิลปากร จึงได้มีการดำริจัดตั้งพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติอุทองขึ้น เพื่อเป็นสถานที่จัดเก็บ และจัดแสดง วัตถุโบราณที่ขุดค้นมาได้ โดยมีลำดับ ของพัฒนาการมีดังนี้ ในปี พ.ศ. 2446 สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ เมื่อครั้งดำรงตำแหน่งเสนาบดีกระทรวงมหาดไทยได้ออกตรวจราชการ เมืองสุพรรณบุรี และเสด็จสำรวจเมืองโบราณอุทองเพราะทราบว่าเป็นเมืองโบราณขนาดใหญ่ ได้ค้นพบหลักฐานเกี่ยวกับ โบราณคดีมากมาย มีพระราชวินิจฉัย และทรงมีความคิดเห็นหลายๆ อย่างที่เป็นประโยชน์ในการจุดประกายทางวิชาการ จึงทรงนิพนธ์เล่าเรื่องเมืองอุทองในรายงานเสด็จตรวจราชการเมืองสุพรรณบุรีต่อมาทรงนิพนธ์ชื่อหนังสือเรื่องนิทาน โบราณคดี

ใน พ.ศ. 2476 ราชบัณฑิตยสภาได้เริ่มทำการเข้าสำรวจและทำแผนผังเมืองโบราณอุทอง โดยสังเขป ซึ่งปรากฏว่าเป็นเมืองโบราณสำคัญที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์และ โบราณคดีแห่งหนึ่งของประเทศไทย ต่อมา พ.ศ. 2502 กรมศิลปากรได้จัดสร้างพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อุทอง ขึ้นเป็นอาคารชั่วคราวเพื่อเก็บรักษาโบราณวัตถุที่ได้จากการสำรวจและขุดค้นทางโบราณคดีที่เมืองโบราณอุทองใกล้กับแหล่งที่ค้นพบหลักฐาน ทางโบราณคดี ในพ.ศ. 2504 กรมศิลปากรทำการสำรวจขุดแต่ง โบราณสถานที่มีกระจายอยู่ทั่วไปในเมืองโบราณ ต่อมาในปี พ.ศ. 2507-2509 ศาสตราจารย์ฌ็อง บัวสสิเยร์ (Mr. Jean Boisselier) ผู้เชี่ยวชาญด้าน โบราณคดีและประวัติศาสตร์ศิลปะภูมิภาคเอเชียอาคเนย์ และปลายบูรพาทิศ ชาวฝรั่งเศส ร่วมกับหัวหน้าหน่วยศิลปากรของประเทศไทยในขณะนั้น ได้ทำการสำรวจขุดแต่ง โบราณสถานในเมืองอุทอง และศึกษาค้นคว้าทางโบราณคดีกับเมืองโบราณอุทองได้พบหลักฐานทาง โบราณคดีมากมาย จนทำให้กรมศิลปากรต้องการรักษาหลักฐานต่างๆ ที่พบ เพื่อเก็บไว้ใกล้แหล่ง โบราณคดี พ.ศ. 2508-2509 กรมศิลปากรได้จัดสร้างอาคารพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อุทอง ขึ้นเป็นการถาวร เพื่อเก็บรักษาและจัดแสดงโบราณวัตถุที่ได้จากขุดค้นทาง โบราณคดี เมื่อดำเนินการแล้วเสร็จได้รับพระมหากรุณาธิคุณจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินทรงเปิดพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อุทอง เมื่อวันที่ 13 พฤษภาคม พ.ศ. 2509 อาคารที่เห็นอยู่ในปัจจุบันเป็นอาคารที่เป็นของดั้งเดิมตั้งแต่แรกสร้าง

ภาพที่ 3-1 ภาพด้านหน้าของพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติอุ๋ทอง อำเภออุ๋ทอง

การจัดการข้อมูล และการจัดแสดงภายในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อุ๋ทอง

ปัจจุบันพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติอุ๋ทองมีอาคารจัดแสดง 2 อาคารอาคารจัดแสดงหมายเลข 1 เป็นโครงสร้างอาคารแบบก่ออิฐถือปูนฉาบผนังเรียบทาสี เป็นอาคารสองชั้น จัดแสดงนิทรรศการถาวรเกี่ยวกับเมืองโบราณอุ๋ทองและวัฒนธรรมทวารวดี ประกอบด้วย ห้องจัดแสดง “บรรพชนคนอุ๋ทอง” จัดแสดงถึงพัฒนาการของเมืองโบราณอุ๋ทองตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์ ประมาณ 3,000 ปีที่ผ่านมา กระทั่งเข้าสู่วัฒนธรรมทวารวดี ซึ่งเป็นวัฒนธรรมยุคแรกสุดสมัยประวัติศาสตร์ของประเทศไทย โดยปรากฏหลักฐานทางโบราณคดีแสดงให้เห็นว่าเมืองโบราณอุ๋ทองเป็นศูนย์กลางสำคัญแห่งแรกของวัฒนธรรมดังกล่าว จัดแสดงโบราณวัตถุชิ้นสำคัญ เช่น แผ่นดินเผาภาพพระภิกษุอุ้มบาตร ซึ่งเป็นโบราณวัตถุเกี่ยวกับศาสนาพุทธที่เก่าแก่ที่สุดที่พบในประเทศไทย จารึกแผ่นทองแดง เหรียญกษาปณ์โรมัน และเงินตราโบราณ ที่แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ทางการค้าระหว่างดินแดนตะวันตกกับภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ในอดีตพระพุทธรูปสำริด เครื่องประดับทองคำ ลูกปัดแบบต่างๆ

ภาพที่ 3-2 การจัดแสดงวัตถุโบราณ ภายใน พิพิธภัณฑสถาน แห่งชาติอุ๋ทอง

ห้องจัดแสดง “อุททองศรีทวารวดี” จัดแสดงเรื่องราวเกี่ยวกับเมืองโบราณอุททองในฐานะเมืองสำคัญของวัฒนธรรมทวารวดีในประเทศไทย เป็นศูนย์กลางการค้าและศูนย์กลางแห่งพระพุทธศาสนา ยุคแรกสุด

ภาพที่ 3-3 การจัดแสดงวัตถุโบราณ ภายใน พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติอุททอง

อาคารจัดแสดงหมายเลข 2 อยู่ถัดไปด้านหลังจากอาคารหลังแรก จัดแสดงนิทรรศการถาวรเกี่ยวกับดินแดนสุวรรณภูมิ พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ของเมืองโบราณอุททอง เส้นทางการค้าทางทะเล และเมืองโบราณอุททองในฐานะศูนย์กลางของศาสนาพุทธ โดยแบ่งการจัดแสดงออกเป็น ส่วนต่างๆ ดังนี้

ส่วนที่ 1 เรื่อง “พัฒนาการทางประวัติศาสตร์บนพื้นแผ่นดินสุวรรณภูมิ”

ส่วนที่ 2 เรื่อง “สุวรรณภูมิการค้าของโลกยุคโบราณ”

ส่วนที่ 3 เรื่อง “อุททองศูนย์กลางแห่งพระพุทธศาสนา”

อาคาร 3 เรือนลาวโซ่ง จำลองรูปแบบบ้านโบราณ อันเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของชาวไทยทรงดำ หรือลาวโซ่ง ชาติพันธุ์สำคัญที่อาศัยอยู่ในเขตอำเภออุททอง อำเภอเมือง อำเภอสองพี่น้อง และอำเภอบางปะมา จังหวัดสุพรรณบุรี

รอบๆ อาคารพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติอุททอง มีการจัดวาง ชิ้นส่วนโบราณวัตถุ และมีการจัดสวน มีพื้นที่กว้างโดยรอบ มีหมู่อาคารสำหรับเจ้าหน้าที่อยู่ทางโซนด้านหลัง

จากการสำรวจเบื้องต้น การจัดแสดงภายในพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติอุททอง เป็นแนวอนุรักษ์ศิลปวัตถุ ซึ่งเป็นกระบวนการทางด้านพิพิธภัณฑ์วิทยาที่เป็นสากล เป็นการเน้นการเก็บรักษาและเป็นสถานที่นำชม ยังไม่มีพื้นที่ส่วนการเรียนรู้อย่างกว้างขวาง ตามลักษณะการสร้างศูนย์เรียนรู้ในแนวคิด

สมัยใหม่ อาจเนื่องด้วยพื้นที่ภายในอาคารอันคับแคบ และอาคารที่มีรูปทรงเรียวๆ จึงไม่สามารถยกระดับการจัดแสดงให้มีความยิ่งใหญ่สมกับการเป็นศูนย์กลางของแหล่งโบราณคดีที่มีคุณค่าต่อประเทศ อย่างเพียงพอ

พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติอุทอง เปิดให้เข้าชมทุกวัน เว้นวันจันทร์และวันหยุดนักขัตฤกษ์ ตั้งแต่เวลา 09.30-16.00 น. อัตราค่าเข้าชม ชาวไทย 10 บาท ชาวต่างประเทศ 30 บาท
 ราคา ณ ปี พ.ศ.2562

1. วัตถุที่จัดแสดงในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติอุทอง

เมื่อนักท่องเที่ยวหรือผู้เข้าชมพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติอุทอง ได้สัมผัสกับวัตถุโบราณของจริง สามารถรับรู้ถึงคุณค่า ความมีตัวตนของอารยธรรม นักวิชาการได้ทำการศึกษาจนค้นพบ ความรู้ที่เป็นความลับทางโบราณคดี การส่งต่อความรู้ในรูปแบบต่างๆ ผู้ที่จะถ่ายทอดความรู้จะต้องศึกษาให้เข้าใจ และมีกลวิธีที่แยบยล ในการสื่อสาร จนไปสู่การต่อยอด เป็นองค์ความรู้ใหม่ในศูนย์เรียนรู้เพื่อการศึกษาและท่องเที่ยว การทำความเข้าใจจากหลักฐานที่เป็นของแท้จะทำให้ผู้ชมเกิดความมั่นใจในหลักฐาน ทั้งด้านสภาพ รูปลักษณ์ คติความเชื่อ ความหมาย และความรู้แฝงในบริบทต่างๆ เมื่อเข้าสู่กระบวนการสร้างความรู้ความเข้าใจในลักษณะการตีความ ของสื่อ จะทำให้ผู้ชม มีข้อมูลเบื้องต้นในการตัดสินใจ ที่จะคล้อยตามหรือคัดค้านองค์ความรู้นั้นๆ เพราะฉะนั้นการจัดการ ด้าน การเป็นต้นแบบศูนย์ข้อมูลเพื่อการศึกษาและท่องเที่ยว จึงต้องมีพื้นฐานของการใช้ความรู้เชิงวิชาการเป็นหลัก ส่วนทางด้านสร้างสรรค์และจินตนาการจะต้องอาศัยการค้นคว้าหาข้อมูลที่ถูกต้อง

ในการจัดแสดงวัตถุโบราณในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติอุทอง มีผลงานชิ้นเด่นๆ ที่ผู้บริหารหรือผู้จัดการ จะต้องเข้าใจ และตีความเพื่อนำไปสู่การยกวางความคิด ประกอบกับการศึกษากับกลุ่มตัวอย่างประชากรวิจัย ก่อนการดำเนินงาน จึงจะเหมาะสมและเป็นที่ยอมรับและตอบรับจากสังคม

ภาพที่ 3-4 อาคารพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อุทอง และห้องจัดแสดงภายในอาคาร

ภาพที่ 3-5 ภาพห้องจัดแสดง ภายในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อุทอง

ภาพที่ 3-6 แผ่นดินเผารูปพระภิกษุอุ้มบาตร ศิลปะอินเดียแบบอมราวดี พุทธศตวรรษที่ 9-10
(พนมบุตร จันทรโชติ, 2550)

การจัดแสดง โบราณวัตถุภายในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อุทอง เป็นการเลือกพื้นที่ตามความเหมาะสม กับโบราณวัตถุ โดยนำผลงานชิ้นเด่นๆ มาจัดวาง เพื่อให้ผู้ชมสามารถมองเห็นได้อย่างชัดเจน โดยชิ้นใหญ่ๆ จะวางลอยตัว ตามตำแหน่งที่เหมาะสม ส่วนชิ้นเล็กๆ จะวางอยู่ในตู้ เพื่อความปลอดภัย ทั้งต่อผู้ชมและวัตถุจัดแสดง ตัวอย่างวัตถุโบราณชิ้นสำคัญ เช่น แผ่นดินเผารูปพระภิกษุอุ้มบาตร ศิลปะอินเดียแบบอมราวตี พุทธศตวรรษที่ 9-10 หรือ มีอายุประมาณ 1,600-1,700 ปี พบที่เมืองโบราณ อุทอง แผ่นดินเผาสีน้ำตาล เป็นภาพพระภิกษุสามองค์ยืนอุ้มบาตร ทรงครองจีวรห่มคลุม คือห่มจีวรคลุม ทั้งสองบ่า ถึงข้อมือ จีวรมีลักษณะเป็นริ้วชัดเจน ทรงอุ้มบาตรทรงกลมปฏิบัติวัตร คือการออก บิณฑบาตในยามเช้า นับเป็น โบราณวัตถุชิ้นสำคัญของ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อุทอง เพราะเป็น โบราณวัตถุในพุทธศาสนาที่เก่าแก่ที่สุดเท่าที่พบในประเทศไทย

ภาพที่ 3-7 แผ่นภาพพระพุทธรูปดินเผา ศิลปะทวารวดี พุทธศตวรรษที่ 13-14
(พนมบุตร จันทรโชติ, 2550)

แผ่นภาพพระพุทธรูปดินเผา ศิลปะทวารวดี พุทธศตวรรษที่ 13-14 หรือ อายุประมาณ 1,200-1,300 ปี พบที่เมืองโบราณอุทอง พระพุทธรูปปางสมาธิ ประทับนั่งขัดสมาธิราบ พระพักตร์ค่อนข้างกลม พระนาสิกโด่ง พระขนงโค้งต่อกันเป็นปีกกา พระเนตรเหลือบต่ำ พระโอษฐ์อมยิ้ม ทรงครองจีวรห่มเฉียง จีวรเคลือบด้วยน้ำดินสีแดง พระหัตถ์วางซ้อนกันขวาทับซ้ายบนพระเพลา ปราภุชายผ้าที่ด้านหน้าพระเพลา

ภาพที่ 3-8 แผ่นดินเผารูปกนิรี ศิลปะทวารวดี พุทธศตวรรษที่ 13-14 (พนมบุตร จันทรโชติ, 2550)

แผ่นดินเผารูปกนิรี ศิลปะทวารวดี พุทธศตวรรษที่ 13-14 หรือ อายุประมาณ 1,200-1,300 ปี พบที่เมืองโบราณอู่ทอง แผ่นดินเผาสำหรับประดับศาสนสถานรูปกนิรี สวมกระบังหน้ากำลังร้ายรำ ลำตัวเอี้ยวไปด้านหลัง แขนขวาและขาซ้าย ยกขึ้น มีแพนหาง และผ้าคล้องสองแขนยาวถึงพื้น

ภาพที่ 3-9 ปูนปั้นสตรี นุ่งผ้า นุ่งเอวต่ำ (พนมบุตร จันทรโชติ, 2550)

ปูนปั้นสตรี นุ่งผ้า นุ่งเอวต่ำ มีจีบด้านหน้า แลเห็นชายผ้าห้อยด้านข้าง ศิลปะทวารวดี พุทธศตวรรษที่ 13-13 หรืออายุประมาณ 1,200-1,300 ปี พบที่เมืองโบราณอู่ทอง ปัจจุบันจัดแสดงอยู่ที่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อู่ทอง

ภาพที่ 3-10 เศียรพระพุทธรูปหินทราย ศิลปะทวารวดีพุทธศตวรรษที่ 13

เศียรพระพุทธรูปหินทราย ศิลปะทวารวดีพุทธศตวรรษที่ 13 หรืออายุราว 1,300 ปี ปัจจุบันจัดแสดงอยู่ที่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติพระนคร เม็ดพระศกขมวดเป็นก้นหอย พระนลาฏกว้าง พระขนงต่อกันเป็นปีกกา พระเนตรเหลือบต่ำ พระนาสิกโค้ง พระกรรณยาว ทรงแยมพระโอษฐ์

ภาพที่ 3-11 ตราดินเผารูปสัญลักษณ์ทางศาสนา ศิลปะทวารวดี (พนมบุตร จันทรโชติ, 2550)

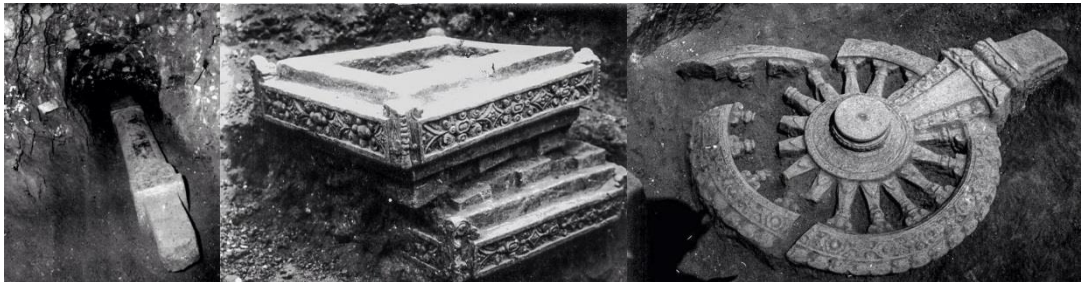
ตราดินเผารูปสัญลักษณ์ทางศาสนา ศิลปะทวารวดี พุทธศตวรรษที่ 13-14 หรืออายุประมาณ 1,200-1,300 ปี พบที่เมืองโบราณอู่ทอง ดินเผาสีน้ำตาลปนดำ ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 4.6 เซนติเมตร หนา 2.4 เซนติเมตร ปรากฏภาพนูนต่ำแบ่งได้สองส่วนคือ

1. ส่วนบน ซ้ายสุดเป็นรูปโคนอนหมอบ ตรงกลางเป็นรูปตรีศูล และขวาเป็นรูปครุฑ บนรูปโคปรากฏรูปพระจันทร์เสี้ยว
2. ส่วนล่าง เป็นอักษรพราหมีภาษาสันสกฤต มีความหมายว่า “พระศิวะผู้ยิ่งใหญ่” โดยภาพสัตว์และสัญลักษณ์ด้านบนหมายถึงพาหนะและศาสตราวุธของพระศิวะและพระวิษณุ

ภาพที่ 3-12 ตราดินเผารูปสิงโต ศิลปะทวารวดี (พนมบุตร จันทรโชติ, 2550)

ตราดินเผารูปสิงโต ศิลปะทวารวดี พุทธศตวรรษที่ 13-14 หรืออายุประมาณ 1,200-1,300 ปี พบที่เมืองโบราณอู่ทอง ดินเผาสีน้ำตาล ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 3.4 เซนติเมตร หนา 2.3 เซนติเมตร ถูกประทับเป็นภาพนูนต่ำรูปด้านข้างของสิงโต ขาหลังแสดงอาการว่ากำลังวิ่งกระโจนไปข้างหน้า หางโค้งขึ้น ส่วนหัวใหญ่และมีแผงคออันเป็นเอกลักษณ์ของสิงโต

ภาพที่ 3-13 ชิ้นส่วนของธรรมจักร ที่ขุดพบ (พนมบุตร จันทรโชติ, 2550)

ภาพที่ 3-14 แผ่นดินเผารูปบุคคลฟ่อนรำ ศิลปะทวารวดี (พนมบุตร จันทรโชติ, 2550)

แผ่นดินเผารูปบุคคลฟ่อนรำ ศิลปะทวารวดี พุทธศตวรรษที่ 13 - 14 หรือ อายุประมาณ 1,200 - 1,300 ปี แผ่นดินเผาสีเหลืองพื้นผ้าขนาดกว้าง 16 เซนติเมตร สูง 51 เซนติเมตร รูปบุคคลยืน เอียงสะโพก สวมเครื่องประดับศีรษะ ตุ้มหู และสร้อยคอ นุ่งโจงกระเบนสั้นจับจีบเป็นริ้ว กำลั้งรำรำ โดยยกมือขวาขึ้นเหนือใบหู มือซ้ายหงายฝ่ามือออกและเหยียดไปด้านหน้า นับเป็นโบราณวัตถุชิ้นสำคัญของพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติอุทอง

ภาพที่ 3-15 สิงห์ปูนปั้น (พนมบุตร จันทรโชติ, 2550)

สิงห์ปูนปั้น ศิลปะทวารวดี พุทธศตวรรษที่ 13-14 หรืออายุประมาณ 1,200-1,300 ปี ปกติจัดแสดงอยู่ที่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติพระปฐมเจดีย์ สิงห์นั่งสง่า ตาโปน อ้าปากคำราม งดงามด้วยแผงคอ ปูนปั้นรูปเกลียว ประติมากรรมโบราณที่เฝ้ารักษาศาสนสถาน

ภาพที่ 3-16 ครุฑปูนปั้น (พนมบุตร จันทรโชติ, 2550)

ครุฑปูนปั้น ศิลปะทวารวดี พุทธศตวรรษที่ 13-14 หรืออายุประมาณ 1,200-1,300 ปี พบที่เมืองโบราณอู่ทองครุฑปูนปั้นเหลือแต่ลำตัว ลักษณะอวบอ้วน ส่วนขาประดับด้วยขนนกปูนปั้นที่มีความประณีตงดงาม ครุฑพญาแห่งนักษัตรของพระนารายณ์ ปกติอาศัยในป่าหิมพานต์ ภัยใหญ่ท่อนบนเป็นมนุษย์ ศีรษะ ปากและท่อนล่างเป็นนก มีอานุภาพ บินเร็วเท่าความคิด เป็นอมตะ

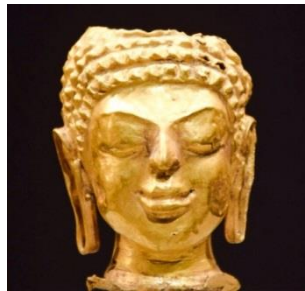
ภาพที่ 3-17 พระพุทธรูปยืน (พนมบุตร จันทรโชติ, 2550)

พระพุทธรูปยืน ปางแสดงธรรม ศิลปะทวารวดี พุทธศตวรรษที่ 13-14 หรืออายุประมาณ 1,200-1,300 ปี พบที่เมืองโบราณอู่ทอง แกะสลักจากหินทราย พระพักตร์แบบพื้นเมือง พระเนตรโปน พระนาสิกใหญ่ พระโอษฐ์หนา ครองจีวรห่มคลุม แลเห็นขอบสบง ยกพระหัตถ์ขึ้นโดยนิ้วหัวแม่มือและนิ้วชี้จรดกันเป็นวงกลมในท่าแสดงธรรม

ภาพที่ 3-18 สิงห์สำริด (พนมบุตร จันทรโชติ, 2550)

สิ่งสำริด พุทธศตวรรษที่ 13-14 หรืออายุประมาณ 1,200-1,300 ปี พบที่เมืองอุ้มทอง ขนาด กว้าง 5.5 เซนติเมตร สูง 10.5 เซนติเมตร ได้รับอิทธิพลทางศิลปะจากอินเดีย เนื่องจากสิ่งใดเป็นสัตว์ ที่ไม่เคยปรากฏในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ การพบ โบราณวัตถุรูปสิ่งนี้จึงนับว่าหาได้ยาก และมีความสำคัญ เพราะแสดงถึงการติดต่อแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมจากอินเดียสู่ทวารวดีโบราณ

ภาพที่ 3-19 เศียรพระพุทธรูปทองคำ (พนมบุตร จันทรโชติ, 2550)

เศียรพระพุทธรูปทองคำศิลปะทวารวดี พุทธศตวรรษที่ 13-14 หรืออายุประมาณ 1,200-1,300 ปี พบที่เมืองโบราณอุ้มทอง เศียรขนาดกว้าง 4 เซนติเมตร สูง 5.3 เซนติเมตร พระพักตร์กลม พระขนงต่อกันเป็นปีกกา พระเนตรปิด พระกรรณยาว พระโอษฐ์อมยิ้มแสดงความเมตตา แม้จะมีขนาดเล็ก แต่มีรายละเอียดชัดเจน แสดงให้เห็นถึงความชำนาญของช่างทองสมัยทวารวดี

ภาพที่ 3-20 ลูกปัดจากหิน (พนมบุตร จันทรโชติ, 2550)

ลูกปัดทวารวดี พุทธศตวรรษที่ 13-14 อายุประมาณ 1,200-1,300 ปี พบที่เมืองโบราณอุ้มทอง ทำจากหินและแก้ว ได้แก่

- ลูกปัดสีส้ม คือ หินคาร์เนเลียน ซึ่งไม่พบแหล่งหินชนิดนี้ในประเทศไทย สันนิษฐานว่านำเข้ามาจากอินเดีย

- ลูกปัดสีขาว คือ หินควอร์ต มีในประเทศไทย

- ลูกปัดสีฟ้า, สีเขียว, สีเหลือง, สีน้ำตาล ทำจากแก้ว

ภาพที่ 3-21 ลูกปัด ที่พบมากในเมืองโบราณอู่ทอง (พนมบุตร จันทรโชติ, 2550)

ลูกปัดทวารวดี พุทธศตวรรษที่ 13-14 อายุประมาณ 1,200-1,300 ปี พบที่เมืองโบราณอู่ทอง ทำจากหินและแก้ว ได้แก่

- ลูกปัดสีส้ม คือ หินคาร์เนเลียน ซึ่งไม่พบแหล่งหินชนิดนี้ในประเทศไทย สันนิษฐานว่านำเข้ามาจากอินเดีย

- ลูกปัดสีขาว คือ หินควอร์ต มีในประเทศไทย

- ลูกปัดสีฟ้า, สีเขียว, สีเหลือง, สีน้ำตาล ทำจากแก้ว

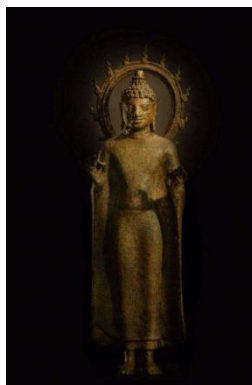
ภาพที่ 3-22 เครื่องประดับ (พนมบุตร จันทรโชติ, 2550)

เครื่องประดับทองคำ ศิลปะทวารวดีพุทธศตวรรษที่ 13-14 อายุประมาณ 1,300-1,400 ปี พบที่เมืองโบราณอู่ทอง สร้อยร้อยด้วยลูกปัดทองคำ พร้อมจี้ทองคำทรงกลม ตรงกลางฝังพลอยสีขาวย ตกแต่งด้วยเส้นรัศมี ขอบจี้ทำเป็นลายเม็ดไข่ปลา

ภาพที่ 3-23 เหรียญเงินขนาดเล็ก (พนมบุตร จันทรโชติ, 2550)

เหรียญเงินขนาดเล็ก พบที่โรงเรียนหอแอกวิทยา จังหวัดนครปฐม ด้านหนึ่งเป็นรูปแม่วักกับลูกวัก อีกด้านหนึ่งมีอักษรจารึกภาษาสันสกฤตว่า “ศรีทวารวดีศวรปุณณะ” แปลว่า บุญกุศลของผู้เป็นใหญ่แห่งศรีทวารวดี

ภาพที่ 3-24 พระพุทธรูปยืนปางแสดงธรรม (พนมบุตร จันทรโชติ, 2550)

พระพุทธรูปยืนปางแสดงธรรม ศิลปะทวารวดีพุทธศตวรรษที่ 13-14 หรืออายุประมาณ 1,200-1,300 ปี พบที่เมืองโบราณอู่ทอง หล่อด้วยสำริด ครอบจีวรห่มคลุม พระพักตร์ค่อนข้างกลม เม็ด

พระศกกลม พระเนตรเหลือบต่ำ พระนาสิกโค้ง พระโอษฐ์บาง พระกรรณยาว ด้านหลังพระเศียรมี
 ประภามณฑลเป็นวงโค้ง ทรงยกพระหัตถ์ทั้งสองข้าง นิ้วไปกับนิ้วชี้จรดกันเป็นวงกลมในท่าแสดง
 ธรรม ซึ่งถือเป็นสัญลักษณ์สำคัญของพระพุทธรูปสมัยทวารวดี

ภาพที่ 3-25 พระพิมพ์ดินเผา ศิลปะทวารวดีพุทธศตวรรษที่ 13-14 หรืออายุประมาณ 1,200-1,300 ปี
 พบที่เมืองอู่ทอง (พนมบุตร จันทรโชติ, 2550)

ภาพพระพุทธรเจ้าตรีสรูได้ค้นโพธิ์ ในวันเพ็ญเดือนวิสาขะ raysล้อมด้วยเหล่าทวยเทพเทวดา
 นอบน้อมนมัสการ ด้านหลังพระพิมพ์ จารึกหัวใจพระพุทธศาสนา “เข ฐัมมา เหตุปป์พา เตสัง เหตุ
 ตถาคโต เตสฺสยฺจ โย นิโรโธ จ เอวัง วาทิมหาสมโณ” แปลว่า “ธรรมเหล่าใด เกิดแต่เหตุ พระตถาคต
 กล่าวถึงเหตุแห่งธรรมนั้น และความดับแห่งธรรมนั้น พระมหาสมณะมีปกติกเล่าอย่างนี้” ทั้งนี้ ยังพบ
 พระพิมพ์ดินเผาจากแม่พิมพ์เดียวกัน ที่เมืองโบราณคูบัว จังหวัดราชบุรีอีกด้วย สะท้อนให้เห็นถึงการ
 ติดต่อเชื่อมโยงระหว่างชุมชนโบราณในสมัยทวารวดี

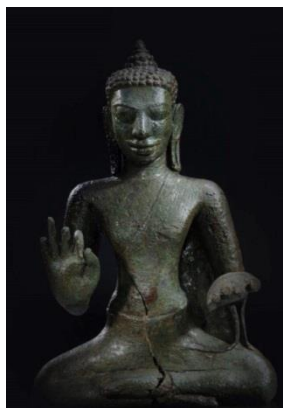
ภาพที่ 3-26 เครื่องประดับทองคำรูปกนิรี (พนมบุตร จันทรโชติ, 2550)

เครื่องประดับทองคำรูปกนิรี พุทธศตวรรษที่ 9-11 หรืออายุประมาณ 1,600-1,700 ปี เป็นรูปบุคคลมีปีกขนาดเล็ก ใบหน้าเป็นมนุษย์ เปล้าผมมวย สวมต่างหูทรงกลมขนาดใหญ่ ห้อยถึงบ่า มีขนปกคลุมลำตัว ขาค้ายนกว่าอาจหมายถึงกนิรี ซึ่งเป็นสัตว์ในป่าหิมพานต์ ด้านหลังโบราณวัตถุ มีห่วงกลมไว้สำหรับห้อยเป็นต่างหูหรือจี้ห้อยคอ

ภาพที่ 3-27 เศียรเทวดาปูนปั้น ศิลปะทวารวดี (พนมบุตร จันทรโชติ, 2550)

เศียรเทวดาปูนปั้น ศิลปะทวารวดีพุทธศตวรรษที่ 13-14 หรือมีอายุประมาณ 1,200-1,300 ปี พบที่เมืองอู่ทอง เทวดาสวมกระบังหน้าประดับศิระ พระพักตร์ค่อนข้างเหลี่ยม พระขนงต่อกันเป็นปีกกา พระเนตรโปน พระนาสิกโด่ง พระโอษฐ์หนา มีพระมัสสุ (หนวด) อันเป็นเอกลักษณ์ของปฎิมากรรมศิลปะทวารวดีพบที่เมืองอู่ทอง สันนิษฐานว่าเป็นเทวดารักษาศาสนสถาน

ภาพที่ 3-28 พระพุทธรูปสัมริด (พนมบุตร จันทรโชติ, 2550)

พระพุทธรูปปางแสดงธรรม ศิลปะทวารวดี สร้างขึ้นประมาณพุทธศตวรรษที่ 13 – 14 หรืออายุประมาณ 1,200-1,300 ปี พบที่เมืองโบราณอู่ทอง พุทธลักษณะ หล่อด้วยสำริด ประทับนั่งสมาธิ ทรงจีวรห่มเฉียง แลเห็นขอบสบงพระหัตถ์ขวาวอยู่ในท่าแสดงธรรม พระหัตถ์ซ้ายหงายขึ้น เม็ดพระศกกลม พระพักตร์ค่อนข้างเหลี่ยม พระขนงต่อกันเป็นปีกกา พระเนตรเหลือบลงต่ำ พระนาสิกโค้ง พระกรรณยาว ทรงแย้มพระโอษฐ์ มีพระมัสสุ (หนวด) ซึ่งไม่มีใครพบในพระพุทธรูปทวารวดีทั่วไป ถือเป็นลักษณะที่พบเฉพาะที่เมืองโบราณอู่ทอง

ภาพที่ 3-29 ธรรมจักรหิน (อนัสพงษ์ ไกรเกรียงศรี)

ธรรมจักรหินแกะสลักชิ้นนี้ กรมศิลปากรพบขณะทำการบูรณะเจดีย์ที่เมืองโบราณอู่ทอง อายุประมาณ 1,200-1,300 ปี มีลักษณะเป็นวงล้อเกวียน ๓๒ หินตะลุมเป็นช่องโปร่งระหว่างซี่ก้าน แกะสลักลวดลายงดงามทั้งสองด้าน ซึ่งวงล้อเกวียนนี้หมายถึงการเผยแผ่พระพุทธศาสนาขององค์พระสัมมาสัมพุทธะเจ้า

นอกจากนี้ยังพบแท่นรองธรรมจักรและเสาแปดเหลี่ยมสำหรับตั้งธรรมจักรในบริเวณเดียวกัน อีกด้วย เมื่อนำทั้งสามชิ้นมาประกอบกันแล้วจะมีความสวยงามดังภาพ ถือเป็นเสาธรรมจักรชุดแรก และชุดเดียวที่พบในประเทศไทย ซึ่งกรมศิลปากรคัดเลือกให้เป็นสมบัติชิ้นสำคัญของชาติ

ภาพที่ 3-30 “กุฑู” หรือวงโค้งรูปเกือกม้า เป็นส่วนประดับยอดศาสนสถาน มีอายุประมาณ 1,200-1,300 ปี
ขุดพบที่เมืองโบราณอู่ทอง (อนัสพงษ์ ไกรเกรียงศรี)

โบราณวัตถุชิ้นสำคัญที่นำมาจัดแสดงในทรรศการพิเศษ “ทวารวดี อรุณรุ่งแห่งอารยธรรมของสยามประเทศ” ชิ้นนี้ เรียกว่า “กุฑู” หรือวงโค้งรูปเกือกม้า เป็นส่วนประดับยอดศาสนสถาน มีอายุประมาณ 1,200-1,300 ปี ขุดพบที่เมืองโบราณอู่ทอง สลักขึ้นจากหินทรายเป็นรูปเทวดาเครื่องประดับและทรงผมแสดงถึงการแต่งกายของชาวทวารวดีในอดีต โดยหวิผมแสดกกลาง ดัดผมเป็นลอนเกล้าจุก มีอุณาโลมสัญลักษณ์มงคลที่กลางหน้าผากการใช้ความร้อนดัดผมให้เป็นลอนลักษณะนี้มีมาตั้งแต่สมัยอียิปต์โบราณ (ประมาณ 5,000 ปี)

การจัดวาง สิ่งของจัดแสดง มีการจัดวางไว้ในพื้นที่อันเหมาะสม แก่การชม ชิ้นเล็กๆ ใช้วิธีการจัดวางไว้ในตู้โชว์ ชิ้นใหญ่ใช้วิธีการวางแบบลอยตัว กับพื้นบ้าง หรือวางบนฐานรองบ้าง เพื่อให้อยู่ในระย่มุมมองที่เหมาะสม ส่วนการจัดแสงสว่าง มีการจัดแสงลงจากข้างบนส่องลงไปบนวัตถุ สามารถให้ความชัดเจน ต่อวัตถุจัดแสดงได้เป็นอย่างดี

2. วิธีการนำเสนอข้อมูลของพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อู่ทอง

ในกรณีมีนักท่องเที่ยวเข้าเยี่ยมชมพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อู่ทอง เป็นหมู่คณะ ผู้จะเข้าเยี่ยมชมสามารถแจ้งล่วงหน้า เพื่อขอให้เจ้าหน้าที่มาบรรยายนำชม ให้ได้รับความรู้ข้อมูลที่ถูกต้อง กว้างขวาง และลึกยิ่งขึ้น กว่าที่เดินชมจากป้าย หรืออ่านอักษรคำอธิบาย สำหรับคนที่เป็นนักท่องเที่ยวทั่วไป แต่หากเป็นนักวิชาการที่มีความรู้อยู่แล้ว ก็สามารถเข้าชมได้โดยไม่ต้องมีผู้บรรยาย การนำชมมีขั้นตอนและข้อมูลคือ หลังจากทีนักท่องเที่ยวทำการติดต่อตามระเบียบจนสามารถมีการ จัดหน้าที่ไว้ต้อนรับ

แล้ว เมื่อหมู่คณะพร้อมที่จะเข้าชมภายใน เจ้าหน้าที่จะนำการบรรยาย ให้นักท่องเที่ยวฟัง นำเดินชมไปพร้อมๆ กัน จากการเข้าถึงเหตุการณ์ของผู้วิจัย สามารถเก็บเนื้อหาสาระ ที่เจ้าหน้าที่นำชม อธิบายได้ดังต่อไปนี้

สถานที่แรกที่ผู้นำชมจะพาเยี่ยมชมคือ นำคณะผู้เข้าชมเดินไปที่อาคาร 2 ชั้นล่างเพื่อทำความเข้าใจกับภาพรวมของบริเวณเมืองโบราณ และโดยรอบเมืองในอดีต โดยการพรรณนาถึง สภาพภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ และสังคมศาสตร์ ของยุคสมัย มีภาพแผนผังโมเดลภูมิศาสตร์จำลองโดยการอธิบายและชี้ไปที่โมเดลแผนผัง และจับความการอธิบายดังนี้

“ถ้าน้ำจระเข้สามพันเป็นลำน้ำในสมัยทวารวดีซึ่งนำพาเรือสินค้าและวัฒนธรรมชาวต่างชาติต่างๆที่เข้ามาสู่เมืองอู่ทอง โดยสังเกตจากวัตถุที่พบส่วนใหญ่ได้รับอิทธิพลมาจากศิลปะอินเดีย”

ผู้บรรยายชี้ไปที่ตำแหน่งเขาทำเทียม “วัดเขาทำเทียมมีการแกะสลักหน้าผาหินเป็นพระปางสมาธิใหญ่ที่สุดในเอเชียอาคเนย์กำลังเปิดให้เข้าชมอย่างเป็นทางการ แหล่งโบราณสถานคอกช้างดินมีความสำคัญพบ โบราณวัตถุที่เกี่ยวกับศาสนพิธีพราหมณ์ ศิวะลึงค์พร้อมฐาน โยนีอยู่ด้วยกัน 2 ชุดแปลว่าเมืองทวารที่อู่ทองมีควบคู่กันไปสองศาสนา ธรรมจักรเป็นตัวแทนของศาสนาพุทธ แหล่งโบราณสถานในอู่ทอง เช่น ฐานเจดีย์ ร่องรอยของสถูปเจดีย์ต่างๆ ที่เห็นภาพด้านข้าง เป็นภาพถ่ายจริงในครั้งแรกๆ ที่กรมศิลปากรได้นำนักโบราณคดีลงพื้นที่ มีการขุดค้นครั้งยิ่งใหญ่ในบริเวณเมืองอู่ทอง ภาพที่เห็นในตอนแรกยังไม่มีการขุดแต่ง เป็นเจดีย์ มองเห็นเป็นเนินดินและมีเศษอิฐต่างๆ ปัจจุบันมีการบูรณะเป็น โบราณสถานสามารถเข้าไปถ่ายรูปได้ มีข้อมูลแหล่งโบราณสถานนั้นๆ เจดีย์แต่ละแห่งจะพบโบราณวัตถุ ได้เขียนรหัสไว้ข้างหลังและ มีการระบุด้วยว่าพบที่ไหน”

เจ้าหน้าที่จะนำชมไปแต่ละห้องและกล่าวอธิบายไปด้วย และนำชม ภาพถ่ายทางอากาศแล้วอธิบาย เปรียบเทียบแหล่งโบราณคดีในยุคสมัยเดียวกันว่า

“ภาพถ่ายทางอากาศลักษณะเมืองในสมัยทวารวดีอยู่สมัยเดียวกับอู่ทอง เมืองโบราณนครปฐมมีการทำคันดินคูน้ำรอบล้อมเมืองเอาไว้ เมืองศรีมโหสถ ปราจีนบุรี ก็เป็นสมัยทวารวดีเหมือนกัน เมืองคูบัวที่อยู่ในพื้นที่ภาคกลางในสมัยทวารวดี ได้พบโบราณวัตถุคล้ายๆกับใบหน้าของพระพุทธรูปในสมัยทวารวดี ศิลจารึก ธรรมจักร พบแบบรุ่นเดียวกัน ทวารวดีในสมัยทวารวดีนี้ ได้แบ่งสมัยเป็น 3

ยุคสมัย พุทธศตวรรษที่ 11-16 คือ ต้น กลางปลาย สมัยต้นคูบัว ราชบุรีอ่างทอง เมืองโบราณนครปฐม ศิลปะแบบส่วนต้นของทวารวดี (ต้นกำเนิดภาคกลาง)

เมืองหริภุญชัย ลำพูนรูปแบบของศิลปะในพุทธศตวรรษที่ 13-14 จัดเป็นช่วงกลาง ถึงช่วงปลาย ส่วนสุราษฎร์ธานีเจริญขึ้น ช่วง พุทธศตวรรษที่ 14-16

หากท่านใดเคยไปทางใต้แล้วไปพบแหล่งโบราณคดีที่เป็นทวารวดีสังเกตได้ว่าจะมีลักษณะ คล้ายศรีวิชัยจะเริ่มช่วง 14-18 เหมือนเป็นการซ้อนทับกันอยู่สองสมัย ซึ่งในอุททองยังมีการซ้อนทับกัน ของเจดีย์ในสมัยอยุธยาด้วยเช่น เจดีย์หมายเลข 1 ส่วนล่างเป็นทวารวดีส่วนบนเป็นอยุธยา ในพื้นที่ อุททอง มีการค้นพบวัตถุโบราณประเภทเครื่องเคลือบในสมัยอยุธยาแปลว่าบริเวณนี้มีการทับซ้อนกัน ของสองสมัย แต่เครื่องเคลือบที่พบบริเวณหนึ่ง ยังไม่ได้จัดแสดงเก็บอยู่ในคลัง

จารึกจดหมายเหตุจากจีนเกี่ยวกับศาสนาที่มีการเผยแพร่มาถึงบริเวณตรงนี้ ที่เจดีย์หมายเลข 11 มีการพบโบราณวัตถุ ที่ถือว่าเป็นชิ้นเด่นของที่นี่ มีธรรมจักรครบชุดจัดว่าเป็น โบราณวัตถุชิ้นเด่นของ สมัยทวารวดีที่พบที่หนึ่ง เมืองอุททองตรงนี้คือการจำลองลักษณะที่พบครั้งแรกเป็นตัวธรรมจักรลมนอน ในลักษณะนี้และเสายู่ในบริเวณเดียวกัน นอกจากนี้ยังพบพระพิมพ์ดินเผาอยู่ 3 องค์ ยังค้นพบ โบราณวัตถุอีกชิ้นหนึ่งที่สำคัญคือพระพุทธรูปดินเผา ด้านล่างจารึกว่าสุท โททนะ

ความสำคัญของพระพุทธรูปที่จารึกว่าสุท โททนะคือ นอกจากสุทโททนะจะเป็นชื่อของพระ บิดาของพระเจ้าชายสิทธัตถะแล้ว รูปแบบของพระพุทธรูปชิ้นนี้เป็นการสวมเครื่องประดับศีรษะตรง เสียรซึ่งในสมัยนั้นคาดว่าเป็นเครื่องประดับของกษัตริย์

รูปจำลองว่าธรรมจักรครบชุดชิ้นนี้เมื่อเรียงต่อกันจะเป็นลักษณะอย่างไรในประเทศไทย ธรรมจักรครบชุด ไม่พบที่อื่น นอกจากอุททอง มีที่เมืองชัยนาท มีพบอยู่ 1 ชุดเพิ่งเริ่มนำมาจัดแสดงเป็น ธรรมจักรพร้อมชิ้นส่วนของเสาธรรมจักร แต่ความสมบูรณ์สวยงามครบถ้วนต้องเป็นที่อุททอง

ชิ้นส่วนที่อุททองมีส่วนที่พบที่อุททองมีส่วนขาดกันอยู่ 2 ชิ้นแต่เมื่อต่อกันแล้วไม่มีชิ้นส่วนใดขาด หายไป ส่วนของฐานธรรมจักรชุดนี้สมบูรณ์มากๆ รวมถึงเสาดด้วย รูปแบบศิลปะบนธรรมจักรชุดนี้เป็น ศิลปะแบบอินเดีย ด้านหน้าเป็นการจำลองชุมชนในสมัยทวารวดี ผู้ที่ทำการแกะสลักในยุคแรกๆ คาดว่า เป็นชาวอินเดียเป็นส่วนมาก โดยทำการแกะสลักในพื้นที่นี้

รูปแบบศิลปะของทวารวดีที่ประกอบที่ศาสนสถานที่พบที่เมืองอู่ทอง ลวดลายที่พบเห็นบนอิฐดินเผา และชิ้นส่วนบางชิ้นเป็นปูนปั้นก็เป็นศิลปะทวารวดี ตรงนี้ศิลปะ ที่เขาคล้งจังหวัดเพชรบูรณ์มีส่วนศิลปะ 8 ให้เห็นอยู่บริเวณฐานเจดีย์ด้วยอยู่ด้านล่าง คติความเชื่อของการสร้างศิลปะ 8 ส่วนมากจะมีการพบอยู่ฐานด้านล่างของเจดีย์ลักษณะการแบก ปัจจุบันด้านฐานของวิหารเกี่ยวกับศาสนสถานสังเกตว่า จะมีการทำเป็นท่าแบก โดยครุฑเป็นคติความเชื่อเดียวกันกับแบบอินเดีย

ลวดลายบนหน้าอิฐเรียกว่าลายที่ทำโดยนิ้วมือคือเอามือคลำลวดลายบนหน้าอิฐความหมายคือเกี่ยวกับเรื่องการแสดงสัญลักษณ์บางอย่างเกี่ยวกับการสร้างฐานเจดีย์หรืออิฐบางชิ้นด้านบนมีการปิดทองบนหน้าอิฐด้วย อิฐน่าจะมีความสำคัญคือประกอบพิธีในการสร้าง

ส่วนจำลองถ้ำในจังหวัดกาญจนบุรี หน้าผาถ้ำตาด้วง มีความสำคัญในสมัยก่อนประวัติศาสตร์ แสดงถึงว่านอกจากเราจะพบความเก่าแก่ในสมัยทวารวดีแล้ว เรายังพบความเก่าที่สุดคือสมัยก่อนประวัติศาสตร์ก็คือยุคหินใหม่ ยุคหินใหม่ 4,500-3,500 ปีมาแล้วยังมีหลงเหลือให้เห็นในภาคกลางก็อยู่ในจังหวัดกาญจนบุรีถ้ำตาด้วง

การจารึกการเขียนสลักบนผนังถ้ำเป็นการบันทึกพิธีกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง การสันนิษฐานในช่วงแรกการจารึกลงผนัง น่าจะว่าถึงพิธีกรรมเกี่ยวกับการแห่ มีการเดินรำ แห่นางแมว เป็นความเชื่อพิธีกรรมโบราณ คือแห่ขอฝน นักวิชาการหลายท่านบอกว่า น่าจะเป็นการแห่กลองมโหระทึกในสมัยก่อนประวัติศาสตร์ กลองมโหระทึกมีความหมายเมื่อเทียบกับประเทศเพื่อนบ้านคือใช้ในการขอฝน พบว่ารูปแบบของหน้ากลองเกี่ยวกับเรื่องดวงดาว ราศี รูปสัตว์ เช่น กบ ช้าง โดยสัตว์เหล่านี้เป็นความหมายของความอุดมสมบูรณ์ สังเกตจากเวลาฝนตกจะเจอบริ้อง

ยุคก่อนประวัติศาสตร์บริเวณภาคกลางพบโบราณวัตถุชิ้นสำคัญประเภทภาชนะสามขา ภาชนะสามขาที่พบบริเวณนี้ที่บ้านเก่า โบราณวัตถุที่จัดแสดงที่นั่นจะเป็นประเภทเครื่องดิน หิน หินขัด และเครื่องเหล็ก หม้อสามขาเกี่ยวกับความเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน ว่าในประเทศเพื่อนบ้านเราพบหม้อสามขาเก่าใน เวียดนาม อินโด และ จีน หม้อสามขาเป็นการทำในลักษณะพิเศษ นำขาของหม้อเป็นรูปกรวยด้านในทำเป็นกลวงแล้วเจาะรูเพื่อระบายความร้อนพบอยู่ 2 ชิ้นที่สมบูรณ์ที่บ้านเก่าแต่ วัฒนธรรมหม้อสามขาที่เก่าแก่ที่สุดพบที่จีน วัฒนธรรมหลงซาน ต้นแบบของการทำภาชนะสามขา

ส่วนลูกกลิ้งดินเผาไว้ใช้ทำลายบนผ้า แวดินเผา ใช้เกี่ยวกับการทอผ้า ลักษณะเป็นก้อนกลมๆเจาะรูตรงกลาง นึกภาพตามการใช้งานคือเอาไม้เสียบเป็นแกนปั่น แกนยึดที่ใช้ในการทอผ้า

สำริดเป็นของเครื่องใช้ครั้งแรกที่น่าดึงดูดและทองแดงมาหลอมรวมกันแต่เดิมทำเป็นหัวขวานแบบสำริดด้วยแต่หลังจากนั้นเราพบแร่เหล็ก ของเครื่องใช้ พวกหัวธนูได้เปลี่ยนมาเป็นเหล็กส่วนสำริดจึงนิยมนำมาทำเครื่องประดับมากกว่า วิวัฒนาการการทำเครื่องประดับแบบสำริดมีการขัดสีฝังให้มันบางแล้วขึ้นรูปแบบต่างๆเป็นกำไล ต่างหู พบในพื้นที่ประเทศไทยวัฒนธรรมที่มีการใช้ต่างหูประเภทนี้คือในเวียดนาม เป็นจี้รูปสัตว์ 2 หัว

ลูกบิดในประเทศไทยมีการพบลูกบิดหินคานาเลียนสีส้ม มีมาตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์ ลูกบิดเป็นของจีนชื่อของอุ๋ตองในสมัยทวารวดี คาดว่าน่าจะเชื่อมโยงกับพื้นที่กาญจนบุรีตั้งแต่ก่อนประวัติศาสตร์แล้ว เพราะในอำเภอพนมทวน ที่คอนคาเพชรซึ่งติดกับอุ๋ตองก็พบลูกบิดถือว่าเป็นส่วนก่อนประวัติศาสตร์ในยุคเหล็ก ที่ท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี พบตะเกียง โรมัน โบราณวัตถุชิ้นนี้สำคัญมากๆ ในยุคก่อนประวัติศาสตร์ของประเทศไทย เพราะว่าพบที่กาญจนบุรีและเป็นตะเกียง โรมันเป็นใบหน้าของกษัตริย์โรมันรูปแบบเป็นปลาโลมา เกี่ยวข้องกับการเดินเรือ นำสินค้าเข้ามาสู่แผ่นดินไทยตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์

มีการจำลองเสมือนว่าขึ้นอยู่บนเรือสินค้าเรือที่เข้ามาถึงเมืองอุ๋ตอง ไม่ใช่เรือใหญ่เรือที่เข้ามาจริงๆคาดว่าน่าจะเป็นเรือเล็ก มีแหล่งเรือ โกลนในจังหวัดสมุทรสาคร ซึ่งเป็นหลักฐานเกี่ยวกับการเดินเรือ เดินทะเล ที่พบที่ใหม่ที่สุดในประเทศไทย ลักษณะเรือแบบนั้นก็จะเป็เรือลำเล็กแต่ลักษณะการต่อเรือก็เป็นแบบอาหรับ ซึ่งเป็นหลักฐานชิ้นสำคัญ ในปัจจุบันมีงานวิจัยเกี่ยวกับว่าเรือหันหน้าเข้ามาทิศทางไหน หันหน้าเข้าหรือหันหน้าออก เพราะว่ากลองของที่พบในเรือ เป็นของชาวต่างชาติหมดเลยลักษณะที่เป็นของพวกแบบอาหรับ โบราณ ภาชนะ งาช้าง เครื่องเทศ พบว่าอยู่บนเรือด้วยอาจจะเกี่ยวเนื่องกับเส้นทางการค้าที่เข้ามาสู่เมืองในภาคกลางในสมัยทวารวดีก็เป็น ได้ของบนเรือที่จำลองก็เป็นของที่มาจากเรือเช่น ลูกบิด ภาชนะ ลูกเต๋า งาช้าง เมืองอุ๋ตองอยู่ในพื้นแผ่นดินเมื่อก่อนมีการตีความว่าเมืองอุ๋ตองเป็นเมืองท่า ทำให้คนนิยามว่าเมืองทวารวดีนั้นเป็นเมืองที่อยู่ในชายฝั่งติดทะเล ซึ่งข้อมูลมีการวิจัยมาอย่างชัดเจนแล้วว่า 1,400 กว่าปีในสมัยทวารวดี อุ๋ตองไม่ได้ติดทะเลเลยเมืองท่าในที่นี้หมายถึงเมืองที่เข้ามาได้โดยผ่านการรับรอง การเข้ามาทางชายฝั่ง ผ่านทางลำน้ำจะเข้สามพัน

เข้ามาถึงเมืองอุททอง น่าจะเป็นลักษณะที่เหมาะสมแห่งการพำนักอยู่อาศัย ซึ่งพอหน้ามรสุมมา เรือก็กลับไป ทำให้คนหลายคนนิยามตรงนี้ว่า เป็นตลาดที่เป็นพื้นที่แลกเปลี่ยน แต่ไม่ใช่ทะเลแน่นอน โดยงานวิจัยที่ว่าเป็นงานวิจัยของอาจารย์ จากมหาวิทยาลัยศิลปากรว่าถ้าพื้นที่ตรงนี้ถ้าเป็นทะเลจริงๆ จะต้องมียอดที่ประมาณ 7,000 ไร่ ซึ่งไม่ใช่ทวารวดี มีการวิจัยในเรื่องของชั้นดินแล้วก็ชายฝั่งต่างๆ ถ้าในสมัยทวารวดีชายฝั่งจะต้องไม่ต่ำกว่า 4 วัน เข้ามาถึงปากทางเท่านั้น ไม่ถึงเมืองอุททอง”

เจ้าหน้าที่จะนำย้อนกลับมาที่อาคารแรก ด้านบน และอธิบายเกี่ยวกับก่อนประวัติศาสตร์มี สาระดังนี้

โบราณวัตถุเกี่ยวข้องกับก่อนประวัติศาสตร์มีของจากสุพรรณบุรีและบางซิ่นก็มาจาก กาญจนบุรีสองจังหวัดนี้ติดกัน แล้วก็มีการค้นพบในเรื่องของประวัติศาสตร์เหมือนกัน แต่จะพบเยอะ ในจังหวัดกาญจนบุรีมากกว่า วิวัฒนาการของการสร้างเครื่องมือหินแบบที่พบในแหล่งโบราณคดีบ้านเก่าพบตั้งแต่เป็นเครื่องมือหินกะเทาะ เป็นหินก้อนใหญ่แล้วกะเทาะให้หินเกิดเป็นมุมต่างๆ จะเห็นว่า มันก็เหมือนกับหินทั่วไป แต่การที่มองว่าเป็นเครื่องมือหินกะเทาะ ก็เพราะว่าขอบรอบๆ ถูกการกะเทาะ โดยมนุษย์และกะเทาะให้เกิดมุมต่างๆ ก้อน และชิ้นส่วนที่เป็นสะเก็ดออกมา ก็เรียกว่าเครื่องมือสะเก็ดหิน เมื่อในสมัยก่อนประวัติศาสตร์เครื่องมือหินกะเทาะหรือสะเก็ดหิน ใช้เป็นเครื่องมือเครื่องใช้และ ในวิวัฒนาการ ถัดมา มีการขัดให้เป็นลักษณะของหัวขวานมากขึ้น ขวานหินขัดและเป็นแบบมีปากคือ การทำมุมฉากสองข้าง เพื่อผูกตอกไม้ทำค้ำ และเป็นเครื่องมือที่เหมือนขวาน แต่ในสมัยนั้น ก็เป็นขวานแบบหัวเป็นหินขัด

ส่วนนี้เป็นแควดินเผา มีการเปลี่ยนไม้ตรงรูปปั้นพืชต่างๆ ภาชนะดินเผาที่เป็นก่อน ประวัติศาสตร์ เช่นเดียวกันเป็นยุคหินใหม่ รูปแบบของภาชนะดินเผาในสมัยก่อนประวัติศาสตร์ ในพื้นที่ภาคกลาง และที่บ้านเชียงนั้นเป็นเครื่องปั้นดินเผาที่มีเอกลักษณ์ แต่บริเวณภาคกลางภาชนะ ดินเผาก่อนประวัติศาสตร์คือหม้อมีสันลักษณะปากหม้อจะผายออก ก้นกลมบ้าง ส่วนมากจะเป็น ก้นกลม บางทีก็จะมีฐานรองไว้ ส่วนพื้นผิวด้านนอก ก่อนประวัติศาสตร์นิยมทำลวดลายแบบ ใช้เครื่องจักรสาน ใช้เครื่องมือหินขัดขีดบ้าง เรียกว่าหม้อแบบมีลวดลายแบบขูดขีด บนผิวด้านนอก และอีกลักษณะหนึ่งคือที่สำคัญของภาชนะดินเผาในพื้นที่ภาคกลางนั้น ก็คือ มีการเผาไปแล้วรอบหนึ่ง ขึ้นรูปไปแล้วก็มีการเคลือบน้ำดินด้านนอก จะสังเกตดูง่ายๆ คือลักษณะของสีดินด้านในกับผิวด้าน

นอกจากมีคนละสี่กัน นั่นแปลว่ามีการเผากันสองรอบ และมีการเคลื่อนน้ำดินแล้วมีการทำลวดลาย อันนี้คือลักษณะสำคัญของภาคกลาง และบางแหล่งโบราณคดีเช่นหนองราชวัติ หรือสุพรรณบุรีมีการพบแหล่งโบราณคดีที่สำคัญคือสมัยก่อนประวัติศาสตร์ และพบหม้อดินเผาที่เป็นทรงพานทรงนาฬิกาทรายต่างๆ พบที่จังหวัดสุพรรณบุรี

เครื่องมือโลหะเป็นยุคสุดท้ายของยุคก่อนประวัติศาสตร์ หัวลูกศรคันธนู ที่ทำจากเหล็กหล่อ นิยมทำเป็นอาวุธ เพราะมีความแข็งแรงกว่าสำริด จะมีสนิมสีเขียว ส่วนเหล็กจะเป็นสีน้ำตาลอมแดง วัฒนธรรมโลหะไม่มี วัฒนธรรมโลหะไม่มี ในสมัยยุคก่อนประวัติศาสตร์ สามารถพบได้ทางตะวันตกมากที่สุด ในภาคเหนือและปางมะผ้าจังหวัดแม่ฮ่องสอน มีการพบโลหะไม่มีเป็นแหล่งโบราณคดีที่พบคือ โลหะไม่มีมากที่สุดและใหญ่ที่สุด แต่ในภาคกลางก็มีการพบวัฒนธรรมโลหะไม่มีแบบนี้เช่นเดียวกัน ในจังหวัดกาญจนบุรี ถ้ำองบะ อำเภอศรีสวัสดิ์โลหะไม่มีเป็นวัฒนธรรมของการบูชาหรือฝังศพ เป็นการปลงศพครั้งที่ 2 มีการสันนิษฐานผิดไป นึกว่าเอาศพลงไปนอนในโลงแล้วนึกว่ามีศพอยู่ จากนั้นมีการไปเทียบเคียงกับวัฒนธรรมโลหะไม่มีในประเทศจีน ในเวียดนามพบว่า ที่แหล่งประเทศเพื่อนบ้านมันสมบูรณ์กว่าก็จะพบว่า โลหะไม่มีประกบกันอยู่ข้างในก็เป็นโครงกระดูกห่อผ้าแล้วก็ข้าวของ เครื่องใช้อยู่ในโลง แต่ที่พบในจังหวัดกาญจนบุรีมีลักษณะกระจัดกระจายไปหมดมีโครงกระดูก กระจัดอยู่รอบรอบไม่สมบูรณ์และมีการรื้อค้นของมนุษย์ มีการวิจัยเชิงลึกว่าศพนอนหรือไม่เขาจึงเรียกว่าการปลงศพในครั้งที่สอง ปลงศพครั้งที่หนึ่งคือการฝังดินเหมือนกันแล้วก็เอา เฉพาะ โครงกระดูกขึ้นมาอีกเพราะไม่มีการค้นพบดีเอ็นเอหรือน้ำเกลือหรือคราบชิ้นส่วนของมนุษย์ที่อยู่ด้านในโลง ร่องรอยของการใช้เครื่องมือและเครื่องมือเหล็กก็ไม่มีคราบอะไร ที่เป็นเนื้อมนุษย์อยู่เลย เป็นการปลงศพบูชาเฉพาะผู้นำหมู่บ้าน และผู้นำศาสนาเท่านั้น แต่ที่อยู่ในโลงแบบนี้ ที่บ้านเก่าจะมีการจำแนกการแกะสลักหัวโลงไว้ด้วยตามหัวโลงไม้จะมีการแกะสลักเป็นหลายๆ กลุ่มด้วยกันเช่นทรง เรขาคณิต ทรงกลมเป็นแปดเหลี่ยม ซึ่งเป็นการทำสัญลักษณ์เพื่อบ่งบอกว่ามาจากหมู่ไหนพบว่ามี การแกะสลักแบบศิระมนุษย์เป็นศิระนกเป็นสัตว์ต่างๆ ก็จะมีการจำแนกกลุ่มไว้

ยุคประวัติศาสตร์ของวัตถุที่พบที่มีชื่อเสียงในอุ้งทองเป็นลูกปัด ในการพบไม่ได้พบเป็นลักษณะ เส้น แต่พบเป็นเม็ดๆ กระจัดกระจาย พบเจอลูกปัดเม็ดสี่เหลี่ยม เป็นจำนวนมาก ทำมาจากหินแคนนาเลียน

แต่เดิมไม่มีการพบในพื้นที่อุทอง แต่พบเป็นรูปสำเร็จเจาะรูมาแล้วเรียบร้อย คาดว่าน่าจะนำมาจากต่างชาติ เป็นของสำคัญที่นำไปใช้แลกเปลี่ยนกัน

ลูกปัดแบบหินควอนทาลีนีม สีฟ้า ลูกปัดแบบเป็นลวดลายต่างๆ มีการทำเป็นลูกปัดสีต่างๆ ผสมกัน การพบลูกปัด พบมากในบริเวณที่เป็นจุดฝังศพ โยหน้าหลุมศพ อาจจะทำเพื่อเป็นพิธีกรรมก็ได้ จากการจัดแสดงบริเวณนี้ทำให้เห็นถึงการทำอัญมณี เป็นเครื่องประดับ การปิดงาหุ้มทองต่างๆ เป็นทองสมัยใหม่ ทำเป็นสร้อยคอเพื่อนำมาใส่ประดับ แต่เดิมทวารวดีไม่พบการทำทองในลักษณะนี้ เงินตราหรือเหรียญจาริก จีนสำคัญ เหรียญจาริกรูปกษัตริย์วิคตอเรีย เป็นกษัตริย์โรมัน ที่เป็นใบหน้าของกษัตริย์โรมัน พบแห่งเดียวที่นี่ เหรียญจาริกศรีทวารวดี สวรรูปณะ ความสำคัญของเหรียญจาริกที่พบในพื้นที่เมืองอุทอง สันนิษฐานว่าน่าจะเป็นเหรียญทำบุญ ของพิธีกรรมกษัตริย์ เงินตราอาจจะไม่ได้ใช้แทนเงินเหมือนในปัจจุบัน อาจเป็นของที่ต่างชาตินำเข้ามาแลกเปลี่ยนกับคนในเมือง เหรียญต่างๆเหล่านี้พบที่คอกช้างดิน เป็นเหรียญที่อยู่ในภาชนะอีกทีหนึ่ง คาดว่าเป็นเหรียญทำบุญ ที่กษัตริย์เป็นคนทำขึ้น คำจารึกที่เขียนว่าศรีทวารวดีสวรรูปณะ แปลว่าการทำบุญอันประเสริฐของพระเจ้าศรีทวารวดี ต่อมาเป็นลูกเต่างาช้าง รูปแบบเป็นผืนผ้า ปัจจุบันเราใช้ลูกเต่า ในการทอยแต้ม แต่ในอดีตในอินเดียเราใช้ลูกเต่าแบบนี้ เพื่อพิธีกรรมกษัตริย์เท่านั้น โดยพบในพื้นที่อุทอง ซึ่งให้เห็นว่าการนำเข้ามาของวัฒนธรรมการเสี่ยงทายแบบกษัตริย์ ก็มีเข้ามาตั้งแต่ในสมัยทวารวดี

จาริกเป็นภาษาสันสกฤตโบราณ ปุษยคิริ เทือกเขาแห่งดอไม้ พบในบริเวณที่มีการทำพระปุษยคิริ ส่วนจาริกบนแผ่นทองแดง และมีบนดินเผาด้วย มีการแปลเป็นจาริกที่เกี่ยวข้องกับพระหรรษาวรมันเป็นภาษาสันสกฤต

ศิวลึงค์ทอง ฐานโยนิพบที่แหล่งโบราณสถานคอกช้างดิน แต่เดิมแหล่งโบราณสถานนี้นักโบราณคดีพบเป็นคอก เป็นคันดินใหญ่ๆ และมีการพบบ่อน้ำสี่บ่อด้วยกัน จึงคิดว่าที่ตรงนี้น่าจะเป็นชุมชนเลี้ยงช้าง แต่พอนักโบราณคดีได้พบศิวลึงค์ทองฐานโยนิ แปลว่าบริเวณตรงนี้น่าจะเกี่ยวข้องกับศาสนพิธีพราหมณ์ ศาสนาพราหมณ์เข้ามาถึงตั้งแต่ในสมัยทวารวดี ตั้งนานแล้วในบริเวณอุทองควบคู่ไปกับการพบธรรมจักร

ธรรมจักรที่พบในสถานที่นี้ มีลวดลายประจำยามก้ามปู ธรรมจักรรุ่นแรกในสมัยทวารวดี พบว่ามีการแกะสลักแบบฉลุโปร่ง เหมือนกับชิ้นสำคัญที่แสดงที่พระนคร ต่างกันที่ลวดลาย ที่ทวารวดี

มีการทำลวดลายแบบลูกประคำ ที่จัดแสดงที่มีลักษณะแตกต่างกัน อีกชิ้นหนึ่ง สลักแบบลู่โปร่งส่วน
อีกชิ้นทำเป็นเหมือนกับประติมากรรมนูนต่ำ รุ่นแรกๆ จะทำมาจากการทำลู่โปร่ง ส่วนรุ่นที่สองจะ
ลู่ไม่โปร่ง หรือทำเหมือนประติมากรรมนูนต่ำ สะท้อนการเข้ามาของศาสนาพุทธ พื้นที่เมืองอุทองใน
สมัยทวารวดีในยุคแรกก่อนทำพระพุทธรูป พระพุทธรูปสำริด

แบบของการทำพระพุทธรูปในสมัยทวารวดี นิยมทำเป็นชิ้นเล็กๆ พระพุทธรูปเต็มองค์ไม่นิยม
ทำชิ้นใหญ่ ปางของพระพุทธรูปก็เป็นปางแสดงธรรม ลักษณะมือเดียวข้างหรือ 2 มือซึ่งเป็นปางแสดง
ธรรม ทั้งหมด แต่ศิลปะของทวารวดี บนพระพุทธรูปสำริด อยู่ในลักษณะยืนไม่สมมาตรเท่าไรคือ
เอียงนิดหนึ่งไปหน้าของพระพุทธรูป พระชนงต่อกัน พระโอษฐ์หนา เป็นพระพุทธรูปยืน นิยมทำ
ประภามณฑล

พระพุทธรูปดินเผาทำเพื่อประดับศาสนสถาน มีการก่อขึ้นรูปแล้วก็มีแผ่นด้านหลังด้วย ดินเผา
รูปบุคคลพื่อนรำ นิยมทำเป็นประดับลูกบิด

พู่หางนกเกี่ยวกับเทือกเขาอันศักดิ์สิทธิ์ พบในเมืองอุทอง พระพิมพ์ดินเผารุ่นพู่หางนก
ทั้งหมดรูปแบบสำคัญ ถ้าเป็นพู่หางนกจะมีการสลักไว้ว่า บุญแห่งกษัตริย์ แสดงถึงการอุทิศเพื่อ
กษัตริย์

พระพิมพ์ดินเผาในสมัย ทวารวดีส่วนใหญ่จารึกว่าเชษฐมมา คติความเชื่อของการสร้างพระ
พิมพ์ดินเผา มีจารึกอยู่ชิ้นหนึ่งระบุว่า ถึงพ.ศ. 5000 เมื่อไหร่พระพุทธศาสนาจะเสื่อมสลายไปอันนั้น
เป็นคติความเชื่อแรก ที่ทำให้มนุษย์สร้างพระพิมพ์ดินเผาขึ้น เปรียบไว้ว่าการดำรงไว้ของศาสนาพุทธ
ยังอยู่ คติความเชื่อนี้ยังคงส่งผลอยู่ถึงปัจจุบันการสร้างพระในปัจจุบันมีการระบุปีพ.ศ.สถานที่สร้างไว้
เป็นที่มาของการจารึกไว้บนพระพุทธรูป

ประติมากรรมดินเผาขนาดเล็ก อาจเป็นจุกปิดภาชนะเหมือนคนโท ถ้ามีกลมเล็กๆอยู่ข้างบน
เป็นการสันนิษฐานจากนักโบราณคดี ประติมากรรมดินเผาศีรษะไม่ได้อยู่บนลำตัว มีการสันนิษฐาน
ที่มาของประติมากรรมของชิ้นนี้ว่าทำไมถึงไม่มีศีรษะ จากการสันนิษฐานเชื่อว่า เป็นการทำให้
พิธีกรรมเสียบาล เป็นการหลอกภูตผีปีศาจว่า คนนี้เสียไปแล้ว ก็หักศีรษะออก สันนิษฐานข้อที่สอง
ก็คือเป็นเครื่องรางสำหรับการเดินเรือ คนจูงลิงก็คือลิง เป็นสัตว์ที่อยู่กับมนุษย์แบบที่อินเดีย

ก็จะมีประติมากรรมรูปลิงอยู่มากมาย เวลาเดินเรือไป ต่างชาติเค้านิยมนำลิงขึ้นไปด้วย จึงเป็นนิยามของการทำเครื่องราวคนกับลิงสันนิษฐานที่มีน้ำหนักมากที่สุด ก็คือการหลุดออกจากลำตัว เนื่องจากอายุการใช้งาน

ภาพถ่ายแหล่งโบราณคดีที่มีลูกปัดกระจายหนาแน่น การสังเกตว่าบริเวณตรงนี้อาจจะเป็นตลาดมาก่อน เนื่องจากพบลูกปัดสีกระจายไปเต็มพื้นที่ แสดงถึงคนทวารวดีที่นิยมแต่งองค์ทรงเครื่องงดงามเป็นลูกปัดเป็นต่างหูสิริษะ ทำผมแบบทรงใหญ่ต่างหูที่สำคัญในทวารวดี จะมีลักษณะขนาดใหญ่การใส่ต่างหูลักษณะแบนๆ แบบนี้ สันนิษฐานว่าการทำพุทธรูปในสมัยนั้นคนสมัยนั้นนิยมทำขนะใบหูยาวเป็นลักษณะที่ดียังมีหูยานยาวเท่าไหร่ก็ยิ่งดี เท่านั้นเวลาพบรูปปั้นที่มีต่างหูลักษณะนี้จะนิยมเหมือนกับการแต่งเติม มีการผ่ายาวๆ แล้วก็ใส่ให้ตุงถ่าง การใส่ต่างหูแบบนี้ก็จะเป็นการใช้ชีวิตปกติไม่ได้แต่งเติมยศศักดิ์เท่าไหร่ จากการศึกษาของนักวิชาการชี้ว่าอาจแสดงถึงการแบ่งชนชั้นของการใส่เครื่องประดับด้วย

เครื่องมือเครื่องใช้ในสมัยทวารวดี ที่พบแทนหินบดในประเทศอินเดียก็ยังคงใช้อยู่จนปัจจุบัน ตามสารคดีก็ยังคงใช้บดเครื่องเทศอยู่ลูกกลิ้งดินเผาเอาไว้สำหรับทำลวดลายบนผ้า

สถาปัตยกรรม ชิ้นส่วนของการประดับศาสนสถานสิ่งที่น่าสนใจประดับบนสถาปัตยกรรมมักจะทำเป็นสิ่งหุ้มคอก คนแคระที่มีใบหน้ายิ้มแย้มแสดงความหมายสื่อถึงความสุข ลวดลายปูนปั้นและดินเผา

ลักษณะการเคลือบบนดินเผาที่พบบนจะมาจากต่างประเทศ มีสีเป็นสีเทอร์ควอยซ์ ทำเลียนแบบเปอร์เซียตัวที่ใช้มาจากวัตถุดิบที่ทำลูกปัดในยุคนั้น ใช้ขี้เถ้าสาหร่ายทะเล เป็นตัวลดอุณหภูมิ หรือ Flux ทำให้อุณหภูมิลดลงคล้ายการใช้ทรายควมเมิลัดเกล้า คือการ Flux (คำอธิบายจากการนำชมของเจ้าหน้าที่ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุททอง เมื่อ 30 พฤศจิกายน 2561)

การนำชมและการอธิบายภาพรวมของข้อมูลของเจ้าหน้าที่พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุททอง สามารถทำให้ผู้เข้าชมได้รับภาพรวมของสภาพสังคม และวิถีชีวิตของคนในสมัยทวารวดี ผ่าน โบราณวัตถุเป็นเครื่องยืนยันถึงความเชื่อมโยงโดยใช้โบราณวัตถุเป็นเครื่องอ้างอิง การตีความในรายละเอียด จะขึ้นอยู่กับประสบการณ์ของผู้บรรยายแต่ละท่าน ซึ่งมีทั้งเจ้าหน้าที่ของพิพิธภัณฑ์

และวิทยากรฝึกงานแต่โดยมากผู้บรรยายมีความรู้ ทางด้าน โบราณคดี และประวัติศาสตร์ โคร่งความคิดหลักของแนวประวัติศาสตร์ จึงมีความแม่นยำ จากการสอบถามพูดคุย ผู้บรรยายมีความสนใจใคร่รู้ และทำการศึกษาหาความรู้อยู่เป็นประจำ ซึ่งจะทำให้พบแง่มุมและแตกฉานขึ้นไปอีก แต่ส่วนความรู้ที่ลึกลับหรือเจาะจงนักท่องเที่ยวหรือผู้ที่สนใจจะต้องศึกษาค้นคว้าต่อยอดลงลึกเอง

3. การจัดนิทรรศการ

ภายในพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุทอง มีการจัดนิทรรศการเป็นบางโอกาส โดยการจัดนิทรรศการพิเศษ ตามแผนงานโครงการ กิจกรรมในโอกาสและวาระต่างๆ ทั้งในและนอกสถานที่ แต่ไม่บ่อยนัก เนื่องจากบุคลากร และงบประมาณ

ภาพที่ 3-31 การจัดนิทรรศการเรื่อง คนไทย บริเวณอาคาร 2 ชั้นบน

ภาพที่ 3-32 การจัดนิทรรศการเรื่อง เจดีย์ บริเวณพื้นที่โล่งชั้นล่าง ระหว่าง อาคาร1 และอาคาร2

4. สิ่งที่จัดแสดงภายนอกของพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติอุททอง

ภายในบริเวณพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุททองด้านหน้าและด้านข้าง ของอาคาร มีการจัดวาง ชิ้นส่วน ของวัตถุโบราณที่ ค้นพบ และมีผู้นำมาบริจาค และในบริเวณใกล้เคียง มีอาคารเรือนลาวโห่งมี การสร้างหุ่นจำลอง รูปคน สัตว์เลี้ยง ด้วยหุ่นปูนซีเมนต์ทำสี

ภาพที่ 3-33 การจัดแสดงหลุมขุดค้นจำลอง บริเวณพื้นที่โล่งนอกรอาคารด้านทิศใต้

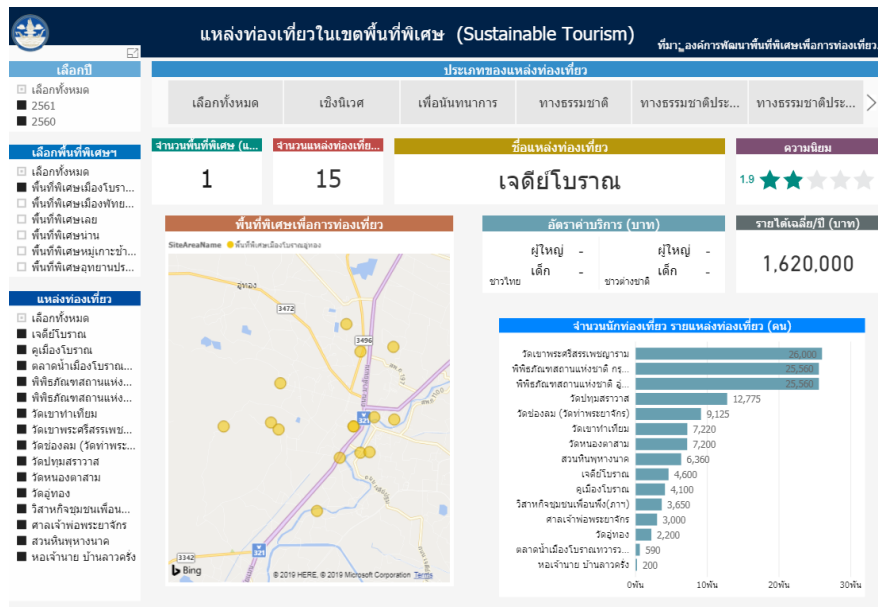

ภาพที่ 3-34 การจัดแสดงชิ้นส่วน โบราณวัตถุ บริเวณพื้นที่โล่งนอกรอาคารด้านทิศเหนือ ของอาคารแสดง 1

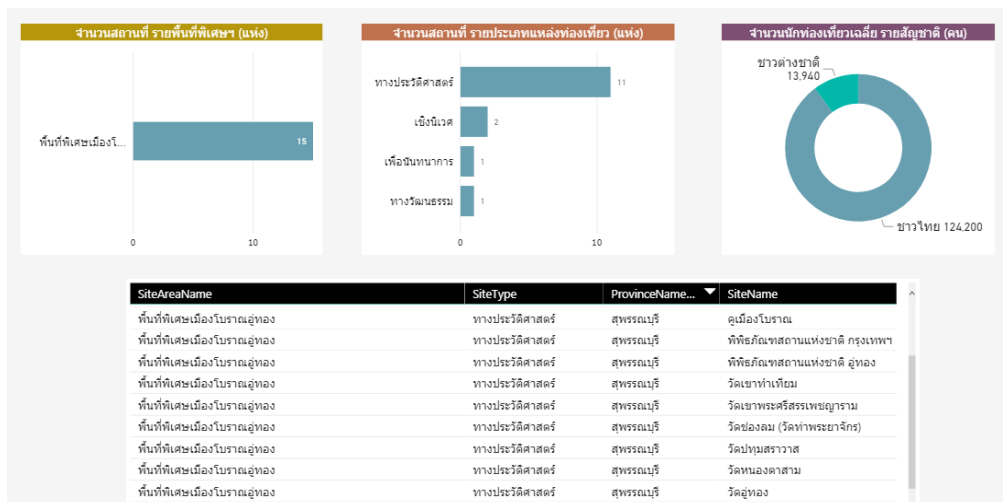
5. ข้อมูลการเข้าเยี่ยมชมของนักท่องเที่ยว

สถิติการเยี่ยมชมของนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้าเยี่ยมชม พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุททอง ข้อมูลจากองค์การพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อความยั่งยืน หรือ (อพท.) ในปี พ.ศ.2561 มีจำนวนนักท่องเที่ยว

เข้าเยี่ยมชมจำนวน 25,560 คน เมื่อคิดอัตราเฉลี่ยได้ประมาณเดือนละ 2,130 คน จากการสอบถาม และสังเกตจากเจ้าหน้าที่ของพิพิธภัณฑ์ จะพบว่านักท่องเที่ยวจะใช้เวลาอยู่กับพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุทองในการเยี่ยมชมแต่ละครั้งคนละ ประมาณ 45 นาที

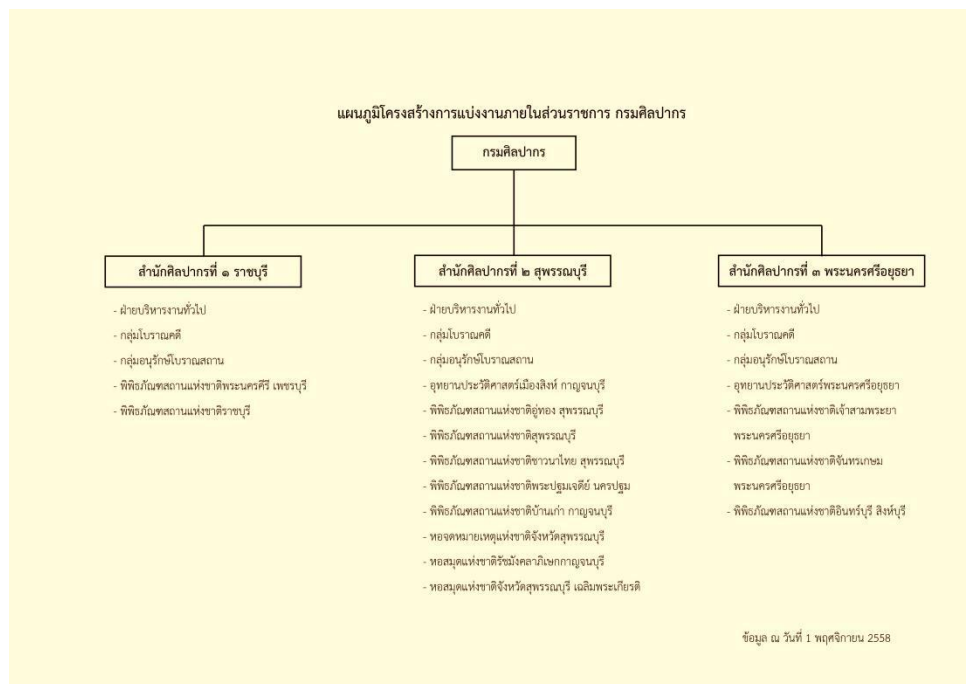
ภาพที่ 3-35 ข้อมูลสถิติจากเว็บไซต์ ของกระทรวงท่องเที่ยวและกรกีฬา (https://www.mots.go.th/old/more_news.php?cid=411)

ภาพที่ 3-36 การจัดแบ่งหมวดหมู่แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่พิเศษเมืองโบราณอุทองจากเว็บไซต์ ของกระทรวงท่องเที่ยวและกรกีฬา (https://www.mots.go.th/old/more_news.php?cid=411)

การบริหารจัดการของพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุทอง

การบริหารจัดการข้อมูลในพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุทอง พิพิธภัณฑ์อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของกรมศิลปากรซึ่งสังกัดสำนักศิลปากรที่ 2 สุพรรณบุรี ได้รับการจัดสรรงบประมาณจากราชการเป็นองค์กรไม่แสวงผลกำไร

ภาพที่ 3-37 แสดงแผนภูมิโครงสร้าง ของพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติอุทอง

สังกัดอยู่ในสำนักศิลปากรที่ 2

พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุทอง มีอัตรากำหนดปฏิบัติงาน 12 ตำแหน่ง โดยแบ่งการทำงานตามกรอบอัตรากำหนด มีตำแหน่งผู้อำนวยการเป็นตำแหน่งสูงสุด และมีตำแหน่งผู้ช่วย สองตำแหน่ง การกำหนดนโยบายใดๆ จะบริหารเป็นลำดับของการสั่งการจากบนลงล่าง

1. วิเคราะห์การจัดแสดงในพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุทอง

มีการลำดับการจัดแสดง โดยยึด ช่วงเวลาของพัฒนาการของยุค ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในประเทศไทย เป็นลำดับพัฒนาการของเมืองโบราณอุทอง ตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์ จนกระทั่งพัฒนาเข้าสู่สังคมสมัยประวัติศาสตร์ แล้วพัฒนาเข้าสู่ยุคสมัยทวารวดี มีการเรียงการจัดแสดงตามลำดับสมัยของวัตถุที่พบ และเรื่องราวที่ได้จากการค้นคว้าของนักวิชาการ เช่นเรื่องราวของดินแดนสุวรรณภูมิ

เส้นทางการค้าทางทะเล และเมืองโบราณอุทงในฐานะศูนย์กลางของศาสนาพุทธ มีการสร้าง หุ่นจำลองเป็นการสื่อความหมาย การสร้างฉากเหตุการณ์จำลอง สร้างฉากวิถีชีวิตจำลอง การจัดแสดง โบราณวัตถุ ที่ขุดค้นได้จากเมืองโบราณอุทง ที่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อุทงจะจัดแสดงอยู่บริเวณ อาคารที่ 1 บนอาคารชั้น 2 ใช้ชื่อโชนการจัดแสดงว่า ส่วนบรรพชนคนอุทง เมื่อขึ้นสู่ชั้นบนห้องแสดง จะแบ่งเป็นสองฟาก ทางฟากขวาของอาคาร จัดแสดงถึงพัฒนาการของเมือง โบราณอุทง แหล่งที่พบ หลักฐานการอยู่อาศัยของมนุษย์ก่อนประวัติศาสตร์ แบบสังคมเกษตรกรรมยุคหินใหม่ต่อเนื่อง ถึงยุคโลหะ เมื่อประมาณ 3,000 ปีมาแล้วต่อมาประมาณ 2,000 ปี มีจำพวกเครื่องมือเครื่องใช้ หลักฐาน โบราณที่นักวิชาการวิเคราะห์ว่า เมือง โบราณอุทง เป็นเมืองท่าศูนย์กลางการค้าต่อชายสำคัญ ของชุมชนโบราณในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้กับประเทศสำคัญของโลกในเวลานั้น ซึ่งหลักฐาน ที่ยังหลงเหลือจากอดีตที่ได้ค้นพบและนำมาจัดแสดงไว้ในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ได้แก่

เหรียญกษาปณ์โรมัน เหรียญเงินมีจารึก ลูกปัดทองคำสมัยทวารวดี ลูกปัดที่ทำจากหินแก้ว เครื่องประดับทองคำ แผ่นดินเผาภาพพระภิกษุอุ้มบาตร อิทธิพลศิลปะอมราวดี ซึ่งถือเป็น โบราณวัตถุที่ ได้รับอิทธิพลอินเดียที่มีอายุเก่าแก่ที่สุดเท่าที่พบในประเทศไทย แผ่นดินเผารูปเทวดา ตราประทับดินเผา จารึกดินเผา จารึกแผ่นทองแดง และพระพุทธรูปสำริด

ส่วนด้านฟากซ้ายของอาคาร เรียกส่วนจัดแสดงนี้ว่า ส่วนอุทงศรีทวารวดี จัดแสดงเรื่องราว และความสำคัญของเมืองโบราณอุทงในฐานะเมืองประวัติศาสตร์ยุคแรกๆ ของประเทศไทย เนื่องจาก ได้พบชิ้นส่วนประติมากรรมทางพุทธศาสนา เป็นจำนวนมาก การจัดแสดงจึงจัดเป็นหมวดหมู่ ทั้งมีการ วางแบบลอยตัวเดี่ยวๆ ลอยตัวแบบกลุ่ม ใส่ในตู้โชว์

อาคาร 2 ชั้นบน ฟังขวา เป็นพื้นที่จัดแสดง ส่วนพัฒนาการทางประวัติศาสตร์บนผืนแผ่นดิน สุวรรณภูมิ มีการสร้างหุ่นจำลอง เป็นคู่แสดง แบบสื่อผสม และฉากหลังเป็นภาพวาด แบบฉากจำลอง สามมิติ จัดแสดงพัฒนาการทางประวัติศาสตร์ของดินแดนสุวรรณภูมิ แหล่งการค้าสำคัญของ โลกยุค โบราณตามที่นักวิชาการสันนิษฐานว่าเป็นชุมชนที่อาศัยการค้าขายทางน้ำ ส่วนทางด้านปีกซ้าย เป็นการแสดง ส่วนสุวรรณภูมิการค้าของโลกยุคโบราณ โดยสร้างเป็นโมเดลจำลองจากเหตุการณ์ การค้าทางทะเลจากคาบสมุทรอินเดียสู่ดินแดนสุวรรณภูมิเมื่อราว 3,000 ปีที่ผ่านมาโดยใช้สื่อระบบ โสตทัศนูปกรณ์ มีการจัดแสงเพื่อสร้างบรรยากาศให้น่าสนใจมากยิ่งขึ้น

บริเวณอาคาร 2 ชั้นล่างทางฝั่งซ้ายส่วนอุทงศูนย์กลางแห่งพระพุทธศาสนา จัดแสดง แผ่นผัง จำลอง สามมิติ มีการประกอบมัลติมีเดีย และแสดงฉากจำลองเหตุการณ์ในอดีตเมื่อประมาณ 1,600-1,800 ปี ที่ผ่านมา อุทง ซึ่งนักวิชาการเชื่อว่า เป็นเมืองสำคัญยุคแรกที่ได้รับอิทธิพลทางศาสนาพุทธจากอินเดีย

ซึ่งได้กลายมาเป็นจุดกำเนิดวัฒนธรรมทวารวดีในเวลาต่อมา โดยอิงหลักฐานว่าพระพุทธศาสนาได้เข้ามาประดิษฐานที่เมืองโบราณอู่ทองเป็นจุดแรกในดินแดนประเทศไทย มีการสร้างมาจากจินตนาการ โดยได้แนวคิดมาจาก การแกะสลักธรรมจักร เป็นเรื่องเล่า ทางด้านฝั่งซ้ายเป็นห้องฉายวิดิทัศน์ เกี่ยวกับการขุดค้น และประวัติความเป็นมาในการศึกษาเรื่องราวในเมืองโบราณอู่ทอง

ด้านนอกรั้วอาคารบริเวณลานกลางแจ้ง มีการจัดแสดง เรือนลาวโชนง ที่ได้รับบริจาคมาจากผู้นุเคราะห์ ลาวโชนง คือชาวไทยทรงดำ เป็นกลุ่มคนเชื้อสายไท มีถิ่นกำเนิดอยู่ในประเทศลาว และเวียดนาม รูปแบบบ้าน มีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะ ชาติพันธุ์ สำคัญชาติพันธุ์หนึ่ง ที่อาศัยอยู่ในอำเภออู่ทอง มีการบูรณะ และดูแลตลอดมา การจัดแสดงในส่วนนี้ ยังขาด ข้อมูลที่จะให้ความรู้กับผู้สนใจ อีกหลายอย่าง ทำให้ไม่ได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยว จากการสังเกต นักท่องเที่ยวจะยืนชมแค่ระยะไกล

การจัดแสดงวัตถุโบราณ และการอธิบายด้วยสื่อ ในรูปแบบต่างๆ ทางพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติอู่ทอง ได้มีการปรับปรุง เปลี่ยนแปลงแก้ไขตลอดเวลา ทำให้เกิดความน่าสนใจ ต่อผู้เข้าชม แต่ปัญหาที่พบคือ พื้นที่ใช้สอยที่จำกัดทำให้ ไม่สามารถ สร้างความรู้สึก และจัดแสดงวัตถุอื่นที่ขุดค้นมาได้ ได้ครบและเพียงพอ จึงทำได้เพียงแค่การเลือกสรร ชิ้นเด่นๆ และเป็นสัญลักษณ์ที่สำคัญในการนำมาจัดแสดงเท่านั้น

1.1 การจัดวางตำแหน่ง การจัดวางตำแหน่งของ โบราณวัตถุ เนื่องจากพื้นที่จัดแสดง มีขนาดพื้นที่จำกัด จึงไม่สามารถจัดวางให้สวยงาม และมีคุณค่ามากเพียงพอ เพราะ พื้นที่จัดแสดง ไม่ได้ออกแบบให้มีความสัมพันธ์กับสิ่งของที่จัดแสดงมาแต่ต้น เช่นมีเสาสี่เหลี่ยมลอยกลางห้อง ทำให้บังสิ่งของจัดแสดง วัตถุที่มีน้ำหนักมาก หากมีงบประมาณในการสร้างอาคารจัดแสดง การออกแบบพื้นที่จัดแสดง หากได้คำนึงถึงสิ่งของที่จัดแสดงประกอบไปด้วย ก่อนการออกแบบพื้นที่ ก็จะทำให้ชิ้นงานที่จัดแสดงงดงามมากขึ้น

ภาพที่ 3-38 การจัดวาง วัตถุ สิ่งของจัดแสดง อาจจะดูขัดตาอยู่บ้าง เพราะวัตถุจัดแสดง กับพื้นที่
ไม่ได้ออกแบบมาเพื่อเฉพาะกันและกัน เนื่องจากเป็นแบบค่อยเป็นค่อยไป

1.2 การกำหนดบริเวณว่างในนิทรรศการ เนื่องจากดังได้กล่าวมาแล้วว่า พื้นที่ของการจัด
แสดง มีความคับแคบทำให้พิพิธภัณฑ์ไม่สามารถเว้นที่ว่างได้มาก ในกรณีเข้าชมเป็นหมู่คณะใหญ่
จะใช้วิธีการ แบ่งเป็นกลุ่มย่อยๆ แต่หากมีพื้นที่เพียงพอ จะทำให้การจัดแสดงทำได้ดีขึ้น

1.3 การกำหนดทางเดินชมนิทรรศการ เนื่องจากพื้นที่จัดแสดง มี อาคารที่แยกกันอยู่เป็น
สองอาคาร การควบคุมทางเข้าออกจึงทำได้ยาก นักท่องเที่ยวจะมีอิสระ ในการเข้าสู่พื้นที่จัดแสดง
ในส่วนใดก่อนก็ได้ ในกรณีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาชมเอง โดยไม่มีผู้นำชม อาจจะเข้าชมส่วนใด
ก่อนก็ได้

ภาพที่ 3-39 ภาพช่องว่างระหว่าง อาคารจัดแสดงทั้งสอง มีทางขึ้น ลง สำหรับรถเข็นผู้พิการด้วย

1.4 สภาพบรรยากาศ และแสง สภาพบรรยากาศ และแสงของพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ
อุททอง ได้รับการปรับปรุงมา อยู่ในจุดที่นับว่าเหมาะสม มีการกันฉากต่างๆ เพื่อการจัดแสดงให้เกิด

บรรยากาศที่ส่งเสริมกับสิ่งที่จัดแสดง ในส่วนที่จัดแสดงภายใน แต่ส่วนงานที่จัดวางอยู่ภายนอก ยังไม่ได้มาตรฐาน และดึงดูดนักท่องเที่ยวเพียงพอ

ภาพที่ 3-40 บรรยากาศภายในของห้องจัดแสดง ในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อุทอง

1.5 ป้าย มีการออกแบบป้าย เพื่ออธิบาย สิ่งของจัดแสดง จัดได้ว่าเป็นที่เข้าใจง่าย และสื่อความหมายด้วยตัวอักษรที่มีอัตลักษณ์

1.6 สื่อและคำบรรยายประกอบ ในปัจจุบัน ข้อมูลทางด้านโบราณคดีมีความชัดเจนมากขึ้น นักวิชาการสามารถสรุปเรื่องราวได้นำเชื่อถือและเชื่อมโยงกัน และมีโครงสร้างที่ค่อนข้างเชื่อถือได้ การสร้างสื่อ จึงสามารถสื่อสารได้อย่างสอดคล้องและเชื่อมโยงกัน

1.7 เทคนิคการนำเสนอเพื่อให้เกิดความน่าสนใจ มีการนำเทคโนโลยีใหม่ๆ เข้ามาใช้ ในการนำเสนอเพื่อให้เกิดความน่าสนใจ แต่โดยภาพรวม พิพิธภัณฑสถานแห่งนี้ยังขาด การนำเสนอด้วย เทคนิคที่ทันสมัย ไม่ว่าจะเป็นด้านดิจิทัล สื่ออินเตอร์แอคทีฟ หรือการสื่อสารสองทาง และสื่อแนวที่มีส่วนร่วมกับผู้ชม ระบบแสงสีเสียง ที่ส่งเสริมต่อประสบการณ์และการรับรู้

ภาพที่ 3-41 การใช้ระบบแสงสีมัลติวิชั่น ประกอบการนำเสนอบนผังสามมิติ

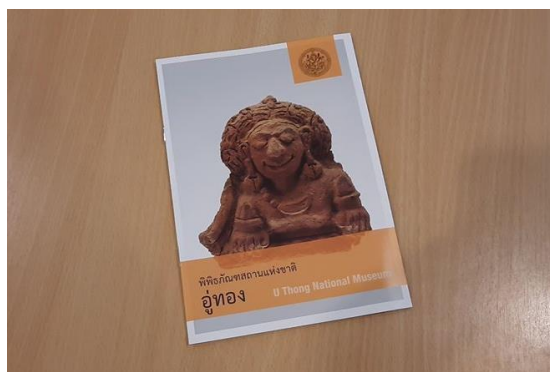
1.8 การแบ่งกลุ่มผู้เข้าชม ในกรณีเดินทางเข้าชมเป็นหมู่คณะ เช่นนักเรียนจาก โรงเรียน ที่มีจำนวน เป็นร้อยคน มีความจำเป็นต้องจัดลำดับ เป็นกลุ่มๆ ในการเข้าชม และอาจต้องมีระยะเวลา เป็นรอบๆ

1.9 การนำชม การนำชม มีเจ้าหน้าที่นำชม และมัคคุเทศก์ อาสาในการอธิบายและนำชม ในกรณีทำหนังสือมาขอให้บรรยาย ทางหน่วยงานก็จะจัดเจ้าหน้าที่ไว้คอยบริการ

ภาพที่ 3-42 ภาพเจ้าหน้าที่นำชมพิพิธภัณฑฯ (อนัสพงษ์ ไกรเกรียงศรี)

1.10 สื่อหรือเอกสารแจก จากการสำรวจ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติมีเอกสารแจก เป็นแผ่นพับ แนะนำพิพิธภัณฑฯ ในรายละเอียดอธิบายถึงการก่อตั้ง วัตถุประสงค์จัดแสดงชิ้นเด่น และข้อมูลแนะนำ ข้อมูลของแต่ละส่วนการจัดแสดง การมีสื่อในส่วนนี้ นับว่ายังมีประโยชน์ เพราะ เด็กๆ และผู้สูงอายุ ยังไม่สามารถเข้าถึง สื่อโซเชียลและข้อมูลที่บริการผ่านออนไลน์ หากเราบรรจุข้อมูลแนะนำไว้เพียง ในอินเทอร์เน็ตอย่างเดียว ปัจจุบันมีเอกสารเพียง ชุดเดียว คือ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อุทอง

ภาพที่ 3-43 ภาพเอกสารสำหรับแจกให้ผู้เข้าชมศึกษาในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติอุทอง

1.11 การให้บริการ การบริการของเจ้าหน้าที่ ของพิพิธภัณฑ์ นับว่าการบริหารและการวางระบบของพิพิธภัณฑ์ มีคุณภาพพอสมควร เพราะจากการสังเกตการณ์ การให้บริการของเจ้าหน้าที่ มีความคล่องแคล่ว มีจิตบริการ และให้คำแนะนำที่ดี มีการบริการอำนวยความสะดวกด้วยอัธยาศัยไมตรีดีงาม

2. การแบ่งส่วนความรับผิดชอบในหน้าที่ของบุคลากรในหน่วยงาน

การบริหารภายในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อุทอง แบ่งเป็น 5 ด้าน โดยมีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบตามตำแหน่งที่ได้รับมอบหมาย ตามภารกิจ และพันธกิจ

2.1 ด้านการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย โบราณวัตถุในความดูแลของพิพิธภัณฑ์ ทั้งสำรวจรวบรวม โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ จากการขุดค้นทางโบราณคดีและในพื้นที่รับผิดชอบ

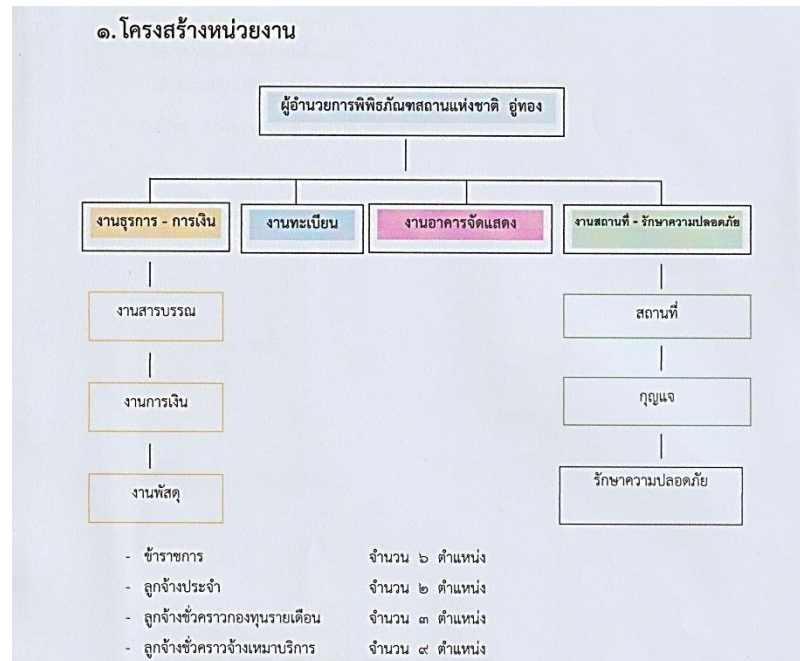
2.2 ด้านการปกป้องคุ้มครอง อนุรักษ์ดูแลสงวนรักษา โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุในความครอบครองของพิพิธภัณฑ์ให้ได้มาตรฐานตามหลักวิชาการอนุรักษ์

2.3 ด้านการควบคุมและจัดทำทะเบียน วางระบบการจัดเก็บข้อมูลโบราณวัตถุในการครอบครอง ของพิพิธภัณฑ์ เพื่อรักษาความปลอดภัยและพัฒนาระบบฐานข้อมูลระบบสารสนเทศให้สามารถสืบค้นและการบริการที่รวดเร็วทันสมัย

2.4 ด้านการเผยแพร่องค์ความรู้และงานวิชาการที่ค้นพบและได้จากการศึกษาใหม่ๆ

2.5 ด้านการส่งเสริม เผยแพร่ข้อมูลทางวิชาการที่ได้จากการศึกษา ค้นคว้า โบราณศิลปวัตถุในรูปแบบนิทรรศการถาวรงานสัมมนาวิชาการ และผลิตสื่อเอกสารทางวิชาการเพื่อการเผยแพร่ความรู้ทางด้านประวัติศาสตร์ โบราณคดี ตามหน้าที่พิพิธภัณฑ์ฯ ซึ่งเป็นแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิต

จากพันธกิจดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยเห็นว่า เราสามารถที่จะเสริมสร้างจุดแข็งของ พิพิธภัณฑ์ ในข้อที่ 5 ให้มีพันธกิจเพิ่มขึ้นเป็นแหล่งเรียนรู้ศึกษาและท่องเที่ยวได้ โดยความรู้ที่เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ โบราณคดี ของ โบราณวัตถุและ โบราณสถาน สามารถ นำมาสื่อความหมาย และเผยแพร่ ออกสู่สาธารณชนได้โดยไม่ต้องยกชิ้นงานของจริงมาวางก็ได้

ภาพที่ 3-44 แสดงผังองค์กร การแบ่งส่วนงานของพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อุทอง
(พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อุทอง)

ในส่วนบุคลากร มีจำนวน 26 ตำแหน่ง ปัจจุบัน (มีนาคม 2563) มีเจ้าหน้าที่ 23 คน เจ้าหน้าที่ปฏิบัติการ 8 ผู้อำนวยการและรองผู้อำนวยการ 2 มีงานความรับผิดชอบด้านต่างๆ เช่น ฝ่ายวิชาการ

1) ด้านการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย โบราณวัตถุในความดูแล ดำรวจ รวบรวมโบราณวัตถุจากการขุดค้นทางโบราณคดีและในพื้นที่ความรับผิดชอบ

2) ด้านปกป้องคุ้มครอง อนุรักษ์ดูแล สงวนรักษา โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุในความครอบครองให้ได้มาตรฐานตามหลักวิชาการอนุรักษ์

3) ด้านควบคุมและจัดทำทะเบียน วางระบบการจัดเก็บข้อมูลโบราณวัตถุในความครอบครอง เพื่อรักษาความปลอดภัยและพัฒนาระบบฐานข้อมูลระบบสารสนเทศ เพื่อการสืบค้นและบริการที่รวดเร็วทันสมัย

4) ด้านเผยแพร่องค์ความรู้และงานวิชาการซึ่งค้นพบและได้จากการศึกษาใหม่ๆ

5) ด้านส่งเสริม เผยแพร่ข้อมูลทางวิชาการที่ได้จากการศึกษา ค้นคว้า โบราณศิลปวัตถุ ในรูปแบบนิทรรศการถาวรงานสัมมนาวิชาการ และผลิตสื่อเอกสารทางวิชาการเพื่อการเผยแพร่ความรู้ ทางด้านประวัติศาสตร์ โบราณคดี ตามหน้าพิพิธภัณฑ์ฯ ซึ่งเป็นแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิต

6) ด้านสำรวจขึ้นทะเบียน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุที่มีคุณค่าทางมรดกศิลปวัฒนธรรม ในเขตพื้นที่ความรับผิดชอบงานบริการและประชาสัมพันธ์

(1) มีหน้าที่ให้บริการเข้าชมแก่นักท่องเที่ยวและผู้สนใจ

(2) มีหน้าที่กำหนดแผนงานด้านการตลาด งานบริการ การศึกษา การประชาสัมพันธ์ให้ได้มาตรฐานตามหลักวิชาการที่ดี

(3) ให้การบริการเผยแพร่ให้ความรู้บรรยายนำชมในและนอกสถานที่ให้บริการ ต้อนรับผู้เข้าชม

(4) ให้บริการการศึกษาค้นคว้าข้อมูลทางทางด้านวิชาการ ในรูปแบบต่างๆ เช่น เอกสารสื่อสิ่งพิมพ์สื่อวีดิทัศน์ โสตทัศนอุปกรณ์

(5) จัดนิทรรศการพิเศษ ตามแผนงาน โครงการ หรือกิจกรรมใน โอกาสและวาระ ต่างๆทั้งในและนอกสถานที่

(6) บริการให้ยืมนิทรรศการภาพถ่ายนิทรรศการเคลื่อนที่สัญจรสู่สถานศึกษา

จากจำนวนเจ้าหน้าที่ ที่ไม่มาก หากมีแนวคิดการขยายพันธกิจให้มีความรับผิดชอบมากขึ้น ก็มีความจำเป็นที่จะต้องเพิ่มบุคลากร

พื้นที่แหล่งโบราณสถาน ในพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เมือง โบราณ อุทอง

ข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการจัดการ เพื่อไปสู่กระบวนการ วางกรอบแนวคิด แนวทางการจัดการต้นแบบศูนย์ข้อมูล เพื่อการศึกษาและท่องเที่ยว ณ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติอุทอง จังหวัดสุพรรณบุรีที่จะต้องอาศัยพื้นฐานความรู้ ข้อมูลจากการสำรวจพื้นที่จริง และการรวบรวมข้อมูลที่นักวิชาการได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับด้านภูมิศาสตร์ และประวัติศาสตร์ ของแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่พิเศษเมือง โบราณอุทอง จนเป็นที่ยอมรับ และน่าเชื่อถือ เพื่อการนำข้อมูลความรู้พื้นฐานมาใช้ในการ กำหนดแนวทาง และจัดการ ภายในศูนย์ข้อมูลเพื่อการศึกษาและท่องเที่ยว ณ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติอุทอง ในบริบทต่างๆ โดย ให้สามารถนำไปสู่การปฏิบัติจริงได้

1. พื้นที่วิจัย และการสำรวจข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว

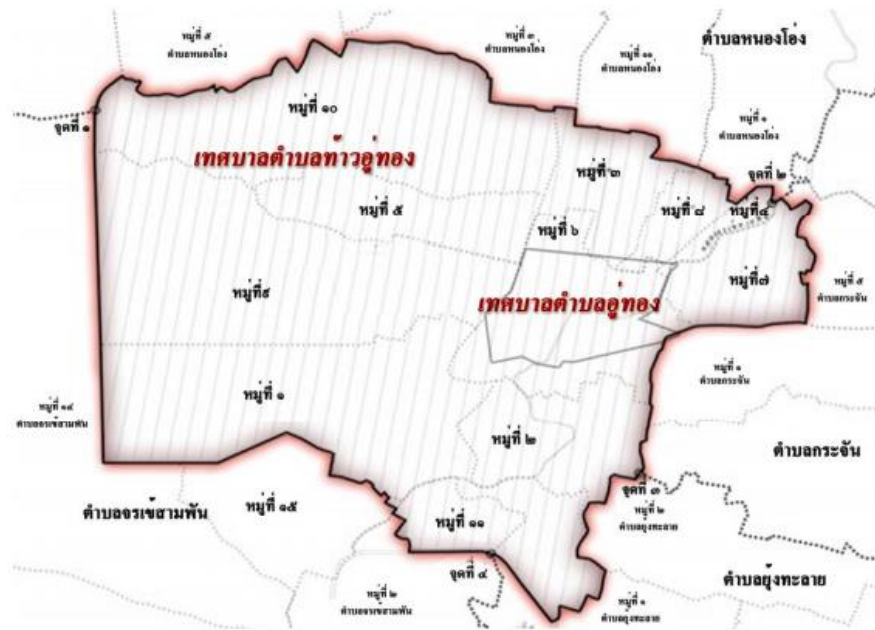
ในงานวิจัยนี้มีการกำหนดขอบเขตการศึกษาครอบคลุมพื้นที่พิเศษเมืองโบราณอุทอง และแหล่งท่องเที่ยวเชื่อมโยงไม่เกินระยะ 15 กิโลเมตร จากพื้นที่พิเศษเมืองโบราณอุทอง ที่มีลักษณะเชื่อมโยงโดย ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี หรือวิถีชีวิต แต่มีใช้จุดท่องเที่ยวหลัก เพียงเป็นการทำให้การท่องเที่ยวมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น โดยพื้นที่ที่จะทำการศึกษาแหล่งท่องเที่ยว เพื่อใช้เป็นข้อมูล สำหรับศูนย์ข้อมูลเพื่อการศึกษาและท่องเที่ยว เมืองโบราณอุทอง ณ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุทอง โดยครอบคลุมพื้นที่ ตำบลท้าวอุทอง และตำบลอุทอง ซึ่งเป็นพื้นที่ที่ได้รับการประกาศให้เป็นพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเมืองโบราณอุทอง ดังนี้

ทิศเหนือ ติดกับ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองโอง อำเภอกู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี

ทิศใต้ ติดกับ องค์การบริหารส่วนตำบลยูงทะเลาย อำเภอกู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี

ทิศตะวันออก ติดกับ องค์การบริหารส่วนตำบลกระเจัน อำเภอกู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี

ทิศตะวันตก ติดกับ องค์การบริหารส่วนตำบลจรเข้สามพัน อำเภอกู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี

ภาพที่ 3-45 แผนที่แสดงบริเวณพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เมืองโบราณอุทอง (องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน องค์การมหาชน)

ปัจจุบันแหล่งโบราณคดีอุทองได้ถูกจัดให้เป็นพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยเมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม 2555 ที่ประชุมคณะรัฐมนตรี มีมติให้ความเห็นชอบ การประกาศพื้นที่พิเศษ

เพื่อการท่องเที่ยวอย่างเมืองโบราณอุทอง เป็นพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ครอบคลุมพื้นที่ตำบลอุทองและตำบลท้าวอุทอง อำเภออุทองจังหวัดสุพรรณบุรีเนื้อที่ 38.16 ตารางกิโลเมตร มีสถานที่ที่สำคัญและมีความน่าสนใจที่จะสามารถ ทำการศึกษาและกำหนดเป็นเส้นทางท่องเที่ยว ทางเลือกในรูปแบบต่าง โดยกำหนดรูปแบบเส้นทางตามความสนใจ ของนักท่องเที่ยวไว้ในศูนย์การเรียนรู้เพื่อการศึกษาและท่องเที่ยว โดยมีสถานที่สำคัญและอาจเชื่อมโยงถึงพื้นที่ใกล้เคียงนอกพื้นที่เมืองโบราณได้ เพื่อให้การเดินทางท่องเที่ยวมีความสมบูรณ์ได้รับความพึงพอใจ โดยจะนำจุดท่องเที่ยวที่สำคัญทางศิลปกรรมทวารวดีเหล่านี้มาจัดเป็นเส้นทางไว้ในศูนย์ข้อมูล สำหรับให้นักท่องเที่ยวเลือกที่จะใช้เป็นสูตรในการเดินทางท่องเที่ยว

ข้อมูลพื้นฐานเมืองโบราณอุทอง

อำเภออุทอง จังหวัดสุพรรณบุรี เป็นพื้นที่ที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ของประเทศไทย และภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในปี พ.ศ. 2448 ครั้นสมัย พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 5 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ ได้มีการเปลี่ยนแปลงระบบบริหารราชการแผ่นดินของประเทศไทย จากมณฑลเทศาภิบาล มาเป็นจังหวัด อำเภอ และตำบล ได้การก่อตั้งเป็นอำเภอจรเข้สามพัน ต่อมาในปี พ.ศ. 2483 ได้ปรับปรุง อำเภอจรเข้สามพันเป็น อำเภออุทอง เพื่อเป็นการตั้งชื่อให้สอดคล้องกับแหล่งสำคัญทางประวัติศาสตร์ของประเทศไทย ที่พบโบราณสถานและโบราณวัตถุจำนวนมาก และมีชื่อเดิมที่เล่าสืบต่อกันมาว่าเมืองท้าวอุทอง จึงย้ายที่ว่าการอำเภอจากหมู่บ้านจรเข้สามพันมาตั้ง ณ บริเวณเมืองโบราณ เมืองท้าวอุทอง และให้เปลี่ยนชื่ออำเภอจาก “อำเภอจรเข้สามพัน” เป็น “อำเภออุทอง” จนถึงปัจจุบัน

เมืองโบราณอุทองเป็นเมืองเก่าแก่มีประวัติความเป็นมายาวนาน กว่า 2,500 ปี หลักฐานทางโบราณคดีชี้ว่าเมืองแห่งนี้มีความสำคัญและเชื่อมโยงกับคำว่าสุวรรณภูมิในหลักฐานของชาวต่างชาติที่เคยมาติดต่อค้าขายและบันทึกไว้ ได้พบหลักฐานอิทธิพลทางด้านความเชื่อ ทั้งศาสนาพราหมณ์และศาสนาพุทธ และยังเชื่อว่าเป็นเมืองแรกๆที่รับเอาศาสนาพุทธเข้ามาในดินแดนที่เป็นประเทศไทยในปัจจุบันนี้ จากการศึกษาของนักวิชาการหลายๆ ท่าน ที่เกี่ยวกับเมืองโบราณอุทองต่างลงความเห็นว่า เมืองอุทองน่าจะเป็นศูนย์กลางในยุคทวารวดี ที่แผ่ขยายอิทธิพลทางด้านวัฒนธรรมศาสนาไปสู่เมืองต่างๆ ในบริเวณใกล้เคียงทั่วทุกภาคในประเทศไทยหลักฐานทางด้านโบราณคดีที่นักวิชาการค้นพบ ได้เก็บไว้ในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติอุทอง บางส่วนเก็บไว้ที่อื่นๆ

ส่วนโบราณสถาน ได้ทำการขุดแต่งมาเป็นระยะ มีรูปแบบศิลปกรรม และวัฒนธรรมเป็นแบบเฉพาะที่โดดเด่น เมืองโบราณอู่ทองจึงเป็นสถานที่ทางโบราณคดี ศิลปวัฒนธรรมอีกแห่งหนึ่งที่เป็นจุดหมายสำคัญของการท่องเที่ยวและผู้สนใจในแนวโบราณคดี และประวัติศาสตร์

1. ประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ และความเป็นมาของศิลปวัฒนธรรมทวารวดี การศึกษาจากเอกสาร และการสำรวจข้อมูล

การศึกษาเกี่ยวกับทวารวดี มีการกล่าวถึง และถูกเรียกชื่อนี้ เพื่ออธิบายกลุ่มศิลปกรรมและโบราณคดีแบบหนึ่ง ที่ค้นพบในเขตภาคกลาง โดยใช้ชื่อว่า “ทวารวดี” ซึ่งเป็นคำในภาษาสันสกฤต ได้มีการนำมาใช้เป็นครั้งแรก ในปี พ.ศ. 2447 ในงานศึกษาของ นายแซม มวล บีล (Samuel Beal) นักวิชาการชาวอังกฤษ การศึกษานั้นได้แปลบันทึกของพระภิกษุชาวจีน คือพระภิกษุเหียนจิ่ง (Xuanzang) หรือที่รู้จักกันดีในนามของพระภิกษุถังซัมจั๋ง ที่เดินทางไปสืบพุทธศาสนาที่ดินแดนชมพูทวีปหรือประเทศอินเดียในปัจจุบัน ในปี พ.ศ. 1172 พระภิกษุเหียนจิ่งได้เดินทางจากจีนเพื่อไปสืบพระศาสนาในอินเดีย โดยใช้ทางบกเป็นเส้นทางขาไป และเดินทางกลับจีนในปี พ.ศ. 1188 เอกสารเล่มนี้ชื่อว่า Si-yu-ki Buddhist Records of the Western World ในบันทึก กล่าวถึงหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับดินแดนที่อยู่ระหว่างพม่ากับเขมร โดยกล่าวว่า โถโลโปติ เป็นชื่อของอาณาจักรหนึ่งตั้งอยู่ระหว่างอาณาจักรศรีเกษตร และอาณาจักรอีสานปุระเขาจึงสรุปว่าอาณาจักรนี้ เดิมตั้งอยู่ในดินแดนประเทศ (สยาม) ประเทศไทยปัจจุบัน และยังสันนิษฐานคำอื่นๆ เช่น จวนโลโปติ (Tchouanlopoti) หรือ โชโฮโปติ (Chohopoti) ว่า คืออาณาจักรทวารวดีที่มีสำเนียงคล้ายกันในบันทึก ต่างๆ ด้วยต่อมานักวิชาการส่วนใหญ่ ที่ได้ศึกษา ลงความเห็น ว่า เมืองที่กล่าวในเอกสารดังกล่าวหมายถึง ทวารวดี อันเป็นอาณาจักรหนึ่งที่ตั้งอยู่บริเวณภาคกลางของประเทศไทย อย่างแน่นอน

ภาพที่ 3-46 ภาพวาดพระภิกษุเหียนจั้ง หรือเสวียนจั้ง หรือที่รู้จักกันดีในนามของพระถังซำจั๋ง
([https://th.wikipedia.org/wiki/ คำค้น เหียนจั้ง](https://th.wikipedia.org/wiki/คำค้น_เหียนจั้ง))

ภาพที่ 3-47 พระภิกษุอี้จิง ([https://th.wikipedia.org/wiki/ คำค้น I-Tsing](https://th.wikipedia.org/wiki/คำค้น_I-Tsing))

จากความคิดเห็นนี้ ได้มีผู้รู้หลายท่าน ได้ศึกษาค้นคว้าต่อและให้การยอมรับตามข้อมูลของนาย แซม มวล บิล (Samuel Beal) เช่น นายเอดัวร์ ชาวาน (Edourd Chavannes) และ นายตากากุสุ (Takakusu) ผู้แปลจดหมายเหตุการเดินทางของภิกษุอี้จิงในปี พ.ศ. 2439 และ นายโพล เปลลิโอด (Paul Pelliot) ผู้ขยายความอาณาจักรทวารวดีเพิ่มออกไปอีกว่า เมืองดังกล่าวมีประชาชนเป็นชาวมอญเป็นส่วนใหญ่ ดังนั้นบรรดาเมืองโบราณรวมทั้งโบราณวัตถุสถานต่างๆ ที่พบมากมายโดยเฉพาะในบริเวณลุ่มน้ำแม่น้ำเจ้าพระยา ซึ่งแต่เดิมไม่สามารถจัดกลุ่มได้ว่าเป็นของขอมหรือของไทย แต่มีลักษณะคล้ายกับศิลปะอินเดียสมัยราชวงศ์คุปตะ - หลังคุปตะ ราวพุทธศตวรรษที่ 9 -13 ที่พันตรีลูเน็ตเดอ ลาองกีเยร์ (Lunet de Lajonguiere) เรียกว่ากลุ่มอิทธิพลอินเดียแต่ไม่ใช่ขอม ตั้งแต่ในปี พ.ศ. 2447 เป็นต้นมา จึงถูกจัดระเบียบศิลปะเป็นยุคสมัยหนึ่งที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว โดยศาสตราจารย์ ยอร์ช เซเดส์ (ยอร์ช เซเดส์, 2468) และสมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพ (ดำรงราชานุภาพ, 2469) เป็นกลุ่มบุคคลแรกที่กำหนดเรียกชื่อดินแดนที่เมืองโบราณเหล่านี้ตั้งอยู่ รวมทั้งงานศิลปกรรมที่พบนั้นว่าคือดินแดนแห่งอาณาจักรทวารวดี และศิลปะแบบทวารวดี โดยใช้เหตุผลของตำแหน่งที่ตั้งอาณาจักรตามบันทึกจีน

กับอายุของบันทึก และอายุของงานศิลปกรรมที่ตรงกัน อาณาจักรทวารวดีจึงกลายเป็นอาณาจักรแรกในดินแดนไทย โดยกำหนดอายุตั้งแต่ราวพุทธศตวรรษที่ 12 ลงมาถึงพุทธศตวรรษที่ 16

ภาพที่ 3-48 ภาพถ่ายพระพักตร์สมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพ
(<http://pgathaiguide.blogspot.com/2015/01/21.html>)

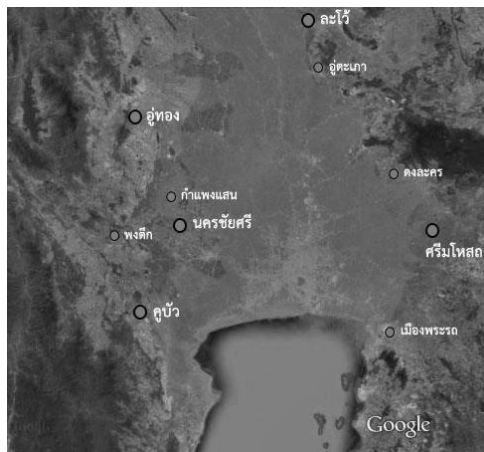

ภาพที่ 3-49 ภาพถ่ายศาสตราจารย์ยอร์ช เซเดส (สารคดี อุทอง, 2558)

อาณาจักรทวารวดี เป็นที่น่าเชื่อถือเด่นชัดขึ้นอีก เมื่อพบเหรียญเงิน ๒ เหรียญ มีจารึกภาษาสันสกฤตอายุราวพุทธศตวรรษที่ 13 จากเมืองนครปฐมโบราณ มีข้อความว่า ศรีทวารวดีศวรปุณณะ ซึ่งนักวิชาการด้านภาษา แปลได้ว่า บุญกุศลของพระราชาแห่งศรีทวารวดี หรือ บุญของผู้เป็นเจ้าของศรีทวารวดี หรือ พระเจ้าศรีทวารวดีผู้มีบุญอันประเสริฐ อาณาจักรทวารวดีจึงเป็นที่ยอมรับกันทั่วไปว่ามีอยู่จริง จากหลักฐานดังกล่าวทำให้เชื่อว่าเมืองโบราณที่นครปฐมน่าจะเป็นศูนย์กลางหรือเมือง

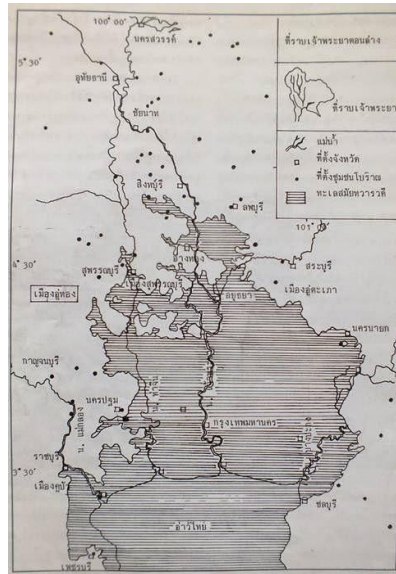
หลวงของอาณาจักรช่วงใดช่วงหนึ่ง (แต่ปัจจุบันพบเหรียญลักษณะคล้ายกันอีก 2 เหรียญ ที่อำเภออุทอง จังหวัดสุพรรณบุรี และที่อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี และสถานที่อื่นๆ ความสำคัญของเมืองนครปฐมจึงเปลี่ยนไป (กรมศิลปากร, 2548) แต่ขณะเดียวกันนักวิชาการบางท่านก็เชื่อว่าอำเภออุทอง หรืออาจเป็นจังหวัดลพบุรี ที่น่าจะเป็นเมืองหลวงมากกว่ากัน

นักวิชาการหลายท่านค้นพบว่า พื้นที่เมืองทวารวดี เป็นบ้านเมืองที่อยู่ริมฝั่งทะเล ตรงกลุ่มเจ้าพระยาปัจจุบันเป็นทะเลโบราณ ส่วนชายขอบทะเลเป็นที่ตั้งชุมชนสมัยทวารวดี มีแนวชายฝั่งทะเลอ่าวเข้าไปถึงเมืองต่างๆ ที่ตั้งอยู่บริเวณชายขอบทะเล เมื่อราว 1,400 ปีมาแล้ว พบแนวสันทรายเป็นช่วงๆ ระดับน้ำทะเลในสมัยนั้นอยู่สูงกว่าปัจจุบันประมาณ 3.5-4 เมตร ลักษณะของอ่าวไทยเป็นอ่าวลึกเว้าเข้าไปห่างจากแนวชายฝั่งทะเล ทำให้สภาพภูมิศาสตร์ของเมืองโบราณอุทองในสมัยนั้นเป็นเมืองท่าชายทะเลที่สำคัญ เป็นศูนย์กลางการคมนาคมทางบกและทางน้ำทางฝั่งตะวันตกของกลุ่มน้ำเจ้าพระยามีลำน้ำจรเข้สามพันเชื่อมกับลำน้ำต่างๆ ทำให้มีการแลกเปลี่ยนสินค้ากับนานาประเทศ เช่น โรมัน เปอร์เซีย อินเดีย ในเวลาต่อมาชายฝั่งทะเลเริ่มถอยห่างออกไป เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของเปลือกโลกและการเปลี่ยนแปลงทางเดินของแม่น้ำ เกิดการทับถมของตะกอนแม่น้ำจนเกิดเป็นแนวชายฝั่งในปัจจุบัน ส่งผลให้เมืองอุทองเริ่มหมดความสำคัญไปในที่สุด

ภาพที่ 3-50 ภาพแสดงส่วนพื้นที่ ที่นักวิชาการเชื่อว่ามีน้ำทะเลท่วมเข้าไปถึงในพื้นที่ สมัยทวารวดี

(<http://www.bloggang.com/>)

ภาพที่ 3-51 แผนที่แสดงทะเลโบราณและที่ตั้งชุมชนสมัยทวารวดี
(สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ 2535)

จากภาพแผนที่ แนวความคิดของนักวิชาการทางด้านประวัติศาสตร์ บางท่านให้ความเห็นว่า ทะเลสมัยทวารวดีมีอาณาบริเวณ กว้างใหญ่ไพศาล ครอบคลุมพื้นที่จังหวัดกรุงเทพมหานคร พระนครศรีอยุธยา และพื้นที่บางส่วนของจังหวัดสุพรรณบุรี ชลบุรี เพชรบุรี ราชบุรี นครปฐม และนครนายก เชื่อว่าเป็นในอดีตผืนดินส่วนที่คลุมด้วยสีฟ้าส่วนนี้เป็นทะเล

แต่การวินิจฉัยเรื่อง น้ำทะเลที่ท่วมขึ้นมาถึงพื้นดินจนถึงเมืองอูทอง ในสมัยทวารวดี ก็ยังมีผู้คัดค้าน ว่าทะเลอาจไม่ได้ท่วมเข้าไปลึกอย่างที่เชื่อกัน จากบทความเรื่อง “การตีความใหม่เรื่องขอบเขตแนวชายฝั่งทะเลโบราณสมัยทวารวดีบนที่ราบภาคกลางตอนล่าง” ของ ดร. ตรงใจ หุตางกูร ในวารสารดำรงวิชาการ ของคณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร ฉบับมกราคม-มิถุนายน (ตรงใจ หุตางกูร, 2557, หน้า, 11-44) สรุปเนื้อความ ได้ว่า “แนวชายฝั่งทะเลสมัยทวารวดี มีผืนป่าชายเลนอยู่ในพื้นที่ตอนใต้ของกรุงเทพมหานคร และพื้นที่ อำเภอ พระประแดง จังหวัด สมุทรปราการดังนั้น แนวชายฝั่งทะเลร่วมสมัยกับทวารวดี จึงมีขอบเขตไม่อยู่เหนือไปกว่าพื้นที่ กรุงเทพมหานคร” และ “เป็นไปได้ที่น้ำทะเลจะขึ้นไปประชิดถึงที่ตั้งเมืองสำคัญของทวารวดี อาทิ อูทอง หรือเมืองนครปฐมโบราณ”

ในประเด็นดังกล่าวนักวิชาการกำลังศึกษาและถกเถียงกันอยู่ และมีแนวโน้มที่หลายๆ ท่านจะเชื่อมาตามแนวทางนี้

2. ประวัติศาสตร์ โบราณคดี และสภาพพื้นที่ ทางภูมิศาสตร์ ของพื้นที่พิเศษเพื่อ การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเมืองโบราณอู่ทอง

2.1 ประวัติศาสตร์ และภูมิศาสตร์ เมืองโบราณอู่ทอง ตั้งอยู่ฝั่งตะวันตกของแม่น้ำจรเข้สามพัน มีลักษณะแผนผังของเมือง เป็นรูปวงรีขนาดกว้างยาวประมาณ 1,670 x 700 เมตร เนื้อที่ประมาณ 976 ไร่เศษ มีคูน้ำคันดินกว้างประมาณ 20 เมตร ล้อมรอบมีระดับความสูงของพื้นที่ตัวเมืองจากระดับน้ำทะเลปานกลางประมาณ 6 เมตรเคยปรากฏว่ามีป้อมปราการก่อด้วยศิลาแลง แต่ปัจจุบันนี้ปรักหักพังไปและถูกเคลื่อนทำถนนไปหมดแล้ว ด้านตะวันออกที่ติดกับพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติอู่ทอง แต่เดิมเคยมีป้อมปราการเช่นกัน ต่อมาถูกเคลื่อนออกเพราะอยู่ในแนวสร้างเส้นทางถนนมาลัยแมน ส่วนด้านตะวันตกยังเหลือเนินดินอยู่ (ผาสุก อินทรารุช, 2556, หน้า 14) ทิศตะวันตก มีเขารางกะปิดเขาทำเทียม และเขาพระ เป็นปราการธรรมชาติที่ดีเหมาะเป็นชัยภูมิสำคัญ ทิศตะวันออกเป็นที่ราบกักเก็บน้ำ นอกเมืองมีแนวคันดินเป็นถนนโบราณเรียกว่า “ถนนท้าวอู่ทอง” และแนวคันดินรูปเกือกม้าเรียกว่า “คอกช้างดิน” คงจะเป็นเพนียดคล้องช้าง โบราณหรือสระเก็บน้ำในศาสนาพราหมณ์

ภาพที่ 3-52 ภาพถ่ายทางอากาศ แผนผังเมืองโบราณอู่ทอง (ศิริรุ่ง ศรีสิทธิพิศาลภพ, 2559)

ภาพที่ 3-53 ภาพมุมสูงถ่ายจากดาวเทียมเมืองโบราณอู่ทองแสดงให้เห็นแนวคันดินและสัณฐานของเมือง (<https://www.google.co.th/intl/th/earth/>)

เมืองโบราณแห่งนี้มีร่องรอยการอยู่อาศัยของชุมชนตั้งแต่ก่อนสมัยประวัติศาสตร์ตอนปลาย 2,500-2,000 ปีมาแล้ว ได้พบเครื่องมือหินขัด ภาชนะดินเผา แวปั่นด้ายดินเผา เป็นต้น ต่อมาในราวพุทธศตวรรษที่ 5-9 ชุมชนแห่งนี้ได้พัฒนาตนเองไปสู่สังคมเมืองสมัยประวัติศาสตร์ มีบทบาทเป็นศูนย์กลางทางการค้าและเมืองท่าในการค้าขาย มีความเจริญร่วมสมัยกับเมืองออกแก้ว (ทางภาคใต้ของประเทศไทยในปัจจุบัน) ทำการติดต่อค้าขายกับต่างชาติ เช่น และยุโรป ตะวันออกกลาง อินเดียจามปา จีน ได้พบเหรียญโรมันสมัยจักรพรรดิวิกโตรินุส เหรียญกษาปณ์รูปต่างๆ ลูกปัดแก้วหินสี เป็นต้น เมืองอู่ทองโบราณ ได้รับรูปแบบทางศาสนาและศิลปกรรมแบบอมราวดีจากอินเดีย ได้พบประติมากรรมดินเผารูปพระสงฆ์ 3 รูป อุ้มบาตร และพระพุทธรูปปั้นนาคปรก ศิลปะแบบอมราวดี เป็นต้น ผลจากการศึกษาวิเคราะห์ หลักฐานโบราณคดี นำไปสู่ข้อสมมุติฐานได้ว่า เมืองโบราณอู่ทองเป็นเมืองที่มีความเก่าแก่ กว่าเมืองโบราณสมัยทวารวดีเมืองอื่นๆ และเป็นเมืองที่มีบทบาทหลายด้านในยุคต้นของประวัติศาสตร์ของพื้นที่แผ่นดินสุวรรณภูมิ (ผาสุก อินทราวุธ, 2548) จนสืบทอดความเชื่อวิถีชีวิต และหลักการดำเนินชีวิตมาจนถึงปัจจุบัน

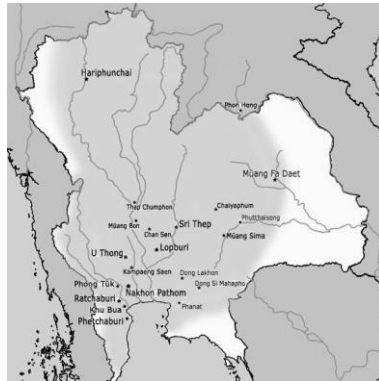
ภาพที่ 3-54 แผนผังจากการสำรวจโบราณสถาน ของกรมศิลปากร (ศิริรุ่ง ศรีสิทธิพิศาลภพ, 2559)

ภาพที่ 3-55 เหรียญเงินจารึกว่า “ศรัทวารวดี สุวรรปุณยะ” ด้านหน้า ด้านหลัง

และได้พบเหรียญเงินจารึกว่า “ศรัทวารวดี สุวรรปุณยะ” ทำให้นักวิชาการ มีความมั่นใจ เป็นการยืนยันการมีตัวตนของอาณาจักรทวารวดี โดยมีเมืองอู่ทองเป็นศูนย์กลางของพระพุทธศาสนา ศาสนาพราหมณ์ ในวัฒนธรรมทวารวดีเพราะหลักฐานเชิงประจักษ์ ในศิลปวัตถุ และโบราณสถานที่พบ ทำให้วิเคราะห์ได้ว่า ประชาชนในเมืองนี้มีการนับถือพระพุทธศาสนานิกายเถรวาทเป็นหลัก มีพบจารึกอักษรมอญทำให้เชื่อว่ามีชนชาติมอญอาศัยอยู่ในสมัยทวารวดี คำจารึกต่างๆและรูปแบบ ศิลปะ ยึดคติทางศาสนารูปแบบมีแบบอย่างศิลปะคุปตะจากอินเดีย โบราณสถาน โบราณวัตถุที่พบในเมือง อู่ทองเป็นศิลปกรรมในสมัยทวารวดี เช่น เศียรพระพุทธรูปทองคำ เจดีย์ พระพุทธรูปปาง ประทานธรรมจักร ในขณะที่เดียวกันศิลปะศรีวิชัยซึ่งนับถือพระพุทธศาสนานิกายมหายาน

ก็ได้เผยแพร่เข้ามา โดยได้พบพระโพธิสัตว์อวโลกิเตศวรและพระโพธิสัตว์ปัทมปาณีด้วย
ซึ่งนักวิชาการเชื่อว่าเป็นการเข้ามาในชั้นหลัง

ภาพที่ 3-56 แผนที่ สันนิษฐานถึงวัฒนธรรมทวารวดีที่เคยแพร่หลาย ในตอนกลางของดินแดน
ที่เป็นประเทศไทย (<https://th.wikipedia.org/wiki>)

2.2 การอนุรักษ์โบราณสถาน การดำเนินงานอนุรักษ์โบราณสถาน และแหล่งโบราณคดี
ในเขตเมืองโบราณอุททองหลังจากที่เมืองโบราณอุททองได้ร้างไปเมื่อในราวพุทธศตวรรษที่ 19 เมือง
โบราณอุททองก็ลดความสำคัญลงไป จนถึงเมื่อปี พ.ศ. 2446 สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยา
ดำรงราชานุภาพ ได้เสด็จสำรวจเมืองโบราณอุททอง และเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับเรื่องราวของเมืองโบราณ
อุททองจนเป็นที่รู้จักกันไปทั่วในวงวิชาการเมืองโบราณอุททองจึงได้รับความสนใจขึ้นมาอีกครั้ง ในฐานะเป็นแหล่ง
โบราณคดีที่สำคัญอีกแห่งหนึ่งของประเทศไทย (ดำรงราชานุภาพ, 2405-2486) ลำดับเหตุการณ์ การเข้ามา
ดำเนินการต่างๆ เกี่ยวกับการพัฒนา เมืองโบราณ อุททอง

พ.ศ.2446 พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้เสด็จทอดพระเนตรเมืองโบราณอุททอง

พ.ศ.2476 ราชบัณฑิตยสภาได้เริ่มทำการสำรวจทำแผนผังโดยสังเขปของเมืองโบราณอุททอง

พ.ศ.2478 กรมศิลปากรได้ประกาศขึ้นทะเบียนเมืองโบราณอุททองเป็นเขตโบราณสถาน

ของชาติในราชกิจจานุเบกษาเล่ม 52 ตอนที่ 74 ลงวันที่ 8 มีนาคม พ.ศ.2478

พ.ศ.2478-2481 ดร.กวอริช เวลส์ นักโบราณคดีชาวอังกฤษ ได้เดินทางเข้ามาสำรวจหาข้อมูล
และทำการขุดแต่งโบราณสถานเจดีย์ แต่ยังคงไม่เสร็จก็ล้มเลิกไป

พ.ศ.2494 กรมศิลปากรได้จัดตั้งหน่วยศิลปากรที่ 2 ขึ้น

พ.ศ.2502 กรมศิลปากรได้ทำการจัดสร้างพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อุทุมพร ขันขั่วคราว
พ.ศ.2502 หม่อมเจ้าสุภัทรรดิศ ดิศกุล ได้ทรงนำนักศึกษาคณะโบราณคดี มหาวิทยาลัย
ศิลปากร และนักเรียนเตรียมโบราณคดี เข้ามาทำการขุดค้นที่เมืองโบราณคดีอุทุมพร ซึ่งเป็นการ
ฝึกภาคสนาม

พ.ศ.2504 กรมศิลปากรได้เริ่มงานขุดแต่งโบราณสถานที่จะกระจายอยู่ทั่วไปในเขตเมือง
โบราณคดีอุทุมพร

พ.ศ.2507-2509 ศาสตราจารย์ซ็อง บวสเซอร์ลีเยอร์ ชาวฝรั่งเศส ผู้เชี่ยวชาญด้านโบราณคดี
และประวัติศาสตร์ศิลปะภูมิภาคเอเชียอาคเนย์ และนายสมศักดิ์ รัตนกุล (อดีตผู้อำนวยการกอง
โบราณคดี และผู้อำนวยการกองพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ) ได้ทำการศึกษาทางโบราณคดีเกี่ยวกับ
เมืองโบราณอุทุมพร

พ.ศ.2508-2509 กรมศิลปากรได้จัดสร้างพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อุทุมพร ขึ้นอย่างถาวรโดย
ในวันที่ 13 พฤษภาคม 2509 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 เสด็จมาเป็นประธานในพิธี
เปิดพิพิธภัณฑฯ

พ.ศ.2510 กรมศิลปากรได้ทำการบูรณะเจดีย์หมายเลข 13 ในบริเวณรอบเมืองโบราณอุทุมพร

พ.ศ.2511 กรมศิลปากรได้ทำการบูรณะโบราณสถานเจดีย์หมายเลข 1 และ 2 ในเมืองโบราณ
อุทุมพร

พ.ศ.2512 กรมศิลปากรได้ทำการขุดแต่งและบูรณะโบราณสถานเจดีย์หมายเลข 10 ในเมือง
อุทุมพร

พ.ศ.2540 สำนักโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติที่ 2 สุพรรณบุรี สำนักโบราณคดี
และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ กรมศิลปากร ร่วมกับภาควิชาโบราณคดี คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัย
ศิลปากร ดำเนินงานขุดค้นทางโบราณคดีภายในเมืองโบราณอุทุมพร (ชมชาติ เทพไชย, 2542)

พ.ศ.2556 เมืองโบราณอุทุมพรได้รับการอนุมัติให้อยู่ภายใต้ การพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการ
ท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

ในพ.ศ.2507-2509 กรมศิลปากรอุทุมพรร่วมมือกับศาสตราจารย์ซ็อง บัวชเชลियร์ ขุดแต่งเจดีย์
สมัยทวารวดีที่อำเภออุทุมพรจำนวน 10-15 องค์ พบเจดีย์รูปสี่เหลี่ยมเป็นส่วนใหญ่และเจดีย์แปดเหลี่ยม
1 องค์ เจดีย์องค์หนึ่งสันฐานกลม ศาสตราจารย์ซ็อง บัวชเชลियร์ บอกว่าเป็นองค์ที่มีอายุสูงกว่าเจดีย์

ทุกๆ องค์เพราะได้รับอิทธิพลถ่ายทอดจากอินเดีย จึงถือได้ว่าเป็นเจดีย์ที่มีอายุสูงที่สุดในประเทศไทย เจดีย์องค์นี้คือหมายเลข 10 ที่ยังพบหัวกวางหินสีน้ำเงินอีกด้วยซึ่งพบที่จังหวัดนครปฐมก็ดี ที่คูบัว จังหวัดราชบุรี และที่อำเภออุทองซึ่งเป็นเจดีย์สมัยทวาราวดี เหลือแต่เพียงเชิงฐานเท่านั้น ส่วนยอดปรักหักพังหมด ยังไม่เคยเห็นองค์ไหนมีความอุดมสมบูรณ์เลยแม้แต่องค์เดียว จึงทำให้เราไม่สามารถรู้ลักษณะของเจดีย์สมัยทวาราวดีได้อย่างแจ่มชัด อย่างไรก็ตาม มร.เอ.เอ.บี.กริสโวลด์ (NR.A.B. GRISWOLD) ผู้ซึ่งอยู่เมืองไทยมาเป็นเวลานาน สนใจเรื่องประวัติศาสตร์และโบราณคดีของเมืองไทยเป็นอันมากได้เรียบเรียงหนังสือทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ “ศิลปะในประเทศไทย” (THE ART OF THAILAND) กล่าวถึงพระพุทธรูปสมัยต่างๆ และได้เขียนเจดีย์สมัยทวาราวดีเป็นลายเส้นไว้ จึงทำให้เรารู้ลักษณะของเจดีย์สมัยทวาราวดีโดยรูปภาพลายเส้น พิจารณาแล้วมีความแตกต่างกับเจดีย์ รุ่นหลังๆ เจดีย์ที่วัดคูกูด จังหวัดลำพูน ว่ากันว่าเป็นเจดีย์สมัยทวาราวดี คาดว่าลงเป็นเจดีย์สมัยทวาราวดี ตอนปลาย จะซ้อนกัน 4-5 ชั้น มีพระพุทธรูปประทับขึ้นอยู่ชั้นละ 3 องค์ ประจำอยู่ในซุ้มจรนัมเท่ากับด้านละ 15 องค์ 4 ด้าน รวมเป็นพระพุทธรูป 60 องค์ เจดีย์องค์นี้ ศ.ดร. สันติ เล็กสุขุม เรียกว่า เจดีย์ทรงปราสาทแบบหริภุญชัยคำว่าเจดีย์ทรงปราสาทนี้ “หมายถึงรูปแบบของเรือนธาตุที่มีหลายชั้น ซ้อนกันหรือมีหลังคาลาดหลายชั้นลดหลั่นกันตอนกลางของเจดีย์ทรงปราสาทมีหรือไม่มีห้องคูหาจรนัมที่ผนัง เรือนธาตุมักมีทรงสี่เหลี่ยมตั้งอยู่บนฐาน หรือเรือนธาตุขึ้นไปเป็นชั้นซ้อน..” (สันติ เล็กสุขุม, 2540)

กรมศิลปากร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้ทำการบูรณะซ่อมแซมบูรณะแต่งโบราณสถาน ในเขตเมืองโบราณอย่างต่อเนื่อง พระราชบัญญัติโบราณสถานและวัตถุจึงจำเป็นที่จะต้องนำมาบังคับใช้ โดยเคร่งครัด เพื่อให้การดำรงรักษาไว้ซึ่งสภาพความสมบูรณ์ของโบราณสถาน โบราณวัตถุและแหล่งโบราณคดีอื่นๆ ด้วยการควบคุมการก่อสร้างซ่อมแซมแก้ไขหรือถอน ต่อเติม ทำลาย เคลื่อนย้าย หรือการขุดค้นเพื่อกระตุ้นให้เกิดความเข้าใจและความต้องการในการอนุรักษ์ โดยเน้นที่การปลูกฝังจิตสำนึกกับเยาวชน ตามพระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุศิลปวัตถุและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ.2504 และการบูรณะหรือการจัดการร่วมระหว่างภาคเอกชนและภาครัฐ เนื่องจากเป็นกฎหมายที่มีความเหมาะสมเป็นการกำหนดกฎเกณฑ์ที่แน่นอนและมีความน่าเชื่อถือส่งผลให้เอกชนปฏิบัติตามและไม่ก่อให้เกิดความเสียหายระหว่างภาครัฐและเอกชน โดยมีพระราชบัญญัติการให้เอกชนร่วมลงทุนในกิจการของรัฐ พ.ศ.2556 รองรับหากการดำเนินงานต่างๆ อาจได้รับผลกระทบต่อธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ของเมืองอุทอง หรือประชาชนผู้อยู่อาศัยมาแต่เดิม จึงต้องส่งเสริมให้เกิดการบังคับใช้ พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม การนำมาใช้เป็นแนวทางเพื่อการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมภายในเมืองโบราณอุทอง ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.2535 ให้เคร่งครัด อีกทั้งเมืองโบราณอุทอง

มีสถานะเป็น เทศบาล จึงต้อง ออกเทศบัญญัติต่างๆ ให้สอดคล้องกับสภาพของพื้นที่ เช่นการกำหนดที่ จอดรถเพื่อใช้บังคับในเขตเทศบาลหรือการสนับสนุนหรือใช้มาตรการให้นักท่องเที่ยวใช้ระบบขนส่งมวลชนแทนการใช้รถส่วนบุคคล เป็นต้น

ภาพที่ 3-57 หุ่นจำลองแผนผังของเมืองโบราณอุทอง แสดงสภาพภูมิศาสตร์ รูปเมืองและคูเมือง

เนื่องจากบริเวณวัดเขาทำเทียมมีโรงโม่บดหรือย่อยหิน แต่ในได้เลิกสัมปทานไปแล้ว แต่ปัจจุบันยังมีการขุดเจาะภูเขาเพื่อสร้างถ้ำ และพระพุทธรูปแกะสลัก ของวัดเขาทำเทียม จำจะต้องมีระบบป้องกันผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม มีการควบคุมรถบรรทุกที่ใช้ขนย้าย ทำการตรวจสอบสภาพรถบรรทุกที่ใช้ และมีการปิดคลุมรถบรรทุกขนส่งหินอย่างมิดชิด (ประกาศกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ พ.ศ. 2548) และสิ่งที่สำคัญต่อพื้นที่เมืองอุทอง จะต้องคำนึงถึง และยึดเป็นแนวทางในการพัฒนา คือแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555 – 2559 การนำมาใช้เป็นแนวทางพัฒนาเพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคมของพื้นที่พิเศษให้เกิดความสอดคล้องกับนโยบายของประเทศ (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555 – 2559) ที่จะเกิดความยั่งยืน ในด้านท่องเที่ยว

แหล่งท่องเที่ยวทั้งหมดในเขตพื้นที่พิเศษเมืองโบราณอุทองกำลังได้รับการพัฒนา และการส่งเสริมจากรัฐ ให้สามารถเป็นแหล่งท่องเที่ยว ที่มีจุดขาย และสามารถพัฒนาไปสู่ความยั่งยืนได้ ในจำนวนทั้งหมด ที่เป็นจุดเด่นสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้ ประมาณ 10 แหล่ง

1. เมืองโบราณอุทองและโบราณสถาน เจดีย์หมายเลขต่างๆ
2. พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุทอง
3. วัดเขาพระศรีสรรเพชญาราม
4. วัดเขาคีสลัก

5. วัดเขาทำเทียม
6. วนอุทยานพุ่มวง-คอกช้างดิน
7. สวนหินธรรมชาติ พุหางนาค
8. สถานปฏิบัติธรรมปฎิภาณารอด
9. ชุมชนบ้านดงเย็นในพื้นที่พิเศษเมืองโบราณอุทุมทอง
10. ตลาดอุทุมทอง ชุมชนและย่านการค้าต่างๆ

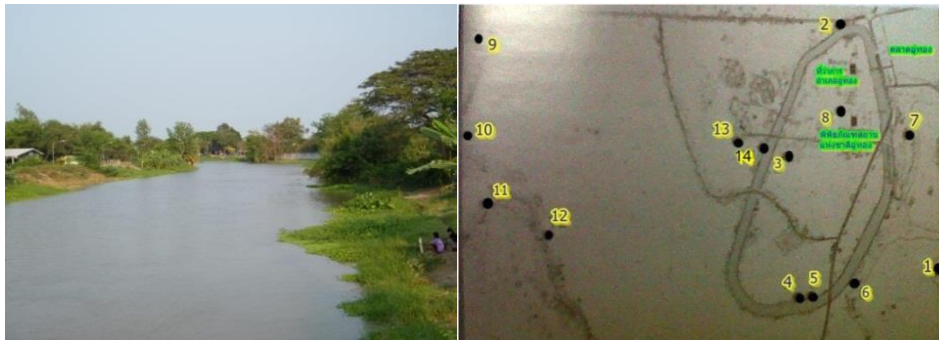
แต่จากการสำรวจพื้นที่ หากมีการพัฒนาและยกระดับ หรือมีการจัดการที่ดี ยังสามารถ จัดแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจได้เพิ่มอีกในหลายๆ แหล่ง ได้เช่น

1. คูเมือง โบราณ
2. โบราณสถานหมายเลข 1
3. โบราณสถานหมายเลข 2
4. โบราณสถานหมายเลข 3
5. โบราณสถานหมายเลข 9
6. โบราณสถานหมายเลข 10
7. โบราณสถานหมายเลข 11
8. วัดเขาคีสลัก
9. วัดเขาพระศรีสรรเพชญาราม (วัดเขาพระ)
10. วัดเขาทำเทียม
11. วัดเขากำแพง
12. วัดเขาถ้ำเสือ
13. พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติอุทุมทอง
14. วนอุทยานแห่งชาติพุ่มวง
15. คอกช้างดิน
16. ป่าพุหางนาค
17. แม่น้ำโบราณจรเข้สามพัน
18. แหล่งประวัติศาสตร์หมู่บ้านอุทุมทองอุอารยธรรมสุวรรณภูมิ
19. อุทยานสุวรรณภูมิเมืองโบราณอุทุมทอง
20. แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรเมืองโบราณอุทุมทอง
21. วิสาหกิจวนเกษตรบ้านดงเย็น
22. ศูนย์เรียนรู้โรงหล่อวิเชียร

23. บ้านขนมจิน

24. ศูนย์สมุนไพรโรงพยาบาลอุ้มทอง

ในบางพื้นที่อาจเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ไม่มีคุณภาพในระดับสากล แต่หากมีการพัฒนาและยกระดับให้มีคุณภาพอย่างแท้จริง ก็จะสามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้ จากการลงสำรวจและเก็บข้อมูลของพื้นที่ สามารถบันทึกสภาพปัจจุบันได้ดังนี้

ภาพที่ 3-58 คูเมืองโบราณอุ้มทองและแผนผังโบราณสถาน ที่ขึ้นทะเบียนตำแหน่งไว้ มี 14 หมายเลข

2.3 คูเมืองโบราณ สภาพทั่วไปของคูเมืองโบราณ มีลักษณะที่เป็นร่องน้ำ ขนาดใหญ่ และเป็นร่องลึก มีชุมชน ได้อาศัยเป็นแหล่งทำมาหากิน ทางด้านการเกษตร และหาสัตว์น้ำ บางจุดมีการดูแลขุดลอก น้ำใสสะอาด

ภาพที่ 3-59 เจดีย์หมายเลข 1

2.4 สิ่งก่อสร้างและ เจดีย์หมายเลขต่าง ส่วนใหญ่หลงเหลือเฉพาะฐาน ได้มีนักวิชาการ ทำการศึกษา รูปลักษณะ ไว้ โดยทั่วไปมีความสัมพันธ์กัน กับเมืองโบราณอื่นๆ ในวัฒนธรรมเดียวกัน เจดีย์หมายเลข 1 (วัดปราสาทร้าง) ที่ตั้ง อยู่นอกคูเมืองทางตะวันออกเฉียงน้ำจรเข้สามพัน ห่างจากคูเมือง ประมาณ 500 เมตร ลักษณะ เป็นเจดีย์รูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส ขาวด้านละ 36.50 เมตร โบราณวัตถุที่พบ แบ่ง ออกได้เป็น 2 สมัย คือ 1. โบราณวัตถุสมัยทวารวดี ได้แก่ พระพุทธรูปสำริดปางแสดงธรรม แผ่นอิฐ ตกแต่งลวดลายต่างๆ เหรียญเงินรูปอุณาโลม (สุกร่อนเกือบหมด) 2. โบราณวัตถุสมัยอยุธยา ได้แก่ เครื่องใช้สำริด เช่น ครอบพาน กังสตาล ครอบเต้าปูน ขันตักน้ำ ขันกรองน้ำ และกระปุกลายครามจีน สมัยราชวงศ์หมิง (อายุราวพุทธศตวรรษที่ 21) การค้นพบโบราณวัตถุ 2 สมัยดังกล่าวนี้ แสดงให้เห็นว่า ในสมัยอยุธยานั้นมีผู้คนเข้ามาอยู่อาศัยหรือใช้ประโยชน์จากเมืองอู่ทอง ซึ่ง ศาสตราจารย์ชอง บัวเซอร์ลิเยร์ ให้ความเห็นว่าการก่อสร้างเจดีย์หมายเลข 1 ในสมัยอยุธยานั้นอาจทำขึ้นในสมัยพระเจ้าปราสาททอง (พ.ศ. 2132 - 2199)

ภาพที่ 3-60 เจดีย์หมายเลข 2

เจดีย์หมายเลข 2 ที่ตั้ง อยู่นอกคูเมืองด้านเหนือ ตรงข้ามกับสำนักงานที่ดินอำเภออู่ทอง ลักษณะ องค์เจดีย์ตั้งอยู่บนฐานสี่เหลี่ยมจัตุรัส ขาวด้านละ 28.35 เมตร สูงประมาณ 1 เมตร ฐานชั้นล่าง แต่ละด้านก่ออิฐย่อมุมทั้ง 4 ด้าน มีเจดีย์ทึบรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสตั้งอยู่ทั้ง 4 มุม เจดีย์ทึบกว้างขาวด้านละ 4.20 เมตร เจดีย์องค์กลางตั้งอยู่บนฐาน มีเนื้อที่เป็นชานกว้าง 4 เมตร สำหรับประทักษิณโดยรอบทั้ง 4 ด้าน องค์เจดีย์ แต่ละด้านก่อด้วยอิฐผสมแลง ด้านหนึ่งแบ่งออกเป็น 3 มุข คือ มุขกลางกว้าง 5.5 เมตร มุขริมกว้างมุขละ 5.65 เมตร โดยก่อเป็นบัวเหนือฐานบัวก่อเป็นช่องซุ้ม คือ มุขกลาง 3 ซุ้ม มุขริมข้างละ 6 ซุ้ม โบราณวัตถุที่พบ ธรรมจักรศิลาแต่ขาดหายเหลือเพียงครึ่งซีก พระพิมพ์ดินเผาประทับยืนอยู่ใน วงโค้ง พระพุทธรูปยืนปางแสดงธรรมด้วยพระหัตถ์ทั้งสองข้าง (วิตรรกะมูทรา) ศิลาเขียนจำหลักนูนต่ำ

รอบองค์จำหลักเป็นเปลวโดยรอบ เศียรหักหายไป รูปกนิรี ดินเผาขนาดต่ำ เศษชิ้นส่วนขององค์
พระพุทธรูปสำริดปางสมาธิ เศียรและพระพุทธรบาท พระพุทธรูปทองคำ และเศียรพระพุทธรูปปูนปั้น

ภาพที่ 3-61 เจดีย์หมายเลข 3

เจดีย์หมายเลข 3 ที่ตั้ง ห่างจากคูเมืองด้านทิศตะวันตกเข้ามา ประมาณ 50 เมตร โบราณสถาน
แห่งนี้ ดร.กวอริช เวลส์ ได้ขุดตรวจโดยขุดผ่าตรงกลางองค์เจดีย์จากทิศตะวันออกไปทิศตะวันตก
เมื่อปี พ.ศ. 2478 ลักษณะ เป็นฐานเจดีย์รูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส กว้างด้านละ 16.60 เมตร แต่ละด้านมีมุขยื่น
3 มุข กว้างมุขละ 3.60 เมตร บนฐานแต่ละด้านประดับด้วยพระพุทธรูปและเทวรูปประทับนั่ง
อยู่ภายในซุ้ม แต่เห็นได้ชัดเจนเพียง 2 ด้าน คือ ด้านเหนือและด้านใต้เท่านั้น ฐานทางด้านเหนือขุดพบ
กองอิฐก่อเป็นฐานสามเหลี่ยม ตั้งห่างจากฐานเจดีย์ประมาณ 2 เมตร เข้าใจว่าเป็นแท่นสำหรับ
ตั้งเครื่องสักการะองค์เจดีย์ โบราณวัตถุที่พบ พบเศียรพระพุทธรูปกับเทวรูปปูนปั้น และเศษชิ้นส่วน
ของพระพุทธรูปเป็นจำนวนมากพระพุทธรูปสำริดปางแสดงธรรม จำนวน 3 องค์ แผ่นดินเผาจำหลัก
รูปคนเหาะซึ่งมีลักษณะพลิวและสวยงามชิ้นหนึ่ง นอกจากนี้ยังพบเทวรูปยืนหน้ายักษ์ปูนปั้น
และหน้ากาลดินเผา

ภาพที่ 3-62 เจดีย์หมายเลข 9

เจดีย์หมายเลข 9 ที่ตั้ง ที่เชิงเขาพระ ห่างจากเมืองอุทองไปทางทิศตะวันตก ประมาณ 3 กิโลเมตร ลักษณะ เป็นเจดีย์ฐานสามเหลี่ยมจัตุรัส ยาว กว้างด้านละ 10 เมตร ฐานชั้นล่างสูง 1.30 เมตร ฐานตอนบนก่ออิฐย่อสี่มุมเป็นมุข และมีช่องซุ้มประดับเป็นช่องๆ เห็น ได้ชัดเจนทางด้านทิศใต้ ส่วนด้านอื่นเสื่อมสภาพไปหมดแล้ว นอกจากนี้ ยังมีเจดีย์กลมตั้งอยู่บนมุมทั้งสี่ทิศ ขนาดของเจดีย์ทิศเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 50 เซนติเมตร โบราณวัตถุที่ค้นพบ พระพิมพ์ดินเผาปางแสดงธรรมด้วยพระหัตถ์ทั้งสองข้าง (วิตรรกะมุทรา) ประทับยื่นภายในซุ้ม จำนวน 2 องค์

ภาพที่ 3-63 เจดีย์หมายเลข 10

เจดีย์หมายเลข 10 ที่ตั้ง เชิงเขาพระ ห่างจากเจดีย์หมายเลข 9 ออกไปทางทิศใต้ประมาณ 500 เมตร ลักษณะ เป็นเจดีย์ทรงกลม เส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 16 เมตร สูงประมาณ 2 เมตร การก่ออิฐขึ้นไปตรงๆ ไม่ย่อเป็นชั้น โบราณวัตถุที่ค้นพบ เศษชิ้นส่วนขององค์พระพุทธรูปปางสมาธิและระฆัง หินขนาดเล็ก

ภาพที่ 3-64 เจดีย์หมายเลข 11

เจดีย์หมายเลข 11 ที่ตั้ง เชียงเขาทำเทียม ทางด้านทิศตะวันตกของเมืองอู่ทอง ถัดจากเจดีย์หมายเลข 10 ไปทางทิศใต้ประมาณ 500 เมตร ลักษณะ เป็นเจดีย์รูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส กว้างยาวด้านละ 10.60 เมตร สูง 2.50 เมตร ก่ออิฐขึ้นไปตรงๆ ไม่มีมุข โบราณวัตถุที่พบ พบพระพุทธรูปสำริดปางแสดงธรรม 4 องค์ ธรรมจักรศิลาทับเสาหินแปดเหลี่ยมจำหลักลวดลายและแท่นหินสี่เหลี่ยมจำหลักลวดลาย และพระพิมพ์ดินเผาปางสมาธิด้านหลังมีจารึกว่า เมตตยฺยโก และ สาริปุตฺโต

ภาพที่ 3-65 เจดีย์หมายเลข 12

เจดีย์หมายเลข 12 ค้นพบในพ.ศ. 2507 - 2508 กรมศิลปากรและ
ศาสตราจารย์ ชอง บวสเชอติเยร์ได้เข้ามาทำการขุดแต่งโบราณสถานในเมืองโบราณอู่ทอง
ทำให้ค้นพบโบราณสถานหมายเลข 12 ตั้งอยู่บริเวณเชิงเขาทำเทียม ลักษณะไม่สามารถบ่งชี้ได้ชัดเจน
เนื่องจากโบราณสถานแห่งนี้ถูกขุดทั่วบริเวณ จึงไม่อาจหาร่องรอยของโบราณสถานได้

ภาพที่ 3-66 เจดีย์หมายเลข 13

เจดีย์หมายเลข 13 ที่ตั้ง อยู่นอกคันคูเมืองไปทางทิศตะวันตก ห่างจากคูเมืองไปประมาณ 200
เมตร ลักษณะ เป็นเจดีย์แปดเหลี่ยมสูงประมาณ 3.50 เมตร ฐานชั้นล่างแต่ละเหลี่ยมยาว 5 เมตร สูง 1
เมตร แต่ละด้านแบ่งเป็นช่องซุ้มด้านละ 2 ช่อง ไม่มีลวดลายเครื่องประดับอยู่ภายในซุ้ม ส่วนฐานชั้นบน
ทำเป็นฐานย่อมุมลือกับฐานชั้นล่าง ตอนบนยังมีปูน โบกติดอยู่แต่ต่อมาได้ร่วงหลุด เนื่องจาก
เสื่อมสภาพเจดีย์องค์นี้นับเป็นเจดีย์สมัยทวารวดีที่มีรูปทรงงดงามมากองค์หนึ่ง โบราณวัตถุที่พบ พบ
พระพุทธรูปสำริดปางประทานเทศนาจำนวน 2 องค์ พระพุทธรูปสำริดปางแสดงธรรม จำนวน 2 องค์
สิงห์สำริดและเศษชิ้นส่วนของลวดลาย เครื่องประดับองค์เจดีย์ เช่น ส่วนยอดของสถูปทำด้วยศิลาแดง
รูปสิงห์ศิลาแดงซึ่งปูนได้ลอกหลุดไปหมดแล้ว (อรุณศักดิ์ กิ่งมณี, 2545, หน้า 30)

เจดีย์สมัยทวารวดีคงจะสร้างขึ้นเพื่อจุดประสงค์ให้เป็นอุเทสิกเจดีย์ (เพื่อเป็นการระลึกถึง
เหตุการณ์หรือบุคคลที่ล่วงลับไปแล้ว) มากที่สุด จากหลักฐานที่เหลืออยู่เพียงเฉพาะส่วนฐานนั้น
สามารถแบ่งตามลักษณะแผนผังได้เป็น 4 รูปแบบใหญ่ๆ คือ ฐานรูปกลม ฐานรูปสี่เหลี่ยม ฐานรูป
สี่เหลี่ยมย่อมุม และฐานแปดเหลี่ยม หรือถ้าศึกษาลงลึกถึงเจดีย์ในศิลปะทวารวดีทั้งหมดในภาคกลาง
ของประเทศไทย สามารถแบ่งตามรายละเอียดที่ต่างกันได้เป็น 13 รูปแบบย่อย ซึ่งแต่ละแบบล้วนแสดง
วิวัฒนาการที่ สืบทอดจากต้นแบบในอินเดียเป็นระยะๆ และยังเป็นต้นแบบ ให้สถูปเจดีย์
ในยุคต่อๆ มาด้วย

ร่องรอยของโบราณสถานมาปรากฏหลักฐานแน่ชัดอายุเก่าที่สุดตั้งแต่สมัยทวารวดีอายุประมาณพุทธศตวรรษที่ 11 เป็นต้นมา ทุกแห่งแสดงให้เห็นถึงอิทธิพลศิลปะอินเดียสมัยราชวงศ์คุปตะ-หลังคุปตะและราชวงศ์ปาละ ราวพุทธศตวรรษที่ 9-13 และ 14-16 ตามลำดับ โบราณสถานส่วนใหญ่สร้างขึ้นเนื่องในพุทธศาสนา กำหนดอายุอยู่ระหว่างพุทธศตวรรษที่ 11-16 เกือบทุกแห่งปรักหักพังเหลือแต่เฉพาะส่วนฐาน แบ่งออกได้เป็น 3 ประเภทคือ ฐานสรูปเจดีย์พบมากที่สุดกระจายอยู่ตามเมืองโบราณต่างๆทุกแห่ง นอกนั้นเป็นฐานวิหาร พบน้อย และสีมาหรือหลักกำหนดเขตบริเวณศักดิ์สิทธิ์ที่ประกอบพิธีกรรมในศาสนาซึ่งมักพบตามเมืองโบราณในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ส่วนในสามเมืองที่ทำการศึกษาพบน้อยมาก

2.5 วิหาร การสร้างวิหาร เป็นอาคารที่คู่มากับการสร้างวัดตั้งแต่สมัยพุทธกาลในอินเดีย เดิมหมายถึงอาคารที่เป็น ที่อยู่ของพระภิกษุสงฆ์ ต่อมาเมื่อมีพระภิกษุเพิ่มขึ้นวิหารจึงเป็นที่ประชุมสังฆกรรม และใช้เป็นประดิษฐานพระพุทธรูปตัวแทนของพระพุทธองค์อันเป็นประธานของการประชุมนั้น

ในประเทศไทย พบการทำวิหารสำหรับศาสนกิจ ตั้งแต่สมัยทวารวดีเป็นต้นมา ประมาณพุทธศตวรรษที่ 12-13 แต่พบไม่มากนัก มักตั้งหน้าสรูปเจดีย์เพื่อใช้เป็นที่กราบสักการบูชาพระธาตุ ดังนั้นวิหารจึงสร้างไว้หน้าเจดีย์เสมอ จากการขุดค้นของกรมศิลปากรเมื่อพ.ศ. 2507 ที่วัดโลกไ้ม้ดิน จังหวัดนครสวรรค์ และที่โบราณสถานหมายเลข 16 อำเภออุ้มทอง จังหวัดสุพรรณบุรี ได้พบพื้นอาคารปูอิฐและศิลาแลง มีแผนผังรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าอยู่ด้านหน้าเจดีย์ ผนังและหลังคาไม่ปรากฏ โครงเป็นเครื่องไม้ สันนิษฐานว่าน่าจะเป็นวิหารที่สร้างสมัยแรกๆ แต่เนื่องจากพบน้อยเข้าใจว่าวิหารส่วนมากอาจจะสร้างด้วยไม้จึงผุพังไปหมด

ภาพที่ 3-67 ภาพวิหารถ้ำ บริเวณเจดีย์โบราณหมายเลขที่ 14

จนกระทั่ง เมื่อปี พ.ศ.2558 กรมศิลปากรดำเนินการขุดค้นพบโบราณสถานบ้านศรีสรรเพชญ์ 3 ซึ่งนักโบราณคดี สันนิษฐานว่า เป็นวิหารถ้ำ โดยในระยะแรกมีขนาดของการขุดเพียง 5x5 เมตร ทว่า เมื่อลองขุดลึกลงไปก็พบว่ามียุทธโบราณยุค 1,200 ปีมากมาย จึงสันนิษฐานว่าน่าจะเป็น โบราณสถานขนาดใหญ่ จึงพยายามจะสร้างหลังคาปกคลุมไว้

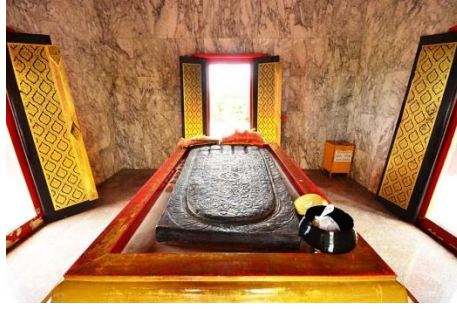
สำหรับโบราณสถานบ้านศรีสรรเพชญ์ 3 เป็นพุทธสถานแห่งหนึ่งที่ตั้งขึ้นในสมัยทวารวดี บริเวณนอกเมืองอุทงคด้านทิศตะวันตก ข้อ สันนิษฐานของนักวิชาการว่า เมื่อวัฒนธรรมทวารวดีเสื่อมคลายลง เมืองอุทงคจึงถูกทิ้งร้างไป โบราณสถานแห่งนี้จึงกลายเป็นซากปรักหักพังที่ถูกกร่อนเซาะด้วยกาลเวลามานานนับพันปีจากการขุดค้นพบลักษณะของอาคารมีพื้นที่ใช้งานต่างกันเป็น 2 ระดับ คือมุขด้านนอกลึกจากผิวดินปัจจุบัน 50 เซนติเมตร ขณะที่ภายในอาคารลึกจากผิวดิน 2.70-3 เมตร ต่างระดับกันถึง 2.20 เมตร ผนังของอาคารฝังอยู่ในแนวคันดินเมืองโบราณ อาคารหลังนี้มีความยาววัดจากผนังด้านในยาว 30 เมตร กว้าง 10 เมตร แต่ความพิเศษอยู่ที่อาคารหลังนี้มีห้องใต้ดิน ซึ่งไม่เคยพบอาคารลักษณะนี้มาก่อน เป็นอาคารที่มีห้องใต้ดิน ซึ่งอาคารชั้นบนขนาดกำแพงห้องสูงประมาณ 5 เมตร อันนี้วัดจากการคำนวณน้ำหนักของอิฐ คำนวณตามปริมาตร ซึ่งน่าจะเป็นวิหาร หรือวัดใต้ดิน แต่เราก็พบว่ามียุทธในวิหารอีก เพราะฉะนั้นนี่จึงเป็น โครงสร้างวิหารที่ใหญ่ที่สุด แทบจะใหญ่สุดในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เลยก็ได้ จริงๆ ลักษณะคล้ายๆ วิหารอชันดา ที่เขาเขาเป็นถ้ำในอินเดีย

แต่ที่นี่เป็นเขาหินปูน เจาะไม่ได้ การขุดค้นครั้งนี้พบศิลปวัตถุมากมาย ทั้งเศียรพระพุทธรูปดินเผา มากกว่า 100 เศียร เครื่องถ้วยจีนสมัยราชวงศ์ถัง ประติมากรรมรูปบุคคลชาย ตะคันดินเผา พระพิมพ์ดินเผา ลูกกรงมะหวด ลวดลายปูนปั้นศิลาแลงรูปดอกบัวตูม แท่งดินเผารูปกรวย ฯลฯ อย่างไรก็ตาม การขุดค้น โบราณสถานหมายเลข 14 บ้านศรีสรรเพชญ์3 แห่งนี้ ยังทำได้เพียงแค่ 20-30 เปอร์เซ็นต์เท่านั้น จึงยังไม่สามารถสรุปได้อย่างเป็นทางการถึงความสำคัญของโบราณสถานแห่งนี้

ภาพที่ 3-68 วัดเขาพระศรีสรรเพชญาราม

2.6 วัดเขาพระศรีสรรเพชญาราม หรือเรียกสั้นๆ ว่า วัดเขาพระ ประวัตินี้วัดเขาพระปัจจุบันเรียกว่า วัดเขาพระศรีสรรเพชญาราม ตั้งอยู่ที่หมู่ 5 ตำบล อุทุมพร อำเภอกันทรวิชัย จังหวัด สุพรรณบุรี ตามหลักฐาน วัดเขาพระศรีสรรเพชญารามเป็นวัดเก่าแก่มากตั้งแต่สมัยทวารวดี มีพระเครื่อง พระพิรอด พระถ้ำเสือ พระพุทธไสยาสน์ พระพุทธรูป รูปฤๅษีเป็นแบบพิมพ์สมัยทวารวดี เป็นหลักฐาน

ภาพที่ 3-69 รอยพระพุทธรบาท วัดเขาดีสลัก

ภาพที่ 3-70 มณฑปครอบรอยพระพุทธรบาท วัดเขาพระศรีสรรเพชญาราม

รอยพระพุทธรบาท เป็นหินทรายสลักกลดลายมงคล 108 ประการ ในกรอบวงกลม นักวิชาการส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า เป็นรอยพระพุทธรบาท ศิลปะสมัยทวารวดีตอนปลายที่ ได้รับอิทธิพลศิลปะขอม อายูราวัพุทธศตวรรษที่ 16- 17 การสร้างรอยพระบาทในประเทศไทย เพื่อเป็นสัญลักษณ์แทนองค์ สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

ภาพที่ 3-71 อาคารจัดแสดงวัตถุโบราณ ของวัดพระศรีสรรเพชญาราม

อาคารจัดเก็บ วัตถุโบราณและแหล่งเรียนรู้ วัดเขาพระศรีสรรเพชญาราม (วัดเขาพระ) อุทง
 สุพรรณบุรีอาคารพิพิธภัณฑ์เป็นศาลาการเปรียญเก่า ปรับปรุงมาเป็นสถานจัดเก็บโบราณวัตถุ
 ที่ชาวบ้านและวัด พบเจอ หรือมีการบริจาค หรืออาจเป็นสิ่งที่เก็บอยู่ภายในวัดมาช้านาน ภายในมีการ
 จัดแสดงโดยอาสาสมัครชาวบ้าน โดยมีการสนับสนุนจาก อพท.ให้ชาวบ้านจิตอาสา มาร่วมกันบริหาร
 จัดการ

ภาพที่ 3-72 อุทยานทวารวดีวัดเขาดีสลัก

2.7 วัดเขาดีสลัก ตั้งอยู่หมู่ที่ 5 ตำบลดอนคา ห่างจากอำเภออุทง 8 กิโลเมตร ภายในวัดมี
 รอยพระพุทธรูปจำลอง กรมศิลปากรได้มาพิสูจน์รอยพระพุทธรูป สรุปลงได้ว่าเป็นสมัยใกล้เคียงกับ
 พระพุทธรูปที่จังหวัดสระบุรี จึงให้มีการสร้างมณฑปบนยอดเขาและสร้างถนนขึ้นเขา พัฒนาเป็น
 แหล่งท่องเที่ยวเสร็จใช้เวลา 5 ปี สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ เสด็จพระราชดำเนินไปเปิดเมื่อปี
 พ.ศ.2542 สิ่งที่น่าสนใจภายในวัด ได้แก่ รอยพระพุทธรูปจำลองสลักบนแผ่นหินทรายสีแดง
 รูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า สลักเป็นรูปนูนต่ำ ลายกลีบบัวโดยรอบพระบาท ปลายนิ้วพระบาทยาวไม่เสมอกัน
 ขอนิ้วพระบาทมี 2 ข้อ โดยขอนิ้วพระบาทข้อแรก ทำลายขมวดเป็นรูปก้นหอยตามคัมภีร์มหาบุรุษ
 ลักษณะหรือ มหาปริสลักขณะ ดังที่พรรณนาไว้ใน ปฐมสมโพธิกถาฉบับภาษาบาลี รวมทั้งในคัมภีร์
 ลิลิตวิสูตรฉบับภาษาสันสกฤต ขอนิ้วที่ 2 ทำเป็นลายก้านขด หรือใบไม้มีวนลักษณะคล้ายกับลวดลาย
 พันธุ์พฤกษาซึ่งนิยมใน ศิลปะแบบทวารวดี ซึ่งจะเห็นได้จากลวดลายปูนปั้นประดับ

ศาสนสถานหรือลวดลายประดับประติมากรรม อันเนื่องในพุทธศาสนาในสมัยทวารวดี บริเวณฝ่าพระบาททำเป็นรูปธรรมจักรขนาดเล็กมีกึ่งล้อมธรรมจักรจำนวน 16 ซี่ อยู่กลางฝ่าเท้า และรายล้อมด้วยภาพสลักรูปมงคล 108 ประการ อยู่ในกรอบวงกลม มีลักษณะแตกต่างจากรอยพระพุทธรูปที่พบที่อื่น คือ รอยพระพุทธรูปทูน ขนาดกว้างประมาณ 65.5 เซนติเมตร ยาว 141.5 เซนติเมตร อายุประมาณพุทธศตวรรษที่ 14-16 มีทางรถขึ้นไปชมรอยพระพุทธรูปบนยอดเขา ระยะทาง 2 กิโลเมตร ทางวัดปรับปรุงภูมิทัศน์บนยอดเขา มองเห็นวิวิธทัศน์ที่สวยงามในเขตอำเภอ อุ้มทอง โดยรอบ นอกจากนี้ยังพบโพรงหินภายในมีพระพุทธรูป และ โบราณวัตถุต่างๆ อีกหลายชนิด

ภาพที่ 3-73 การแกะสลักพระพุทธรูปวัดเขาทำเทียม

2.8 วัดเขาทำเทียม ตั้งอยู่ที่ ตำบลอุ้มทอง อำเภ่อู้มทอง จังหวัดสุพรรณบุรี เป็นวัดเก่าแก่มากแต่โบราณ สันนิษฐานว่าจะเป็นวัดแห่งแรกในประเทศไทย หลังจากพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

เสด็จดับขันธปรินิพพานได้ 300 ปี พระโมคคัลลีบุตรติสสะเถระ ได้ทำการสังคายนา ครั้งที่ 3 โดยมี พระเจ้าอโศกมหาราช เป็นองค์อุปถัมภ์ ณ เมืองปาฏลีบุตร และได้ส่งสมณทูตพระอรหันต์ปัญจวคคีย์ ได้แก่ พระสณะ พระมนูญเถระ พระฉานีเถระ พระภูริยเถระและพระอุตตรเถระ ออกเผยแผร์พระพุทธศาสนายังเมืองสุวรรณภูมิ และได้จาริกภาษาสันสกฤตโบราณไว้ว่าปุษยคิริ หรือ ปุษยคีรี แปลว่า ภูเขาดอกไม้ เนื่องจากบนภูเขามีดอกไม้ที่สวยงาม ประกอบด้วย ดอกสุพรรณนิกา (สมอฝ้าย) ดอกจิวป่าสามสี เป็นที่น่าอัศจรรย์ ที่ชื่อ ปุษยคิริ ไปพ้องกันกับภูเขาปุษยคีรีสังฆาราม ในเมืองสาวัตถี รัฐโอริสสา

ภาพที่ 3-74 วนอุทยานพุ่มวง-คอกช้างดิน

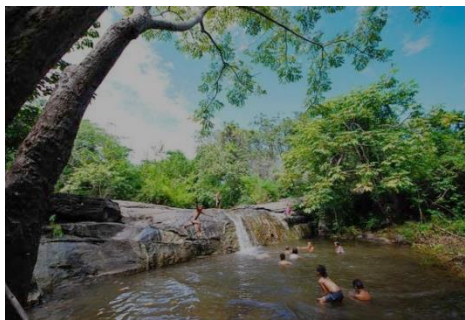
2.9 วนอุทยานพุ่มวง-คอกช้างดิน เป็นสถานที่ธรรมชาติป่าใกล้เมือง ลักษณะเป็นภูเขาขนาดเล็กอยู่ใกล้ตัวอำเภอ ปัจจุบันความเป็นธรรมชาติเริ่มน้อยลง ด้วยพื้นที่โดยรอบกลายเป็นเขต ที่อยู่อาศัย น้ำตกอาจจะมีให้เห็นบางปีในช่วงหน้าฝน มีสถานที่ทางประวัติศาสตร์ให้ได้ศึกษาค้นคว้าในส่วนของที่ทำการวนอุทยาน มีเจ้าหน้าที่คอยดูแล มีบ้านพักของเจ้าหน้าที่อยู่บนยอดเขาและสามารถตั้งแคมป์พักแรม สำหรับผู้ที่สนใจ และชอบบรรยากาศธรรมชาติที่สงบเงียบ ข้อดีของที่นี่คงจะเป็นป่าใกล้เมืองที่ไม่เป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวมากนัก ความสวยงามอาจจะไม่มีอะไรโดดเด่น แต่อาจจะเป็นที่ที่ชื่นชอบของนักเดินทางที่ต้องการความเป็นส่วนตัว เงียบสงบและปลอดภัย

วนอุทยานพุม่วง มีเนื้อที่ประมาณ 1,725 ไร่ สภาพพื้นที่เป็นป่าเบญจพรรณในเขตร้อนชื้น สลับกับป่าไผ่รวก ภายในวนอุทยานมีสิ่งที่น่าสนใจ สามารถท่องเที่ยวเส้นทางศึกษาธรรมชาติ ระยะทาง 1.5 กิโลเมตร ใช้เวลาเดินประมาณ 1 ชั่วโมงครึ่ง ระหว่างทางเดินจะเห็นไม้เบญจพรรณจำพวกไม้มะค่า ไม้จันทน์กะพ้อ จันทน์ผาคอกข้างดินสมัยทวาราวดี อยู่ไม่ไกลจากที่ทำกร อายุราว 1,500 ปี จำนวน 3 คอก มีเนื้อที่ประมาณ 10 ไร่ ฐานวิหารศิลาแลงสมัยทวาราวดี นักวิชาการสันนิษฐานว่าใช้เป็นที่พักสำหรับกษัตริย์ทำพิธีบวงสรวงสังเวช เพื่อคล้องช้างป่า

ภาพที่ 3-75 วนอุทยานพุม่วง-คอกข้างดิน

น้ำตกพุม่วง ซึ่งมีชื่อปรากฏอยู่ในวรรณกรรมเรื่องขุนช้างขุนแผน มีทั้งหมด 5 ชั้น ตลอดเส้นทางที่น้ำตกไหลผ่าน จะผ่านจุดที่สนใจ คือ คอกข้างดินและศิลาแลง หากขึ้นไปบนเทือกเขาพระ จะเห็นพันธุ์ไม้นานาชนิด อาทิเช่น จันทน์กะพ้อ และปรังเือก มีลานหิน ที่มีก้อนหินน้อยใหญ่วางสลับกัน บางแห่งก็รวมกันเป็นเชิงชั้น มีต้นปรังขึ้นสลับ เป็นป่าใกล้เมืองที่หาได้ยากแห่งหนึ่ง

ภาพที่ 3-76 สวนหินธรรมชาติ พุหางนาค

2.10 สวนหินธรรมชาติ พุหางนาค พุหางนาคเดิมเป็นพื้นที่มีลักษณะเป็นพรมน้ำผุดขึ้นมา กลายเป็นลำธารคดเคี้ยวราวกับหางนาค ด้านล่างเป็น สถานปฏิบัติธรรมพุหางนาค ส่วนด้านบนเป็น อุทยานหินโบราณ มีลักษณะแปลกตามากมาย เส้นทางเดินจะผ่านหินน้อยใหญ่ซึ่งสามารถจินตนาการ ได้เป็นรูปร่างต่างๆ อาทิ เต่า ลิง ปลา วาฬ ปลาต่างๆ และป่าไม้โบราณที่จะเห็นเถาวัลย์เกาะเกี่ยวไปบน ก้อนหิน แสดงให้เห็นว่าป่าบริเวณพุหางนาคนี้มีความเก่าแก่นับร้อยปี บ้างก็มีการสันนิษฐานว่าก้อนหิน ที่อยู่ในบริเวณพุหางนาคเป็นหินตั้งซึ่งนัก โบราณคดีเชื่อว่าเป็นสถานที่ประกอบพิธีกรรมในศาสนาผี ก่อนยุคทวารวดี นอกจากนั้นด้านบนยังทำเป็นจุดชมวิวซึ่งสามารถเดินขึ้นมาชมพระอาทิตย์ตกดินได้

พันธุ์ไม้ที่อยู่ในบริเวณพุหางนาคที่มีความโดดเด่นเป็นพิเศษก็คือต้นจันทน์ ซึ่งเป็น ไม้อนุรักษ์ ที่พุหางนาคสามารถเห็นต้นจันทน์ได้ทั่วไป แต่ละต้นมีความสูงใหญ่ อีกพันธุ์ไม้ที่โดดเด่นคือป่าปรง ต้น ไม้ดึกดำบรรพ์ที่สามารถเห็นได้ที่สุพรรณบุรีที่นี้แม้จะมีจำนวน ไม่มากนัก นอกจากนั้นตลอด ทางเดินยังสามารถเห็นต้นสุพรรณนิภา พุดป่าสีขาว สลัดไผ่ ซึ่งไม่ต่างๆเหล่านี้ออกดอกให้เห็น ได้ตาม ฤดูกาล มีผู้เคยนำเนื้อหามาประพันธ์ในเนื้อเพลง “พุหางนาค”

ปัจจุบันพุหางนาคเปิดเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยมีเจ้าหน้าที่คอยนำทางพาเดินชมในช่วง วันหยุดจะมีการสนับสนุนท้องถิ่น โดยจัดให้มี โครงการมัคคุเทศก์น้อยพาเดินชมพื้นที่ เนื่องจากพุหาง นาคเป็นพื้นที่ที่ใหญ่ มีจุดเดินหลายเส้นทาง นักท่องเที่ยวสามารถเลือกเดินได้บางจุดตามเวลา โดยเส้นทางสั้นสุดอยู่ที่ 1-2 ชั่วโมง หากต้องเดินให้ครบทุกจุดก็จะใช้เวลาเต็มหนึ่งวัน

ภาพที่ 3-77 สำนักสงฆ์พุหางนาค

2.11 สวนหินธรรมชาติพุหางนาค ตั้งอยู่ใกล้บริเวณเขาทำเทียม ในเขตเทศบาลตำบลท้าว อู่ทอง เป็นมรดกทางธรรมชาติขึ้นเอกของเมืองสุพรรณ และอำเภออู่ทอง เป็นสวนหินธรรมชาติ

พู่หางนาค ได้เปิดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยพระมหาสมชาติเทวธัมโม เจ้าสำนักสงฆ์พู่หางนาค ได้ร่วมมือกับชาวชุมชนในพื้นที่ จัดเส้นทางพาชมความงดงามและเรียนรู้ธรรมชาติของสวนหินแห่งนี้ เพื่อเป็นเกราะป้องกันการบุกรุกทำลาย และการแสวงหาประโยชน์จากทรัพยากรอันทรงคุณค่า โดยหวังให้นักเดินทางท่องเที่ยวที่มีจิตสำนึกในธรรมชาติ จะได้เข้ามามีส่วนร่วมในการปกป้องป่าแห่งนี้สวนหินธรรมชาติพู่หางนาคเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความอุดมสมบูรณ์มาก เป็นแหล่งเรียนรู้พืชสมุนไพรชั้นครู และมีบริการต้มเครื่องคั้นจากสมุนไพรบำรุงสุขภาพให้นักท่องเที่ยว นอกจากนี้ยัง มีการก่อตั้งชมรมอนุรักษ์พู่หางนาค เป็นชมรมที่ให้เยาวชนได้มีส่วนร่วมในการเป็นมัคคุเทศก์น้อยนำนักท่องเที่ยวชมสวนหินพู่หางนาควันเสาร์-อาทิตย์

2.12 วนอุทยานแห่งชาติพุ่มวง-คอกช้างดิน (แหล่งเชื่อมโยง) ตั้งอยู่หมู่ที่ 5 ตำบลจระเข้สามพัน ห่างจากจังหวัดประมาณ 40 กิโลเมตร ไปทางหลวงหมายเลข 321 กิโลเมตร 128-129 แล้วเข้าทางหลวงหมายเลข 3342 ไป 500 เมตร จะเห็นทางเข้าวนอุทยานพุ่มวงทางขวามือวนอุทยานพุ่มวงมีเนื้อที่ประมาณ 1,725 ไร่สภาพพื้นที่เป็นป่าเบญจพรรณสลับกับป่าไผ่รวมภายในวนอุทยานมีสิ่งที่น่าสนใจได้แก่

- เส้นทางศึกษาธรรมชาติระยะทาง 1.5 กิโลเมตรใช้เวลาเดินประมาณ 1 ชั่วโมงระหว่างทางเดินจะเห็นไม้เบญจพรรณจำพวกไม้มะค่าไฟจันทน์กะพ้อจันทน์ผา

- คอกช้างดินสมัยทวารวดีอยู่ไม่ไกลจากที่ทำการมีอายุราว 1,500 ปีจำนวน 3 คอกมีเนื้อที่ประมาณ 10 ไร่

- ฐานวิหารศิลาแลงสมัยทวารวดีสันนิษฐานว่าใช้เป็นที่สำหรับภักษัตริย์ทำพิธีบวงสรวงสังเวชเพื่อคล้องช้างป่า

- น้ำตกพุ่มวงซึ่งมีชื่อปรากฏอยู่ในวรรณกรรมเรื่องขุนช้างขุนแผนมีทั้งหมด 5 ชั้นตลอดเส้นทางที่น้ำตกไหลผ่านจะผ่านจุดที่สนใจคือคอกช้างดินและศิลาแลงหากขึ้นไปบนเทือกเขาพระจะเห็นพันธุ์ไม้นานาชนิด อาทิเช่นจันทน์กะพ้อและปรังเฟือกมีลานหินที่มีก้อนหินน้อยใหญ่วางสลับกันบางแห่งก็รวมกันเป็นเชิงชั้นมีดินปรังขึ้นสลับ

2.13 ตลาดอุ้มทองตั้งอยู่ที่เทศบาลตำบลอุ้มทองเป็นตลาดที่มีการอยู่อาศัยหนาแน่นที่สุดในเมืองโบราณอุ้มทอง มีร้านอาหาร มีร้านค้าและบริการต่างๆ ที่ครบครัน และเป็นแหล่งที่มีนักท่องเที่ยวและประชาชนมาจับจ่ายและซื้อสินค้า

3. ลักษณะภูมิประเทศ เมืองอุ้มทองตั้งอยู่บนที่ราบลุ่มแม่น้ำท่าจีนหรือแม่น้ำสุพรรณบุรีในเขตภาคกลางด้านตะวันตกของประเทศไทยอยู่สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง 3-10 เมตรห่างจากกรุงเทพฯ ประมาณ 107 กิโลเมตรมีความลาดเทระหว่าง 0-3 เปอร์เซ็นต์อยู่ทางด้านตะวันออกของจังหวัดตลอดแนวเหนือจรดใต้พื้นที่ต่ำสุดอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงใต้จังหวัดสุพรรณบุรีเป็นที่ราบลุ่มมีน้ำท่วมถึง

ตลอดปีมีหลักฐานพบว่าในอดีตพื้นที่สภาพดินเป็นพื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์มีความเหมาะสมในการทำเกษตรกรรมทำให้พื้นที่บริเวณนี้เปรียบเสมือนอู่ข้าวอู่น้ำของประเทศไทยและมีผลต่อการประกอบอาชีพเกษตรกรรมและการดำรงวิถีชีวิตของคนในพื้นที่ราบลุ่มนี้

4. ภูมิอากาศ สภาพภูมิอากาศจัดอยู่ในประเภททุ่งหญ้าเขตร้อน ฤดูแล้งและฤดูฝนแตกต่างกันอย่างชัดเจนมีลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือพัดผ่านในเดือนตุลาคม ถึงเดือนกุมภาพันธ์และมรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดผ่านในเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคม นอกจากนี้ยังมีลมตะวันออกเฉียงใต้พัดผ่านได้จากทะเลจีนใต้เริ่มพัดผ่านเข้ามาในช่วงกลางเดือนกุมภาพันธ์ถึงกลางเดือนพฤษภาคมจากอิทธิพลของลมมรสุมทำให้เกิดฤดูกาล 3 ฤดู คือ

- ฤดูฝนช่วงเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคมรวมระยะเวลาประมาณ 5-6 เดือน

- ฤดูหนาวช่วงเริ่มจากปลายเดือนตุลาคมถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์ประมาณ 4 เดือน

ระยะนี้ฝนตกเป็นครั้งคราวไม่มากนักและจะมีลมเย็นพัดสลับกันเป็นระยะๆเดือนธันวาคมและมกราคมเป็นช่วง ที่มีอากาศหนาวเย็นมาก

- ฤดูร้อนเริ่มตั้งแต่กลางเดือนกุมภาพันธ์ถึงกลางเดือนพฤษภาคมประมาณ 3 เดือน

สรุปภูมิอากาศที่เหมาะสมเป็นช่วงคือคนนักท่องเที่ยวให้เข้ามาพำนักมากที่สุดคือปลายเดือนตุลาคมถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์ซึ่งในปัจจุบันมีนักท่องเที่ยวนิยมเดินทางไปพักที่จังหวัดกาญจนบุรีเพื่อพักที่ริมเขื่อนศรีนครินทร์เป็นต้นและจังหวัดสุพรรณบุรีเป็นเส้นทางหนึ่งที่เป็นทางผ่านในการเดินทางไปจังหวัดกาญจนบุรีตั้งนั้นเมืองโบราณ

อู่ทองที่ได้รับการพัฒนาให้เป็นเมืองท่องเที่ยวจะสามารถรองรับนักท่องเที่ยวจากกลุ่มนี้ได้ด้วยเช่นเดียวกัน

5. แหล่งน้ำ แหล่งน้ำในเมือง โบราณอู่ทอง เนื่องจากเป็นที่ราบเชิงเขา มีแม่น้ำไหลผ่าน จึงมีการจัดการน้ำหลายวิธี เช่น

5.1 แหล่งน้ำผิวดิน ได้แก่แม่น้ำลำคลองต่างๆแหล่งใหญ่คือแม่น้ำท่าจีนหรือแม่น้ำเจ้าพระยา ซึ่งมีความสำคัญต่อการเกษตรความเป็นอยู่และเศรษฐกิจของประชากรในจังหวัดแม่น้ำสุพรรณบุรีแยกจากแม่น้ำเจ้าพระยาที่อำเภอวัดสิงห์จังหวัดชัยนาทไหลลงใต้สู่จังหวัดสุพรรณบุรีที่อำเภอเดิมบางนางบวชแล้วไหลผ่าน อำเภอสามชูก อำเภอสรีประจันต์ อำเภอมืองสุพรรณบุรี อำเภอบางปลาม้า และอำเภอสองพี่น้อง ตามลำดับปลายน้ำของแม่น้ำสายนี้ไหลลงสู่อ่าวไทย ที่จังหวัดสมุทรสาครแหล่งน้ำผิวดินอีกแหล่งหนึ่งคือห้วยกระเสียวเป็นสาขาที่สำคัญของแม่น้ำสุพรรณบุรี

5.2 แหล่งน้ำใต้ดิน ได้แก่ น้ำบาดาลซึ่งจังหวัดสุพรรณบุรีมีแหล่งน้ำใต้ดินที่สามารถนำมาใช้ในการอุปโภคบริโภคได้เป็นน้ำจืดบางแห่งเป็นน้ำกร่อยน้ำกระด้างและน้ำสนิมเหล็กปนอยู่

5.3 ระบบชลประทานและพื้นที่รับน้ำชลประทาน

การพัฒนาแหล่งน้ำในจังหวัดสุพรรณบุรี ได้มีส่วนราชการต่างๆเข้ามาดำเนินงานด้วยการจัดสร้างเขื่อนอ่างเก็บน้ำประจวบชัยภูมิและคลองส่งน้ำเพื่อเก็บรักษาน้ำไว้สำหรับใช้ประโยชน์ได้อย่างสม่ำเสมอ และเพียงพอกับความต้องการของประชาชน

6. ลักษณะชาติพันธุ์อำเภออู่ทอง มีประชากรที่มีชาติพันธุ์หลากหลาย คล้ายกันกับทุกๆ อำเภอในจังหวัดสุพรรณบุรี ส่วนใหญ่เป็นคนไทย แต่เชื้อสายผสมและคนเชื้อชาติอื่นๆ รวมอยู่ด้วย ได้แก่คนไทยเชื้อสายจีน ลาว (ลาวเวียง พวน โข่ง ครั่ง) กระเหรี่ยง ละว้า เขมร มอญ และญวน โดยกระจุกกระจายอยู่ในอำเภอต่างๆ เช่น คนไทยเชื้อชาติลาว แบ่งออกเป็นลาวเวียง มีในเขต อำเภอเมืองสุพรรณบุรี อำเภอเดิมบางนางบวช อำเภออู่ทอง อำเภอบางปลาม้า และเชื้อชาติกระเหรี่ยงมีในเขตอำเภอด่านช้าง เป็นต้น ประชาชนส่วนใหญ่พูดภาษาไทยกลาง และมีลักษณะโดดเด่นของสำเนียงพูดที่เรียกว่า “พูดเหน่อ”

“โข่ง” “ลาวโข่ง” “ไทยโข่ง” “ลาวทรงดำ” และ “ผู้ไทยดำ” เป็นชื่อเรียกคนไทย ภาคกลางใช้เรียกชาติพันธุ์กลุ่มน้อยกลุ่มหนึ่ง ซึ่งอพยพจากเขตสิบสองจุไทยในประเทศเวียดนามตอนเหนืออยู่ติดทางตอนเหนือของประเทศลาวและติดต่อกับชายแดนทางใต้ของประเทศจีน โข่งถูกกวาดต้อนเข้ามาในประเทศไทยหลายครั้งตั้งแต่สมัยกรุงธนบุรี พ.ศ. 2322 ถึงสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้นการเข้ามาอาศัยในประเทศไทยนั้นอยู่ในภาวะจำยอมในฐานะเชลยศึกในระยะแรก โดยมากจะถูกส่งให้มารวมกันที่จังหวัดเพชรบุรี ทั้งนี้ เพราะจังหวัดเพชรบุรีมีลักษณะภูมิประเทศคล้ายคลึงกับถิ่นฐานเดิม สมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงปฏิรูปการปกครองจึงทำให้ลาวโข่งพื้นฐานะทาสของระบบมูลนายลาวโข่งจึงได้อพยพออกไปยังจังหวัดใกล้เคียง เช่น จังหวัดราชบุรี นครปฐม สุพรรณบุรี พิจิตร เป็นต้น บรรพบุรุษของลาวโข่งได้อพยพมาจากจังหวัดเพชรบุรีเพื่อหาที่ทำกินใหม่ที่จังหวัดสุพรรณบุรีเมื่อราวปี พ.ศ. 2441 ลาวโข่งพบมากในอำเภออู่ทองมีทั้งสิ้น 3 ตำบล ได้แก่ ตำบลบ้านดอนคา ตำบลคอนมะเกลือ และตำบลสระยายโสม ปัจจุบัน ยังคงรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของตนไว้ได้ดี แต่มีวัฒนธรรมบางประการที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม

7. ศาสนาประชาชนในอำเภออู่ทอง ส่วนใหญ่นับถือพระพุทธศาสนา

8. การเดินทางสู่อำเภออู่ทองผ่าน ถนน 321 มาลัยแมน นครปฐม สุพรรณบุรี

บทที่ 4

การพัฒนาศักยภาพแหล่งเรียนรู้ และแหล่งท่องเที่ยว เมืองโบราณอู่ทอง

หลังจากที่ทางการของไทย ได้ทำการสำรวจและทำการศึกษาบูรณะเมือง โบราณอู่ทอง แล้ว ยังได้เข้ามามีบทบาทในการกำกับดูแลตลอดมา ไม่ว่าจะเป็นทางด้านกรมศิลปากร ทางด้านหน่วยงานของจังหวัด ที่อนุมัติงบประมาณเข้ามาดูแลรักษาฟื้นฟู การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เพื่อให้เป็นแหล่งเรียนรู้และเป็นแหล่งท่องเที่ยว จนกระทั่งในปัจจุบัน ได้มีโครงการจัดทำแผนแม่บทและแผนปฏิบัติการเพื่อพัฒนา พื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเมืองโบราณอู่ทอง โดยรัฐบาลได้ตั้งหน่วยงานขึ้นมากำกับดูแล พลิกฟื้นความเจริญรุ่งเรืองในอดีต วิถีชีวิตดั้งเดิมของชาวเมืองอู่ทอง ในรูปแบบการท่องเที่ยวที่สอดคล้องกับสภาพบริบทของเมือง พร้อมทั้งกำหนดแนวทางการพัฒนา ฟื้นฟู และอนุรักษ์เมืองด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ให้เมืองอู่ทองเป็นเมืองน่าอยู่ ตอรับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ตามวิสัยทัศน์ของ องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน) ใช้ชื่อย่อว่า อพท. โดยใช้ชื่อโครงการว่า พื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเมือง โบราณอู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี ได้มีการวางแผนแม่บทเพื่อการพัฒนาให้เกิดเป็นแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ตามแนวคิดที่ผู้เชี่ยวชาญแต่ละด้านมาระดมสมองทำงาน เช่น ผู้เชี่ยวชาญด้านการวางผังโดย นางราศี ทองเงิน ผู้เชี่ยวชาญด้านประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรมและ โบราณคดี โดยนายสมคิด กลิ่นภักดี ผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมายโดย นายบัณฑิต ศิริสวัสดิ์ ผู้เชี่ยวชาญด้าน การมีส่วนร่วมของประชาชนโดย นายภราดร ชาญญาพันธุ์ ผู้เชี่ยวชาญด้าน ตลาดประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวโดย นางทรงศิริ พันธุเสวี ผู้เชี่ยวชาญด้าน สิ่งแวดล้อมโดย นายธีรวัตร โสมาวี ผู้เชี่ยวชาญด้านเศรษฐกิจ และสังคมโดย นางอุไรวรรณ ช่อวิเชียร ผู้เชี่ยวชาญด้านวิศวกรรมโครงสร้างพื้นฐานโดยนายสมพร จงสวัสดิ์พัฒนา ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์โดย นายวิเชียร ตปนิยโอพาร

คณะผู้เชี่ยวชาญชุดดังกล่าว ได้ลงศึกษาพื้นที่ และวางผังแม่บท เพื่อวางแผนการพัฒนา ให้เมืองโบราณอู่ทองได้กลับมามีความเจริญรุ่งเรืองอีกครั้ง โดยได้วางแนวคิดว่าเมืองอู่ทอง เป็นเมืองที่มีคุณค่าทั้งทางด้านประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และวิถีชีวิต ที่ยังหลงเหลือให้เห็นทั้งในสถานที่โบราณสถาน โบราณวัตถุ หมู่บ้านวัฒนธรรม อันเป็นสิ่งมีค่าที่ควรได้รับการส่งเสริม เชิดชู การพัฒนาเมืองอู่ทอง จึงมุ่งเน้น ไปในการค้นหาหลักฐานทางประวัติศาสตร์ของเมืองที่มีคุณค่า มีความสำคัญ ประเพณี วัฒนธรรมที่ดีงามของดั้งเดิม ความเจริญรุ่งเรืองในอดีต พลิกฟื้นวิถีชีวิตที่ เคยดำรงอยู่ ของชาวเมืองอู่ทอง ในรูปแบบการท่องเที่ยว ที่สอดคล้องกับสภาพบริบทของเมือง พร้อมทั้งกำหนดแนวทางการพัฒนา ฟื้นฟู และอนุรักษ์เมืองทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และ

สิ่งแวดล้อม ให้เมืองอุทงเป็นเมืองนำอยู่ ต้อนรับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยการจัดทำแผนแม่บท และแผนปฏิบัติการพื้นที่พิเศษ ใช้เป็นแผนกลยุทธ์กำหนดแนวทางและมาตรการต่าง ๆ ซึ่งใช้เป็นเครื่องมือสำคัญในการกำกับ ควบคุม ดูแล และคุ้มครองให้อูทงซึ่งเป็นเมืองโบราณที่สำคัญในอดีต ให้คงคุณค่าทางศิลปกรรมวัฒนธรรม ประเพณี และสามารถถ่ายทอดอารยธรรมทวารวดี ที่รุ่งเรืองมาแต่ในอดีต ผู้คนรุ่นหลังให้รับรู้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง “คูเมืองโบราณอุทง” ที่เป็น แหล่งค้นพบ โบราณสถาน โบราณวัตถุ และศิลปวัตถุที่สำคัญ หากจะมีการพัฒนา จำเป็นต้องมีการควบคุม กำกับ ดูแลให้มีรูปแบบ “การพัฒนาเชิงอนุรักษ์” คงไว้ซึ่งบรรยากาศของความเป็นเมือง “อูอารยธรรม สุวรรณภูมิ” แห่งหนึ่งให้สมบูรณ์แบบที่สุด แนวทางนี้ผู้วิจัยเห็นว่าเป็นแนวทางที่เป็นไปได้ และเหมาะสม กับสภาพพื้นที่ จะทำให้พื้นที่มีศักยภาพเพื่อดึงดูดการท่องเที่ยว ทั้งยังอนุรักษ์ และบำรุงรักษา ไม่ให้พื้นที่ถูกทำลายเร็วเกินไปตามการขยายตัวของเมืองและการเพิ่มขึ้นของ ประชากร

ในปัจจุบันพื้นที่ดังกล่าวได้รับการพัฒนา มาตั้งแต่จัดตั้งหน่วยงานและได้รับ งบประมาณ มีโครงการเด่นๆที่ได้ดำเนินการ มีการวางผังแม่บทพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่าง ยั่งยืนเมืองโบราณอุทง โดย แนวคิดต่างๆ เหล่านี้ถูกบรรจุอยู่ในแผนแม่บท เพื่อการพัฒนาพื้นที่ พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เมืองโบราณอุทง ที่ได้ดำเนินการไปจนแล้วเสร็จ หลาย โครงการ ส่วนบางโครงการกำลังดำเนินการอยู่ โดยมีโครงการพัฒนาที่เด่นๆ เช่น

1. แนวความคิดการพัฒนา: โครงการพัฒนาพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติอุทง
2. แนวความคิดการพัฒนา: โครงการปรับปรุงภูมิทัศน์เส้นทางคมนาคม

เมืองโบราณอุทง

3. แนวความคิดการพัฒนา: โครงการสำรวจอนุรักษ์โบราณสถานและแหล่งโบราณคดี

เมืองโบราณอุทง

4. แนวความคิดการพัฒนา: โครงการพัฒนาและปรับปรุงพิพิธภัณฑ์พื้นที่บ้าน

วัดเขาพระศรีสรรเพชญาราม

5. แนวความคิดการพัฒนา: โครงการขุดค้น ขุดแต่ง และบูรณะกลุ่มโบราณสถาน

พู่หางนาค

6. แนวความคิดการพัฒนา: โครงการสืบสานวัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิตดั้งเดิมเมือง

โบราณอุทง

7. แนวความคิดการพัฒนา: โครงการสืบค้นต้นรากสุวรรณภูมิโดยธรณีวิทยา

8. แนวความคิดการพัฒนา: โครงการพัฒนาอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวพู่หางนาค

9. แนวความคิดการพัฒนา: โครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวแม่น้ำโบราณจรเข้สามพัน
10. แนวความคิดการพัฒนา: โครงการออกแบบวางผัง และปรับปรุงภูมิทัศน์อุทยาน
อุทยาน
11. แนวความคิดการพัฒนา: โครงการส่งเสริมและอนุรักษ์พันธุ์ไม้พื้นเมืองโบราณ
อุทยาน
12. แนวความคิดการพัฒนา: โครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวเกษตรเมืองโบราณอุทยาน
13. แนวความคิดการพัฒนา: โครงการตลาดปลอดสารพิษแก่นักท่องเที่ยวและ
ประชาชนเมืองโบราณอุทยาน
14. แนวความคิดการพัฒนา: โครงการพัฒนาศักยภาพบุคลากรและคุณภาพสินค้าทาง
เกษตรเพื่อการท่องเที่ยวเมืองโบราณอุทยาน
15. แนวความคิดการพัฒนา: โครงการส่งเสริมเกษตรแบบพอเพียงในพื้นที่
เมืองโบราณอุทยาน
16. แนวความคิดการพัฒนา: โครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเมืองโบราณ
อุทยาน
17. แนวความคิดการพัฒนา: โครงการปรับปรุงสภาพภูมิทัศน์โดยรอบเมืองโบราณ
อุทยาน
18. แนวความคิดการพัฒนา: โครงการก่อสร้างสวนพฤกษศาสตร์เมืองโบราณอุทยาน
19. แนวความคิดการพัฒนา: โครงการพัฒนาแหล่งประวัติศาสตร์หมู่บ้านอุทยาน
อุทยานธรรมสุวรรณภูมิ
20. แนวความคิดการพัฒนา: โครงการฟื้นฟูอาชีพท้องถิ่น เมืองโบราณอุทยาน
21. แนวความคิดการพัฒนา: โครงการปลูกไม้หลากสีเมืองโบราณอุทยาน
22. แนวความคิดการพัฒนา: โครงการจัดตั้งศูนย์จำหน่ายผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น
และของฝากของที่ระลึกเมืองโบราณอุทยาน
23. แนวความคิดการพัฒนา: โครงการปรับปรุงตลาดสดนำชื่อนำชาย เพื่อรองรับ
นักท่องเที่ยวเมืองโบราณอุทยาน
24. แนวความคิดการพัฒนา: โครงการศึกษาการก่อสร้างตลาดน้ำเมืองโบราณอุทยาน
25. แนวความคิดการพัฒนา: โครงการพัฒนาเส้นทางคมนาคมสู่แหล่งท่องเที่ยว
เมืองโบราณอุทยาน
26. แนวความคิดการพัฒนา: โครงการจัดทำป้ายและสัญลักษณ์เพื่อการเดินทาง
และการท่องเที่ยวเมืองโบราณอุทยาน

27. แนวความคิดการพัฒนา: โครงการศึกษาและขยายเขตไฟฟ้าสาธารณะเมืองโบราณ
อุทอง

28. แนวความคิดการพัฒนา: โครงการศึกษาและจัดทำขยะแบบครบวงจรเมืองโบราณ
อุทอง

29. แนวความคิดการพัฒนา: โครงการศึกษาและก่อสร้างระบบบำบัดน้ำเสียเพื่อรักษา
สิ่งแวดล้อมเมืองโบราณอุทอง

30. แนวความคิดการพัฒนา : โครงการศึกษาและก่อสร้างอ่างเก็บน้ำระบบระบายน้ำ
เมืองโบราณอุทอง

31. แนวความคิดการพัฒนา: โครงการออกแบบและก่อสร้างพระพุทธรูปบุษยศิริ
และพุทธมณฑลสุพรรณบุรี

นอกจากแนวคิดโครงการที่กล่าวถึงมาแล้วของ อพท. นั้น ยังมีแนวคิดพัฒนาที่ครอบคลุมโครงการ ด้านอื่นๆเช่น เกี่ยวกับด้านอนุรักษ์พัฒนา ฟื้นฟู ก่อสร้างใหม่ กิจกรรม ส่งเสริม สนับสนุน โฆษณา ประชาสัมพันธ์ และจัดเก็บข้อมูล นับว่ามีแนวคิดที่หลากหลายรอบด้าน หากดำเนินการได้บรรลุวัตถุประสงค์ ก็จะเห็นการเปลี่ยนแปลงและสามารถรองรับการเข้ามาของนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี ส่วนในงานวิจัยนี้ จะเป็นแนวคิดที่ส่งเสริม สนับสนุนให้ แนวคิดในการพัฒนาพื้นที่พิเศษเมืองโบราณอุทอง มีความเข้มแข็งทางด้านการสื่อสารประชาสัมพันธ์ และให้ความรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นอีก

ศักยภาพของพื้นที่มรดกทางวัฒนธรรม

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและศักยภาพ พื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เมืองโบราณอุทอง ในการประเมินสถานการณ์ ตามหลักการวิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคในการเพิ่มคุณค่า และมูลค่า ให้กับพื้นที่ที่ได้วิเคราะห์ไว้ในบทที่แล้ว จากข้อมูลการลงพื้นที่ค้นคว้าวิจัย พบว่าจุดแข็งคือความโดดเด่นทางด้านโบราณคดี ศิลปวัฒนธรรม พื้นที่มีศักยภาพในการพัฒนาส่งเสริม ให้เป็นพื้นที่สำหรับการศึกษาท่องเที่ยวในระดับประเทศได้ ส่วนจุดอ่อน ควรปรับจุดอ่อนให้เป็นจุดแข็งได้ เช่น การขาดความรู้ในวงกว้าง ก็ควรจะมีการหาช่องทางในการประชาสัมพันธ์ส่งเสริมข้อมูลข่าวสาร ตามช่องทางต่างๆ ให้มากยิ่งขึ้น ควรมีการปรับปรุงภูมิทัศน์ เช่นเสาไฟฟ้าควรร่นาลงใต้ดิน หรือการเก็บขยะมูลฝอยให้สะอาดสวยงามทั้งเมือง ส่วนอากาศที่ร้อน ควรจะหาวิธีการลดความร้อนของสภาพอากาศด้วยการปลูกต้นไม้ ให้มีจำนวนมากเพื่อให้ร่มเงาและยังภาพเกิดภูมิทัศน์ที่สวยงาม มีสถานที่ที่นักท่องเที่ยวได้หยุดพัก เช่น ศูนย์ข้อมูลเพื่อการศึกษาและท่องเที่ยวฯ ในด้านโอกาส เนื่องจากโดยรวมแนวโน้มการท่องเที่ยว

เป็นสิ่งที่ประชาชนตื่นตัวและสนใจในการหาพื้นที่ท่องเที่ยวใหม่ๆ เมืองโบราณอุทองจึง มีโอกาสในการรองรับนักท่องเที่ยวได้มากยิ่งขึ้น ส่วนอุปสรรค คือการที่ประชาชน มีการก่อสร้างสิ่งก่อสร้างขึ้นมาแล้วขาดการ มีทิศทางที่สอดคล้องกับเมือง และภาพลักษณ์ของเมือง อาจทำให้แรงดึงดูดทางการท่องเที่ยวเสียไป จากทัศนียภาพที่ไม่ส่งเสริมภาพลักษณ์ของเมืองได้ และสิ่งก่อสร้างใหม่ๆ ที่ขาดสุนทรียภาพก็อาจทำให้สูญเสียโอกาสในทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวได้

1. พื้นที่ดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นถึงการลงสำรวจด้วยการสังเกตการณ์และการพิจารณาสภาพพื้นที่แล้วพบว่า พื้นที่พิเศษเมืองโบราณอุทองควรมี ศูนย์ข้อมูลเพื่อการศึกษา และท่องเที่ยว หากจะสร้างให้เกิดขึ้นจริง ทำเลที่ตั้งเป็นสิ่งสำคัญอันดับหนึ่ง

2. พิพิธภัณฑสถาน จากการสังเกตเบื้องต้นด้วยการสำรวจพื้นที่ทั่วทั้งพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เมืองโบราณอุทอง พบว่า บริเวณที่เหมาะสมที่สุด คือบริเวณตั้งแต่ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อุทอง ไปตลอดคั้งน้ำริมคูเมืองด้านถนนมาลัยแมน จนถึงถนนวินยานุโยค ที่สี่แยก หอนาฬิกา บรรหารแจ่มใส เป็นทำเลที่เหมาะสมที่สุด แต่พื้นที่ที่ น่าจะเกิดขึ้น ได้ง่ายที่สุด น่าจะเป็นพื้นที่ภายในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อุทอง

3. วัฒนธรรม เมืองโบราณอุทองมีมรดกวัฒนธรรมที่โดดเด่นสามารถยกระดับ พื้นฟูทำนุบำรุง ชำรงรักษาให้เป็นอัตลักษณ์คงอยู่คู่บ้านคู่เมือง คู่ประเทศชาติให้ดำรงถาวรสืบไป

4. คน จากการลงพื้นที่สังเกตการณ์ ซักถาม พบว่าคนอุทองมีความภูมิใจในมรดก วัฒนธรรม และเขาเชื่อว่า การมีมรดกทางวัฒนธรรมทำให้เขามีช่องทางในการประกอบอาชีพ ได้มากขึ้น มีโอกาสทางการทำมาหากินได้เพิ่มมากขึ้น

การวิเคราะห์ความสำคัญของพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อุทอง การจัดการ และสถานการณ์การท่องเที่ยว

1. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบไปด้วย

1.1 แบบสำรวจ (Survey) เป็นการสำรวจพื้นฐานในพื้นที่ที่ศึกษาวิจัยเพื่อพิจารณาทางด้านลักษณะภูมิประเทศ อาณาเขตเส้นทางการคมนาคม สิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐาน และสภาพโดยทั่วไปด้านการท่องเที่ยว การจัดแสดงวัตถุโบราณ การให้บริการ ใช้การบันทึกด้วยการเขียน และการบันทึกด้วยภาพถ่าย

1.2 แบบสัมภาษณ์ (Interview) แบ่งการสัมภาษณ์ออกเป็นแบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) และไม่มีโครงสร้าง (Non-structured Interview) จากกลุ่มผู้รู้ ผู้ปฏิบัติ และผู้ให้ข้อมูลทั่วไปเพื่อให้ทราบความเป็นมาความสำคัญปัญหาเป็นข้อมูลหาแนวทางกำหนดรูปแบบ

1.3 แบบสังเกต (Observation) แบ่งเป็นการสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participatory Observation) และการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non-Participatory Observation)

2. การเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลด้านเอกสารเป็นการตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้นจะกระทำไปพร้อมๆกันตลอดระยะเวลาที่ดำเนินการวิจัยและหลังจากเสร็จสิ้นการเก็บข้อมูลภาคสนามแล้ว โดยผู้วิจัยจะนำข้อมูลทั้งที่ได้จากการบันทึกข้อมูล การถอดเทปสัมภาษณ์ รวมไปถึงภาพถ่ายแต่ละครั้ง จัดหมวดหมู่ข้อมูลที่ได้ตามแต่ละครั้ง จัดหมวดหมู่ข้อมูลตามแต่ละประเภทที่ตั้งไว้ และจะตรวจสอบอีกครั้งหนึ่งว่าข้อมูลที่ได้มามีครบถ้วนเพียงพอและเหมาะสมแก่การนำไปวิเคราะห์หรือไม่ หากยังไม่เด่นชัดก็จะทำการค้นคว้าเพิ่มเติมให้ได้ในประเด็นที่ถูกต้อง

2.2 การเก็บข้อมูลจากภาคสนาม (Field Studies) เป็นข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากพื้นที่ทำการวิจัยโดยวิธีการสำรวจเบื้องต้น (Basic Survey) การสัมภาษณ์ที่ไม่เป็นทางการ (Informal Interview) และการสัมภาษณ์ที่เป็นทางการ (Formal Interview) การสังเกตแบบมีส่วนร่วม การสนทนากลุ่ม (Focus group Discussion) และบันทึกภาพถ่ายเพื่อเก็บข้อมูลได้อย่างถูกต้องตรงความเป็นจริง

ในการวิเคราะห์ จุดอ่อนจุดแข็ง การวิเคราะห์ความสำคัญของพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อุทอง การจัดการ และสถานการณ์การท่องเที่ยวเพื่อค้นหาจุดแข็ง จุดเด่น จุดด้อย หรือสิ่งที่จะต้องเป็นปัญหาสำคัญในการดำเนินงานสู่สภาพที่ต้องการในอนาคต โดยใช้หลักการของ SWOT ซึ่ง SWOT เป็นตัวย่อของข้อความที่มีความหมายดังนี้

Strengths หมายถึง จุดแข็งหรือข้อได้เปรียบ

Weaknesses หมายถึงจุดอ่อนหรือข้อเสียเปรียบ

Opportunities หมายถึง โอกาสที่จะดำเนินการได้

Threats หมายถึงอุปสรรค ข้อจำกัด หรือปัจจัยที่คุกคามการดำเนินงานขององค์การ
เมื่อผ่านการวิเคราะห์ แล้วได้ผลลัพธ์ทั้งสิ้นด้านดังนี้

จุดแข็ง (Strengths)

1. พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อุทองมีทำเลที่เหมาะสม อยู่ใจกลางเมืองและอยู่ในแหล่งมรดกวัฒนธรรม
2. พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อุทอง เป็นแหล่งจัดเก็บ จัดแสดง ศึกษา มรดกทางวัฒนธรรมและโบราณคดี อยู่แล้ว
3. พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อุทอง มีพื้นที่บริเวณกว้าง

4. พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุทอง มีบุคลากรที่มีความรู้ในด้านโบราณคดี และมานุษยวิทยา
5. พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุทอง เป็นหน่วยงานของรัฐ
6. พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุทอง เป็นองค์กรที่ไม่แสวงกำไร มีงบประมาณสนับสนุนจากรัฐ
7. พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุทอง เป็นศูนย์กลางแหล่งท่องเที่ยวของอำเภออุทอง

จุดอ่อน (Weaknesses)

1. พื้นที่ยังไม่เป็นที่รู้จักในวงกว้าง
2. พื้นที่จัดแสดง ไม่เพียงพอ และขาดความทันสมัย หรือการสร้างอัตลักษณ์ให้ดึงดูด
3. สภาพอากาศร้อนในหน้าร้อน
4. ขาดสิ่งอำนวยความสะดวก และการรองรับนักท่องเที่ยวกลุ่มใหญ่
5. ขาดความทันสมัยในการจัดแสดง
6. ขาดศูนย์ข้อมูลที่จะเป็นส่วนเชื่อมโยงความรู้ในศาสตร์อื่น
7. ไม่มีส่วนส่งเสริม และให้ความรู้มรดกทางวัฒนธรรมในรูปแบบอื่นๆ
8. ขาดการนำเสนอ สิ่งที่พบใหม่ ว่าส่วนใดเข้ามาใหม่ เพื่อการสร้างความสำเร็จรับรู้

โอกาส (Opportunities)

1. การขยายการให้บริการ
2. เพิ่มศูนย์เรียนรู้และขยายความรู้ไปสู่มรดกวัฒนธรรมด้านอื่นๆ
3. สร้างจำนวนผู้ใช้บริการให้เพิ่มมากขึ้นได้
4. ได้รับงบประมาณเพิ่มขึ้น หากมีการเสนอโครงการ
5. แสวงหากิจกรรม และการกำหนดยุทธศาสตร์ด้านอื่นๆ ได้
6. การขยายของความเจริญของเมืองหลวงขยับเข้ามาใกล้ โอกาสในการเติบโตทุกด้าน

อุปสรรคหรือภัยคุกคาม (Threats)

1. ต้องประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ เพิ่มมากขึ้น
2. หากพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุทอง มาดำเนินการ หน่วยงานอื่นจะรับไปทำ
3. จำนวนนักท่องเที่ยวอาจมากเกินไป อาจจะมีผู้คนพลุกพล่าน
4. วิถีชีวิตดั้งเดิมเปลี่ยนแปลง หรืออาจถูกรบกวน จากความเป็นปกติของนักท่องเที่ยว

3. การจัดการ และสถานการณ์การท่องเที่ยว

พื้นที่พิเศษอุทงมีสถานที่ท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยม จำนวนทั้งสิ้น 15 แห่ง ที่มีการทำสถิติเพื่อนับจำนวนนักท่องเที่ยว ในปี 2560 โดยเฉลี่ยมีดังนี้

วัดเขาพระศรีสรรเพชญาราม	จำนวนนักท่องเที่ยว 26,000 คน
พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติอุทง	จำนวนนักท่องเที่ยว 25,560 คน
วัดปทุมสรวาส	จำนวนนักท่องเที่ยว 12,775 คน
วัดช่องลม (วัดท่าพระยาจักร)	จำนวนนักท่องเที่ยว 9,125 คน
วัดเขาทำเทียม	จำนวนนักท่องเที่ยว 7,220 คน
วัดหนองตาสาม	จำนวนนักท่องเที่ยว 7,200 คน
สวนหินพูหางนาศ	จำนวนนักท่องเที่ยว 6,360 คน
เจดีย์โบราณ	จำนวนนักท่องเที่ยว 4,600 คน
คูเมืองโบราณ	จำนวนนักท่องเที่ยว 4,100 คน
วิสาหกิจชุมชนเพื่อนพึ่ง (ภาฯ)	จำนวนนักท่องเที่ยว 3,650 คน
ศาลเจ้าพ่อพระยาประจักษ์	จำนวนนักท่องเที่ยว 3,000 คน
วัดอุทง	จำนวนนักท่องเที่ยว 2,200 คน
ตลาดน้ำเมืองโบราณทวารวดี	จำนวนนักท่องเที่ยว 590 คน
หอเจ้านายบ้านลาวครั้ง	จำนวนนักท่องเที่ยว 200 คน
ประกอบไปด้วยนักท่องเที่ยวชาวไทย	จำนวน 124,200 คน
และนักท่องเที่ยวต่างชาติ	จำนวน 13,940 คน
มีรายได้เฉลี่ยต่อปี	1,620,000 บาท

องค์การบริหารพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวและการพัฒนาอย่างยั่งยืน ได้แบ่งพื้นที่พิเศษเมืองโบราณ อุทงแบ่งจำนวนสถานที่ท่องเที่ยวแยกเป็นรายประเภทดังนี้

3.1 พื้นที่ทางประวัติศาสตร์ จำนวน 11 แห่ง วัดเขาพระศรีสรรเพชญาราม

พิพิธภัณฑสถานพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติอุทง วัดปทุมสรวาส วัดช่องลม (วัดท่าพระยาจักร) วัดเขาทำเทียม วัดหนองตาสาม เจดีย์โบราณคูเมืองโบราณ ศาลเจ้าพ่อพระยาประจักษ์ วัดอุทง มีจำนวนนักท่องเที่ยวเฉลี่ยรายสัญชาติ แบ่งเป็นชาวไทย 113,850 คน ชาวต่างชาติ 13,490 คน

3.2 พื้นที่เชิงนิเวศ จำนวน 2 แห่ง สวนหินพู่หางนาค วิสาหกิจชุมชนเพื่อนพึ่ง (ภาฯ)

มีจำนวนนักท่องเที่ยวเฉลี่ยรายสัญชาติ แบ่งเป็นชาวไทย 9,650 คน ชาวต่างชาติ 360 คน

3.3 พื้นที่เพื่อนันทนาการ จำนวน 1 แห่ง ตลาดน้ำเมืองโบราณทวารวดี มีจำนวน

นักท่องเที่ยวเฉลี่ยรายสัญชาติ แบ่งเป็นชาวไทย 500 คน ชาวต่างชาติ 90 คน

3.4 พื้นที่ทางวัฒนธรรม จำนวน 1 แห่ง หอเจ้านาย บ้านลาวครั้งมีจำนวนนักท่องเที่ยว

เฉลี่ยรายสัญชาติ แบ่งเป็นชาวไทย 200 คน ชาวต่างชาติ 0 คน

4. ศักยภาพทางการท่องเที่ยวของพื้นที่พิเศษเมืองโบราณอู่ทอง

การสำรวจ หลักฐานด้านปฐมภูมิ และทฤษฎีสามารถสรุปได้ดังนี้

4.1 เมืองโบราณอู่ทองมีความสำคัญทางด้านโบราณคดี หลักฐานทางโบราณคดีที่ได้มีการขุดค้นคนพบในเมืองโบราณอู่ทอง พบว่าเมืองโบราณอู่ทองได้มีชุมชนอาศัยอยู่หนาแน่นมาก่อน และเกิดเป็นเมืองขึ้นมาตั้งแต่ ราวประมาณปี พ.ศ. 500 และมีการโยกย้ายไปอาศัยที่เมืองใหม่ ราวหลัง พ.ศ. 1000 มีนักวิชาการวิเคราะห์ไว้หลายปัจจัยในการร้างเมืองไป เช่น โรคระบาด ทางน้ำ เปลี่ยนเส้นทาง หรือเกิดภัยแล้ง และอีกทฤษฎีหนึ่งที่ถูกนำมาเสนอเมื่อเร็ว ๆ นี้ คือการเจอกภัยพิบัติของตะกอนจากภูเขา คงพิริยะ โภคิน, 2557 จากการค้นคว้าของ นักธรณีวิทยา พบว่าอู่ทองสร้างอยู่บนชั้นตะกอนที่เกิดจากทางน้ำ เมืองที่ถูกสร้างขึ้นมาเมื่อราว 2,000 ปี มาแล้ว หลังจากนั้นตะกอนจากภูเขาพัดมาทับถมลงบนพื้นที่เมืองอู่ทอง ระหว่างที่เป็นบ้านเมืองแล้วจนเกิดเป็นชั้นดินแบบตะกอน น้ำพัดพาตะกอนไหลกระจายออกมาเหมือนรูปพัด โดยตะกอนดังกล่าวเป็นตะกอนที่เกิดจากทางน้ำในช่วงน้ำหลาก ทำให้แม่น้ำเปลี่ยนเส้นทางเดิน เมื่อประมาณ 1,500 ปี ผ่านมาแล้ว ทำให้เมืองเสื่อมสลายลง ในช่วงที่บ้านเมืองมีความเจริญอยู่นั้น โดยอาจย้ายถิ่นไปตั้งรกรากที่แห่งใหม่ หลักฐานทางโบราณสถาน โบราณวัตถุ และ โบราณคดีที่สำคัญที่พบนักวิชาการได้เทียบยุคสมัยกับ ศิลปะอินเดียที่แพร่อิทธิพลเข้ามา ในช่วงสมัยศิลปะแบบอมราวดี ทำให้มีรูปแบบที่สามารถเทียบยุคสมัย และความสัมพันธ์กันได้ โดยศิลปะในยุคแรกรับอิทธิพลจะร่วมสมัยและช้ากว่าบ้าง ไม่ว่าจะ เป็นด้านรูปแบบ คติความเชื่อ ที่สัมพันธ์สอดคล้องทำให้สามารถทราบยุคสมัยได้ หลักฐานทางโบราณคดีที่พบ มีทั้งก่อนแรกรับพุทธศาสนา และหลังจากรับพุทธศาสนาแล้ว โดยมีโบราณวัตถุที่ขุดพบกว่า 8,000 ชิ้น มีการจัดเก็บไว้ที่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อู่ทองและสถานที่อื่นๆ ในจำนวนนั้นมีโบราณวัตถุชิ้นสำคัญ เช่น ธรรมจักรพร้อมแท่นและเสา ขนาด ธรรมจักร เส้นผ่าศูนย์กลาง 95 เซนติเมตร สูง 130 เซนติเมตร ลักษณะ ธรรมจักรศิลาเป็นทรงกลม ฉลุซี่ล้อ

โปรง ที่ฐานมีลายกลีบบัวบาน ขอบของธรรมจักรสลักลายวงกลมสลักสี่เหลี่ยมเปียกปูนเรียงเป็นแถว แทนรองธรรมจักรเป็นทรงสี่เหลี่ยม สลักลายสี่เหลี่ยมเปียกปูน มีเสาตั้งเป็นแท่งหินรูปแปดเหลี่ยม หัวเสาสลักเป็นลายพวงอุระห้อยซ้อนกัน ด้านล่างของเสาสลักเป็นลายกลีบบัวอยู่เหนือกรอบสี่เหลี่ยมรูปหงส์กางปีก พระพุทธรูปสลักหินนูนสูง สภาพของตัวภาพสลักค่อนข้างลบเลือน ลักษณะเป็นแผ่นหินสลัก เป็นภาพพระพุทธเจ้าประทับนั่งสมาธิ พระหัตถ์ทั้งสองข้างวางประสานกันที่พระเพลา สลักเป็นภาพ วงธรรมจักร อยู่ตรงกึ่งกลางด้านล่าง และมีรูปกวางหมอบเหยียดหลังให้ หมายถึงการ แสดงธรรมครั้งแรกของพระพุทธองค์ที่ป่าอิสิปตนมฤคทายวัน ภาพสลักดังกล่าว แสดงถึงอิทธิพลของศิลปะอินเดียอย่างแท้จริง โบราณวัตถุชิ้นเยี่ยมที่จัดแสดงในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อุทอง ที่นับว่าโดดเด่นและเป็นหลักฐานทาง โบราณคดีชิ้นสำคัญ คือ แผ่นดินเผาภาพพระภิกษุอุ้มบาตร เป็นลักษณะศิลปะอินเดียแบบอมราวดี ประมาณพุทธศตวรรษที่ 9-10 หรือประมาณ 1,600-1,700 ปีมาแล้ว ลักษณะของแผ่นดินเผามีภาพพระภิกษุ 3 องค์ ยืนอุ้มบาตรครองจีวรห่มคลุม ลักษณะจีวรเป็นริ้ว แสดงถึงอิทธิพลศิลปะอมราวดีของอินเดีย นักวิชาการสันนิษฐานว่าทำขึ้นเพื่อประดับศาสนสถานหมายเหตุ ถือเป็น โบราณวัตถุอิทธิพลศิลปะอินเดียที่เก่าที่สุดเท่าที่พบในประเทศไทยชิ้นส่วนปูนปั้นภาพพระพุทธรูปนาคปรกศิลปะอินเดียแบบอมราวดีเช่นกัน อายุราวประมาณ 1,600-1,700 ปีมาแล้ว แผ่นดินเผารูปเทวดาหะเก้เป็น หลักฐานทาง โบราณคดีชิ้นเยี่ยม นอกจากประติมากรรมดินเผาแล้ว และธรรมจักรที่เป็นหลักฐานสำคัญแล้ว ยังมีรูปปั้นจำพวกสิงห์ สัริด ลูกบัต ทองคำ และแผ่นจารึกต่างๆ นับว่าแหล่ง โบราณคดีแห่งนี้มีหลักฐานบ่งชี้ถึงความสำคัญที่จะไขความลับถึงการตั้งถิ่นฐานและการสร้างบ้านแปลงเมืองของคนโบราณ ในบริเวณนี้ได้อย่างมาก

4.2 เมืองโบราณอุทองมีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ จากการค้นคว้าหลักฐานปฐมภูมิ

ที่ปรากฏทำให้สามารถเชื่อมโยงกับข้อมูลหลักฐานทุติยภูมิ ทั้งของต่างชาติและจารึกในดินแดนไทย ทำให้ทราบว่าเมืองโบราณอุทองมีความสำคัญทางด้าน ประวัติศาสตร์ ที่เจริญขึ้นมาเป็นเมืองใหญ่ตั้งแต่เมื่อ 2,000 ปีที่แล้ว พัฒนาการของเมืองได้สืบต่อให้อิทธิพลต่อสังคมในยุคหลัง วิวัฒนาการไปสู่ความเจริญและการเปลี่ยนแปลงมากมาย ทำให้ชนรุ่นหลังเข้าใจรากเหง้าของวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ ความเชื่อของบรรพชน คุณค่าทางประวัติศาสตร์เหล่านี้ สร้างความเข้มแข็งให้กับประเทศไทย ที่จะนำไปบอกกับชาวโลกถึงความเก่าแก่ทางประวัติศาสตร์ ซึ่งเป็นมรดกอันทรงคุณค่า ทำให้ชาวโลกรู้จักถึงพัฒนาการของชุมชน สังคม ที่เติบโตและพัฒนามาเป็นประเทศไทย ดังพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพล รัชการที่ 9 ว่า “โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และโบราณสถานทั้งหลายนั้น ล้วนเป็นของมีค่าและควรแก่การค้นคว้า ในทางประวัติศาสตร์ ศิลปะ

และโบราณคดี เป็นเครื่องแสดงถึงความเจริญของชาติไทย ที่มีมาแต่อดีตกาล สมควรจะรักษาให้คงทนถาวร...”

4.3 พื้นที่พิเศษเมืองโบราณอุทอง และส่วนเชื่อมโยง มีสถานที่มรดกทางประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรมโบราณคดีและวิถีชุมชน สามารถจัดเส้นทางท่องเที่ยว เพื่อเป็นประโยชน์ในการท่องเที่ยวทางเลือกได้หลายรูปแบบ แหล่งท่องเที่ยวที่มีความสำคัญ ในเขตพื้นที่พิเศษเมืองโบราณอุทอง สามารถ จัดเป็นจุดท่องเที่ยว บนเส้นทางท่องเที่ยวทางเลือกแก่นักท่องเที่ยวได้ เช่น

1. คูเมือง โบราณ
2. เจดีย์ โบราณ
3. พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติอุทอง
4. วัดเขาพระศรีสรรเพชญาราม (วัดเขาพระ)
5. วัดเขาทำเทียม
6. วัดเขาถ้ำเสือ
7. วัดเขาคีสลัก
8. วัดอุทอง
9. วัดเขากำแพง
10. วัดช่องลม (วัดท่าพระยาจักร)
11. ศาลเจ้าพ่อพระยาจักร
12. ศาลหลักเมือง
13. วิสาหกิจวนเกษตรบ้านดงเย็น
14. วนอุทยานแห่งชาติพุม่วง
15. คอกช้างดิน
16. ป่าพุดหางนาค
17. แม่น้ำโบราณจรเข้สามพัน
18. แหล่งประวัติศาสตร์หมู่บ้านอุทองอยู่อารยธรรมสุวรรณภูมิ
19. อุทยานสุวรรณภูมิเมืองโบราณอุทอง
20. แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรเมืองโบราณอุทอง
21. วัดปทุมสรวาส
22. ศูนย์เรียนรู้โรงหล่อพระวิเชียร
23. ร้านยาอุทองสมุนไพรร

24. ศูนย์สมุนไพรโบราณโรงพยาบาลอุ้มทอง
25. สวนหินธรรมชาติ พุหาง นาค
26. วนอุทยานพุ่มม่วง-คอกช้าง ดิน
27. สวนกล้วยอุ้มทอง
28. สวนอุนบ้านหอมมะลิ
29. ศูนย์พันธุ์พืชเพาะเลี้ยง
30. ตลาดโถโถโปตี
31. ย่านอุ้มข้าวอุ้มน้ำ
32. ย่านจักสาน
33. ย่านอุตสาหกรรม คริวเรือน
34. ย่านเกษตรกรรม
35. ย่านศาลเจ้าหน้าโรงเจ
36. ย่านถนนคนเดิน
37. ย่านอุ่ออารยะธรรม
38. ย่านตลาดน้ำ
39. ย่านศิลปกรรม
40. ย่านขนมจีน, บ้านขนมจีน
41. ย่านตลาดบก
42. ย่านอาหารขนมสมุนไพร

โดยแหล่งท่องเที่ยวดังกล่าวมีความเป็นเอกลักษณ์ เฉพาะตัว สามารถนำนักท่องเที่ยว
 เข้าสัมผัสและชื่นชม บรรยากาศความงาม และความรู้ด้านต่างๆ ได้ จากการวิเคราะห์
 พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อุ้มทอง พบว่าสามารถจัดพื้นที่บางส่วนเป็นศูนย์เรียนรู้เพื่อการศึกษาและ
 ท่องเที่ยวเมืองโบราณอุ้มทองได้ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อุ้มทอง จึงมีศักยภาพที่สามารถเพิ่มพันธกิจ
 ในการ สร้างศูนย์เรียนรู้เพื่อการศึกษาและท่องเที่ยวเมืองโบราณอุ้มทอง โดยอาศัยข้อมูลที่ผู้วิจัยได้
 ค้นคว้าและเรียบเรียงเอาไว้ไปจัดการได้ ในการจัดศูนย์ข้อมูลฯ นอกจากจะส่งเสริมเส้นทางการ
 ท่องเที่ยว ความรู้เกี่ยวกับข้อมูล แล้วยังสามารถสร้างแรงบันดาลใจให้ผู้สนใจรู้จักกับอาชีพ
 ที่เกี่ยวกับ โบราณคดี และมานุษยวิทยา การท่องเที่ยว และสาขาอาชีพต่างๆ ที่ทำให้เกิดศาสตร์
 ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับศิลปวัฒนธรรมได้ เป็นการปลูกฝังเยาวชนหันมาสนใจศาสตร์ด้านนี้

5. การวิเคราะห์จุดแข็งจุดอ่อนของพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเมืองโบราณ อุทอง และแหล่งท่องเที่ยวเชื่อมโยง

การวิเคราะห์สภาพหน่วยงาน พื้นที่ องค์การ ณ ปัจจุบัน เพื่อค้นหาจุดแข็ง จุดเด่น จุดค้อย หรือสิ่งทีอาจเป็นปัญหาสำคัญในการดำเนินงานสู่สภาพที่ต้องการในอนาคต ด้วยวิธีการ SWOT ซึ่งใช้กระบวนการวิจัยและการเก็บข้อมูล วิธีเดียวกัน กับการวิเคราะห์จุดอ่อนจุดแข็ง ของพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุทอง

ภาพที่ 4-1 การวิเคราะห์ เพื่อค้นหาจุดแข็งจุดอ่อนด้วยแนวคิดของ SWOT Analysis

จุดแข็ง (Strengths)

1. เมืองโบราณอู่ทองมีลักษณะผังเมืองที่มีความโดดเด่นเป็นเอกลักษณ์ด้วยลักษณะผังเมืองของเมืองโบราณอู่ทองมีลักษณะเป็นรูปรี ที่เป็นลักษณะเฉพาะแบบเมืองโบราณดั้งเดิม ที่ต้องการเป็นธรรมชาติของพื้นที่
2. เมืองโบราณอู่ทองเป็นที่เคยรุ่งเรืองทางพุทธศาสนาและมีโบราณสถานที่เกี่ยวข้องในศาสนาจนถึงปัจจุบันถึงแม้ว่าเมืองโบราณอู่ทองเคยร้างผู้คน แต่โบราณสถาน ยังได้รับการสืบสานเมื่อมีประชาชนกลับมาอยู่อาศัย และแม้ว่าส่วนใหญ่จะพังทลายไปตามกาลเวลา แต่ส่วนที่เป็นศาสนสถานทางพุทธศาสนาได้รับการดูแลสืบมา
3. เมืองโบราณอู่ทองเป็นแหล่งมรดกวัฒนธรรมทวารวดีจากการศึกษาของนักวิชาการด้านต่างๆ ได้ลงความเห็นว่ามรดกฐานที่เชื่อม โยงกับเมืองโบราณที่ชื่อ “ทวารวดี” และชื่อนี้ปัจจุบันนำมาใช้เรียกวัฒนธรรม และศิลปะ ในรูปแบบเฉพาะที่เกิดขึ้นในยุคโบราณยุคหนึ่งในประเทศไทย
4. เมืองโบราณอู่ทองมีแหล่งมรดกทางธรรมชาติ
5. เมืองโบราณอู่ทองมีการพัฒนา มีกิจกรรม และยกระดับให้เกิดพลวัตทางสังคม
6. เมืองโบราณอู่ทองมีสถานที่เก็บ จัดแสดงเกี่ยวกับโบราณคดี และมีหน่วยงานจัดการพื้นที่ ที่เรียกว่า “องค์กรบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน องค์กรมหาชน”
7. เมืองโบราณอู่ทองมีคุณค่าทางด้านการเป็นแหล่งท่องเที่ยว
8. เมืองโบราณอู่ทองมีความหลากหลายทางชาติพันธุ์เชื้อสายมอญ ลาว ไทยทรงดำ และไทยสยาม
9. เมืองโบราณอู่ทองมีเส้นทางคมนาคม คือถนนระหว่างเมือง เชื่อมโยงกับสถานที่แหล่งอื่น
10. พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ มีศักยภาพในการมีพันธกิจเผยแพร่องค์ความรู้ด้านการศึกษาและท่องเที่ยว โดยมีเนื้อหาที่นักท่องเที่ยวสนใจในการรับความรู้ ที่เด่นชัดคือด้านประวัติศาสตร์วัฒนธรรม ประเพณี ชาติพันธุ์ และวิถีชีวิต ได้
11. มีความหลากหลายทางสังคมและวัฒนธรรม
12. เป็นจุดศูนย์รวมของเศรษฐกิจแห่งหนึ่งของจังหวัด
13. มีพื้นที่ศูนย์กิจกรรมของแต่ละชุมชน

จุดอ่อน (Weaknesses)

1. พื้นที่ยังไม่เป็นที่รู้จักในวงกว้าง
2. มักเกิดการเข้าใจผิดในด้านประวัติศาสตร์และโบราณคดี
3. สภาพอากาศร้อนและขาดน้ำในหน้าร้อน
4. ขาดการจัดผังเมืองที่ดีและขาดการควบคุมแบบอาคาร ให้กลมกลืนกับเมือง เช่น เสาไฟฟ้า สายไฟ ป้ายโฆษณา
5. พื้นที่รกร้าง และมีขยะ ทำลายภูมิทัศน์
6. ถนนบางสายชำรุด และเส้นทางไม่ต่อเนื่อง

โอกาส (Opportunities)

1. พัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวได้ เพราะทำเลมีศักยภาพ
2. ได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐและเมืองใกล้เคียงกับดูแล
3. ภูมิพื้นที่ที่สามารถพัฒนา ดูแลและเข้าบริหารได้
4. ชุมชนให้ความร่วมมือในการพัฒนา
5. แสวงหากิจกรรม และการกำหนดยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวใหม่ๆ ได้
6. การขยายของความเจริญของเมืองหลวงขยับเข้ามาใกล้

อุปสรรคหรือภัยคุกคาม (Threats)

1. สิ่งก่อสร้างที่ไร้ระเบียบ การทำลายบรรยากาศ และทัศนียภาพ
2. การขูดเขา และการทำเหมืองแร่ จากภูเขา ใกล้โบราณสถาน
3. การจัดการด้านสุขาภิบาล คุคลองตื้นเขิน และการระบายน้ำเสีย
4. วิถีชีวิตดั้งเดิมเปลี่ยนแปลง หรืออาจถูกรบกวน จากความเป็นปกติของนักท่องเที่ยว

6. การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและศักยภาพ

พื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเมืองโบราณอุทอง ในการประเมินสถานการณ์ตามหลักการวิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรคในการเพิ่มคุณค่า และมูลค่า ให้กับพื้นที่ จากข้อมูลการลงพื้นที่ค้นคว้าวิจัย พบว่าจุดแข็งคือความโดดเด่นทางด้านโบราณคดี ศิลปวัฒนธรรม พื้นที่มีศักยภาพในการพัฒนาส่งเสริม ให้เป็นพื้นที่สำหรับการศึกษาท่องเที่ยวในระดับประเทศได้ ส่วนจุดอ่อน ควรปรับจุดอ่อนให้เป็นจุดแข็งได้ เช่น การขาดความรู้

ในวงกว้างก็ควรจะมีการหาช่องทางในการประชาสัมพันธ์ส่งเสริมข้อมูลข่าวสาร ตามช่องทางต่างๆ ให้มากยิ่งขึ้น ควรมีการปรับปรุงภูมิทัศน์ เช่นเสาไฟฟ้าควรนำลงใต้ดิน หรือการเก็บขยะมูลฝอย ให้สะอาดสวยงามทั้งเมือง ส่วนอากาศที่ร้อน ควรจะหาวิธีการลดความร้อนของสภาพอากาศด้วยการปลูกต้นไม้ ให้มีจำนวนมากเพื่อให้ร่มเงาและยังภาพเกิดภูมิทัศน์ที่สวยงาม มีสถานที่ที่นักท่องเที่ยวได้หยุดพัก เช่นศูนย์ข้อมูลเพื่อการศึกษาและท่องเที่ยวฯ ในด้านโอกาส เนื่องจากโดยรวมแนวโน้มการท่องเที่ยวเป็นสิ่งที่ประชาชนตื่นตัวและสนใจในการหาพื้นที่ท่องเที่ยวใหม่ๆ เมืองโบราณอุทองจึง มีโอกาสในการรองรับนักท่องเที่ยวได้มากยิ่งขึ้น ส่วนอุปสรรค คือการที่ประชาชน มีการก่อสร้างสิ่งก่อสร้างขึ้นมาแล้วขาดการ มีทิศทางที่สอดคล้องกับเมือง และภาพลักษณ์ของเมือง อาจทำให้แรงดึงดูดทางการท่องเที่ยวเสียไป จากทัศนียภาพที่ไม่ส่งเสริมภาพลักษณ์ของเมืองได้ และสิ่งก่อสร้างใหม่ๆ ที่ขาดสุนทรียภาพก็อาจทำให้สูญเสียโอกาสในทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวได้

ผลการศึกษาวิเคราะห์จากกลุ่มประชากรวิจัย

จากการลงพื้นที่สำรวจกลุ่มตัวอย่างเพื่อค้นหา ความต้องการและความเห็นจากประชากรวิจัย แบ่งเป็นสองประเภท คือประเภทผู้ให้บริการ และผู้รับบริการ โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัย ด้วยการตอบแบบสอบถาม การสังเกต และการสัมภาษณ์ ตามกระบวนการเก็บข้อมูลการวิจัย และระเบียบวิธีวิจัย ตามหมายเลขจริยธรรม รหัสโครงการวิจัย G-HU 022/ 2563 จริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยบูรพา

1. จากการศึกษากลุ่มประชากรวิจัยประเภทผู้ให้บริการ ทั้งฝ่ายบริหาร ฝ่ายปฏิบัติการ และผู้เชี่ยวชาญทางด้านศิลปวัฒนธรรม มีความเห็นไปในทิศทางเดียวกัน คือสนับสนุนแนวคิดการมีศูนย์ศึกษาข้อมูลการเรียนรู้และท่องเที่ยวไว้ในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติอุทอง เนื่องจากเห็นว่าเป็นประโยชน์ เพราะจะมีรายละเอียดข้อมูลความรู้ในการสืบค้นข้อมูลเพื่อความสะดวกในการท่องเที่ยวที่สะดวกและเป็นจุดศูนย์กลางของความรู้ในด้านนี้ แต่มีผู้ตอบแบบสอบถามบางส่วนมีข้อกังวลว่า ต้องพิจารณาก่อนว่าหากสร้างจริง ศูนย์ข้อมูลควรเป็นแบบไหน เพราะอาจส่งผลกระทบต่อกระบวนการทำงาน ที่มีอยู่เดิม และสิ่งจำเป็นที่แนะนำ คือข้อมูลเส้นทางท่องเที่ยว ควรจะมีทางเลือกที่หลากหลายรูปแบบ โดยหลักๆ ควรจะมี เส้นทางท่องเที่ยวด้านประวัติศาสตร์ และโบราณคดี เส้นทางท่องเที่ยวทางชาติพันธุ์ และเส้นทางท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ส่วนการนำสื่อเข้ามาใช้กับองค์กร ผู้ให้ข้อมูลให้เหตุผลไปในทิศทางเดียวกันว่ามีประโยชน์ต่อนักท่องเที่ยวทำให้หน่วยงานและองค์กร คู่มือความทันสมัย ทันต่อเทคโนโลยีในปัจจุบัน เป็นที่ดึงดูดใจ

ต่อนักท่องเที่ยวสื่อสารได้รวดเร็ว ส่วนข้อชี้แนะที่ผู้ให้ข้อมูลให้ไว้เป็นข้อคิดคือ อาจจะต้องมีงบประมาณในการดูแลบำรุงรักษาอุปกรณ์สื่อดิจิทัล หากมีอุปกรณ์ส่วนนี้เป็นจำนวนมาก และอาจจะใช้ได้ไม่ถาวร

2. จากการศึกษาของกลุ่มประชากรประเภทผู้เข้าท่องเที่ยวในพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุทง สามารถสรุปความต้องการ ได้คือ กลุ่มประชากรวัยทุกช่วงวัย เห็นคุณค่าในประวัติศาสตร์ และ โบราณคดี และมีความต้องการอยากศึกษาเรียนรู้ข้อมูลต่างๆ ให้ได้รับความรู้ความเข้าใจอย่างรอบด้าน โดยสามารถแสดงตามตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4-1 แสดงลำดับความต้องการของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูลความรู้	ประเภทความรู้ที่นักท่องเที่ยวสนใจเรียงเป็นลำดับตามความสนใจของกลุ่มตัวอย่าง(คะแนนเป็นลำดับที่ เรียงจากความสนใจ สนใจ เป็นลำดับที่)		
	นักเรียน	นักศึกษา	ประชาชนทั่วไป
1 วัตถุโบราณ	3	1	1
2 เครื่องดินเผา	9	17	19
3 สถาปัตยกรรมโบราณ	4	3	10
4 พุทธศาสนา	8	15	9
5 วิถีชีวิตของคนโบราณ	10	16	18
6 เครื่องประดับ	2	4	11
7 ลูกปัด	12	14	12
8 เจริญ	5	5	4
9 เครื่องทอง	11	8	13
10 ข้อมูลการขุดค้น	13	13	5
11 โบราณสถาน	6	6	14
12 ประวัติศาสตร์ของยุคสมัย	1	2	2

13 การค้า การพานิช	14	18	15
14 ธรรมจักร	7	7	3
15 ตู๊กตา	15	19	16
16 การท่องเที่ยว และแหล่ง ท่องเที่ยว	16	9	6
17 เส้นทางท่องเที่ยว	17	10	7
18 บุคคลสำคัญ และ ผู้เชี่ยวชาญ	18	11	17
19 จารึก	20	12	8
20 งานสร้างสรรค์ที่ เกี่ยวข้องกับศิลปวัฒนธรรม	19	20	20

ในด้านข้อมูลความรู้ที่ต้องการศึกษา ในหัวข้อที่ว่าหากภายในพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุทอง มีห้องจัดแสดงศูนย์ข้อมูลเพื่อการศึกษาและท่องเที่ยวท่านอยากได้ ข้อมูลเรื่องใดมากที่สุด ในการเข้ามาเยี่ยมชม เรียงจากยอดจำนวนความสนใจของผู้ตอบแบบสอบถาม จากการสำรวจความสนใจของ กลุ่มตัวอย่างแต่ละช่วงวัยสามารถสรุปได้ดังนี้

กลุ่มนักเรียน ความสนใจด้านประวัติศาสตร์ของยุคสมัย เป็นลำดับที่ 1 เครื่องประดับ เป็นลำดับที่ 2 วัตถุโบราณ เป็นลำดับที่ 3 สถาปัตยกรรมโบราณ เป็นลำดับที่ 4 เจดีย์เป็นลำดับที่ 5 โบราณสถานเป็นลำดับที่ 6 ธรรมจักรเป็นลำดับที่ 7 พุทธศาสนาเป็นลำดับที่ 8 เครื่องดินเผาเป็นลำดับที่ 9 วิถีชีวิตของคนโบราณ เป็นลำดับที่ 10 เครื่องทอง เป็นลำดับที่ 11 ลูกปัดเป็นลำดับที่ 12 ข้อมูล การขุดค้นเป็นลำดับที่ 13 การค้า การพานิชเป็นลำดับที่ 14 ตู๊กตาเป็นลำดับที่ 15 การท่องเที่ยว และ แหล่งท่องเที่ยว เป็นลำดับที่ 16 เส้นทางท่องเที่ยว เป็นลำดับที่ 17 บุคคลสำคัญ และผู้เชี่ยวชาญ เป็นลำดับที่ 18 งานสร้างสรรค์ที่เกี่ยวข้องกับศิลปวัฒนธรรมเป็นลำดับที่ 19 จารึกเป็นลำดับที่ 20

วิเคราะห์กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มนักเรียน มีความสนใจสิ่งๆที่จับต้องได้ หรือมีเป็นรูปธรรม เป็นลำดับต้นๆ เพราะความเข้าใจง่ายมองเห็นกับตาได้

กลุ่มนักศึกษา วัตถุโบราณ เป็นลำดับที่ 1 ประวัติศาสตร์ของยุคสมัยลำดับที่ 2 สถาปัตยกรรมโบราณ ลำดับที่ 3 เครื่องประดับลำดับที่ 4 เจดีย์ ลำดับที่ 5 โบราณสถานลำดับที่ 6 ธรรมจักรลำดับที่ 7 เครื่องทองลำดับที่ 8 การท่องเที่ยว และแหล่งท่องเที่ยว ลำดับที่ 9 เส้นทางการท่องเที่ยว ลำดับที่ 10 บุคคลสำคัญ และผู้เชี่ยวชาญ ลำดับที่ 11 จารึกลำดับที่ 12 ข้อมูลการขุดค้น ลำดับที่ 13 ลูกบิดลำดับที่ 14 พุทธศาสนาลำดับที่ 15 วิถีชีวิตของคนโบราณลำดับที่ 16 เครื่องดินเผา ลำดับที่ 17 การค้า การพานิชลำดับที่ 18 ตู๊กตาลำดับที่ 19 งานสร้างสรรค์ที่เกี่ยวข้องกับ ศิลปวัฒนธรรมลำดับที่ 20

วิเคราะห์กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มนักศึกษา สนใจสิ่งที่เป็นเนื้อหาความรู้ เป็นลำดับต้นๆ กลุ่มตัวอย่างกลุ่มนี้ มีพื้นความรู้มาแล้ว จึงต้องการ ตามความสนใจที่ลึกซึ้งมากขึ้น

กลุ่มประชาชนทั่วไป สนใจวัตถุโบราณเป็นลำดับที่ 1 ประวัติศาสตร์ของยุคสมัยเป็นลำดับที่ 2 ธรรมจักรเป็นลำดับที่ 3 เจดีย์เป็นลำดับที่ 4 ข้อมูลการขุดค้นเป็นลำดับที่ 5 การท่องเที่ยว และแหล่งท่องเที่ยวเป็นลำดับที่ 6 เส้นทางท่องเที่ยวเป็นลำดับที่ 7 จารึกเป็นลำดับที่ 8 พุทธศาสนาเป็นลำดับที่ 9 สถาปัตยกรรมโบราณเป็นลำดับที่ 10 เครื่องประดับเป็นลำดับที่ 11 ลูกบิดเป็นลำดับที่ 12 เครื่องทองเป็นลำดับที่ 13 โบราณสถาน เป็นลำดับที่ 14 การค้า การพานิชเป็นลำดับที่ 15 ตู๊กตาเป็นลำดับที่ 16 บุคคลสำคัญ และผู้เชี่ยวชาญเป็นลำดับที่ 17 วิถีชีวิตของคนโบราณเป็นลำดับที่ 18 เครื่องดินเผาเป็นลำดับที่ 19 งานสร้างสรรค์ที่เกี่ยวข้องกับศิลปวัฒนธรรมเป็นลำดับที่ 20

วิเคราะห์กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มประชาชนทั่วไป สนใจสิ่งที่เป็นเนื้อหาความรู้ที่หลากหลาย เนื่องจากประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวแต่ละคนไม่เหมือนกัน และกลุ่มตัวอย่างกลุ่มนี้สนใจการท่องเที่ยว เป็นลำดับต้นๆ

จัดการข้อมูลเกี่ยวกับความรู้ ส่วนการจัดการข้อมูลเกี่ยวกับความรู้โบราณคดี ภายในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อุทอง กลุ่มประชากรผู้ให้ข้อมูลทุกกลุ่ม มีความเห็นว่ามีคามพึงพอใจต่อการจัดการ และการให้ข้อมูล ค่าเฉลี่ยที่ 4.8 คะแนน จากเต็ม 5.00 คะแนน ความจำเป็นและความต้องการด้านข้อมูลเพื่อการศึกษาและการท่องเที่ยวทางด้านต่างๆ ตามกลุ่มประชากรวิจัยที่ควรมี ในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อุทอง หรือสร้างเพิ่มเติม จากการวิเคราะห์ความต้องการ ในการมีศูนย์ที่เป็นแหล่งให้ข้อมูลเพื่อการศึกษาและท่องเที่ยว พบว่ากลุ่มตัวอย่างทุกกลุ่มเห็นความสำคัญ และอยากให้ศูนย์ข้อมูล อยู่ที่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อุทอง เพราะเป็นจุดศูนย์กลางในการรับการถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับเมืองโบราณอุทอง ในการเป็นจุดตั้งต้นสำหรับการท่องเที่ยว โดยเฉพาะการมาเที่ยวชมเป็นครั้งแรก ให้ค่าน้ำหนักควรอยู่ในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อุทอง 95 % ส่วนเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ ให้ค่าน้ำหนัก 65 % โดยเหตุผลคือเป็นศูนย์กลาง ซึ่งเป็นสถานที่ให้ความรู้อยู่แล้ว

จากการวิเคราะห์ความต้องการ ในการมีศูนย์ข้อมูลที่เป็นแหล่งให้ความรู้เพื่อการศึกษา และท่องเที่ยว พบว่ากลุ่มตัวอย่างทุกกลุ่มเห็นความสำคัญ และเห็นด้วยที่จะให้อยู่ที่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อุทอง เพราะเป็นจุดศูนย์กลางในการรับการถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับเมืองโบราณอุทอง ในการเป็นจุดตั้งต้นสำหรับการท่องเที่ยว โดยเฉพาะการมาเที่ยวชมเป็นครั้งแรก

ตารางที่ 4-2 แสดงการเปรียบเทียบความเห็นแต่ละกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มประชากรวิจัย	ความเหมาะสมของทำเลที่ตั้ง ของศูนย์ข้อมูล	ความจำเป็นด้านข้อมูล ข่าวสารเพื่อการศึกษา และ ท่องเที่ยว	การสื่อสาร
กลุ่มผู้บริหาร	ในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อุทอง 80 %	ในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อุทอง 80 %	สื่อที่หลากหลาย
กลุ่มนักเรียน	ในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อุทอง 100 %	ในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อุทอง 100 %	สื่อ
กลุ่มนักศึกษา	ในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อุทอง 90 %	ในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อุทอง 100 %	สื่อดิจิทัล และแผ่นพับ
กลุ่มประชาชนทั่วไป	ในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อุทอง 80 %	ในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อุทอง 100 %	แผ่นพับและสื่อดิจิทัล และ ควรเป็นห้องเฉพาะตัว เกี่ยวกับการให้ข้อมูล

ในการเสนอถึงความเห็นเกี่ยวกับการมีศูนย์ให้ข้อมูลการศึกษา และการท่องเที่ยวอยู่ ณ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อุทอง

3. การออกแบบเส้นทางท่องเที่ยวทางเลือก

จากการสรุปกลุ่มประชากรวิจัยพบว่ามีความต้องการ ด้านข้อมูลการท่องเที่ยว ให้ควรมีอยู่ในศูนย์ข้อมูลเพื่อการศึกษา และท่องเที่ยว พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อุทอง จากการศึกษาพื้นที่ ผู้วิจัยสามารถกำหนดลักษณะการท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับกลุ่มนักท่องเที่ยวได้ 2 แบบ

แบบที่ 1 การกำหนดเส้นทางท่องเที่ยวตามลักษณะของบุคคลและความสนใจตามช่วงวัย

รูปแบบเส้นทางแบบที่ 1 กลุ่มนักเรียน

เนื่องจากนักเรียนเป็นวัยที่จะต้องปลูกฝัง ให้เป็นคนมีวิชา ความรู้และจะต้องสร้างจิตสำนึกให้ รักวัฒนธรรม เรียนรู้รากเหง้าของชาติ

รูปแบบเส้นทางแบบที่ 2 กลุ่มนักศึกษา

เนื่องจากนักศึกษาเป็นวัยที่กำลังไขว่คว้าหาความรู้อย่าง เข้มข้น และต้องการเจาะลึกในสาขาอาชีพเฉพาะ หรือบางครั้งจำเป็นต้องนำความรู้ที่ได้ไป ใช้ประโยชน์ ต่อ ยอด หรือสร้างแรง

บันดาคใจ ความภูมิใจในวิชาชีพ จึงต้องเน้นให้เป็นคนมีความสามารถเฉพาะด้านและสามารถเข้าถึงความลึกซึ้งและสามารถวิเคราะห์พื้นที่ ที่เข้าไปสัมผัสได้

รูปแบบเส้นทางแบบที่ 3 กลุ่มประชาชนทั่วไป

เนื่องจากประชาชนทั่วไปต้องการท่องเที่ยว ที่เน้นการพักผ่อนหย่อนใจ ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมเพื่อ ความเข้าใจอันลึกซึ้ง ในส่วนที่ตนสนใจเป็นพิเศษด้าน จึงควร เน้นประเด็นสำคัญในการชี้ชวนให้ชื่นชมสัมผัสในมุมมองใหม่ๆ

แบบที่ 2 การกำหนดเส้นทางท่องเที่ยวตามลักษณะคุณลักษณะของแหล่งท่องเที่ยว เป็นการแบ่งตามจุดเด่นและลักษณะความน่าสนใจของพื้นที่

เส้นทางที่ 1 การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ ศิลปะและวัฒนธรรม

เส้นทางที่ 2 การท่องเที่ยวเชิง ธรรมชาติ

เส้นทางที่ 3 การท่องเที่ยวเชิง สันทนาการและเพื่อความบันเทิง

เส้นทางที่ 4 การท่องเที่ยวเชิงเกษตร

เส้นทางที่ 5 การท่องเที่ยวเชิงการศึกษา

ภาพที่ 4-2 แสดงรูปแบบที่ พื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเมืองโบราณอุทอง (แผนแม่บทของพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเมืองโบราณอุทอง, 2556)

จากการศึกษาศักยภาพของพื้นที่ สามารถออกแบบขักร่างเส้นทางท่องเที่ยวเพื่อเป็นทางเลือกแก่นักท่องเที่ยว โดยอาศัยปัจจัย หลายอย่างนำมาประเมิน และประมวลผล สามารถวิเคราะห์ออกมาได้เป็นสองประเภทใหญ่คือการแบ่งตามลักษณะนักท่องเที่ยวผู้สนใจหลัก กับประเภทแบ่งตามหมวดหมู่ผลิตภัณฑ์ท่องเที่ยว คือการใช้ลักษณะแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นหมวดหมู่

เดียวกันมาแบ่งลักษณะซึ่งใช้เกณฑ์การแบ่งแบบมาตรฐานการท่องเที่ยว ของกรมการท่องเที่ยว 5 แบบและในงานศึกษานี้ได้เพิ่มทางเลือกอีก 3 แบบ รวมเป็น 8 แบบ ดังตาราง ต่อไปนี้

ตารางที่ 4-3 ตารางสรุปเส้นทางท่องเที่ยว ของพื้นที่พิเศษเมืองโบราณอุทอง เส้นทางหลัก

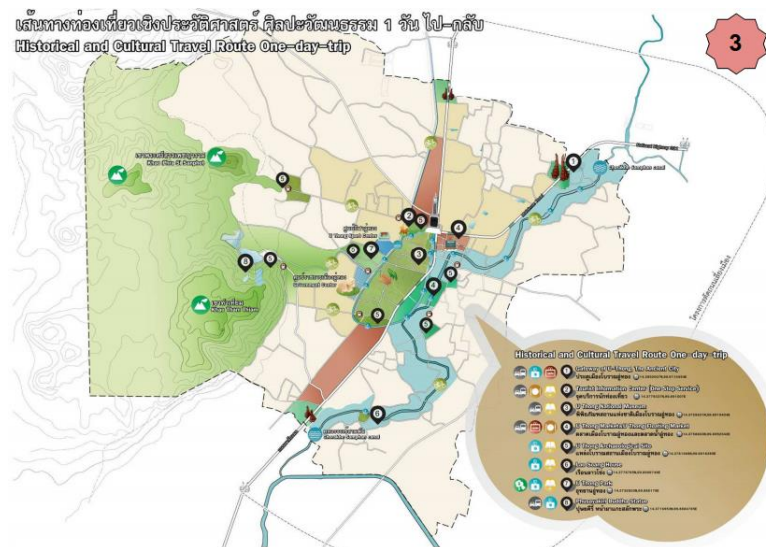
เส้นทางท่องเที่ยวหลัก ของพื้นที่พิเศษเมืองโบราณ อุทอง ในแนวโบราณคดีและประวัติศาสตร์ จัดตามลักษณะกลุ่มช่วงวัย ที่เที่ยวภายใน 1 วัน			
เส้นทางที่ 1 กลุ่มนักเรียน	เส้นทางที่ 2 กลุ่มนักศึกษา	เส้นทางที่ 3 กลุ่มประชาชนทั่วไป (ไทย)	เส้นทางที่ 4 (พิเศษ)กลุ่มชาวต่างชาติ จัดตามความเหมาะสมที่ควรรู้
1.พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อุทอง	1.พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อุทอง	1. พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อุทอง	1. พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อุทอง
2.คูเมืองโบราณ	2. เจดีย์โบราณ	2.วัดเขาพระสรรเพชญ	2. คูเมืองโบราณ
3.วัดเขาทำเทียม	3.วัดเขาพระสรรเพชญาราม	3.วัดเขาคีสลัก	3.วัดเขาทำเทียม
4.วัดเขาคีสลัก	4.วัดเขาคีสลัก	4.วัดเขาทำเทียม	4. อื่นๆ
5. อื่นๆ	5.วัดเขาทำเทียม	5. อื่นๆ	

ตารางที่ 4-4 สรุปเส้นทางท่องเที่ยว ของพื้นที่พิเศษเมืองโบราณอุทอง เส้นทางหลัก โดยไม่แบ่งกลุ่ม
นักท่องเที่ยว

เส้นทางท่องเที่ยวหลัก ของพื้นที่พิเศษเมืองโบราณ อุทอง จัดตามลักษณะกิจกรรมและความสนใจ ที่เที่ยว ภายใน 1 วัน			
เส้นทางที่ 1	เส้นทางที่ 2	เส้นทางที่ 3	เส้นทางที่ 4
การท่องเที่ยวเชิง ประวัติศาสตร์ ศิลปะและ วัฒนธรรม	การท่องเที่ยวเชิง ธรรมชาติ	การท่องเที่ยวเชิง สันทนาการ และเพื่อความบันเทิง	การท่องเที่ยวเชิงเกษตร
1. พิพิธภัณฑ์สถาน แห่งชาติ อุทอง	1. วนอุทยานพุ่มวง-คอก ช้าง ดิน	1. สวนหินธรรมชาติ พุ หาง นาค	1. วิสาหกิจวนเกษตรดง เย็น
2. คูเมืองโบราณ เจดีย์ หมายเลขต่างๆ	2. สวนหินธรรมชาติ พุ หาง นาค	2. วนอุทยานพุ่มวง-คอก ช้าง ดิน	2. สวนกล้วยอุทอง
3. วัดเขาพระศรีสรร เพชญาราม	3. ศูนย์พันธุ์พืชเพาะเลี้ยง	3. โรงหล่อพระวิเชียร	3. สวนองุ่นบ้านหอม มะลิ
4. วัดเขาคีตลัก	4. อื่นๆตามความ เหมาะสม	4. ตลาดโถโถโปดี	4. อื่นๆตามความ เหมาะสม
5. วัดเขาทำเทียม		5. อื่นๆตามความ เหมาะสม	
6. อื่นๆตามความ เหมาะสม			

ตารางที่ 4-5 สรุปเส้นทางท่องเที่ยว ของพื้นที่พิเศษเมืองโบราณอุทอง เส้นทางหลัก โดยไม่
แบ่งกลุ่มนักท่องเที่ยว

เส้นทางท่องเที่ยวหลัก ของพื้นที่พิเศษเมืองโบราณ อุทอง จัดตามลักษณะกิจกรรมและความสนใจ ที่เที่ยว ภายใน 1 วัน			
เส้นทางที่ 5	เส้นทางที่ 6	เส้นทางที่ 7	เส้นทางที่ 8
การท่องเที่ยวเชิง การศึกษา	การท่องเที่ยวเชิง สุขภาพ	การท่องเที่ยวเชิง ผสมผสาน แบบที่ 1	การท่องเที่ยวเชิง ผสมผสาน แบบที่ 2
1. เมืองโบราณ เจดีย์ หมายเลขต่างๆ	1. แพทย์แผนไทยครบ วงจร และสมุนไพร โรงพยาบาลอุทอง	1. ย่านอุ้งข้าวอุ้งน้ำ	1 ย่านอุ้งอารยะธรรม
2. พิพิธภัณฑ์สถาน แห่งชาติ อุทอง	2. ร้านยาอุทองสมุนไพร	2. ย่านอุ้งจักสาน	2. ย่านอุ้งตลาดน้ำ
3. วัดเขาพระสรรเพชญ	3. วัดเขาทำเทียม	3. ย่านอุ้งอุตสาหกรรม ครัวเรือน	3. ย่านอุ้งศิลปกรรม
4. วัดเขาคีสลัก		4. ย่านอุ้งเกษตรกรรม	4. ย่านอุ้งขนมจีน
		5. ย่านอุ้งศาลเจ้าหน้าโรงเจ	5. ย่านอุ้งตลาดบก
		6. ย่านอุ้งถนนคนเดิน	6. ย่านอุ้งอาหารขนม สมุนไพร

ภาพที่ 4-3 แผนที่แหล่งท่องเที่ยวสำคัญ ในเขตพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวเมืองโบราณอุทอง ที่กำหนดพื้นที่ผังโดย อพท. (ผังแม่บทพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเมืองโบราณอุทอง, 2556)

ภาพที่ 4-4 แผนที่แหล่งท่องเที่ยวสำคัญ ในเขตพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวเมืองโบราณอุทอง จากการค้นคว้าของผู้วิจัย

ประเมินความเป็นไปได้ในการจัดตั้งศูนย์ข้อมูล

การประเมินตัวแปรในการจัดตั้งศูนย์ข้อมูล ที่จะทำให้ศูนย์ข้อมูลสามารถสำเร็จได้คือ

1. **นโยบาย** การกำหนดนโยบายโดยมองเห็นคุณค่า และความสำคัญของโครงการ โดยแนวทางการจัดการต้นแบบศูนย์ข้อมูลเพื่อการศึกษาและท่องเที่ยว ณ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุทอง ผู้บริหารต้องไม่มองว่าพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุทองเพียงพอต่อความต้องการแล้วต่อประชาชน แต่จะต้องมองบริบทของรวมทั้งที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชนในวงกว้าง และโอกาสที่จะทำให้องค์กรเติบโต ทั้งยังเป็นที่ยู่ออกอย่างกว้างขวางและแพร่หลาย

2. **วิสัยทัศน์โครงการ** ในทางด้านบริหารจัดการจะเกิดขึ้นได้หรือไม่ขึ้นอยู่กับวิสัยทัศน์ของผู้บริหารว่าจะสนใจที่จะดำเนินการหรือไม่ บางครั้งในทางปฏิบัติอาจคิดปัญหาเชิงนโยบายและวิสัยทัศน์ได้ การกำหนดวิสัยทัศน์เป็นสิ่งที่ดีก่อนการปฏิบัติลงมือ เพราะจะทำให้เกิดการมองภาพทิศทางของอนาคตร่วมกัน ของผู้นำและนำสมาชิกในองค์กรได้ วิสัยทัศน์ ยังเป็นตัวกำหนดจุดหมายปลายทางให้เชื่อมโยงกับภารกิจ ค่านิยม และความเชื่อเข้าด้วยกัน แล้วมุ่งสู่จุดหมายปลายทางที่ต้องการสามารถมองเห็นภาพร่างในความคิดก่อนทำจริงได้ เป็นการกำหนดจุดหมายปลายทางที่ต้องการ เพราะจุดหมายปลายทางดังกล่าวต้องชัดเจน ทำท่าย มีพลังและมีความเป็นไปได้ในการปฏิบัติร่วมกัน

3. **พันธกิจ** เป็นการกำหนดคำสั้นในการกำหนดเป้า เพื่อให้เกิดความมุ่งหมายร่วมกันต่อองค์กรจัดเตรียมหนทางและชี้้นำการตัดสินใจ เป็นการจัดเตรียมขอบข่ายงาน หรือแผนการณ์ขององค์กรให้มีความมุ่งหมายและความสำเร็จที่มองเห็นไปในทางเดียวกัน โครงการจะเกิดขึ้นได้หรือไม่อยู่ที่การตกลงใจร่วมกัน ตามนโยบาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจ

4. **บุคลากร** ความมีใจสมัครสมานที่จะร่วมดำเนินงาน ตามพันธกิจของผู้ตัดสินใจนำในองค์กร ว่าบุคลากรจะสนับสนุนและร่วมกันที่จะทำให้เป้าหมายที่กำหนดไว้ไปสู่ความสำเร็จร่วมกันได้ไหม จากการสำรวจบุคลากรของพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติอุทอง ความเห็นส่วนใหญ่มีความโน้มเอียงไปในทางสนับสนุนหากโครงการดังกล่าวจะเกิดขึ้นจริง

5. **พื้นที่ทำเล** จากการสำรวจข้อมูลและพิจารณาอย่างรอบด้าน หากจะให้ประโยชน์ที่สุดการจัดสร้างศูนย์ข้อมูลเพื่อการศึกษาและท่องเที่ยว พื้นที่ในพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติอุทองมีความเหมาะสมด้วยประการดังนี้เช่น พิพิธภัณฑ์ตั้งอยู่ในพื้นที่แหล่งโบราณสถานและคูเมืองโบราณ การคมนาคมสะดวกเพราะอยู่ใกล้ถนนสายหลัก มีพื้นที่ว่างภายในบริเวณและโล่งโปร่งสบายยังสามารถขยายตัวได้อีก อยู่ในใจกลางเมือง และใกล้ชุมชน

6. **ทรัพยากรข้อมูล** พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติอุทอง เป็นแหล่งทรัพยากรและคลังข้อมูล ที่รอการนำมาเผยแพร่จัดแสดงอีกมากมาย หากมีการเชื่อมโยงกับศูนย์ข้อมูล จะทำให้นักท่องเที่ยว

และผู้เข้าใช้บริการได้ประโยชน์มากขึ้นกว่าเดิม และจะเป็นการช่วยส่งเสริมการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ ในบริเวณพื้นที่ใกล้เคียง

7. การมีส่วนร่วมของประชาชน เนื่องจากพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติอุทงเป็นองค์กรที่แข็งแกร่ง มีเครือข่ายอยู่แล้ว การให้ประชาชนเข้ามามีบทบาทและมีส่วนร่วม จึงทำได้ไม่ยาก การขอความร่วมมือต่างๆ จากชุมชนรอบข้างจึงทำได้ง่าย และจุดแข็งอีกอย่างหนึ่งคือ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติอุทง เป็นหน่วยงานของรัฐ ที่มีหน้าที่ให้บริการด้วย จึงไม่มีความเป็นปฏิปักษ์ต่อประชาชน

8. การประเมินความเสี่ยง การประเมินความเสี่ยง ขององค์กร การทำให้องค์กรเจริญมั่นคงแข็งแกร่ง เป็นการมองไปข้างหน้าในการป้องกันความเสี่ยง ทุกองค์กรย่อมมีความเสี่ยง หากขาดการเอาใจใส่พัฒนาให้มั่นคง การเพิ่มเติมหน่วยงานหรือการสร้างสิ่งใหม่เข้าไปให้พิพิธภัณฑ์มีภาระงาน หรือพันธกิจเพิ่มขึ้น หากขาดความสมดุลกับที่มีอยู่เดิม เช่น เพิ่มงานแต่ไม่ได้เพิ่มคน ก็อาจจะทำให้การบริหารจัดการเกิดความหนักหน่วงและเป็นภาระได้ ฉะนั้น การเพิ่มขึ้นควรที่จะเพิ่มทุกด้านอย่างสมดุล การเพิ่มองค์กรให้ใหญ่ขึ้น

9. ความคุ้มค่าหรือคุ้มทุน ในขั้นดำเนินการหากมีการดำเนินการเพื่อหวังผลกำไร อาจจำเป็นต้องศึกษาทางด้านวิเคราะห์โครงการลงทุนหรือที่เรียกกันว่า Feasibility Study เรียกย่อว่า ทำฟีส รวมถึงการวิเคราะห์การคุ้มค่า ของการประหยัดพลังงาน หรือเรียกโดยย่อว่า (EIIR) Institute for Energy and Environmental Research เพื่อการประหยัดพลังงานของโครงการ

เนื่องจากการจัดสร้างศูนย์ข้อมูลเพื่อการศึกษาและเรียนรู้ ที่เกี่ยวกับด้านอนุรักษ์ เผยแพร่ และศึกษาเกี่ยวกับทางด้านโบราณคดี ประวัติศาสตร์ ซึ่งอยู่ภายใต้องค์กรที่จัดการโดยรัฐความเป็นไปได้ในการจัดตั้งศูนย์ ขึ้นอยู่กับงบประมาณ และการตัดสินใจของผู้มีอำนาจหน้าที่ และบริหารพื้นที่ ในส่วนของความสำคัญของมรดกทางวัฒนธรรมนั้น มีอยู่อย่างแน่นอน ดังที่ได้กล่าวไว้ในบทต้นๆ ผลการศึกษาของรูปแบบการดำเนินงาน ในงานวิจัยนี้สามารถวางกรอบคร่าวๆ ในการดำเนินงานการจัดสร้างศูนย์ข้อมูลเพื่อการศึกษาและการท่องเที่ยวได้ในระดับที่สามารถนำวิธีการไปดำเนินการจัดสร้างได้เลย แต่หากเลยระยะเวลาเนิ่นนานออกไป สำนักงานพิพิธภัณฑ์อาจนำระเบียบวิธีวิจัยนี้ไปปรับใช้ แต่ในประเด็นสำคัญบางข้อ เกี่ยวกับการสอบถามผู้บริโภค และประเด็นของข้อมูลใหม่ จะต้องมีการทำให้เป็นปัจจุบันมากขึ้น โดยการสำรวจประชากรใหม่ก็ได้

ศักยภาพความสามารถ ในการเป็นแหล่งให้ความรู้ของ ศูนย์ข้อมูลเพื่อการศึกษา และห้องที่วมือองโบราณอู่ทอง พบว่าพื้นที่ภายในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อู่ทองมีศักยภาพ ในการเป็นศูนย์เรียนรู้ได้ แต่ต้องบริหารจัดการให้เกิดความพร้อมและเหมาะสม จึงจะเกิดความ ยั่งยืน

บทที่ 5

แนวทางการจัดการต้นแบบศูนย์ข้อมูลเพื่อการศึกษา และท่องเที่ยว ณ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุทอง จังหวัดสุพรรณบุรี

การจัดการต้นแบบศูนย์ข้อมูลเพื่อการศึกษา และท่องเที่ยว ณ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุทอง จังหวัดสุพรรณบุรีจะใช้ ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างมาเป็นเงื่อนไขในการจัดการและวางแผนความคิดของ ศูนย์เพื่อให้โครงการตอบสนอง และสอดคล้องกับความต้องการของ กลุ่มผู้บริโภคร การสังเคราะห์ข้อมูล กลุ่มตัวอย่างแต่ละช่วงวัย เพื่อนำไปยกร่างแนวทางการจัดการต้นแบบศูนย์ข้อมูลเพื่อการศึกษาและท่องเที่ยว ณ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุทอง จังหวัดสุพรรณบุรี โดยจากการสำรวจกลุ่มประชากรเพื่อหาแนวทางการจัดการต้นแบบศูนย์ข้อมูลเพื่อการศึกษาและท่องเที่ยว ให้สอดคล้อง ตามภาวะปัจจัยตัวแปร ที่มีความต้องการตามสถานการณ์ปัจจุบัน เพื่อนำเสนอ รูปแบบที่ควรจะเป็นตามข้อมูลที่ได้รับ จากการศึกษาที่ได้ผลดังนี้

แนวทางต้นแบบ

แนวทางการออกแบบเป็นการนำเสนอ กระบวนการวิธี ในการสื่อสารให้สามารถเข้าใจ แนวทางและความคิดที่ผู้วิจัย ได้ค้นคว้าไว้ได้แจ่มชัดมากขึ้น หากมีการดำเนินการ ไปสู่กระบวนการ จัดสร้างจริง นักออกแบบอาจจะยึดแนวทางที่ได้ศึกษา หรืออาจจะใช้เป็นแนวทาง ที่อาจจะปรับเปลี่ยนรายละเอียดได้บ้างเพื่อความเหมาะสม การกำหนดแนวความคิดเพื่อเป็นต้นแบบผู้การ ดำเนินการศูนย์ข้อมูลเพื่อการศึกษา และท่องเที่ยว ใช้ผลของกลุ่มประชากรวิจัยที่ได้ทำการสำรวจ จากกลุ่มตัวอย่างผู้ใช้บริการทั้งสามกลุ่ม เพื่อกำหนดแนวคิดดังนี้

1. กลุ่มประชากรวิจัย กลุ่มนักเรียน

จากผลวิเคราะห์ที่กล่าวมาแล้วในบทที่ 4 ระดับความสนใจด้านข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างตอบ แบบสอบถาม สามารถสรุป 10 อันดับความสนใจ กลุ่มประชากรวิจัย กลุ่มนักเรียน ได้ดังนี้ ความสนใจด้าน ประวัติศาสตร์ของยุคสมัย เป็นลำดับที่ 1 เครื่องประดับ เป็นลำดับที่ 2 วัตถุโบราณ เป็นลำดับที่ 3 สถาปัตยกรรมโบราณ เป็นลำดับที่ 4 เจดีย์ เป็นลำดับที่ 5 โบราณสถานเป็นลำดับที่ 6

ธรรมจักรเป็นลำดับที่ 7 พุทธศาสนา เป็นลำดับที่ 8 เครื่องดินเผา เป็นลำดับที่ 9 วิถีชีวิตของคนโบราณ เป็นลำดับที่ 10 นำมาสร้างเป็นตารางและวิเคราะห์ได้ดังนี้

ตารางที่ 5-1 เรียง 10 อันดับ ของกลุ่มประชากรตัวอย่างวัยนักเรียน ที่สนใจหมวดหมู่ความรู้ในการเข้า ชมพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติอุททอง เรียงลำดับตามความสนใจจากมากไปหาน้อย

ประเภทความรู้ที่ นักท่องเที่ยวสนใจ เรียงเป็น ลำดับตามความสนใจของกลุ่ม ตัวอย่าง(คะแนนเป็นลำดับที่ เรียงจากความสนใจ สนใจเป็น ลำดับที่)	ประเภทข้อมูลความรู้ที่ นักท่องเที่ยวสนใจ	วิเคราะห์ความสนใจจาก กลุ่ม ตัวอย่าง 10 อันดับต้น
1	ประวัติศาสตร์ของยุคสมัย	ความเป็นมาของดินแดนไทย
2	เครื่องประดับ	ลูกปัดที่หลากหลายน่าสนใจ
3	วัตถุโบราณ	มีลักษณะเฉพาะ น่าสนใจ
4	สถาปัตยกรรมโบราณ	เป็นต้นแบบ เจดีย์ในประเทศไทย
5	เจดีย์	อยากรู้ความหมาย
6	โบราณสถาน	มีแหล่งที่น่าสนใจ
7	ธรรมจักร	แปลกตา อยากรู้ความหมาย
8	พุทธศาสนา	คำสั่งสอนให้เป็นคนดี
9	เครื่องดินเผา	ภาชนะน่าสนใจ
10	วิถีชีวิตของคนโบราณ	การดำรงชีวิต โบราณ

ผู้วิจัยสรุปวิเคราะห์แต่ละอันดับของกลุ่มตัวอย่างไว้ในช่องด้านขวาของตาราง สามารถสรุปภาพรวมได้คือ กลุ่มตัวอย่างสนใจในด้านความเป็นมา และวัตถุประจักษ์ เพื่อต้องการทราบลักษณะเฉพาะของสิ่งของต่างๆ เหล่านี้ การสร้างองค์ความรู้เพื่อตอบสนองกลุ่มนักเรียนควรจะต้องมีวัตถุเชิงประจักษ์ให้เห็น และจับต้องได้

2 กลุ่มประชากรวิจัย กลุ่มนักศึกษา

กลุ่มประชากรวิจัย กลุ่มนักศึกษา วัตถุประสงค์ เป็นลำดับที่ 1 ประวัติศาสตร์ของยุคสมัย ลำดับที่ 2 สถาปัตยกรรมโบราณ ลำดับที่ 3 เครื่องประดับลำดับที่ 4 เจดีย์ ลำดับที่ 5 โบราณสถานลำดับที่ 6 ธรรมจักรลำดับที่ 7 เครื่องทอง ลำดับที่ 8 การท่องเที่ยว และแหล่งท่องเที่ยว ลำดับที่ 9 เส้นทางการท่องเที่ยว ลำดับที่ 10

ตารางที่ 5-2 เรียง 10 อันดับ ของกลุ่มประชากรตัวอย่างวัยนักศึกษา ที่สนใจหมวดหมู่ความรู้ในการเข้าชมพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติอุทง เรียงลำดับตามความสนใจจากมากไปหาน้อย

ประเภทความรู้ที่	ประเภทข้อมูลความรู้ที่	วิเคราะห์ความสนใจจาก กลุ่ม
นักท่องเที่ยวสนใจ เรียงเป็น ลำดับตามความสนใจของกลุ่ม ตัวอย่าง(คะแนนเป็นลำดับที่ เรียงจากความสนใจ สนใจเป็น ลำดับที่)	นักท่องเที่ยวสนใจ	ตัวอย่าง 10 อันดับต้น
1	วัตถุโบราณ	มีความโดดเด่นเป็นพิเศษ
2	ประวัติศาสตร์ของยุคสมัย	มีความโดดเด่น และเป็น ศูนย์กลาง
3	สถาปัตยกรรม โบราณ	มีลักษณะเฉพาะ น่าสนใจ
4	เครื่องประดับ	ความหมายการแบ่งฐานันดร
5	เจดีย์	ต้นแบบในดินแดนไทย
6	โบราณสถาน	มีแหล่งที่น่าสนใจ
7	เครื่องทอง	ความฉลาดของมนุษย์ค้นพบ ทอง
8	ธรรมจักร	ความหมายน่าสนใจ
9	การท่องเที่ยว และแหล่งท่องเที่ยว	ให้ได้ความรู้ จากแหล่งอื่นๆ
10	เส้นทางท่องเที่ยว	การเชื่อมโยงกับพื้นที่ต่างๆ

วิเคราะห์กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มนักศึกษา สนใจสิ่งที่เป็นเนื้อหาความรู้ เป็นลำดับต้นๆ และวัตถุประสงค์ เพื่อให้ได้ทราบถึง ลักษณะเฉพาะ และความเป็นตัวตนของวัตุนั้นๆ การสร้างองค์ความรู้เพื่อตอบสนองกลุ่มนักศึกษา ควรต้องมีวัตถุประสงค์และสื่อหลากหลาย เพื่อให้เกิดความเข้าใจ รูปแบบเฉพาะและเทคนิควิธีการในการสร้างโบราณวัตถุ สถานเหล่านั้น และควรมีข้อมูลเพื่อนำนักท่องเที่ยวกลุ่มนักศึกษาไปสู่แหล่งมรดกทางวัฒนธรรมอื่นๆ

3. กลุ่มประชากรวิจัย กลุ่มประชาชนทั่วไป

กลุ่มประชากรวิจัย กลุ่มประชาชนทั่วไปสนใจวัตถุโบราณเป็นลำดับที่ 1 ประวัติศาสตร์ของยุคสมัยเป็นลำดับที่ 2 ธรรมเนียมเป็นลำดับที่ 3 เจดีย์เป็นลำดับที่ 4 ข้อมูลการขุดค้นเป็นลำดับที่ 5 การท่องเที่ยว และแหล่งท่องเที่ยวเป็นลำดับที่ 6 เส้นทางท่องเที่ยวเป็นลำดับที่ 7 จารึกเป็นลำดับที่ 8 พุทธศาสนาเป็นลำดับที่ 9 สถาปัตยกรรมโบราณเป็นลำดับที่ 10

ตารางที่ 5-3 เรียง 10 อันดับ ของกลุ่มประชากรตัวอย่างวัยผู้ใหญ่ที่สนใจหมวดหมู่ความรู้ในการ
เข้าชมพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติอุทอง ที่เรียงลำดับตามความสนใจจากมากไปหาน้อย

ประเภทความรู้ที่	ประเภทข้อมูลความรู้ที่	วิเคราะห์ความสนใจจาก กลุ่ม
นักท่องเที่ยวสนใจ เรียงเป็น ลำดับตามความสนใจของกลุ่ม ตัวอย่าง(คะแนนเป็นลำดับที่ เรียงจากความสนใจ สนใจเป็น ลำดับที่)	นักท่องเที่ยวสนใจ	ตัวอย่าง 10 อันดับต้น
1	วัตถุโบราณ	มีความโดดเด่นเป็นพิเศษ
2	ประวัติศาสตร์ของยุคสมัย	มีความโดดเด่น และเป็น ศูนย์กลาง
3	ธรรมเนียม	มีลักษณะเฉพาะ น่าสนใจ
4	เจดีย์	เป็นต้นแบบ เจดีย์ในประเทศไทย
5	ข้อมูลการขุดค้น	วิธีได้มาซึ่งข้อมูลความรู้
6	การท่องเที่ยว และแหล่ง ท่องเที่ยว	มีแหล่งที่น่าสนใจ
7	เส้นทางกรท่องเที่ยว	ความเชื่อมโยงและเส้นทาง
8	จารึก	ภาษาในอดีต
9	พุทธศาสนา	ความศรัทธา และความเป็นมา
10	สถาปัตยกรรมโบราณ	การดำรงชีวิต โบราณ

ผู้วิจัยสรุป การวิเคราะห์ความสนใจของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว ในการเข้าชม
พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติอุทอง ไว้ในตารางช่องขวา

วิเคราะห์กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มนักท่องเที่ยวทั่วไป ภาพรวมจากข้อมูลดังกล่าวสะท้อนว่ากลุ่ม
ตัวอย่างวิจัย มีความสนใจ โบราณคดี โบราณวัตถุ และประวัติศาสตร์เป็นอันดับต้นๆ ถัดมาจึงมี

ความสนใจวัตถุหรือสิ่งต่างๆ เป็นเฉพาะๆ ออกไป และประการถัดมาคือการเชื่อมโยงความรู้ข้อมูลของแหล่ง ด้วยกลไกต่าง ที่ให้ภาพของข้อมูลความรู้แก่ผู้เข้ามาท่องเที่ยวได้

การวิเคราะห์พื้นที่เพื่อใช้เป็นที่ตั้งศูนย์ฯ

ด้านทำเลและสถานที่ตั้ง ของศูนย์ข้อมูลเพื่อการศึกษาและท่องเที่ยว ทั้งกลุ่มเจ้าหน้าที่ ผู้ปฏิบัติงาน และกลุ่มนักท่องเที่ยวมีความเห็นสอดคล้องกันว่า หากจะมีการจัดตั้งศูนย์ข้อมูลเพื่อการศึกษาและท่องเที่ยว ถ้าอยู่ในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติอุทงก็มีความเหมาะสม

ด้านทางด้านสื่อ กลุ่มตัวอย่างทุกกลุ่ม เสนอว่าควรมี สื่อที่หลากหลาย โดยกลุ่มนักเรียน เสนอว่า ควรมีสื่อ กลุ่มนักศึกษาเสนอว่าควรมี สื่อดิจิทัล และแผ่นพับ ส่วนกลุ่มประชาชนทั่วไป เสนอว่า แผ่นพับและสื่อดิจิทัล และ ควรเป็นห้องเฉพาะตัว เกี่ยวกับการให้ข้อมูล

จากข้อมูลความต้องการของกลุ่มประชากรวัย ที่ต้องการให้ มีศูนย์ข้อมูลตั้งอยู่ในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติอุทง สรุปความต้องการ ด้านข้อมูลความรู้ที่กลุ่มตัวอย่างแต่ละช่วงวัย ต้องการให้มีอยู่ในศูนย์ฯ ด้านต่างๆ เช่น

1. ความรู้ทางโบราณคดี (ตอบสนองวัยนักเรียน)
2. สื่อการเรียนรู้ แบบต่าง (ตอบสนองทุกกลุ่มวัย)
3. ข้อมูลและเส้นทางท่องเที่ยวในเมืองโบราณอุทง (ตอบสนอง วัยนักศึกษา และวัยประชาชนทั่วไป)

ความต้องการข้อมูลความรู้ ภายในศูนย์ข้อมูลฯ จากกลุ่มประชากรวิจัย

ส่วนจัดแสดง และการให้ข้อมูลความรู้ที่สำคัญ
ตามแนวคิดแนวทางการจัดการ ต้นแบบศูนย์ข้อมูล
เพื่อการศึกษา และท่องเที่ยว ณ พิพิธภัณฑ์สถาน
แห่งชาติ อุทอง จังหวัดสุพรรณบุรี ควรประกอบไปด้วย ส่วนส่งเสริมให้เกิดความรู้ความเข้าใจตามส่วน

การแบ่งพื้นที่ ประโยชน์ใช้สอยด้านต่างๆ ของการ
จัดการพื้นที่ โดยนำข้อมูลตามลำดับความต้องการ
ของกลุ่มตัวอย่างประชากรวิจัย ในหัวข้อความรู้ด้าน
ต่างๆ ที่เป็นความสนใจของกลุ่มตัวอย่างมาจัดไว้ใน
พื้นที่ ดังนี้

ห้องศูนย์การเรียนรู้เพื่อการศึกษาและท่องเที่ยว

- 1 ส่วนเคาน์เตอร์ประชาสัมพันธ์สำหรับไว้ต้อนรับผู้เข้ามาใช้บริการ
- 2 ส่วนชั้นวางแผ่นพับใบปลิวเผยแพร่(Brochure) เอกสาร และสื่อประชาสัมพันธ์
- 3 ส่วนจัดแสดงข้อมูลเป็นส่วนที่ให้ความรู้ในด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง กับพื้นที่พิเศษ เมืองโบราณอุทอง และศิลปวัฒนธรรม ทวารวดี
- 4 ส่วนจัดสื่อดิจิทัลให้ข้อมูลเป็นอุปกรณ์เครื่องคอมพิวเตอร์ ที่เป็นสื่อสำหรับให้นักท่องเที่ยวเข้าสืบค้นข้อมูลสื่อต่างๆ ที่ศูนย์ฯ ได้จัดทำไว้เพื่อเผยแพร่
- 5 ห้องสืบค้นเอกสารเป็นส่วนสืบค้นข้อมูล เช่น หนังสือ ภาพถ่าย หรือหลักฐานทางด้านเอกสารที่เกี่ยวข้องกับเมืองโบราณอุทอง และศิลปวัฒนธรรม อารยธรรม ที่สามารถให้การเผยแพร่แก่ผู้สนใจได้
- 6 ส่วนกิจกรรมเป็นพื้นที่กิจกรรมและเรียนรู้ เช่น กิจกรรมการขุดแต่งโบราณคดี กิจกรรมการแกะสลักหิน การปั้นภาชนะ การสลัก การปั้น ด้าย การทำลูกปัด
- 7 ส่วนแสดง การค้นคว้าความรู้ และวิธีได้มาซึ่งความรู้ โดยสาขาอาชีพต่างๆ เป็นส่วนการจัดแสดงการได้มาซึ่งความรู้ อาจมีส่วนสาริต การขุดค้น การวิจัย การรักษาโบราณวัตถุ
- 8 จอสื่อดิจิทัล หรือแผนผังให้ข้อมูล แสดงเส้นทางท่องเที่ยวทางเลือกการใช้จอภาพ เป็นสื่อในการ สืบค้น และแสดงเส้นทางท่องเที่ยว
- 9 การแสดงข้อมูลความรู้ ด้วยสื่อต่างๆ ภายนอกอาคาร เป็นส่วนจัดแสดงความรู้ ภายนอกอาคารแบบผสมผสาน หลากหลายวิธี อาจเป็นแบบจำลอง หรือสื่อสองมิติ หรือสามมิติ
- 10 ส่วนการบรรยายกลุ่มย่อย, เวทีการแสดง

ภาพที่ 5-1 ข้อเสนอแนวทางการแบ่งสรรการใช้พื้นที่ภายในศูนย์ฯ

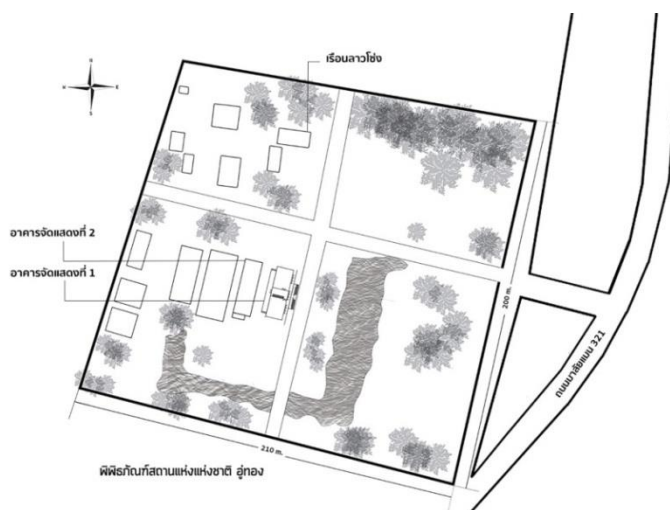
แนวทางการออกแบบ

ผู้วิจัยพิจารณาบริบทต่างๆ ตามเงื่อนไขที่กลุ่มประชากรตัวอย่างให้ข้อมูล ความสนใจของกลุ่มตัวอย่าง สิ่งที่กลุ่มประชากรวิจัยต้องการและสิ่งที่สามารถรองรับได้ เมื่อวิเคราะห์ร่วมกับบริบทพื้นที่และศักยภาพของบุคลากร และการศึกษาถึงการใชพื้นที่ที่สามารถสรุปผลได้ดังนี้

การเลือกพื้นที่ การใช้พื้นที่โดยไม่กระทบกับส่วนงานเดิม แต่หากมีการก่อสร้างจริง จะต้องมีการ ดำเนินตามขั้นตอนของการก่อสร้างตกแต่ง และออกแบบพื้นที่ แต่ในส่วนงานวิจัยนี้ จะเป็นเพียงแนวคิดเพื่อเสนอ รูปแบบและกระบวนการแนวคิดการบริหารจัดการ ที่สามารถรองรับแนวคิดทฤษฎี ตามที่ข้อมูลได้รับ ในการยกวางแนวคิด ผู้วิจัยจะสรุปประมวลผล โดยคำนึงถึง ความต้องการของกลุ่มประชากรวิจัย บริบทพื้นที่ ความต้องการและความสามารถของพื้นที่และฝ่ายปฏิบัติการ รวมถึงบริบทของข้อมูล ที่ถูกต้อง เป็นไปได้ตามความเป็นจริง สู่รูปธรรมได้

ผู้วิจัยจึงเลือก วิธีการนำเสนอข้อมูล โดยใช้พื้นที่ 2 ประเภท คือ ภายในอาคาร และ ภายนอกอาคารในส่วนภายในอาคาร ใช้สำหรับรองรับความต้องการ ด้านความรู้และข้อมูลทางโบราณคดี ประวัติศาสตร์และวิชาการ ส่วนภายนอกอาคารรองรับข้อมูลด้าน บรรยากาศ การสื่อสารด้านวิถีชีวิต และการร่วมสมัยของศิลปวัฒนธรรม เมื่อเข้าสำรวจพิพิธภัณฑฯ ทุกๆจุดแล้วสามารถสรุปพื้นที่ ที่เหมาะสมในการใช้เป็นห้องของศูนย์ฯ ได้ 3 จุด คือ

1. บริเวณพื้นที่ว่างระหว่างอาคาร 1 และอาคาร 2 ชั้นล่าง
2. บริเวณพื้นที่ว่างนอกอาคารซิดด้านซ้าย และด้านขวาของอาคาร 1

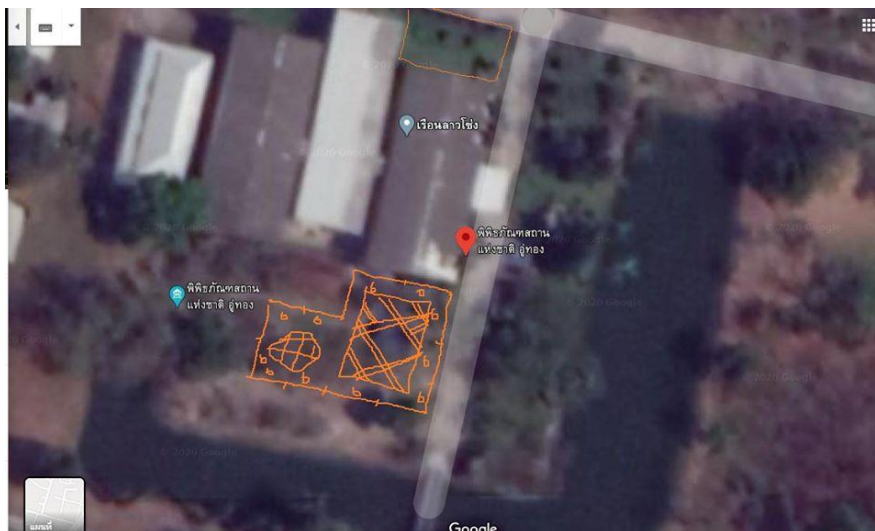
ภาพที่ 5-2 ผังบริเวณของพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อุทอง

ในอาคารผู้วิจัยสำรวจพบว่า มีพื้นที่ระหว่างกลางของอาคารที่ 1 และอาคารที่ 2 จากการสอบถามและปรึกษากับเจ้าหน้าที่ เจ้าหน้าที่แจ้งว่า ไม่มีพื้นที่ว่าง ทุกส่วนใช้พื้นที่เต็ม ผู้วิจัยจึงนำเสนอแนวคิดในโครงการวิจัยนี้ โดยการเสนอแนวคิดให้สร้างต่อเติมพื้นที่เป็นห้องชั่วคราว กึ่งถาวรด้วยโครงสร้างเหล็กค้ำยาคอนเทนเนอร์ ข้างอาคารพิพิธภัณฑ์ด้านทิศตะวันตกเชื่อมประตูเข้ามากับ ส่วนต้อนรับ ของพิพิธภัณฑ์ สามารถเข้าออกได้ โดยเป็นห้องชั้นเดียวอาจเป็นห้องชั่วคราวก็ได้ ให้พื้นที่ภายในมีส่วนแสดงข้อมูลความรู้ เพื่อการศึกษาและการท่องเที่ยว และข้อมูลเส้นทางท่องเที่ยวทางเลือกให้แก่ผู้สนใจ รวมทั้งอาจมีสื่อและตู้คีออส (ซุ่มแสดงข้อมูลด้วยระบบดิจิทัล) สำหรับการสืบค้นข้อมูล และให้ความรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวในเขตพื้นที่พิเศษเมืองโบราณอุทอง ในงานนี้เลือกใช้พื้นที่ด้านข้างของอาคารพิพิธภัณฑ์สร้างเป็นอาคารชั่วคราวหรือถาวรได้ โดยกำหนดเป็น ส่วนให้บริการประเภทต่างๆ เช่น

ภาพที่ 5-3 ส่วนต้อนรับของพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุทอง

1. ความรู้ทางโบราณคดี (ตอบสนองวัยนักเรียน) สร้างเป็นส่วนการจัดแสดงหลุมขุดค้นจำลอง
2. สื่อการเรียนรู้ แบบต่าง (ตอบสนองทุกกลุ่มวัย) เป็นห้องศูนย์การเรียนรู้ และศูนย์การเรียนรู้กลางแจ้งภายนอกอาคาร
3. ข้อมูลและเส้นทางท่องเที่ยวในเมืองโบราณอุทอง (ตอบสนอง วัยนักศึกษา และวัยประชาชนทั่วไป) อยู่ในห้องแสดงศูนย์การเรียนรู้ และในสื่อการเรียนรู้ต่างๆ

ภาพที่ 5-4 ภาพทางอากาศพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติอุ้งทอง

ภาพที่ 5-5 ด้านข้างของอาคาร พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติอุ้งทองที่เสนอทำห้องศูนย์ข้อมูลเพื่อการศึกษาและท่องเที่ยว

ภาพที่ 5-6 พื้นที่ระหว่างกลาง 2 อาคารของพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อุทอง

1. วิเคราะห์ผังรวมของพื้นที่

ทำเลและรูปที่ดิน บริเวณพื้นที่ของพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อุทองมีลักษณะสี่เหลี่ยมจัตุรัส ตั้งอยู่เชิงทิศ หันทางเข้าไปทางด้านทิศตะวันตกเฉียงใต้

สภาพภายใน มีถนนทางเข้าจากด้านทิศตะวันตกเฉียงใต้กึ่งกลางของพื้นที่ และมีถนนขวาง เป็นเครื่องหมายบอก อยู่กึ่งกลางพื้นที่บริเวณ ภายในบริเวณปลูกต้นไม้ไม่น้อยใหญ่คร่อม

อาคารสิ่งก่อสร้าง พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติอุทอง อยู่ด้านซ้ายมือเลยกึ่งกลางของพื้นที่ มีสิ่งก่อสร้างอื่น กระจายไปจนถึงรั้วด้านหลัง เลยกึ่งถนนทางขวามือของทางเข้าเป็นเรือนจัดแสดง บ้านลาวโซ่ง ถัดไปเป็นหมู่เรือนบ้านพักและสำนักงานของเจ้าหน้าที่จนสุดริมรั้วด้านหลัง โชนด้านหน้าทั้งสองข้างจากทางเข้า เป็นสวนต้นไม้ เพื่อสร้างบรรยากาศความร่มรื่น และสามารถ จอดรถได้ พื้นที่เหมาะแก่การ ขยายตัวของพิพิธภัณฑฯ และยังสามารถรองรับสิ่งก่อสร้างเพิ่มเติมได้

2. การออกแบบการใช้สอยพื้นที่

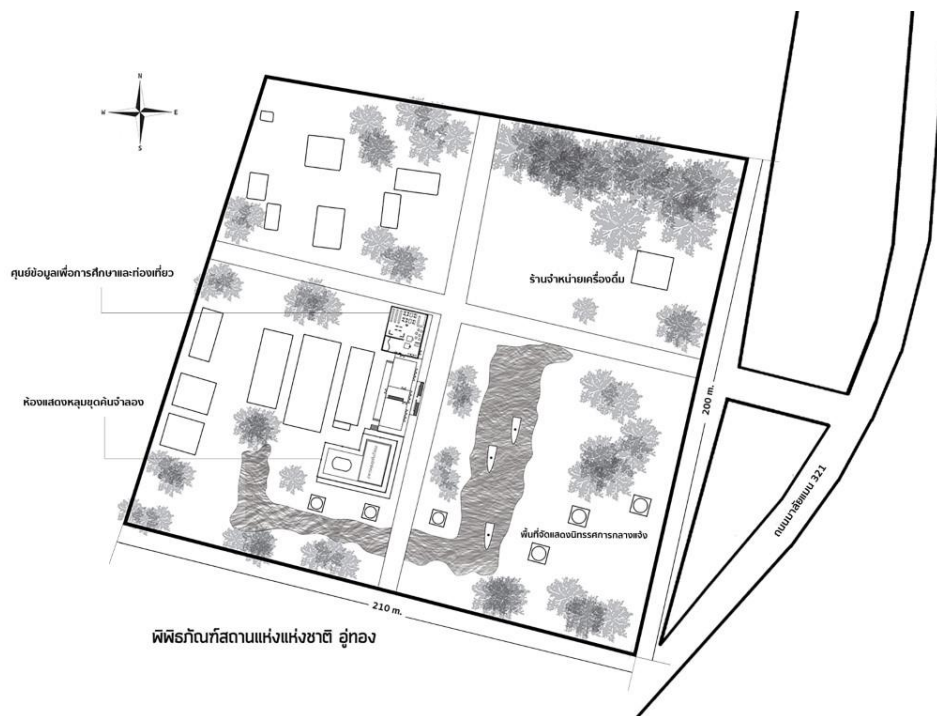
ส่วนจัดแสดง และการให้ข้อมูลความรู้ ที่สำคัญตามแนวคิดแนวทางการจัดการต้นแบบ ศูนย์ข้อมูลเพื่อการศึกษาและท่องเที่ยว ณ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติอุทอง จังหวัดสุพรรณบุรี ควรประกอบไปด้วย การวางและกำหนดประโยชน์ใช้สอยด้านต่างๆของการจัดการพื้นที่ให้ชัดเจน โดยนำข้อมูลตามลำดับความต้องการของกลุ่มตัวอย่างประชากรวิจัย ในหัวข้อความรู้ด้านต่างๆ ที่เป็นความสนใจของกลุ่มตัวอย่างมาจัดไว้ให้เข้ากับพื้นที่ ดังนี้

2.1 ส่วนแกนที่เตอร์ประชาสัมพันธ์สำหรับไว้ต้อนรับผู้เข้ามาใช้บริการ

2.2 ส่วนชั้นวางแผ่นโบรชัวร์สำหรับเผยแพร่เอกสารและสื่อประชาสัมพันธ์

- 2.3 ส่วนจัดแสดงข้อมูลเป็นส่วนที่ให้ความรู้ในด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง กับพื้นที่พิเศษ เมืองโบราณอุทอง และศิลปวัฒนธรรมทวารวดี
- 2.4 ส่วนซุ้มสื่อดิจิทัลให้ข้อมูลเป็นอุปกรณ์เครื่องคอมพิวเตอร์ ที่เป็นสื่ออส สำหรับให้นักท่องเที่ยว เข้าสืบค้น ข้อมูลสื่อต่างๆ ที่ศูนย์ได้ทำไว้เพื่อเผยแพร่
- 2.5 ห้องสืบค้นเป็นส่วนสืบค้นข้อมูล เช่นหนังสือ ภาพเก่า หรือหลักฐานทางด้านเอกสารที่เกี่ยวกับเมืองและศิลปวัฒนธรรม และอารยธรรม ที่สามารถให้การเผยแพร่แก่ผู้สนใจได้
- 2.6 ส่วนกิจกรรมเป็นพื้นที่กิจกรรมและเรียนรู้ เช่น กิจกรรมการขุดแต่งโบราณคดี กิจกรรมการแกะสลักหิน การปั้นภาชนะ การสลัก การปั้นด้วย การทำลูกบิด
- 2.7 ส่วนแสดง การค้นคว้าความรู้ และวิธี ได้มาซึ่งความรู้ โดยสาขาอาชีพต่างๆ เป็นส่วนการจัดแสดงการ ได้มาซึ่งความรู้ อาจมีส่วนสาธิต การขุดค้น การวิจัย การรักษาโบราณวัตถุ
- 2.8 จอสื่อดิจิทัล หรือแผนผังให้ข้อมูล แสดงเส้นทางท่องเที่ยวทางเลือกการใช้จอภาพ เป็นสื่อในการ สืบค้น และแสดงเส้นทางท่องเที่ยว
- 2.9 การแสดงข้อมูลความรู้ ด้วยสื่อต่างๆ ภายนอกอาคาร เป็นส่วนจัดแสดงความรู้ ภายนอกอาคารแบบผสมผสาน หลากหลายวิธี อาจเป็นแบบจำลอง หรือสื่อสองมิติ หรือ สามมิติ
- 2.10 ส่วนการบรรยายกลุ่มย่อย
- 2.11 ส่วนรองรับการเตรียมตัว หรือจุดพักก่อนเข้าชม หรือจุดร้านค้าเครื่องดื่ม

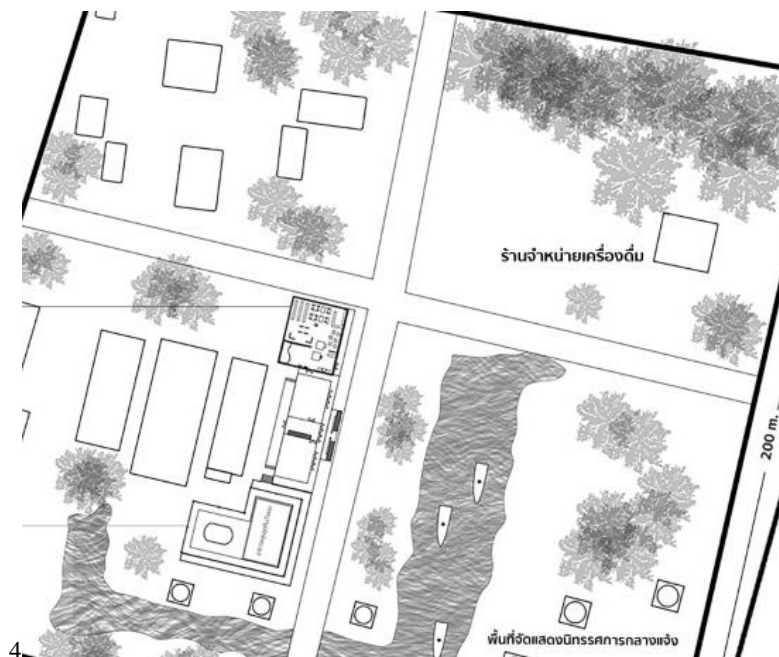
สิ่งก่อสร้างที่มีอยู่ในปัจจุบัน จะถูกจัดวางอยู่ในครึ่งหลังของพื้นที่ ซึ่งมองดูแล้ว พบว่าเหมาะสมในการจัดสิ่งก่อสร้าง ทำให้ดูสบายตาไม่อึดอัด ส่วนครึ่งพื้นที่โซนด้านหน้าเป็นส่วนของสวน และสระน้ำ เหมาะแก่การจัดนิทรรศการกลางแจ้ง บริเวณพื้นที่มีรั้วรอบ กายแก่การดูแลความปลอดภัย

ภาพที่ 5-7 ผังบริเวณของพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อุ่ทอง ที่เป็นแนวคิดการสร้างศูนย์เรียนรู้ฯ

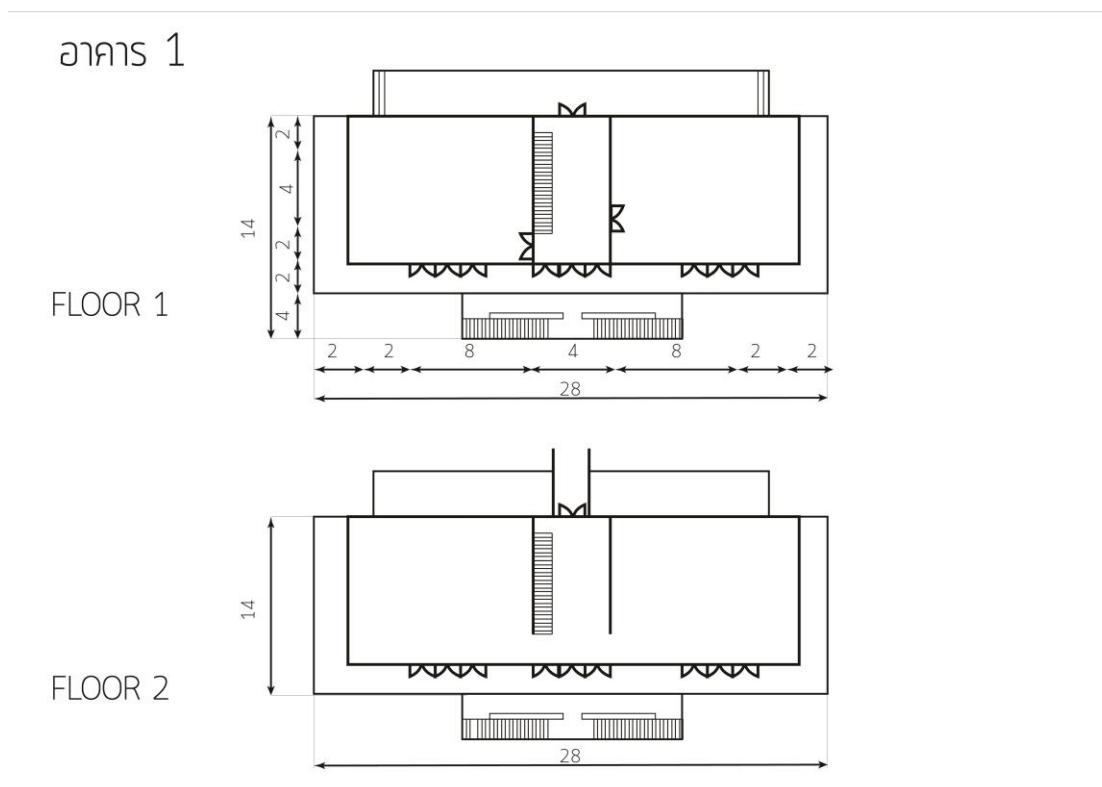
แนวคิดการใช้พื้นที่ ตามที่กล่าวมาก่อนหน้านี้ว่าภายในอาคารของพิพิธภัณฑท์ทั้ง 2 อาคาร มีพื้นที่การใช้สอยเต็มไม่สามารถวาง ส่วนการจัดแสดงใดลงไปได้ ผู้วิจัยจึงเสนอแนวคิดการใช้พื้นที่ต่างๆ ตามในผังที่เสนอ มีการใช้พื้นที่เพื่อสร้างศูนย์ข้อมูลเพื่อการศึกษาและท่องเที่ยว ณ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อุ่ทอง ให้สอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มตัวอย่างคือ

- 1) ห้องแสดงข้อมูลความรู้ และสื่อดิจิทัล
- 2) ห้องจำลองหุ้มนชุดกันน้ำ
- 3) ลานแสดง ศิลปะและวัฒนธรรม มรดกเมืองโบราณอุ่ทอง
- 4) ร้านจำหน่ายเครื่องคั้ม

ภาพที่ 5-8 ภาพขยายผังบริเวณของพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อุทุมพร ที่เป็นแนวคิดการสร้างศูนย์ฯ

จากการสำรวจพื้นที่จุดเสนอก่อสร้างศูนย์ พบว่า บริเวณริมอาคาร จัดแสดง อาคาร 1 ซึ่งเป็นพื้นที่โล่ง ริมอาคารด้านทิศเหนือ มีสิ่งกีดขวางบ้างเล็กน้อย เป็นส่วนแสดง ชั้นส่วนโบราณสถาน จำพวกยอดเจดีย์ สามารถ เคลื่อนย้ายขยับออกไปจัดแสดงบริเวณอื่น หรือเก็บเข้าจัดแสดงในอนาคตได้หากมีการขายตัวของอาคารจัดแสดงเพิ่ม ส่วนริมอาคารด้านทิศใต้ มีห้องน้ำ มีสิ่งก่อสร้างเป็นหลุมจำลอง โครงกระดูกมนุษย์ บริเวณดังกล่าวจะสร้างให้กลมกลืนกับห้องหลุมขุดค้นจำลอง และสร้างให้ใหญ่ขึ้น มีมาตรฐานกว่าเดิม

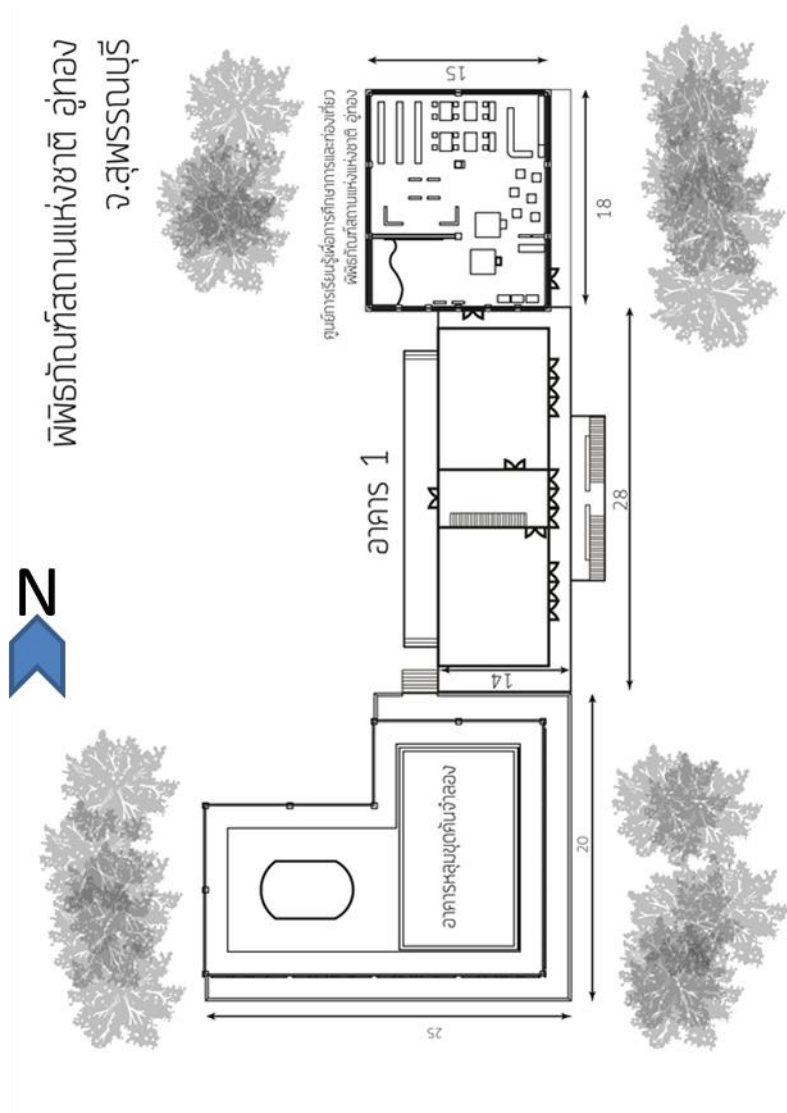

ภาพที่ 5-9 แบบแปลนพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติอุททองในปัจจุบัน

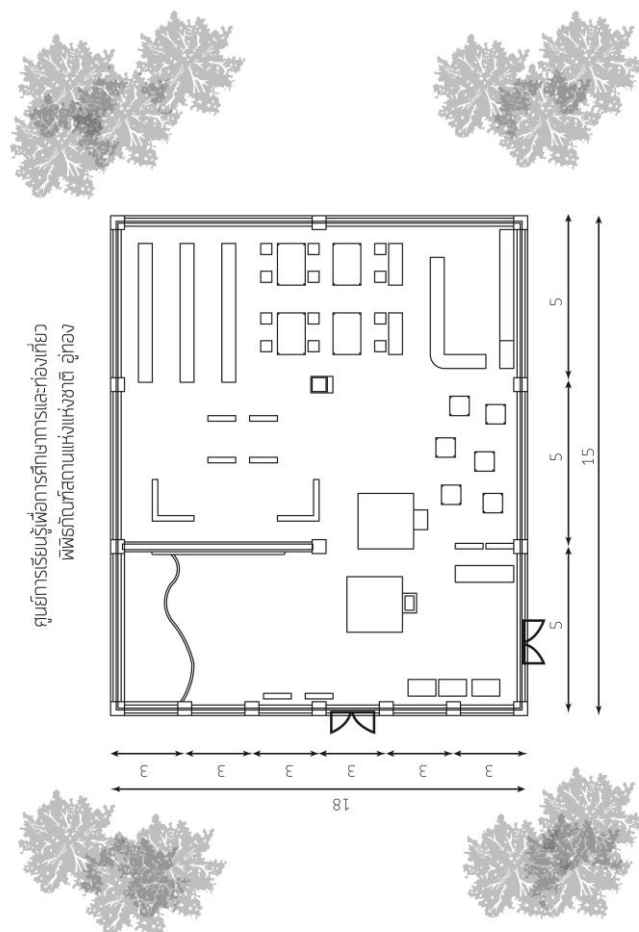
อาคารจัดแสดงปัจจุบัน เป็นอาคารขนาดย่อม 2 ชั้น มีฟังก์ชันกัน วางเรียงซ้อนกันหน้าหลัง มีทางเชื่อมเข้าด้วยกัน เพิ่งมาต่อเติมขึ้นในภายหลัง

3. แนวคิดการวางผังศูนย์ฯ

อาคารที่เสนอแนวคิดเพื่อทำเป็นห้องของศูนย์ฯ วางขนาดอาคารการจัดแสดงที่ 1 ทั้งปีกซ้ายและขวา โดยอาคารที่จัดสร้างเป็นอาคารชั้นเดียวทั้งสองหลัง เป็นกิ่งชั่วคราวใช้วัสดุโครงสร้างเป็นหลักทั้งหมด เพื่อง่ายต่อการปรับเปลี่ยน ในอนาคต ห้องแสดงทางด้านทิศเหนือ ตั้งชื่อว่าศูนย์การเรียนรู้เพื่อการศึกษาและท่องเที่ยวพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุททอง ส่วนห้องทางด้านทิศใต้ เรียกว่า อาคารหลุมขุดค้นจำลอง ห้องนี้สร้างขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการ ตามกลุ่มประชากรวิจัยตามข้อมูลที่ได้ ที่ต้องการศึกษากระบวนการ และลักษณะของหลุมขุดค้น เพื่อให้ทราบว่า การได้มาของวัตถุจัดแสดง มีลักษณะความเป็นมาอย่างไรบ้าง กลุ่มเด็กนักเรียนจะได้เห็นภาพ

ภาพที่ 5-10 แบบแปลน ส่วนต่อเติมเพื่อทำเป็น ห้องศูนย์การเรียนรู้เพื่อการศึกษาและท่องเที่ยว ณ
พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อุทอง

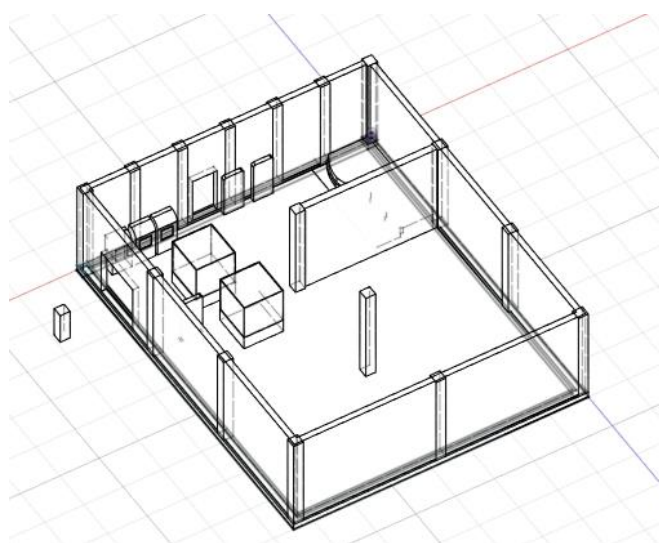
ภาพที่ 5-11 แพลนแนวคิดการใช้พื้นที่ ห้องศูนย์การเรียนรู้เพื่อการศึกษาและท่องเที่ยว
ณ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุทอง ส่วนจัดแสดงข้อมูลความรู้ และข้อมูลท่องเที่ยว

จากการสำรวจพื้นที่ริมอาคารพิพิธภัณฑ์อาคารจัดแสดงที่ 1 พบว่าทางด้านทิศเหนือ มีพื้นที่เหลือไม่มาก จึงกำหนดพื้นที่ ขนาด 18 x 15 เมตร วางชิดติดกับอาคารเดิม ทำประตูทางเข้า เชื่อมกัน และมีประตูทางเข้าออกด้านทิศตะวันตก ด้านหน้าพิพิธภัณฑ์ มาสู่ระเบียบทางเดินประตูหลักเชื่อมกับห้องต้อนรับประชาสัมพันธ์ของพิพิธภัณฑ์ โดยจัดวางส่วนแสดงต่างให้ประสานสัมพันธ์กันดังนี้

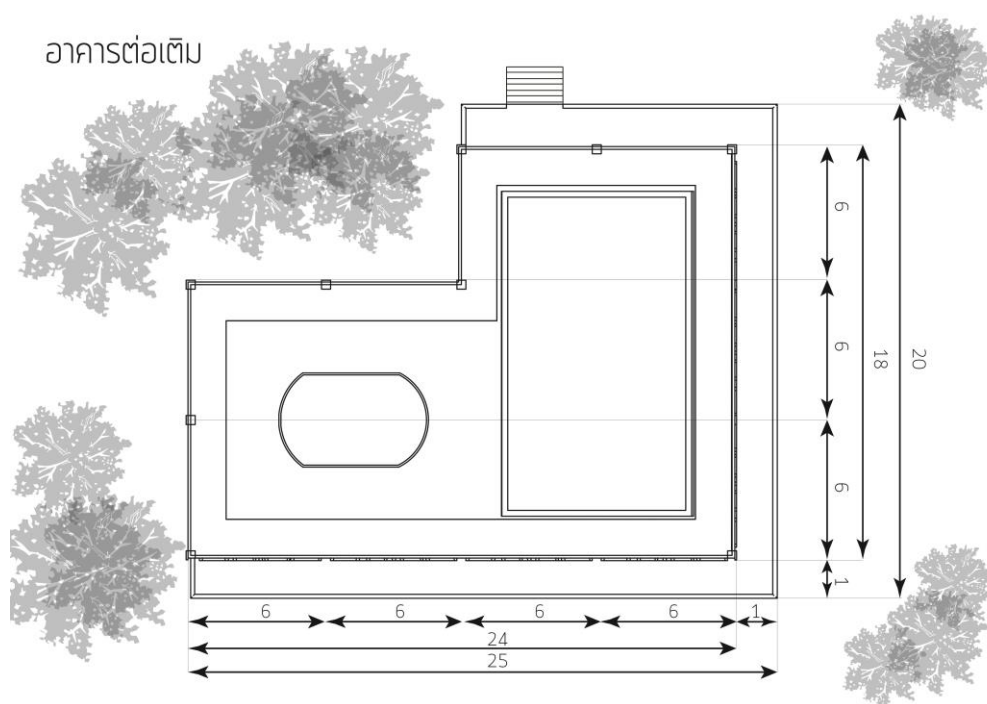
เมื่อเดินเข้าห้องจากห้องประชาสัมพันธ์ของพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุทอง ทางซ้ายของประตู จะพบกับส่วน ตู้คีออส จัดแสดงข้อมูลท่องเที่ยว สื่อดิจิทัล ลานบริเวณดังกล่าว เป็นส่วนการจัดกิจกรรมการแสดง โดยมีจอของสื่อดิจิทัล เป็นฉากหลังตรงพื้นทำเป็นเวทีขนาดเล็กเพื่อขึ้นยืนโชว์ตัว หรือยืนพูด สื่อดิจิทัลสามารถใช้ร่วมกันในการจัดการแสดง ขนาดเล็กๆ ได้ริมฝาผนัง คั่นระหว่างห้อง มีแผนที่เมืองขนาดใหญ่ ซึ่งจุดท่องเที่ยวในพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเมือง

โบราณวัตถุทางด้านผนังตรงข้ามกัน แสดงข้อมูล และความรู้เกี่ยวกับ แผนผังเวลา (ช่วงเวลาของประวัติศาสตร์) ที่เกี่ยวข้องกับเมืองโบราณอุทอง และตามไลน์สำคัญๆ ของเมืองอื่นในโลก ทางด้านขวามือ ของทางเข้า ผู้แสดง สิ่งของที่เป็นจุดสนใจ ณ ช่วงเวลานั้นๆ เช่นค้นพบ สิ่งใดเข้ามาในพิพิธภัณฑฯ ก่อนนำไปเก็บหรือ ย้ายไปเข้าพิพิธภัณฑฯ ก็จะนำมาแสดงไว้ในจุดนี้ก่อน เพื่อสร้างแรงดึงดูด ต่อศูนย์ รอบเป็นบริเวณแสดง หุ่นจำลอง สถาปัตยกรรม เจดีย์ และส่วนต่างๆ ที่ต้องการจัดแสดงหมุนเวียน

ถัดเข้ามาในห้อง โถงใหญ่ ทางซ้ายมือของนักท่องเที่ยว จอสื่อดิจิทัล ด้านในเป็นมุมสืบค้น ข้อมูล เช่นหนังสือ ภาพเก่า หรือหลักฐานทางด้านเอกสารที่เกี่ยวข้องกับเมือง และศิลปวัฒนธรรม และอารยธรรม ที่สามารถให้การเผยแพร่แก่ผู้สนใจได้ ตรงบริเวณเสากลางห้อง เป็น ส่วนชั้นวางแผ่น โปสเตอร์สำหรับเผยแพร่เอกสารและสื่อประชาสัมพันธ์ใกล้ๆ กัน เป็นส่วนแสดง การค้นคว้าความรู้ และวิธีได้มาซึ่งความรู้ โดยสาขาอาชีพต่างๆเป็นส่วนการจัดแสดง การได้มาซึ่งความรู้ อาจมีส่วนสาธิต การขุดค้น การวิจัย การรักษาโบราณวัตถุ ด้านขวามือ ส่วนเคาน์เตอร์ประชาสัมพันธ์สำหรับไว้ต้อนรับผู้เข้ามาใช้บริการ ด้านหน้าของ เคาน์เตอร์ประชาสัมพันธ์เป็นพื้นที่อ่านหนังสือ หรืออาจจัดเป็น ส่วนกิจกรรมเป็นพื้นที่กิจกรรมและเรียนรู้ เช่น กิจกรรมการขุดแต่ง โบราณคดี กิจกรรมการแกะสลักหิน การปั้นภาชนะ การสลัก การปั้นด้วย การทำลูกปัด สามารถปรับแต่งการใช้ประโยชน์ไปตามลักษณะหน้างาน เมื่อ มีการชมหรือใช้บริการ สามารถกลับออกทางประตูเดิม หรือหากมีหมู่คณะมาจำนวนมาก ทางออกอาจเปิดให้ออกมาที่ระเบียงด้านหน้าได้ อยู่ที่ผู้ควบคุมการใช้จะดำเนินการ

ภาพที่ 5-12 การวางแผนการใช้พื้นที่ให้สัมพันธ์กันกับกิจกรรมและข้อมูล

ภาพที่ 5-13 แพลนแนวความคิดการสร้างส่วนการจัดแสดงข้อมูลความรู้ด้านการชุดค้น

การออกแบบและจัดวางผัง ของห้องแสดงหลุมชุดค้น เป็นการออกแบบตามลักษณะพื้นที่ที่มีอยู่ ของพื้นที่ ได้ภาพอาคารตามรูปแบบสี่เหลี่ยมที่ไม่เต็มส่วน เพราะมีห้องน้ำ บังอยู่ การเสนอแนวคิดนี้ เป็นการเสนอแนวคิดแบบประหยัดงบประมาณที่ สามารถทำให้เกิดขึ้นจริงได้ด้วยงบประมาณจำนวนน้อย จึงไม่มีการย้ายสิ่งใดๆ ที่มีอยู่เดิม ผังของห้องแสดงหลุมชุดค้น จึงทำให้เป็นหลุมชุดค้นขนาดใหญ่ เพื่อจำลองสภาพ การทำงาน และการค้นพบวัตถุต่างๆ ได้ โดยแนวคิดจะเปิดกว้างให้นักออกแบบ และนัก โบราณคดีสามารถ เข้ามามีส่วนในการออกแบบได้ หากโครงการจะเกิดขึ้น

แนวความคิดในส่วนห้องแสดงหลุมชุดค้น เนื่องจากพื้นที่หลุมชุดค้น ต้องการจำลองให้ได้สภาพบรรยากาศ จึงใช้แสงธรรมชาติ ไม่ใช่แสงประดิษฐ์ เหมือนห้อง ศูนย์ข้อมูลฯ เพราะแสงธรรมชาติจะ ให้ความประหยัดพลังงาน

ภาพที่ 5-14 แนวทางการจัดรูปแบบการใช้พื้นที่ให้สัมพันธ์กับอาคารเดิม ที่มีห้องน้ำ และหลุมขุดค้นจำลองเดิม

ภาพที่ 5-15 ภาพจำลองแนวคิดการจัดพื้นที่ภายใน ห้องศูนย์การเรียนรู้เพื่อการศึกษาและท่องเที่ยว ณ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุทอง มีส่วนประกอบของสื่อ ในการสร้างการเรียนรู้

ภาพที่ 5-16 ภาพจำลองแนวคิดการจัดพื้นที่ภายใน ห้องศูนย์การเรียนรู้เพื่อการศึกษาและท่องเที่ยว ณ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุทอง

ภาพที่ 5-17 ภาพจำลองแนวคิดการจัดพื้นที่ภายใน ห้องศูนย์การเรียนรู้เพื่อการศึกษาและท่องเที่ยว ณ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุทอง

ภาพที่ 5-18 ภาพจำลองแนวคิดการจัดพื้นที่ภายใน ห้องศูนย์การเรียนรู้เพื่อการศึกษาและท่องเที่ยว ณ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุทอง

ภาพที่ 5-19 ภาพจำลองแนวคิดการจัดพื้นที่ภายใน ห้องศูนย์การเรียนรู้เพื่อการศึกษาและท่องเที่ยว ณ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุทอง

ภาพที่ 5-20 ภาพจำลองแนวคิดการจัดพื้นที่ภายใน ห้องศูนย์การเรียนรู้เพื่อการศึกษาและท่องเที่ยว ณ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุทอง

ภาพที่ 5-21 ภาพจำลองแนวคิดการจัดพื้นที่ภายใน ห้องศูนย์การเรียนรู้เพื่อการศึกษาและท่องเที่ยว ณ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุทอง

ภาพที่ 5-22 ภาพจำลองแนวคิดการจัดพื้นที่ภายใน ห้องศูนย์การเรียนรู้เพื่อการศึกษาและท่องเที่ยว ณ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุทอง

ภาพที่ 5-23 ภาพจำลองแนวคิดการจัดพื้นที่ภายใน ห้องศูนย์การเรียนรู้เพื่อการศึกษาและท่องเที่ยว ณ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุทอง

ภาพที่ 5-24 ภาพจำลองแนวคิดการจัดพื้นที่ภายใน ห้องศูนย์การเรียนรู้เพื่อการศึกษาและท่องเที่ยว ณ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุทอง

ภาพที่ 5-25 ภาพจำลองแนวคิดการจัดพื้นที่ภายใน ห้องศูนย์การเรียนรู้เพื่อการศึกษาและท่องเที่ยว ณ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุทอง

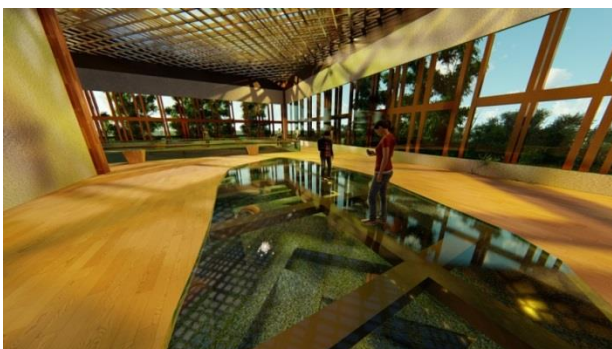
ภาพที่ 5-26 ภาพจำลองแนวคิดการจัดพื้นที่ภายใน ห้องศูนย์การเรียนรู้เพื่อการศึกษาและท่องเที่ยว ณ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุทอง

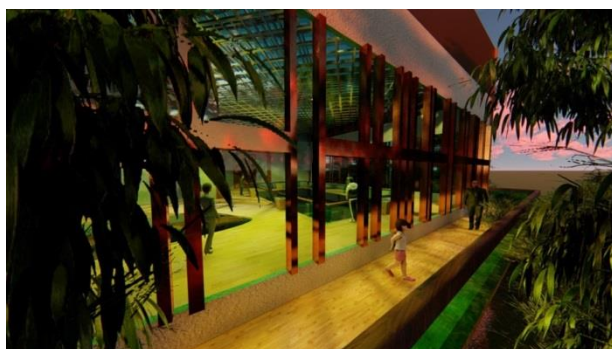
ภาพที่ 5-27 ภาพจำลองแนวคิดการจัดพื้นที่ภายใน ห้องศูนย์การเรียนรู้เพื่อการศึกษาและท่องเที่ยว ณ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุทอง

ภาพที่ 5-28 ภาพจำลองแนวคิดการจัดพื้นที่ภายใน ห้องศูนย์การเรียนรู้เพื่อการศึกษาและท่องเที่ยว
ณ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุทอง

ภาพที่ 5-29 ภาพจำลองแนวคิดการจัดพื้นที่ภายใน ห้องศูนย์การเรียนรู้เพื่อการศึกษาและท่องเที่ยว
ณ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุทอง

ภาพที่ 5-30 ภาพจำลองแนวคิดการจัดพื้นที่ภายนอก ห้องศูนย์การเรียนรู้เพื่อการศึกษาและท่องเที่ยว
ณ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุทอง

4. แนวคิดการจัดแสดงข้อมูลกลางแจ้งภายนอกอาคาร

ในบริเวณภายนอกอาคารสามารถทำเป็นส่วนจัดแสดง แสงสีเสียงโดยใช้สวนภายนอกอาคารพิพิธภัณฑ์ และอาจต่อไปถึงลานวัฒนธรรม ริมคูน้ำเมืองอุทอง เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว อาจจัดเป็นเทศกาล หรือช่วงเวลา โดยการวางแผนคิดเป็นครั้งคราว เช่นในตัวอย่างผู้วิจัยเสนอแนวคิด การแสดง “แหล่งโบราณสถานจำลองย้อนยุคทวารวดี”

ภาพที่ 5-31 แนวคิดการจัดแสดงข้อมูลกลางแจ้งภายนอกอาคาร โดยการจำลองสถาปัตยกรรม สมัยทวารวดี

ภาพที่ 5-32 แนวคิดการจัดแสดงข้อมูลกลางแจ้งภายนอกอาคาร โดยการจำลองสถาปัตยกรรม สมัยทวารวดี เพื่อสร้างบรรยากาศ ให้นักท่องเที่ยวเกิดประสบการณ์

ภาพที่ 5-33 แนวคิดการจัดแสดงข้อมูลกลางแจ้งภายนอกอาคาร โดยการจำลองสถาปัตยกรรม สมัยทวารวดี

ภาพที่ 5-34 แนวคิดการจัดแสดงข้อมูลกลางแจ้งภายนอกอาคาร โดยการจำลองสถาปัตยกรรม สมัยทวารวดี

ภาพที่ 5-35 แนวคิดการจัดแสดงข้อมูลกลางแจ้งภายนอกอาคาร โดยการจำลองสถาปัตยกรรม สมัยทวารวดี

จากแนวคิดต่างๆ ในการบริหารข้อมูล หากสามารถรองรับความสนใจ และความ
ต้องการของนักท่องเที่ยวได้ ก็จะถือว่าประสบผลสำเร็จ ซึ่งเจ้าหน้าที่ประจำฝ่ายสามารถนำแนวคิด
ไปปรับปรุง เปลี่ยนแปลง แก้ไข ตามสมควรแก่สถานการณ์ได้

แผนการจัดการและบริหารศูนย์ข้อมูล

แนวทางการบริหารจัดการศูนย์ข้อมูลเพื่อการศึกษาและท่องเที่ยวพื้นที่พิเศษเพื่อการ
ท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเมืองโบราณอู่ทอง มีความจำเป็นที่จะต้อง คำนึงถึงการจัดการให้เกิด
ประสิทธิภาพ และประสิทธิผลโครงสร้างการบริหาร ควรคำนึงดังนี้

- บริหารองค์กร
- การบริหารงานบุคคล
- การจัดการพื้นที่
- การจัดการหมวดความรู้
- การสร้างสื่อ
- การให้บริการ
- เทคนิคและการดูแล

แนวทางการบริหารจัดการศูนย์ข้อมูลเพื่อการศึกษาและท่องเที่ยวได้นำหลักการบริหาร การจัดการภาครัฐมาปรับใช้เพียงบางข้อเพื่อให้สอดคล้องกับภาระงาน ในพื้นที่พิเศษเพื่อการ ท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเมืองโบราณอุทอง ในแต่ละด้านควรประกอบไปด้วยภาระงานที่สำคัญ ดังนี้ เช่น

1. การบริหารองค์กร

การบริหารจัดการองค์กรศูนย์ข้อมูล ในส่วนรับผิดชอบตามพันธกิจ สามารถแบ่งเนื่อ งาน แยกย่อยลงไปได้เช่น

1.1 ด้านพื้นที่ ที่เกี่ยวกับการบำรุงรักษา

1.2 ด้านงบประมาณ ผู้บริหารจำเป็นจะต้องจัดหางบประมาณเพื่อเป็นค่าใช้จ่าย

และบำรุงรักษาในองค์กร

1.3 องค์กรรวม หรือหน่วยงาน การสร้างความสัมพันธ์กับการสั่งการ

การติดต่อสั่งการ ประสานงาน

1.4 การพัฒนาภาพลักษณ์ องค์กรควรจะต้องมีการพัฒนาและรักษาภาพลักษณ์

อยู่เสมอ

1.5 แผนงานประจำปี โดยปกติหน่วยงานต่าง จะมีการทำแผนประจำปี

เพื่อการวางแผนงานล่วงหน้าอยู่แล้ว

2. การบริหารบุคคล

มีหน้าที่ดูแล บริหารจัดการบุคลากรในองค์กร ศูนย์ข้อมูลเพื่อการศึกษาและท่องเที่ยว โดยกำหนด ตำแหน่งบุคลากร 5 ตำแหน่ง

คือ 2.1 หัวหน้า หรือผู้อำนวยการ 1 ตำแหน่ง

2.2 เจ้าหน้าที่ฝ่าย นิเทศการ ฝ่ายผลิตสื่อและงานอำนวยความสะดวก 2 ตำแหน่ง

2.3 ฝ่ายเทคนิค 1 ตำแหน่ง

2.4 ฝ่ายนำชม และบริการ 1 ตำแหน่ง

3. การจัดการพื้นที่

การบริหารจัดการพื้นที่ศูนย์ข้อมูลเพื่อการศึกษาและท่องเที่ยว ให้สอดคล้องกับ การจัด แสดง เผยแพร่ข้อมูล และการใช้พื้นที่

4. การจัดการหมวดความรู้ อาจแบ่งหมวดงานหน้าที่ให้ละเอียดขึ้นได้อีก แต่ใช้บุคลากรที่ ซ้ำกันในแต่ละหมวดงานได้ ขึ้นอยู่กับภาระงาน เช่น

- 4.1 ด้านตำราเอกสารหลักฐาน ควรจัดโซนพื้นที่บริเวณตู้หรือชั้นหนังสือเพื่อประโยชน์ในกาสืบค้นหลักฐาน ทางด้านเอกสาร
- 4.2 ด้านสิ่งของจัดแสดง อาจมีการจำลอง หรือผลงานการวิเคราะห์ หรือผลงานการศึกษา ที่ให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว
- 4.3 ด้านสื่อนิทรรศการ มีการวางแผนการใช้พื้นที่เพื่อจัดแสดงได้อย่างสวยงามเหมาะสม
- 4.4 สื่อสารสนเทศ ผู้เข้ามาใช้บริการสามารถสืบค้นสื่อสารสนเทศ อาจใช้ระบบดิจิทัลเข้ามาบริการ
- 4.5 ข้อมูลข่าวสาร ความรู้ ข้อมูลท่องเที่ยว มีการจัดทำข้อมูล สำหรับให้ผู้มาใช้บริการสืบค้นด้วยวิธีที่ทันสมัย
- 4.6 กิจกรรม การฝึกความคิด ทางศิลปวัฒนธรรม อาจมีการคิดกิจกรรมขึ้นมารองรับในโอกาสสำคัญๆ เพื่อสร้างการเรียนรู้และความประทับใจ เช่นกิจกรรมในงานวันเด็ก
- 4.7 การแสดงเกี่ยวกับวิถีชีวิต วัฒนธรรม ที่เกี่ยวเนื่องกับเมืองอุทองสร้างชุดแสดงหรือเทศกาลโดยใช้พื้นที่ภายนอกอาคาร ส่วนรูปแบบ อาจใช้วิธีการเปิดให้ใช้เป็นรอบๆ เพื่อการบริหารการจัดการได้อย่างเหมาะสม

5. การสร้างสื่อเพื่อให้ความรู้

มีหน้าที่ดูแล บริหารจัดการผลิตสื่อเพื่อให้บริการในศูนย์ข้อมูลเพื่อการศึกษาและท่องเที่ยว เพื่อให้สาระความรู้ และบริการภายในศูนย์ข้อมูลเพื่อการศึกษาและท่องเที่ยว

5.1 แนวคิดการจัดการข้อมูลภายในศูนย์ข้อมูลเพื่อการศึกษาและท่องเที่ยว ตัวอย่างการจัดทำสื่อให้ความรู้กับนักท่องเที่ยว การสร้างสื่อเพื่อให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว อาจทำเป็นหนังสือนำชม หนังสือนำชม อาจทำเป็นสื่ออิเล็กทรอนิกส์ก็ได้แผ่นพับ อาจยังมีความจำเป็น เพราะนักท่องเที่ยว สามารถพกติดตัว และอาจเป็นการช่วยเผยแพร่ข้อมูลอีกทางหนึ่งด้วยสื่อดิจิทัลควรเป็นสื่อที่หลากหลาย เพราะองค์กรสามารถปรับเปลี่ยนเพื่อการทำข้อมูลให้เป็นปัจจุบันได้อยู่เสมอ และสามารถดึงดูนักท่องเที่ยวได้ แต่อาจมีค่าใช้จ่ายสูงกว่า ภาพ 2 มิติ ดิจิทัล ยังมีความจำเป็น เพราะข้อมูลบางอย่างจำเป็นจะต้องทำหน้าตัวอย่างถาวร ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับงบประมาณ

แนวคิดในการทำสื่อ ศูนย์ข้อมูลฯ ควรมีสื่อที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเมืองโบราณอุทอง เพื่อให้ให้นักท่องเที่ยวเข้ามาใช้ทำความเข้าใจหรือทำความรู้จักกับแหล่งท่องเที่ยวในบริเวณ การกำหนดเนื้อหา เรื่องราว ภาพประกอบ

และเสียงดนตรีสร้างบรรยากาศ ควรจะต้อง สร้างความน่าสนใจ เร้าอารมณ์ กระตุ้นให้นักท่องเที่ยว
อยากเข้าชมในแหล่งท่องเที่ยววันๆ

5.2 การเรียงภาพในสื่อ

การเรียงลำดับภาพควรนำเสนอ ให้สอดคล้องกับเสียงที่บรรยายไม่กลับไปกลับมา ควรมี
ทั้งภาพนิ่งและภาพเคลื่อนไหว

5.3 การทำวีดิทัศน์ขนาดสั้น

การทำวีดิทัศน์เป็นการอธิบายให้สั้นกระชับได้ใจความ ให้สอดคล้องกับเวลาของ
นักท่องเที่ยวที่มีไม่มาก ฟังแล้วต้องเข้าใจ ในเวลาอันจำกัด การอธิบายข้อมูลต้องถูกต้องแม่นยำ
ตัวอย่างแนวคิด สคริปแนะนำสถานที่ท่องเที่ยว สื่อวีดิโอแนะนำไว้ในศูนย์เรียนรู้ฯ

1) ตัวอย่างแนวคิด สคริปแนะนำ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุทง

คำบรรยาย ประกอบเสียง และภาพ เคลื่อนไหว ไปตามคำอ่าน

(พูดบรรยาย).....พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุทง ตั้งอยู่บริเวณริมคูเมืองโบราณอุทง
ถนนมาลัยแมน อำเภออุทง จังหวัดสุพรรณบุรี เป็นพิพิธภัณฑ์ด้านประวัติศาสตร์ โบราณคดี
และประวัติศาสตร์ศิลปะ เป็นที่เก็บรักษาและจัดแสดงโบราณวัตถุที่ได้จากการขุดค้นทางโบราณคดี
ที่เมืองอุทง ซึ่งนักวิชาการเชื่อว่ามีอายุเก่าแก่กว่า 2,500 ปี และเป็นจุดที่พุทธศาสนาเข้ามา
ประดิษฐานเป็นแห่งแรกในดินแดนไทย

มีอาคารจัดแสดงหลัก 2 อาคาร

อาคารที่ 1 จัดแสดง นิทรรศการถาวรเกี่ยวกับเมือง โบราณอุทง และวัฒนธรรมทวารวดี
ซึ่งประกอบไปด้วย ห้องจัดแสดงบรรพชนคนอุทง ลำดับตามพัฒนาการของเมือง โบราณอุทง
ย้อนไป 3,000 ปีที่ผ่านมาตั้งแต่ยุคก่อนประวัติศาสตร์ของชาวไทย เถาที่ปรากฏหลักฐาน แบ่งเป็น
ยุคสมัย มีวัตถุโบราณชิ้นเด่นๆที่ขุดพบนำมาจัดแสดงไว้ เช่น แผ่นภาพดินเผา พระภิกษุอุ้มบาตร
ซึ่งเป็นโบราณวัตถุเกี่ยวกับพระพุทธศาสนาที่เก่าแก่ที่สุดของไทย ภาพปูนปั้นและดินเผา จารึกแผ่น
ทองแดง เงินตราโบราณ เหรียญทวารวดี ตะเกียงโรมัน เครื่องประดับทองคำ ลูกปัดแบบต่างๆ
อัญมณีมีค่าต่างๆสิ่งของที่พบสามารถศึกษาถึงความเชื่อมโยงทางการค้าระหว่างดินแดนตะวันตก
กับเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

ห้องแสดง อุทงศรีทวารวดี แสดงวัตถุโบราณที่พบในเมือง โบราณอุทง ที่สะท้อนถึง
ความเป็นเมืองสำคัญในฐานะศูนย์กลางทางพระพุทธศาสนา ยุคแรกสุดของวัฒนธรรมทวารวดี
เช่น ธรรมจักร เจดีย์จำลอง พระพุทธรูป

อาคารแสดงหมายเลข 2 จัดแสดง ข้อมูลความรู้ที่เกี่ยวกับเมืองอุททอง จากการศึกษาของ นักวิชาการ ตามหลักฐานที่พบ แสดงให้เห็นพัฒนาการทางประวัติศาสตร์ของเมืองโบราณอุททอง แบ่งเป็น 3 ส่วน

ส่วนที่ 1 เรื่อง พัฒนาการทางประวัติศาสตร์บนพื้นแผ่นดินสุวรรณภูมิ

ส่วนที่ 2 เรื่อง สุวรรณภูมิการค้าของโลกยุคโบราณ

ส่วนที่ 3 เรื่อง อุททองศูนย์กลางพระพุทธศาสนา

อาคารที่ 3 เรือนลาวโซ่ง เป็นการจำลองบ้านโบราณของชาวไทยทรงดำหรือลาวโซ่ง เป็นชาติพันธุ์ที่อาศัยอยู่ในเขตอำเภออุททอง พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อุททอง อยู่ภายใต้การดูแล โดยกรมศิลปากร กระทรวงวัฒนธรรม.....จบ

เวลาของ วิดีโอบรรยาย 4.38 นาที

2) ตัวอย่างแนวคิด สคริปแนะนำแหล่งท่องเที่ยว เมืองโบราณอุททอง

คำบรรยาย ประกอบเสียง และภาพ เคลื่อนไหว ไปตามคำอ่าน

(พูดบรรยาย).....เมืองโบราณอุททอง ตั้งอยู่ใน ตำบลอุททอง อำเภออุททอง จังหวัดสุพรรณบุรี มีลักษณะผังเมืองเป็นรูปวงรี มีคูน้ำคันดินล้อมรอบ มีแม่น้ำจรเข้สามพัน ไหลผ่านทางด้านทิศ ตะวันออกของเมือง นอกเมืองมีแนวคันดินเป็นถนนโบราณเรียกว่า ถนนท้าวอุททอง และมีพื้นที่ เป็นแอ่งขนาดใหญ่ เรียกว่าคอกช้างดิน อาจเป็นพื้นที่สำหรับคดช้างในสมัยโบราณ เมืองโบราณ แห่งนี้มีร่องรอยการอยู่อาศัยของมนุษย์มากกว่า 2,500 ปี ได้พบเครื่องมือเครื่องใช้ของคนในยุคหิน จนพัฒนาการเข้าสู่ชุมชนเมืองในสมัยประวัติศาสตร์ราวพุทธศตวรรษที่ 5 - 9 มีการทำการค้าขายกับ ชุมชนเมืองที่อยู่ไกลโพ้น เช่น จามปา จีน อินเดีย ได้มีการพบลูกปัดแก้ว เหริยูกษาปณ์ เหริยู โรมัน มีการพบหลักฐานความเชื่อทั้งศาสนาพราหมณ์ และศาสนาพุทธอยู่ทั่วทั้งเมือง ทำให้นักวิชาการเรียกแบบอย่างของศิลปะที่พบซึ่งแตกต่างกับที่อื่นๆในภูมิภาค ในสมัยเดียวกันว่า “ทวารวดี” และนักวิชาการยังพบว่าศิลปกรรมทวารวดีที่น่าจะเป็นแหล่งศูนย์กลางที่เผยแพร่ ไปสู่เมืองบริเวณโดยรอบอื่นๆในประเทศไทย สิ่งที่หลงเหลือเป็นหลักฐานทางโบราณคดีและ ประวัติศาสตร์ของเมืองโบราณอุททอง หลักฐานทางด้าน โบราณคดีที่ขุดพบได้ถูกจัดเก็บไว้ใน พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติอุททอง ส่วนบริเวณเมืองและโดยรอบมีโบราณสถานและสภาพพื้นที่ทาง ภูมิศาสตร์หลงเหลืออยู่ พอให้เห็นเป็นหลักฐานมีจำนวนมาก เช่น คูน้ำ ส่วนป้อมปราการได้ถูก

ก่อนไปเพื่อปรับสภาพพื้นที่ ซากเจดีย์ ซากอาคารวิหาร และแหล่งโบราณคดีที่ปรักหักพัง กระจัดกระจาย ซึ่งมีหน่วยงานต่างๆได้เข้ามาจัดการเพื่อพัฒนาเป็นแหล่งโบราณคดี ประวัติศาสตร์ และท่องเที่ยว

ท่านสามารถเดินทางเข้าเยี่ยมชมเมือง โบราณอุทอง และสัมผัสกับบรรยากาศแห่ง ประวัติศาสตร์ได้ โดยเดินทางผ่านถนน 321 วิทยาลัยแมนมาตั้งหลักที่ ที่ว่าการอุทองหรือ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อุทอง ซึ่งอยู่ใกล้กันและสามารถศึกษาเส้นทางท่องเที่ยวได้จาก ศูนย์ข้อมูลท่องเที่ยวประจำเมือง...จบ

เวลาของ วิดีโอบรรยาย 6.09 นาที

3) ตัวอย่างแนวคิด สคริปแนะนำแหล่งท่องเที่ยว วัดเขาพระศรีสรรเพชญาราม

คำบรรยาย ประกอบเสียง และภาพ เคลื่อนไหว ไปตามคำอ่าน

(พูดบรรยาย).....วัดเขาพระศรีสรรเพชญาราม ตั้งอยู่หมู่ที่ 5 ตำบลอุทอง อำเภอ อุทอง จังหวัดสุพรรณบุรี คนทั่วไปนิยมเรียกว่าวัดเขาพระ ในบริเวณของวัดมีบรรยากาศที่ร่มรื่น มีต้นไม้ใหญ่แผ่กิ่งก้านให้ร่มเงาอยู่โดยรอบ วัดนี้ มีพื้นที่ตั้งอยู่บนไหล่เขา เรียกกันว่าเขาพระ ด้านทิศ ตะวันออกของวัด มีพระพุทธรูปไสยาสน์ หลวงพ่อสังข์ ประดิษฐานอยู่ภายในเพิงถ้ำ เป็นที่เคารพ สักการะของชาวชุมชน อ.อุทอง ส่วนบนยอดเขามีทิวทัศน์ที่สวยงาม มองภาพมุมสูงจากบนยอด ยอดเขาพระได้รอบเมือง มีบันไดและทางรถยนต์ขึ้นสู่ด้านบน บนลานของยอดเขาพระมีมณฑป ที่สวยงาม ซึ่งภายในประดิษฐานรอยพระพุทธรูปบาทหินทรายแกะสลัก รวมทั้งมีสิ่งก่อสร้างอื่นๆ และมีซากเจดีย์โบราณก่ออิฐสอปูน เชื่อกันว่าเป็นเจดีย์สมัยทวารวดี ได้ขึ้นทะเบียนกับกรมศิลปากร เป็นโบราณสถานเรียกว่า โบราณสถานเจดีย์บนยอดเขาพระ ฐานเจดีย์เป็นสี่เหลี่ยมจตุรัส ยาวกว้าง ด้านละประมาณ 10 เมตร ส่วนบนเป็นองค์ระฆัง ต่อมาในสมัยอยุธยาได้มีการก่อสร้างเจดีย์ซ้อนทับ โบราณสถานสมัยทวารวดีนั้น ได้มีการค้นพบพระพิมพ์ดินเผาปางแสดงธรรมด้วยพระหัตถ์ทั้งสองข้าง ลักษณะเป็นองค์ประทับยืนภายในซุ้ม จำนวน 2 องค์ หลังวัดมีซากฐานเจดีย์สมัยทวารวดี ซึ่งขึ้น ทะเบียนเป็นเจดีย์หมายเลข 9 เหลือเพียงฐาน ไม่มีองค์ระฆัง

แผนที่การเดินทางไปวัดเขาพระศรีสรรเพชญาราม อุทอง(วัดเขาพระ) จุดเริ่มต้น เมื่อออก จากถนนหน้าทางเขาพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติอุทองแล้ว เลี้ยวซ้ายเข้าถนนหมายเลข 321 หรือ

ถนนมาลัยแมน มุ่งหน้าไปทางทิศเหนือ เมื่อถึงหอนาฬิกาบรรหารแจ่มใส เลี้ยวซ้ายเข้าถนนท้องถิ่น
 วินยานุโยค สพ.2098 ไปจนสุดถนน ก็จะถึงวัดเขาพระศรีสรรเพชญาราม หากต้องการขึ้นสู่ยอดเขา
 พระทางถนน ต้องอ้อมไปทางข้างวัดด้านทิศใต้และขับรถขึ้นไปได้ถึงยอดเขา...จบ

เวลาของ วิดีโอบรรยาย 4.19 นาที

4) ตัวอย่างแนวคิด สคริปแนะนำแหล่งท่องเที่ยววัดเขาคีตสลัก

คำบรรยาย ประกอบเสียง และภาพ เคลื่อนไหว ไปตามคำอ่าน

(พูดบรรยาย).....วัดเขาคีตสลัก ตั้งอยู่หมู่ที่ 5 ตำบลคอนคา อำเภอ อุ้มทอง จังหวัด สุพรรณบุรี
 ด้านหน้าของวัดตั้งอยู่บนพื้นที่ราบริมเชิงเขาด้านทิศตะวันออก ภายในวัดมีสิ่งก่อสร้างเพื่อไว้ใช้
 ประกอบศาสนกิจ เช่น อุโบสถ เจดีย์ หอไตรกลางน้ำ ศาลาการเปรียญ กุฏิ และ เมาท์ ทั้งหมดล้วน
 สร้างเป็นสถาปัตยกรรมแบบไทยนิยม และร่วมสมัย นอกจากนี้บริเวณลานของวัดมีภาพหิน
 แกะสลักที่เกี่ยวกับพุทธประวัติตั้งแต่แสดงเรียงรายอยู่

ทิศเหนือของวัด มีถนนอ้อมขึ้นสู่สันเขาระยะทางประมาณ 1.9 กิโลเมตร ด้านบนเป็นลาน
 โลงมีพื้นที่ร่มรื่นเหมาะแก่การปฏิบัติธรรม ริมไหล่เขาพบรอบพระพุทธรูปหินทรายแกะสลัก
 เชื่อกันว่าสร้างในสมัยทวารวดีตอนปลาย กรมศิลปากรได้สร้างมณฑปครอบไว้เป็นสถาปัตยกรรม
 ที่งดงาม ใกล้กันมีศาลาประดิษฐานรอยพระพุทธรูปจำลอง ไว้สำหรับผู้เลื่อมใสสักการบูชา
 ทางทิศใต้ของมณฑปมีบันได เป็นทางขึ้นสู่ยอดเขามีสถูปเจดีย์โบราณสมัยทวารวดี
 คนทั่วไปนิยมเรียกว่าเจดีย์พันปี ลักษณะสิ่งก่อสร้างเป็นฐานสี่เหลี่ยมก่ออิฐสอปูนเหลือเพียงส่วน
 ฐานและส่วนล่างขององค์ระฆัง มีร่องรอยการบูรณะบริเวณรอบโบราณสถานมีผู้เลื่อมใสนำสิ่งของ
 มาสักการบูชา

การเดินทางไปวัดเขาคีตสลัก เมื่อออกจากพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุ้มทอง เข้าสู่ถนน 321
 มาลัยแมน เมื่อถึงหอนาฬิกาบรรหารแจ่มใสเข้าทางแยกที่ 3 สู่ถนน 333 เดินทางอีก 2.9 กิโลเมตร
 เลี้ยวซ้ายเข้าสู่ทางหลวงชนบท สพ 3019 อีก 9.6 กิโลเมตร ก็จะถึงหน้าวัดเขาคีตสลัก...จบ

เวลาของ วิดีโอบรรยาย 4.21 นาที

5) ตัวอย่างแนวคิด สคริปแนะนำแหล่งท่องเที่ยว วัดเขาถ้ำเสือ

คำบรรยาย ประกอบเสียง และภาพ เคลื่อนไหว ไปตามคำอ่าน

(พูดบรรยาย).....วัดเขาถ้ำเสือ ตั้งอยู่หมู่ที่ 14 ตำบลจรเข้สามพัน อำเภอ อุ้มทอง จังหวัด สุพรรณบุรี ซึ่งอยู่ในพื้นที่เขต วนอุทยานพุม่วง บริเวณวัดตั้งอยู่บนเนินเขา ที่ทอดยาวต่อเนื่อง อยู่ทางด้านทิศตะวันตกของอำเภออุ้มทอง พื้นที่แห่งนี้มีโบราณสถานสมัยทวารวดีกระจาย อยู่โดยทั่วไป แต่เนื่องจากผ่านกาลเวลามายาวนานจึงเสื่อมสภาพเหลือเพียงร่องรอยเศษอิฐเศษหิน

บริเวณวัดเขาถ้ำเสืออาจเคยเป็นเขตศาสนสถานสมัยทวารวดี บนยอดเขาดังกล่าว พบซากเจดีย์ที่พังทลายเหลือเพียงฐานมีการก่อรูปขึ้นใหม่แต่ไม่ได้คงศิลปะดั้งเดิม ในปีพุทธศักราช 2531 ชาวบ้านในตำบลจรเข้สามพันร่วมกับพระสงฆ์คณะหนึ่ง ได้มาบุกเบิกหักล้างถางพง ขออนุญาตสร้างวัดเป็นทางการกับกรมศาสนา ได้ประกาศตั้งวัดเมื่อวันที่ 19 ตุลาคม พ.ศ. 2516 มีการก่อสร้างศาสนสถานเรื่อยมา สิ่งก่อสร้าง เช่น อุโบสถ มณฑป หอสวดมนต์ ศาลาการเปรียญ กุฏิพระสงฆ์ ศาลาธรรม หอระฆัง และสิ่งก่อสร้างอื่นๆ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นแบบไทยนิยมและ สมัยใหม่

ในบริเวณของวัดมีถ้ำเรียกว่าถ้ำเสือ ถ้ำแห่งนี้มีความสำคัญเพราะได้มีการค้นพบพระพิมพ์ ดินเผาอันเลื่องชื่อ เล่ากันว่าในปี 2487 ได้มีชาวบ้านเข้าไปหามูลค้างคาวในถ้ำ ขณะที่ขุดมูลค้างคาว ได้พบพระพิมพ์ดินเผาเป็นจำนวนมากจึงได้นำมาสักการะบูชาและแจกจ่าย มีนักวิชาการสันนิษฐาน ว่าพระพิมพ์ดังกล่าว น่าจะเกิดจากการนำมาไว้ในถ้ำตั้งแต่โบราณหรืออาจจะทลายลงมาจากเจดีย์ ที่ชำรุดแล้ว ถูกแรงน้ำชะไหลตกลงไปตามรอยแยกของภูเขามากองรวมอยู่ในซอกหลืบถ้ำก็เป็นได้ ลักษณะของพระพิมพ์ดินเผาเป็นแบบสมัยทวารวดีหรือก่อนสมัยทวารวดี มีผู้มาตั้งชื่อเรียกตาม ลักษณะแม่พิมพ์ในภายหลังมีผู้เลื่อมใสศรัทธามากมาย ภายในวัดถ้ำเสือได้มีการสร้างพระพุทธรูป จำลองและพระเครื่องจำลองตามลักษณะพระพิมพ์องค์สำคัญประดิษฐานไว้

การเดินทางไปวัดเขาถ้ำเสือ เมื่อออกจากพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อุ้มทอง เลี้ยวซ้ายเข้าถนน 321 มาลัยแมน กลับรถหน้าหอนาฬิกาบรรหารแจ่มใส เดินทางอีก 5 กิโลเมตร เมื่อถึง 3 แยก

เลี้ยวขวาเข้าสู่ถนน 3342 ประมาณ 500 เมตร เดินทางอีกประมาณ 2 กิโลเมตร ก็จะถึงแยกวนอุทยานพุ่มม่วง เลี้ยวซ้ายเข้าทางลาดขึ้นเนินก็จะถึงวัด ซึ่งตั้งอยู่บนเนินเขา

เวลาของ วิดีโอบรรยาย 4.56 นาที

6) ตัวอย่างแนวคิด สคริปแนะนำแหล่งท่องเที่ยว วัดเขาทำเทียม

คำบรรยาย ประกอบเสียง และภาพ เคลื่อนไหว ไปตามคำอ่าน

(พูดบรรยาย).....วัดเขาทำเทียม ตั้งอยู่ใน ตำบลอุ้มทอง อำเภออุ้มทอง จังหวัดสุพรรณบุรี นอกคูเมืองโบราณ อุ้มทองทางด้านตะวันตกเฉียงใต้ บริเวณพื้นที่ดังกล่าวมีสิ่งปลูกสร้างโบราณ กระจุกกระจายตั้งแต่บริเวณริมดินเขาจนไปถึงยอดเขา ด้านหน้าพบซากเจดีย์โบราณ นักวิชาการ ได้ทำการขุดค้น และบูรณะ โดยให้หมายเลข 11 กำกับไว้ในผังการขุดค้นซึ่งเหลือเพียงฐาน บริเวณเจดีย์ดังกล่าว ได้เคยขุดพบธรรมจักร พร้อมแท่นฐานและเสาทำด้วยหิน เส้นผ่าศูนย์กลางของธรรมจักร 95 เซนติเมตร แท่นฐานกว้าง 48 เซนติเมตร ยาว 50 เซนติเมตร เสาเส้นผ่าศูนย์กลาง 25 เซนติเมตร สูง 280 เซนติเมตร เป็นศิลปะทวารวดีราวพุทธศตวรรษที่ 12-13 และยังพบพระพิมพ์ดินเผา ด้านหลังมีจารึกอักษรปัลลวะ ภาษาสันสกฤต ปัจจุบันทั้งพระพิมพ์ดินเผาและธรรมจักรถูกจัดเก็บไว้ในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อุ้มทอง เนื้อที่ของวัดครอบคลุมทั้งบนพื้นที่ราบและบนภูเขา ภายในวัดมีสิ่งก่อสร้างที่ถูกสร้างขึ้นมาหลายอาคาร สำหรับปฏิบัติศาสนกิจ สิ่งก่อสร้างโบราณที่สำคัญ ตั้งอยู่บนยอดเขามีสันไต่ทางขึ้นสู่ยอดเขาด้านบน มีคูหาประดิษฐานพระพุทธรูปสร้างเป็นห้อง อยู่ในเพิงถ้ำ เดินไต่บันไดเหนือขึ้นไปพบซากพระอุโบสถโบราณขนาดย่อม พังอยู่ในรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า หันหน้าอาคารไปทางทิศตะวันออก มีประตู 1 บาน เหลือเพียงพื้นและผนังไม่มีหลังคาคลุม รอบๆ ปักโบเสมาทั้ง 8 ทิศ ภายในประดิษฐานพระพุทธรูปมีการบูรณะอาคารมาแล้วในชั้นหลัง

ใกล้กันมีเจดีย์หมายเลข 12 วัดเขาทำเทียม ได้มีพระภิกษุมานูรณะและจำพรรณาจึงได้สร้างสิ่งก่อสร้างใหม่ๆเพิ่มขึ้น ไม่ว่าจะเป็นกุฏิ ศาลาหอธรรม หอระฆัง และสิ่งปลูกสร้างอื่นๆ ได้มีการแกะสลักพระพุทธรูปบริเวณหน้าผาขนาดใหญ่ เรียกว่า พระปุษยคีรีศรีสุวรรณภูมิ หรือ หลวงพ่ออุ้มทอง โดยได้แนวคิดมาจาก ความเชื่อเรื่องเขาปุษยคีรีที่รัฐอริสาปะเทศอินเดีย ที่สอดคล้องกับจารึกคำว่าปุษยคีรีที่พบใกล้วัดเขาทำเทียม เจ้าอาวาสวัดป่าเลไลยก์วรวิหาร มีดำริที่จะสร้างพระพุทธรูปแกะสลักภูเขาที่ใหญ่ที่สุดในโลก บริเวณหน้าผาที่ชื่อว่า ผามังกรบิน โดยมีองค์พระสูง 108 เมตร ฐานกว้าง 88 เมตร หน้าตักกว้าง 65 เมตร อยู่บนพื้นที่ราว 100 ไร่ เป็นพื้นที่เหมืองหินเก่า ได้รับอนุญาตจากกรมป่าไม้ บริเวณด้านหน้ามีทัศนียภาพสวยงาม มีน้ำตก ธรรมชาติ

สระน้ำ และบริเวณพื้นที่สักการะบูชาของพุทธศาสนิกชนผู้เลื่อมใส มองจากองค์พระสามารถมองเห็นทัศนียภาพของเมืองอุทองได้อย่างชัดเจน

เส้นทางไปวัดเขาทำเทียม เมื่อออกจากพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อุทอง เลี้ยวซ้ายเข้าถนน 321 มาลัยแมน เมื่อถึงหอนาฬิกาบรรหารแจ่งใส เลี้ยวซ้ายเข้าถนนวินยานุโยค เดินทางประมาณ 1.5 กิโลเมตร เลี้ยวซ้ายตามป้ายเข้าสู่ถนนชนบทเดินทางอีก 2 กิโลเมตร ก็จะถึงด้านหน้าของวัด

เวลาของ วิดีโอบรรยาย 5.24 นาที

6. การให้บริการ

มีหน้าที่ดูแล บริเวณ และคอยบริการ ให้คำแนะนำ

7. เทคนิคและการดูแล

มีหน้าที่ดูแลด้านเทคนิค งานช่าง งาน สื่อสารสนเทศ

ตัวอย่างการจัดตั้งโครงการ

แผนการจัดทำโครงการต้นแบบศูนย์ข้อมูลเพื่อการศึกษาฯ ในการ นำเสนอแนวคิด แนวทางการจัดการต้นแบบศูนย์ข้อมูลเพื่อการศึกษาและท่องเที่ยว ณ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อุทอง จังหวัดสุพรรณบุรี เพื่อให้เกิดเป็นรูปธรรม สามารถเสนอเป็น โครงการ การจัดตั้งศูนย์ดังกล่าว
ตัวอย่างโครงการ ดังนี้

**โครงการ จัดสร้างต้นแบบศูนย์ข้อมูลเพื่อการศึกษาและท่องเที่ยว
ณ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุทอง จังหวัดสุพรรณบุรี**

.....

ชื่อโครงการ จัดการต้นแบบศูนย์ข้อมูลเพื่อการศึกษาและท่องเที่ยว
ณ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุทอง จังหวัดสุพรรณบุรี
สำนักศิลปากรที่ 2 สุพรรณบุรี กรมศิลปากร

ผู้รับผิดชอบโครงการ

สำนักศิลปากรที่ 2 สุพรรณบุรี กรมศิลปากร

หลักการและเหตุผล

พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุทอง เป็นแหล่งจัดแสดง วัตถุโบราณที่ขุดค้นได้จากเมืองโบราณอุทอง ซึ่งเป็นวัฒนธรรมทวารวดี เป็นแหล่งโบราณสถานและ โบราณคดีที่สำคัญ ที่เมืองโบราณอุทองได้ พบหลักฐานทางโบราณคดีที่สำคัญมากมาย จนทำให้นักวิชาการพบว่าเมืองนี้เป็นศูนย์กลางของวัฒนธรรมโบราณ ที่มีขนาดใหญ่ซึ่งส่งอิทธิพลต่อคนในพื้นที่และภูมิภาคมาจนถึงปัจจุบัน การลำดับยุคสมัยของประวัติศาสตร์ และประวัติศาสตร์ศิลปะของ ประเทศไทย ได้นำหลักฐาน โบราณวัตถุ และศิลปกรรม ของพื้นที่แห่งนี้มาอ้างอิง ยุคสมัย จนทำให้พบว่ารูปแบบศิลปกรรม และวัฒนธรรมเป็นเอกลักษณ์ของพื้นที่ และยังสืบทอดร่องรอยวัฒนธรรมด้านต่างๆ มาจนถึงปัจจุบัน

การทำความเข้าใจกับศิลปะและวัฒนธรรมของเมืองนี้ จึงมีความสำคัญที่จะกระตุ้นให้คนในชาติเข้าใจรากเหง้าของวัฒนธรรม ทวารวดี และเมืองโบราณอุทอง แต่ด้วยเหตุความรู้ต่างๆ เกี่ยวกับเมืองโบราณอุทอง นอกจากจะเป็นแหล่งความรู้แล้ว รูปแบบของเมือง โบราณสถาน โบราณวัตถุ วิธีของคน และทำเลสถานที่ยังมีความงามด้วย เพราะพื้นที่เป็นภูเขาสลับซับซ้อน ซึ่งหายากที่จะเป็นแหล่งภูเขาที่สวยงามซึ่งอยู่ใกล้เมืองหลวง และแหล่งที่มีประชากรอาศัยอยู่หนาแน่น เหมาะที่จะส่งเสริมให้เป็นแหล่งเรียนรู้และพักผ่อนหย่อนใจของคนได้

จากความสำคัญของพื้นที่และควมมีคุณค่าในศิลปกรรม ทำให้รัฐบาลได้ประกาศให้เมืองโบราณอุทองอยู่ในเขต พื้นที่พิเศษเมืองโบราณอุทอง สุพรรณบุรี ที่ได้รับการดูแลพัฒนาให้เป็นพื้นที่ท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน จุดเด่นของพื้นที่นี้ เหมาะที่จะเป็นพื้นที่สำหรับ ให้ประชาชนได้มาศึกษา สัมผัสกับศิลปวัฒนธรรมที่เป็นรากเหง้าของศิลปะในประเทศไทย การจัดแสดงของ

พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุทองในปัจจุบัน เน้นการจัดเก็บ จัดแสดงวัตถุ ที่ขุดค้นได้จากเมืองโบราณอุทอง และบริเวณใกล้เคียง ยังขาดศูนย์ข้อมูลเพื่อการศึกษาและท่องเที่ยว

การจัดตั้งศูนย์ข้อมูลเพื่อการศึกษาและท่องเที่ยว ณ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติอุทอง จึงเหมาะที่จะส่งเสริมให้เกิดขึ้นเพื่อเป็นการ ยกย่องให้แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่พิเศษเมืองโบราณอุทอง ได้รับการเผยแพร่ละเป็นที่รู้จัก ทำให้นักท่องเที่ยวได้เข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวมากขึ้น

วัตถุประสงค์ของโครงการ

1. เพื่อจัดสร้างพื้นที่ศูนย์ข้อมูลเพื่อการศึกษาและท่องเที่ยว ณ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติอุทอง
2. เพื่อเป็นแหล่งเผยแพร่ข้อมูลความรู้ และแนะนำแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เมืองโบราณอุทอง
3. เพื่อเผยแพร่เกียรติภูมิ ส่งเสริมภาพลักษณ์และสร้างความภูมิใจของคนในสังคมและประเทศชาติที่มีต่อศิลปวัฒนธรรม

กลุ่มเป้าหมาย

เด็กนักเรียน นักศึกษา และประชาชนทั่วไป

ระยะเวลาดำเนินงาน

ระหว่างเดือน พฤศจิกายน 2562 – มิถุนายน 2563

วิธีดำเนินการ

1. ประชุมวางแผนแนวทางการดำเนินโครงการ
2. กำหนดผู้รับผิดชอบโครงการ และหน้าที่ความรับผิดชอบในแต่ละฝ่าย
3. กำหนดงบประมาณและระยะเวลาดำเนินโครงการ
4. เขียนโครงการเพื่อขอรับการอนุมัติ พร้อมทั้งประชาสัมพันธ์โครงการ
5. ดำเนินโครงการตามแผนที่ได้กำหนดไว้ ด้วยการดำเนินการจัดสร้าง ออกแบบ ตกแต่ง และจัดแสดง
6. รวบรวมความคิดเห็นจากแบบสอบถาม และสรุปรวบรวมผลการดำเนินงาน
7. วิเคราะห์ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงแผนการจัดโครงการในโอกาสต่อไป
8. สรุปและจัดทำรายงานผลการดำเนินงานของโครงการ

งบประมาณ	7,000,000.00 บาท (เจ็ดล้านบาทถ้วน)
รายรับ	
รัฐบาลไทย	
(งบประมาณแผ่นดิน)	
รวมรายรับทั้งสิ้น	7,000,000.00 บาท (เจ็ดล้านบาทถ้วน)
รายจ่าย	
หมวดค่าตอบแทน	
1. ค่าตอบแทนอื่น ๆ	100,000.00 บาท
หมวดค่าใช้จ่าย	
1. ค่าก่อสร้างอาคาร	2,600,000.00 บาท
(สองล้านหกแสนบาทถ้วน)	
2. ค่าตกแต่ง	2,440,000.00 บาท
- ห้องจัดแสดง	
- ค่าตกแต่งสถานที่	
- สื่อจัดแสดงภายนอกอาคาร	
3. ค่าครุภัณฑ์	1,500,000.00 บาท
4. ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ	15,000.00 บาท
หมวดค่าวัสดุ	
1. ค่าผลิตสื่อ	300,000.00 บาท
2. ค่าถ่ายเอกสาร	5,000.00 บาท
3. ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงและหล่อลื่น	10,000.00 บาท
4. ค่าหมึกพิมพ์	10,000.00 บาท
5. ค่าวัสดุในการดำเนินงาน	10,000.00 บาท
6. ค่าวัสดุอื่น ๆ	10,000.00 บาท
รวมรายจ่ายทั้งสิ้น	7,000,000.00 บาท (เจ็ดล้านบาทถ้วน)

หมายเหตุ: เฉลี่ยจ่ายทุกรายการ

จัดจ้างอัตราค่าจ้างเพิ่ม 5 ตำแหน่ง ด้วยงบประมาณแผ่นดิน หรืองบอัตราจ้าง

ตัวชี้วัดผลสำเร็จจากการดำเนินงาน

- เป้าหมายเชิงปริมาณ

1. มีการจัดสร้างศูนย์ข้อมูลเพื่อการศึกษาและท่องเที่ยว ณ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุทอง

2. มีเงินรายได้จากค่าเข้าชม 20 บาท X 2000 คน ต่อเดือน 40,000 บาท (อ้างอิงจากนักท่องเที่ยวเข้าชมพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติอุทองที่เดือนละ สถิติการเยี่ยมชมของนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้าเยี่ยมชม พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุทอง ข้อมูลจากองค์การพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อความยั่งยืน หรือ (อพท.) ในปี พ.ศ.2561 มีจำนวนนักท่องเที่ยวเข้าเยี่ยมชมจำนวน 25,560 คนเมื่อคิดอัตราเฉลี่ยได้ประมาณเดือนละ 2,130 คน)

- เป้าหมายเชิงคุณภาพ

ความพึงพอใจในภาพรวมไม่น้อยกว่า 3.51 (คะแนนเต็ม 5)

ตอบสนองยุทธศาสตร์

- () ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นให้ผู้เรียนมีความคิดสร้างสรรค์
- () ยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนานักศึกษาเพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ ปฏิภาณคุณธรรม จริยธรรม และความรับผิดชอบต่อสังคม
- () ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาสภาพแวดล้อมทางการศึกษาที่เอื้อให้เกิดการเรียนรู้ และความคิดสร้างสรรค์
- () ยุทธศาสตร์ที่ 4 พัฒนาการวิจัย และสร้างสรรค์ เพื่อก้าวสู่การเป็นมหาวิทยาลัยที่ได้รับ การยอมรับระดับชาติและนานาชาติ
- () ยุทธศาสตร์ที่ 5 การมีส่วนร่วมกับชุมชนในการเสริมสร้างความเข้มแข็งแก่สังคมตาม แนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
- (✓) ยุทธศาสตร์ที่ 6 การอนุรักษ์และส่งเสริมเอกลักษณ์ศิลปและวัฒนธรรมของชาติ รวมทั้งการประยุกต์ใช้เพื่อรักษาคุณค่าและมูลค่าในระดับชาติและนานาชาติ

3. เขียนโครงการเพื่อขอรับการอนุมัติ									
ขั้นดำเนินการขั้นดำเนินการ									
4. เขียนโครงการเพื่อขอรับการอนุมัติ พร้อมทั้งประชาสัมพันธ์โครงการ									
5. ดำเนินโครงการตามแผนที่ได้กำหนดไว้									
6. การดำเนินการจัดสร้าง									
7. ออกแบบ ตกแต่ง									
ขั้นสรุปและประเมินผล									
8. จัดแสดง สรุปผลการดำเนินงานและ ประเมินผล									

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ศูนย์ข้อมูลเพื่อการศึกษาและท่องเที่ยว ณ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุทอง แล้วเสร็จ
สามารถให้การรองรับ ผู้เข้าใช้บริการได้
2. มีรายได้จากค่าเข้าใช้บริการบางส่วน
3. มีการเข้าร่วมกิจกรรมระหว่าง นักเรียน นักศึกษา และประชาชนทั่วไป
4. นักเรียน นักศึกษา ประชาชน มีส่วนร่วมในการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมของไทย

คณะกรรมการดำเนินงาน ประกอบด้วย

1. อธิบดีกรมศิลปากร	ประธานกรรมการ
2. ผู้อำนวยการสำนักศิลปากรที่ 2 สุพรรณบุรี	รองประธานกรรมการ
3. ผู้อำนวยการพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุทอง	กรรมการ
4. ผู้อำนวยการองค์การพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเมือง
โบราณอุทอง	กรรมการ

5. นายอำเภออุทอง	กรรมการ
6. นายกเทศมนตรีเมืองอุทอง	กรรมการ
7. ผู้เชี่ยวชาญกรมศิลปากร สุพรรณบุรี	กรรมการ
8. ผู้เชี่ยวชาญทางด้าน โบราณคดี กรมศิลปากร	กรรมการ
9. หัวหน้าชมรมมัจฉุเทศเพื่อการท่องเที่ยว อุทอง	กรรมการ
10. ผู้เชี่ยวชาญพิพิธภัณฑ์และศูนย์ข้อมูล จากกรมศิลปากร	กรรมการ
11. นักวิชาการ ทางด้านโบราณคดี ผู้เชี่ยวชาญ	กรรมการ
12. นักวิชาการทางด้านประวัติศาสตร์ศิลปะ	กรรมการ
13. ผู้นำชุมชน อุทอง	กรรมการ
14. ผู้นำชุมชน อุทอง	กรรมการ
15. ผู้นำชุมชน อุทอง	กรรมการ
16. ผู้อำนวยการ โรงเรียนอุทอง	กรรมการ
17. กำนันตำบลท้าวอุทอง	กรรมการ
18. ตัวแทนภาคประชาชน	กรรมการ
19. ตัวแทนภาคประชาชน	กรรมการ
20. ตัวแทนภาคประชาชน	กรรมการ

แนวคิดการเขียนโครงการ คณะกรรมการชุดดังกล่าว สามารถดำเนินการให้เป็นไปตาม แผนงานที่วางไว้ได้ โดย การดำเนินงานสามารถ เชิญผู้วิจัยเข้าร่วมให้ข้อมูลเกี่ยวกับแนวคิดทางด้านการจัดการ และแนวทางการนำเสนอผลงานต่อ นักท่องเที่ยวหรือผู้เข้ามาใช้ศูนย์ได้

แนวทางการจัดสร้างศูนย์ข้อมูลเพื่อการศึกษาและท่องเที่ยว สำหรับแนวคิดต้นแบบ ที่ได้นำเสนอ เป็นกรอบแนวความคิด ที่ได้ผลมาจากการประมวลผลการวิจัยเพื่อต้องการ สร้างความเข้มแข็งทางด้านองค์ความรู้ของแหล่งท่องเที่ยวในเชิงบริหารจัดการ ด้านศิลปวัฒนธรรม เพื่อส่งเสริม พัฒนาให้ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุทอง เป็นส่วนช่วยผลักดันให้ให้ พื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เมืองโบราณอุทองมีความยั่งยืน และตอบสนองต่อประชาชนและนักท่องเที่ยวสืบไป

บทที่ 6

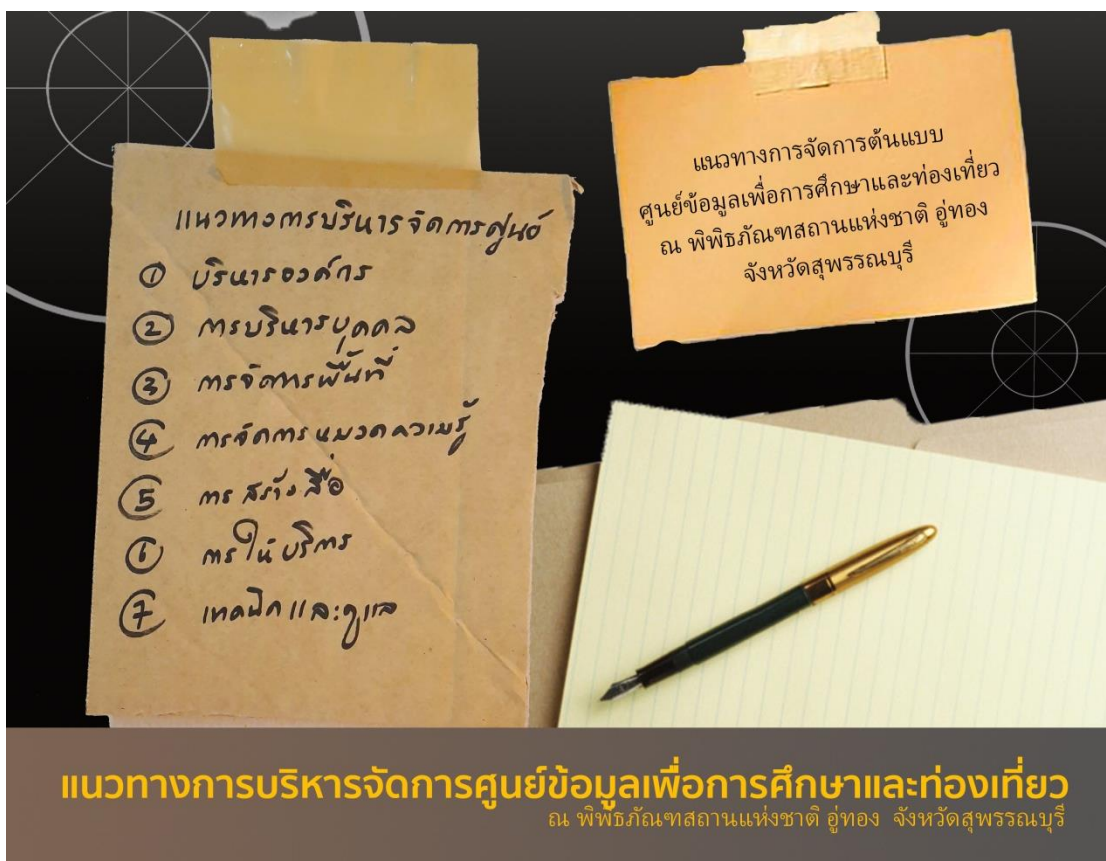
สรุปและอภิปรายผล

สืบเนื่องจากความสำคัญของพื้นที่เมืองโบราณอู่ทอง ได้ถูกประกาศให้เป็นพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเมืองโบราณอู่ทอง เมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม 2555 ที่ประชุมคณะรัฐมนตรี มีมติให้ความเห็นชอบ การประกาศพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเมืองโบราณอู่ทอง เป็นพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน จึงทำให้พื้นที่ที่มีความน่าสนใจที่ควรจะทำส่งเสริม ให้เป็นแหล่งความรู้ ในการศึกษา ศิลปวัฒนธรรม ทวารวดี และบริบทมรดกทางวัฒนธรรม ของเมืองโบราณอู่ทอง กับนักท่องเที่ยวให้ได้รับความรู้ให้มากยิ่งขึ้น การวิจัยนี้จึงตอบสนองแนวคิดในการให้ข้อมูลความรู้ เป็นแรงกระตุ้นต่อการท่องเที่ยว โดยการใช้ศูนย์ข้อมูลการศึกษาและท่องเที่ยวในการส่งเสริมการท่องเที่ยวให้กับพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเมืองโบราณอู่ทองให้เป็นแหล่งศึกษาค้นคว้าเพื่อให้พื้นที่เป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลาย

สรุป

จากการศึกษา พบว่าพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เมืองโบราณอู่ทอง มีศักยภาพที่จะดึงดูดนักท่องเที่ยว ให้เข้ามาศึกษาเรียนรู้และท่องเที่ยว แต่ปัจจุบันยังขาดแหล่งเผยแพร่ข้อมูล ความรู้ด้านต่างๆรวมถึงข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับมาตรฐานทางด้านความถูกต้องของข้อมูล ที่ได้รับการยอมรับจากนักวิชาการ แนวทางการจัดการต้นแบบศูนย์ข้อมูลเพื่อการศึกษาและท่องเที่ยว ณ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อู่ทอง สามารถ ตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ หากสามารถผลักดันให้เกิดขึ้น การศึกษาจากกลุ่มประชากรวิจัย มีความเห็นสอดคล้อง ที่จะให้พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อู่ทอง เป็นจุดตั้งต้นในการเผยแพร่ข้อมูลความรู้ทางวิชาการ และข่าวสารการท่องเที่ยว ให้กับนักท่องเที่ยว เพื่อใช้เป็นข้อมูลความรู้เข้าไปสู่แหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ในพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเมืองโบราณอู่ทอง กลุ่มประชากรวิจัย ประเภทผู้รับบริการทั้งสามกลุ่มวัย มีความสนใจ ข้อมูลทางด้านวิชาการและท่องเที่ยว เห็นควรให้มีการจัดตั้งศูนย์ข้อมูลเพื่อการศึกษาและเรียนรู้การท่องเที่ยว โดยควรมีการให้ข้อมูลที่หลากหลายด้าน อย่างครบครัน ในศูนย์ข้อมูลฯ ควรมีการสร้างสื่อที่หลากหลาย ให้ตอบสนองความต้องการทั้งสามกลุ่มวัย ทั้งการนำเสนอข้อมูลภายในอาคารและกลางแจ้ง จากการทดลองสร้างต้นแบบความคิดเชิงการบริหารศูนย์ข้อมูลฯ โดยใช้ผลวิเคราะห์จากกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มนำมาประมวลผลซึ่งพบว่า กรอบการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายการจัดตั้งศูนย์ฯ จะต้องประกอบไปด้วย หลักการด้านต่างๆ เช่นการบริหารองค์กร

การบริหารงานบุคคล การจัดการพื้นที่ การจัดการหมวดความรู้ การสร้างสื่อ การให้บริการ เทคนิค และดูแล องค์ประกอบต่างๆเหล่านี้ หากนำมาดำเนินการให้สอดคล้องกัน จะทำให้องค์กรสามารถ ก่อตั้งขึ้นมาได้ และดำเนินไปอย่างยั่งยืน โดยทั้งนี้ทั้งนั้นจะขึ้นอยู่กับผู้บริหารและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ที่จะมองเห็นความสำคัญได้มากน้อยแค่ไหน

ภาพที่ 6-1 กรอบแนวทงการบริหารจัดการศูนย์ จากการพิจารณาบริบทตัวแปรและความเหมาะสม

การอภิปรายผล

แนวทงการจัการต้นแบบศูนย์ข้อมูลเพื่การศึกษาและท่งเทียว ณ พิศิภักทสถานแห่งชาติอุทอง จังหวัดสุพรรณบุรี เป็นช่งทงการใ้ควมรู้ที่มีกระบวนการ ตามหลักการใ้ควมรู้นอกห้องเรียนและการศึกษาเชิงการท่งเทียว หรือการท่งเทียวสร้างสรรค์ ที่มีกรสร้างกิจกรรมการมีส่วนร่วม การสร้างกระบวนการรับรู้ ผ่านสื่อต่างๆ ที่ทำให้ันักท่งเทียวเกิดความเข้าใจ ไปพร้อมกับความเพลิดเพลิน ความสุนทรียะจากข้อมูลเพื่เติมเต็มใ้กับนักท่งเทียวในด้านศิลปวัฒนธรรม ที่เกี่ยวโยงกับพื้นที่พิเศษเพื่การท่งเทียวอย่างยั่งยืนเมืองโบราณอุทอง หากมีการ

ส่งเสริมอย่างเป็นทางการ จะทำให้นักท่องเที่ยวรู้จักกับแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นมรดกวัฒนธรรม แหล่งนี้มากยิ่งขึ้น แทนที่พื้นที่ต่างๆ ที่มีของดี ของเด่นที่ควรได้รับการเปิดเผยให้สังคมได้รับรู้ ก็จะถูกปกปิดอยู่ เพราะไม่มีช่องทางการนำเสนอ ทำให้พื้นที่พิเศษที่รัฐได้ทุ่มเทจัดการ ก็จะทำให้เกิดความไม่คุ้มค่า จากการศึกษาถึงกระบวนการพัฒนาพื้นที่พิเศษเมืองโบราณอุทอง ที่สำนักงานประมาณเข้าตรวจสอบและรายงานผลการตรวจสอบ ยังพบว่า เมื่อสร้างเสร็จแล้ว ยังไม่มีผู้ใช้งาน หลายๆ แหล่ง จากการพิจารณาพบว่า การประชาสัมพันธ์ในด้านข้อมูลยังไม่ถูกจัดการอย่างเต็มที่ มากเพียงพอ ทำให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้าชมเฉพาะที่ใดที่หนึ่ง เป็นจำนวนมาก ส่วนที่อื่นๆ เนื่องจากยังไม่เป็นที่แพร่หลายและหยิบยกขึ้นมาแนะนำ ทำให้ไม่เป็นที่รู้จัก ศูนย์ข้อมูลจึงเป็นทางเลือกอย่างหนึ่งที่มีการรวบรวมสถานที่ที่น่าสนใจ อย่างเป็นจริงเป็นจัง จะทำให้เกิดประโยชน์ ต่อที่ผู้ให้บริการ และผู้รับบริการ ของแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ที่จะเกิดการไหลตัวของนักท่องเที่ยว ไปสู่แหล่งท่องเที่ยวพื้นที่จริง การทำงานก็จะเกิดระบบ ไหลเวียนไม่สิ้นสุด ตามเจตนารมณ์ของ หลักการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ที่จะพัฒนาให้พื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนบรรลุ วัตถุประสงค์ อย่างแท้จริง หมวดยความรู้ ที่เกี่ยวกับพื้นที่พิเศษเมืองโบราณอุทอง และพื้นที่เชื่อมโยง จึงเป็นส่วนที่สร้างความสนใจ ความรู้ให้กับนักท่องเที่ยว เพื่อให้ได้รู้จักพื้นที่ คร่าวๆ

ศาสตร์แห่งแนวคิด

กระบวนการบริหารจัดการที่ได้จากการวิจัย

ภาพที่ 6-2 ศาสตร์แห่งแนวคิดกระบวนการบริหารจัดการ ที่ได้จากการวิจัย

ศาสตร์แห่งแนวคิดกระบวนการบริหารจัดการ ที่ได้จากการวิจัย

1. **วิสัยทัศน์ Vision** ในการบริหารจัดการ หากผู้กำหนดนโยบาย หากผู้บริหารมีมุมมองที่กว้างไกล และมีการกำหนดวิสัยทัศน์เพื่อกำหนดยุทธศาสตร์ในการมุ่งหมายไปสู่การพัฒนาที่ดี ที่เจริญและความก้าวหน้า เป้าหมายที่ชัดเจน ก็จะก่อให้เกิดผลลัพธ์ที่เป็นรูปธรรมได้ในที่สุด ในการกำหนดนโยบายการเป็นศูนย์กลางข้อมูลเพื่อการศึกษาและท่องเที่ยวก็เช่นกัน ในพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเมืองโบราณอู่ทอง มีศักยภาพถึงขั้นก่อสร้างศูนย์กลางข้อมูลเพื่อการศึกษาและท่องเที่ยว ที่มีลักษณะครบวงจร ด้วยสเกลขนาดใหญ่ได้ไม่ใช่แค่เพียงการสร้างห้องตัวอย่างขนาดเล็ก ตามที่ผู้วิจัยทดลองสร้างตัวอย่างได้

คุณค่า การมองเห็นคุณค่าของศิลปวัฒนธรรมที่สามารถนำมาบริหารจัดการ มรดกวัฒนธรรมทวารวดี เป็นทรัพยากรที่มีคุณค่า ต่อประเทศชาติ ควรแก่การนำมาจัดการให้สังคมได้เห็นคุณค่า ที่มากกว่าการจัดแสดงให้ดูงาม แบบธรรมดา แต่ให้ผู้บริหารเปลี่ยนมุมมองให้กว้างกว่าคือการ สร้างความเปล่งประกายให้ ทรัพยากร หรือมรดกเหล่านั้นเจิดจรัสขึ้นมา จนสังคม เกิดความตระหนัก ภูมิใจ จนสามารถนำมาแปรเปลี่ยนให้กลายมาเป็น รสนิยม วิถีชีวิต และความกลมกลืนกับการใช้ชีวิตด้วยจะยิ่งดีขึ้นกว่าการเห็นคุณค่าแบบธรรมดา ว่าเห็น แต่ไม่สามารถทำให้ปรากฏในสังคมได้ว่าจะนำมาทำให้สอดคล้องกับสังคมอย่างไร

มูลค่า เมื่อเข้าสู่กระบวนการบริหารจัดการ โดย เข้าใจ จัดการ รู้จริง ก็จะมีมูลค่าขึ้นมา กระบวนการทำให้เกิดมูลค่า สามารถทำให้เกิดขึ้นมาได้หลายวิธี เพราะเมื่อสังคมมองเห็นคุณค่าแล้วเขาเหล่านั้นจะ พยายามสร้างสรรค์ให้เกิดเป็นมูลค่าขึ้นมา ไม่ว่าจะนำไปปรับใช้กับด้านใดๆ ในการดำเนินชีวิต หรือสาขาวิชาใด ก็สามารถปรับใช้ให้เกิดเป็นมูลค่า ตัวอย่างที่มีเกิดขึ้นในพื้นที่ ที่ประชาชนมองเห็นคุณค่าแล้วนำไปต่อยอดให้เกิดมูลค่าเช่น มีแหล่งค้าขาย สรรพสินค้า นำชื่อ โบราณที่นักเดินทางชาวจีน เรียกชื่อทวารวดี ว่าโถ โถ โปตี้ มาเป็นชื่อทำเลห้างสรรพสินค้า เป็นต้น

2. **ระดมความคิด Brainstorm** ในวิจัยนี้มีการระดมความคิด จากกลุ่มประชากรสามกลุ่ม

ผู้ให้บริการ (เจ้าหน้าที่ ผู้รับผิดชอบ ในสายงาน ที่เชี่ยวชาญและมีประสบการณ์)

ผู้รับบริการ (นักท่องเที่ยว ทั้งวัยนักเรียน นักศึกษา วัยประชาชนทั่วไป)

นักบริหารจัดการ (ผู้มีประสบการณ์ ในด้านการบริหารจัดการ)

การจะทำให้เกิดการยอมรับและได้ข้อมูลที่ชัดเจนในด้านความเป็นไปได้ในการจัดสร้าง ศูนย์ข้อมูลฯ จะต้องมีการระดมความคิด การค้นหาข้อสรุปต่างๆ ที่เป็นมุมมองความคิด ความต้องการจากคนหลายๆกลุ่มจะต้องมีการระดมความคิด ในการวิจัยเพื่อให้ทราบถึงผลลัพธ์ ในการสร้างศูนย์ข้อมูลเพื่อการศึกษาและท่องเที่ยว ณ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุทอง จึงใช้วิธีการระดมความคิด อาจทำด้วยรูปแบบ ประจักษ์หน้า หรือการเก็บข้อมูลมาวิเคราะห์ก็ได้ แต่สามารถได้ผลสรุป ที่เกิดประโยชน์ และตอบสนองกลุ่มได้ทั้งสามภาคส่วน

3. แก่น สาระ ปัญญา Core

แนวคิดการสร้างศูนย์ข้อมูลเพื่อการศึกษาและท่องเที่ยว เนื่องจากแหล่งมรดกทาง วัฒนธรรม มีข้อมูลที่มีมากมาย ทั้งเก่าใหม่ รวมถึงเป็นศาสตร์ที่หลากหลาย หลายสาขา การเลือกหรือ คัดสรรสิ่งที่เป็นประโยชน์ หัวใจสำคัญของแต่ละด้าน จากการวิจัย (ตามเป้าที่วางไว้) โดยใช้ หลัก “คิดรอบตัว มองรอบด้าน ทุกสภาพปัญหาจนเกิดเป็นปัญญา และความรู้” เพราะ ความรู้เป็น สิ่งนำทาง จะต้องคัดสรรหรือค้นคว้าให้ถึงแก่น สาระ หรือแก่นของเรื่องนั้น แล้วจึงนำมาขยายให้ เกิดความรู้ที่เป็นประโยชน์

4. การบริหารจัดการ Management แนวคิดในการบริหารเชิงกลยุทธ์ เนื่องจาก

พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติอุทองเป็นหน่วยงานราชการ ที่ไม่เน้นการหาประโยชน์จากผลกำไร แต่เป็นหน่วยงาน พิทักษ์รักษา ค้นคว้าศึกษา และให้บริการ เผยแพร่ กระบวนการจัดการ วิธีในการ กำหนด แนวทางการบริหาร อาจไม่เหมือนองค์กรเอกชน ที่จะต้องนำผลประกอบการ และกำไร เป็นที่ตั้ง การบริหารจัดการองค์กรของรัฐแนวคิดการบริหารจัดการองค์กรภาครัฐเป็นไปเพื่อการ ทำหน้าที่ของข้าราชการเพื่อ ประโยชน์สุขประชาชนทั้งประเทศ หากองค์กรภาครัฐมีปัญหาก็จะทำให้ สังคมเกิดปัญหาตามไปด้วยเพราะองค์กรภาครัฐเปรียบเสมือนตัวแทนของประชาชน ย่อมต้องการ หลักการในการปฏิบัติหน้าที่เรียกว่า หลักการทำงานตามระบบราชการหรือองค์กรภาครัฐที่ไม่ได้

แสวงหากำไรแบบองค์กรเอกชน ในการบริหารศูนย์ข้อมูลฯ สามารถจัดลำดับความต้องการและ ความสำคัญในการบริหารองค์กร ให้เกิดประสิทธิภาพ ในประเด็นต่างๆ เช่นบริหารองค์กร การ บริหารงานบุคคล การจัดการพื้นที่ การจัดการหมวดความรู้ การสร้างสื่อ การให้บริการ

เทคนิคและการดูแล ในการบริหารจัดการดังกล่าว ยังต้องมีรายละเอียดปลีกย่อย และวิธีปฏิบัติ ที่ต้องมีทั้งศาสตร์และศิลป์ เช่น

กำหนดยุทธศาสตร์ โดยการวิเคราะห์ ได้คำว่า (ยิ่งเดินทาง ยิ่งรู้ ยิ่งเห็น) คำหลัก คำรองได้ คำว่า (ศิลปะและวัฒนธรรมบริหารจัดการได้) ในการการบริหารจัดการพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยว อย่างยั่งยืน เมืองโบราณอุทอง จะสามารถโฟกัสคำ ซึ่งกำหนดเป็นวิสัยทัศน์ เป็นแนวในการ เสนอ แนวทาง ในการกำหนด โครง เรื่อง หรืออารมณ์ของ การแสดงออกผ่าน การออกแบบเพื่อสื่อสาร

ยุทธการ (ส่งเสริมให้ความรู้ความเข้าใจ ด้วยข้อมูล และการกระตุ้นด้วยสื่อหลายประเภท ให้สอดคล้องกับวัย) โดยการแสวงหา ความรู้ที่นักท่องเที่ยวสนใจมาบริการ หรือนำเสนอ

ยุทธวิธี (กระตุ้น ดึงดูด ด้วยการใช้ศูนย์ข้อมูลเพื่อการศึกษาและท่องเที่ยว ให้เกิดความรู้ และความสนใจในการเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยวเป้าหมาย) โดยใช้ศูนย์ข้อมูลเพื่อการศึกษาและท่องเที่ยว ณ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุทอง เป็นต้นทางในการให้ข้อมูล เพื่อส่งต่อเข้าสู่พื้นที่ท่องเที่ยว ใน แหล่งมรดกวัฒนธรรม พื้นที่พิเศษฯ

5. ผลสัมฤทธิ์ Achievement ความสำเร็จตามเป้าประสงค์ และโดดเด่น

ด้านกายภาพ (จับต้องได้) แสดงด้วยบรรยากาศ สิ่งของ สื่อ การจัดแสดง การต้อนรับ และข้อมูล ที่แม่นยำเชื่อถือ เพื่อให้เป็นผลลัพธ์เชิงประจักษ์ การที่จะทำให้ศูนย์ประสบความสำเร็จจะต้องอาศัยการสร้าง ความโดดเด่น มีความเด่นชัดไม่ว่าจะเป็นทางด้านออกแบบ สถานที่ การจัดการพื้นที่ การจัดการข้อมูล การออกแบบสื่อ การบริการ จะต้องให้ผู้มาเยือนเกิด ความประหลาดใจ และประทับใจ

ด้านความรู้สึก (จับต้องไม่ได้) การสังเกต การบริการ การสื่อสารผ่านสุนทรียะใน รูปแบบต่างๆ ที่ผู้เข้ามาใช้เกิดความพอใจ บนสภาพความเป็นจริง ที่รับได้ต่อทุกฝ่าย หมายความว่า

ตามสภาพความเป็นจริง แม้ไม่ได้เอาตัวทุน และเงินเป็นที่ตั้ง เพราะเป็นองค์กร ที่บริหารโดย
ราชการ ไม่ได้แสวงผลกำไร แต่จะต้อง สร้างความประทับใจ ความจับใจให้ได้

ด้านความรู้ (ศาสตร์แห่งปัญญาและความจริง) ความแม่นยำของข้อมูล ความ
ละเอียดใส่ใจ ความพิถีพิถัน ในการจัดทำข้อมูล อย่างระมัดระวัง และตรวจสอบ ภายในศูนย์ข้อมูลฯ

ด้านการบริการ (การส่งต่อ) การมีจิตใจแห่งบริการ ความข้มข้มแจ่มใส ของ
เจ้าหน้าที่ที่จัดสรร มาทำหน้าที่ต้อนรับ

6. ต้นแบบ Prototype

ความแตกต่างและความเป็นแม่แบบ ของศูนย์ ทั้งระบบ ความเป็นต้นแบบของโครงการ ที่
ค้นพบคำสำคัญ จากการหา โดยวิธี ถอด Content (เนื้อหา) และ Context (บริบท) จากองค์ประกอบ
ของงานวิจัย ได้คำที่เป็นหัวใจของงาน คือ

ศิลปวัฒนธรรม ผู้กำหนดแนวความคิดการจัดการจะต้องทำความเข้าใจกับคำว่าวัฒนธรรม อย่าง
ถ่องแท้ เพราะสิ่งนี้คือเนื้อหาของเรื่อง คือมรดกของแผ่นดิน ที่จะต้องหาวิธีอันแยบยลในการ
นำเสนอ ให้เกิดคุณค่าในมิติต่างๆ อย่างมีชั้นเชิง และไม่เสร้าง โดยไม่เสียความแม่นยำและความ
น่าเชื่อถือ

ห้องเที่ยว การทำให้เกิด พลวัต และพลังจากมรดกทางวัฒนธรรม สู่การส่งเสริม สนับสนุน
ให้เกิดการรับรู้ และเป็นที่พักผ่อนหย่อนใจไปด้วย

จุดหมาย การทำให้เกิดความอยากที่จะเดินทางเข้าสู่แหล่ง อย่างมีทิศทางและโปรแกรม
หรือหลักสูตร หรือเส้นทางเชื่อมโยง

จุดเด่น ต้องสามารถค้นหา หรือสร้าง ให้เกิดความแปลกใหม่ น่าตื่นตาตื่นใจ และเป็น
จดจำ

จุดศูนย์กลาง สามารถ กระตุ้น พัฒนา ชักจูง และส่งเสริม ให้ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ
และศูนย์ข้อมูล เป็นแหล่งต้นทาง หรือศูนย์รวม หรือจุดหมาย ของนักท่องเที่ยว เมื่อมาสู่แหล่งพื้นที่
พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเมืองโบราณอุททอง

คุณค่า สามารถสร้างให้ ทุกฝ่ายมองเห็นความเป็นประโยชน์ ความตระหนักรู้

มูลค่า สามารถกระตุ้นให้ผู้บริโภค และนักท่องเที่ยว เกิดความหวงแหน ความมีค่ามีราคา

คำที่ออกมาจากกระบวนการวิจัยดังกล่าว ที่กล่าวมานี้ สามารถนำมากำหนดเป็นกลยุทธ์ในการทำงานได้ เพื่อให้การบริหารจัดการ ศูนย์ข้อมูลเพื่อการศึกษาและท่องเที่ยว เกิดประสิทธิภาพ และประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืน และเป็นแม่แบบให้พื้นที่ต่างๆ นำหลักการไปใช้ได้

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย พบว่า ยังมีประเด็นที่น่าสนใจที่จะสามารถศึกษาต่อ ในประเด็นของ ความรู้ที่พบใหม่ จากงานทางด้านโบราณคดี หากจะมีการดำเนินการวิจัยในโอกาสต่อไปควรศึกษา ทางด้านการจัดการศูนย์ข้อมูล ที่เน้นทางด้านสื่อสมัยใหม่ โดยศึกษาถึง เนื้อหาที่บรรจุในศูนย์ข้อมูล ที่มีความยืดหยุ่นปรับเปลี่ยนได้ไว (Flexible) หลากหลาย (Diverse) และสนองความต้องการบุคคล ขจัดเส้นแบ่งระหว่างผู้ชมกับสิ่งที่จัดแสดง

บรรณานุกรม

- กรมศิลปากร. (2548). *โบราณวัตถุในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พระปฐมเจดีย์*. นนทบุรี: สำนักพิมพ์
พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ.
- คริสโตเฟอร์, อเล็กซานเดอร์ บี. แต่ง ; ม.จ.สุภัทรดิศ ดิศกุล แปล. (2547). *พระบาทสมเด็จพระจอม
เกล้าเจ้าอยู่หัว*. กรุงเทพฯ: มหามกุฏราชวิทยาลัย.
- กุลวดี ละม้ายเงิน. (2555). *เอกสารประกอบการสอนวิชาวัฒนธรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ*.
สาขาวิชาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- จาริก เวชานนท์ และ คุณหญิง เทพสิริ. (2551). *เจดีย์จุลประโทน. รายงานการศึกษาค้นคว้าประกอบ
การศึกษากระบวนการวิชา 116400 ศิลปะในประเทศไทยสมัยก่อนพุทธศตวรรษที่ 19*. สาขา
ศิลปะไทย, ภาควิชาศิลปะไทย, คณะจิตรศิลป์, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- จุฑาภรณ์ ทองเพ็ญ. (2554). *ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิง
วัฒนธรรมของวัดโสธรวรารามวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา*. การศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน, วิทยาลัยการ
บริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ฉลองศรี พิมพ์สมพงษ์. (2546). *การวางแผนและพัฒนาตลาดการท่องเที่ยว*. กรุงเทพฯ:
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ชนัญวรัญญู วิภาค. (2547). *การจัดการทรัพยากรทางวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน*.
คณะโบราณคดี. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ชีวลักษณ์ บุญเกียรติ. (2559). *ปฏิบัติการพิพิธภัณฑสถาน : บทเรียนจากคนอื่น*. กรุงเทพฯ: สถาบัน
พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ.
- ดำรงราชานุภาพ, สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยา. (2469). *ตำนานพุทธเจดีย์สยาม*. พระนคร:
โรงพิมพ์มสภณพิพรรฒชนากร.
- ตรงใจ หุตางกูร. (2557). *การตีความใหม่เรื่องขอบเขตแนวชายฝั่งทะเล โบราณสมัยทวารวดีบนที่
ราบภาคกลางตอนล่าง*. *ดำรงวิชาการ วารสารรวมบทความทางวิชาการ*. คณะโบราณคดี.
มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ทิพวรรณ พุ่มมณี. (2544). *เอกสารประกอบรายวิชา การจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยว*. ภาควิชา
อุตสาหกรรมบริการ, คณะบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยรามคำแหง. กรุงเทพฯ:
มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- นันทนา ชุตินวงศ์. (2520). *ภาพซากที่เจดีย์จุลประโทน โบราณคดีวิจารณ์*. กรุงเทพฯ: โบราณคดี.

นรินทร์ สังข์รักษา. (2560). การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรชุมชนบ้านดงเย็นในพื้นที่พิเศษเมืองโบราณอู่ทอง วารสารวิชาการเวริเดียน มหาวิทยาลัยศิลปากร. สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ, ปีที่ 10 ฉบับที่ 2 เดือนพฤษภาคม – สิงหาคม.

นฤมล บุญทอง. (2560). ศิลปะในประเทศไทย. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก :

http://www.historyofartsinthaianrm.blogspot.com/2017/10/blog-post_82.html. (วันที่ค้นข้อมูล 7 พ.ค. 2561)

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา.(2548). การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน.(พิมพ์ครั้งที่1). กรุงเทพฯ: ศูนย์วิชาการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.

ปราณี พลดาหาญ, พิชิต พระพินิจ. (2559). ความคิดเห็นของผู้ประกอบการต่อแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย. วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.

ผาสุข อินทรารุช (2548). สุวรรณภูมิจากหลักฐาน โบราณคดี. กรุงเทพฯ: ภาควิชาโบราณคดี, คณะโบราณคดี, มหาวิทยาลัยศิลปากร.

พนมบุตร จันทรโชติ, ภัทรารวรรณ ภาครส และวรางคณา เพ็ชรรัฐอุดม. (2550). นำชมพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อู่ทอง และเรื่องราวสุวรรณภูมิ. กรุงเทพฯ: กรมศิลปากร.

พะยอม ธรรมบุตร. (2549). เอกสารประกอบการสอน เรื่องหลักการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์. กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

มนัส สุวรรณ. (2541). การจัดการการท่องเที่ยว. (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

นิคม มูลิตามะ. (2532). วิชาการพิพิธภัณฑ. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

รภัส เทพรัถย. (2559). แนวทางการออกแบบพัฒนาพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติอู่ทอง โดยรูปแบบที่ประยุกต์จากยุคทวารวดี. วิทยานิพนธ์ สถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาสถาปัตยกรรม, คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการผังเมือง, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ราชกิจจานุเบกษา. (2546). พระราชกฤษฎีกาจัดตั้ง อพท. หน้าที่ 2 เล่มที่ 120 ตอนที่ 49 ก.

วรรณา วงษ์วานิช. (2539). ภูมิศาสตร์การท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

วรณูช จำปานิล, เรืออากาศตรีหญิง. (2552). ภูมิทัศน์วัฒนธรรมของชุมชนริมน้ำบ้านหนองบัว บ้านวังหลุมพอง และบ้านปทุมทอง จังหวัดสุพรรณบุรี. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- วชิรวิษณุ กิตติชาติพรพัฒน์. (2561). *คู่มือคู่มือ เมืองจำลองประชาธิปไตย เบาะแสและร่องรอยที่เหลืออยู่*. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <https://www.becommon.co/culture/dusit-thani-evidence/>. (วันที่ค้นข้อมูล 7 พ.ค. 2561).
- วิรัช วิรัชนิภาวรรณ. (2545). *แนวคิดและความหมายของการบริหารและการบริหารจัดการ*. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <http://www.wiruch.com/articles>. (วันที่ค้นข้อมูล 7 มิ.ย. 2562).
- วิญญูญิบิตร วัฒนา. (2544). *มาสโลว์กับการจัดการ Abraham Maslow*. (พิมพ์ครั้งที่2). กรุงเทพฯ: สีสดี.
- วิกิพีเดีย. (2563). *อำเภออุทอง*. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: <https://www.th.wikipedia.org/wiki/>. (วันที่ค้นข้อมูล 27 ม.ค. 2561)
- วิกิพีเดีย. (2563). *ทวารวดี*. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: <https://www.th.wikipedia.org/wiki/>. (วันที่ค้นข้อมูล 7 พ.ค. 2561).
- วิกิพีเดีย. (2560). *การค้นพบอาณาจักรทวารวดี*. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: <https://www.th.wikipedia.org/wiki/>. (วันที่ค้นข้อมูล 14 มี.ค. 2562).
- วิจัยแห่งชาติ, สำนักงานคณะกรรมการ. (2535). *ข้อมูล: หนังสือโบราณคดีออกข้างดิน*. สำนักงานโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติที่ 2 สุพรรณบุรี.
- ศักดิ์ชัย สายสิงห์. (2547). *ศิลปะทวารวดี วัฒนธรรมพุทธศาสนายุคแรกเริ่มในดินแดนไทย*. กรุงเทพฯ: เมืองโบราณ.
- ศิริกานดา ชูชื่น. (2554). *แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเพื่อเพิ่มศักยภาพการท่องเที่ยวเทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการจัดการโรงแรมและการท่องเที่ยว, มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- สกุลบุตร เอกวิทยานิพนธ์. (2560). *การเรียนรู้ด้วยบอร์ดเกม การเรียนรู้แบบผสมผสานได้ ความรู้พร้อมความสนุก มะนาวบนดาวกระดาน*. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: <https://rollyourdice.co/2017/11/learning-via-boardgame-article>. (วันที่ค้นข้อมูล 21 มกราคม 2562).
- สันติ เล็กสุขุม. (2550). *ศิลปะอยุธยาช่างหลวงแห่งแผ่นดิน*. กรุงเทพฯ: เมืองโบราณ.
- องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน). (2556) *แผนแม่บทพื้นที่ พิเศษเมืองโบราณอุทอง*. บริษัท เอ-เซเว่น คอร์ปอเรชั่น จำกัด.

- อำคา แสงงาม. (2553). *การศึกษาศักยภาพทรัพยากรและการจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมโดยชุมชนเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในเขตทุ่งกุลาร้องไห้*. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาวัฒนธรรมศาสตร์, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อินทิตรา พงษ์นาค. (2557). *อัตลักษณ์ชุมชนเมืองโบราณอุทงเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจังหวัดสุพรรณบุรี*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการจัดการทางวัฒนธรรม, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อดิเทพ แจ้ดนาลาว. (2557). *Enhancing museum artifact collections by using interactive media applications*. ปรัชญาดุษฎีนิพนธ์, สาขาศิลปะการออกแบบนานาชาติ, คณะมัณฑนศิลป์, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- อรุณศักดิ์ กิ่งมณี. (2545). *ทေးประเมินในงานจิตรกรรม ศึกษาเฉพาะกรณีเทพผู้พิทักษ์อุโบสถและวิหารสมัยรัตนโกสินทร์*. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต, สาขาวิชาประวัติศาสตร์ศิลปะ, คณะโบราณคดี, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- Bloom, B. S.; Engelhart, M. D.; Furst, E. J.; Hill, W. H.; Krathwohl, D. R. (2499). *Taxonomy of educational objectives: The classification of educational goals. Handbook I: Cognitive domain*. New York: David McKay Company.
- Paul Wheatly. (1966). *The Golden Khersonese : studies in the Malay Peninsula Before 1500 A.D.* Kuala Lumper University of Malay Press.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

คู่มือท่องเที่ยวพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เมืองโบราณอู่ทอง

1 คู่มือท่องเที่ยวชมมรดกวัฒนธรรมและแหล่งท่องเที่ยวเมืองโบราณอุทอง

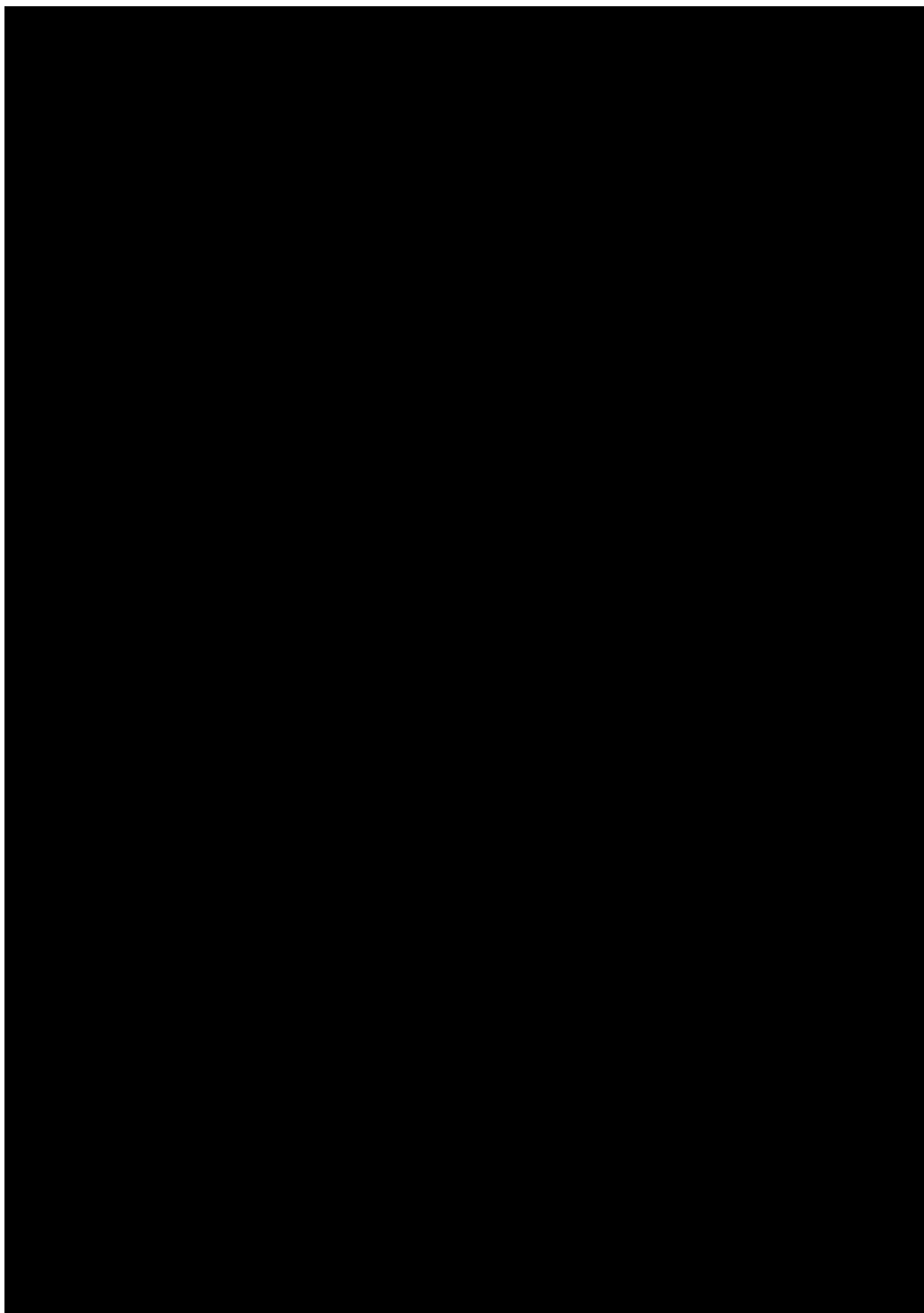
สถานที่ท่องเที่ยวในพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเมืองโบราณอุทอง
สร้างขึ้นเป็นแนวคิด ตัวอย่างในการทำเป็นสื่อเพื่อ จำหน่าย หรือให้ความรู้กับนักท่องเที่ยวที่เข้ามา
ชมในศูนย์ฯ โดยพิมพ์เป็นรูปเล่ม นักท่องเที่ยวสามารถเปิดอ่านได้ เป็นการแนะนำสถานที่ท่องเที่ยว
ให้นักท่องเที่ยวเห็น คร่าวๆ เพื่อให้รู้ว่ามีลักษณะหน้าตาเป็นอย่างไร มีจำนวน 64 หน้า

2 แผ่นใบปลิว สำหรับแจกนักท่องเที่ยว

ทำเป็นกระดาษ A 4 พับสามส่วน พิมพ์หน้าหลัง และโหลดข้อมูลไว้ใน อินเทอร์เน็ต
นักท่องเที่ยวสามารถใช้โทรศัพท์ โหลดภาพเข้ามาในเครื่องได้

ภาพที่ 1 ปก ด้านหน้า ของเอกสารสื่อ ข้อมูลท่องเที่ยว พื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เมืองโบราณอู่ทอง

ภาพที่ 2 หลังปก

ภาพที่ 3 รองปลก เสนอภาพลักษณ์ ของเมืองที่มีการออกแบบเสาธรรมจักรเป็นแลนด์มาร์ค

ภาพที่ 4 ภาพถ่ายทางอากาศเมืองโบราณอุทุมพร ที่มาภาพ : ศิริรุ่ง ศรีสิทธิพิศาลภพ

อำเภออุทอง จังหวัดสุพรรณบุรี

เป็นพื้นที่ที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ของประเทศไทย และภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในปี พ.ศ. 2448 ครั้งสมัย พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 5 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ได้มีการเปลี่ยนแปลงระบบบริหารราชการแผ่นดินของประเทศ จากมณฑลเทศาภิบาล มาเป็นจังหวัด อำเภอ และตำบล ได้มีการก่อตั้งเป็นอำเภอจรเข้สามพัน ต่อมาในปี พ.ศ. 2483 ได้ปรับปรุง อำเภอ จรเข้สามพัน เป็นอำเภออุทอง เพื่อเป็นการตั้งชื่อให้สอดคล้องกับแหล่งสำคัญทางประวัติศาสตร์ ของประเทศไทย ที่พบโบราณสถาน และโบราณวัตถุจำนวนมาก และมีชื่อเดิมที่เล่าสืบต่อกันมาว่าเมืองท้าวอุทอง จึงย้ายที่ว่าการอำเภอจากหมู่บ้านจรเข้สามพันมาตั้ง ณ บริเวณเมืองโบราณเมืองท้าวอุทองและให้เปลี่ยนชื่ออำเภอจาก “อำเภอจรเข้สามพัน” เป็น “อำเภออุทอง” จนถึงปัจจุบัน

ภาพจาก Google Earth

ได้มีการค้นพบ เมืองโบราณอู่ทอง เป็นเมืองที่มีคูน้ำและคันดินล้อมรอบ ตั้งอยู่ริมลำน้ำจรเข้สามพัน ผังเมืองเป็นรูปวงรีทอดตัวไปตามแนวทิศตะวันออกเฉียงเหนือ ไปทางตะวันตกเฉียงใต้ มีขนาดความกว้างประมาณ 1 กิโลเมตร และยาวประมาณ 2 กิโลเมตร มีพื้นที่โดยประมาณ 976 ไร่ มีระดับความสูงของพื้นที่ตัวเมือง จากระดับน้ำทะเลปานกลางประมาณ 6 เมตร จากการศึกษาทางโบราณคดีเท่าที่ผ่านมามีรายงานว่าเมืองโบราณอู่ทอง มีมนุษย์อยู่อาศัยรวมกลุ่มกันเป็นชุมชน ตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์เมื่อประมาณ 2,500 ปีมาแล้ว โดยได้พบหลักฐานประเภท ขวาน หินขัด ลูกปัด ภาชนะดินเผา เหล็กในสำหรับปั่นด้าย ขวานสำริด ฆมวก หอก และเครื่องมือเครื่องใช้ โลหะอื่นๆ อีกมากมาย

ภาพที่ 6 กล่าวถึงการพบเมือง (ภาพจาก Google Earth)

แผ่นดินเผารูปพระภิกษุ
ศิลปะอินเดียแบบอมราวดี

ต่อมาในราวพุทธศตวรรษที่ 5-9 ชุมชนแห่งนี้ได้พัฒนาตนเองไปสู่สังคมเมืองสมัยประวัติศาสตร์ มีบทบาทเป็นศูนย์กลางทางการค้าและเมืองท่าในการค้าขายมีความเจริญร่วมสมัยกับเมืองออกแก้ว (ทางภาคใต้ของประเทศเวียดนามในปัจจุบัน) ทำการค้าติดต่อค้าขายกับต่างชาติ เช่น ยุโรป ตะวันออกกลาง อินเดีย จาเมปา จีน ได้พบเหรียญโรมันสมัยจักรพรรดิวิกโตรีนุส เหรียญกษาปณ์รูปต่างๆ ลูกปัดแก้วหินสี เป็นต้น เมืองอุทองโบราณได้รับรูปแบบทางศาสนา และศิลปกรรมแบบอมราวดีจากอินเดีย ได้พบประติมากรรมดินเผา รูปพระสงฆ์ 3 รูป อัมบาตริ และพระพุทธรูปปั้นนาคปรก ศิลปะแบบอมราวดี เป็นต้น ผลจากการศึกษาวิเคราะห์ หลักฐานโบราณคดีนำไปสู่ข้อสมมุติฐานได้ว่า เมืองโบราณอุทองเป็นเมืองที่มีความเก่าแก่กว่าเมืองโบราณสมัยทวารวดีเมืองอื่นๆและเป็นเมืองที่มีบทบาทหลายด้าน ในยุคต้นของประวัติศาสตร์ ของพื้นแผ่นดินสุวรรณภูมิ คำว่าทวารวดี เป็นชื่อเมืองโบราณดั้งเดิม มีความเป็นมาดังนี้

ภาพที่ 7 เล่าเรื่องเกี่ยวกับพลวัตทางด้านมานุษยวิทยา

ภาพ พระภิกษุถังซัมจั๋ง (Xuanzang)

นายแซมม มวล บีล (Samuel Beal) นักวิชาการชาวอังกฤษ ได้แปลบันทึกของพระภิกษุชาวจีน คือพระภิกษุเหียนจิ่ง (Xuanzang) หรือพระภิกษุถังซัมจั๋ง ที่เคยเดินทางไปสืบพุทธศาสนาที่ดินแดนชมพูทวีปหรือประเทศอินเดียในปัจจุบันในปี พ.ศ.1172 โดยใช้ทางบกเป็นเส้นทางขาไป และเดินทางกลับจีนในปี พ.ศ.1188 เอกสารเล่มนี้ชื่อว่า Si - yu - ki Buddhist records of the Western world ในบันทึกกล่าวถึงหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับดินแดน ที่อยู่ระหว่างพม่ากับเขมร โดยกล่าวว่า โกลโโปตี เป็นชื่อของอาณาจักรหนึ่งตั้งอยู่ระหว่างศรีเกษตรและอาณาจักรอิสานปุระมีนักวิชาการหลายท่านศึกษาและเห็นสอดคล้องกัน รวมถึง ศาสตราจารย์ ยอร์ช เซเดส์ (ยอร์ช เซเดส์, 2468) และสมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพ (ดำรงราชานุภาพ, 2469) เป็นกลุ่มบุคคลแรกที่กำหนดเรียกชื่อดินแดน ที่เมืองโบราณเหล่านี้ตั้งอยู่ รวมทั้งงานศิลปกรรมที่พบนั้น ว่าเป็น ดินแดนแห่งอาณาจักรทวารวดี และศิลปะแบบทวารวดี

โดยใช้เหตุผลของตำแหน่งที่ตั้งอาณาจักรตาม
 บ้านทีกจีน กับอายุของบ้านทีก และอายุของ
 งานศิลปกรรมที่ตรงกัน อาณาจักรทวารวดี
 จึงกลายเป็นอาณาจักรแรกในดินแดนไทยโดย
 กำหนดอายุ ตั้งแต่ราวพุทธศตวรรษที่ 12
 ลงมาถึงพุทธศตวรรษที่ 16 ได้พบหลักฐาน
 อิทธิพลทางด้านความเชื่อทั้งศาสนาพราหมณ์
 และศาสนาพุทธ และยังเชื่อว่าเป็นเมืองแรกๆ
 ที่รับเอาศาสนาพุทธเข้ามาในดินแดน ที่เป็น
 ประเทศไทยในปัจจุบันนี้ จากการศึกษาของ
 นักวิชาการหลายๆท่าน ที่เกี่ยวกับเมืองโบราณ
 อุทองต่างลงความเห็นว่าเมืองอุทองน่าจะเป็น
 ศูนย์กลางในยุคทวารวดี ที่แผ่ขยายอิทธิพล
 ทางด้านวัฒนธรรมศาสนาไปสู่เมืองต่าง ๆ ใน
 บริเวณใกล้เคียงทั่วทุกภาคในประเทศไทย

ภาพ ศาสตราจารย์ ยอร์ช เซเดส์
 (George Coedes)

ภาพที่ 9 นักโบราณคดี ที่สำคัญในการไขความลับในช่วงต้นๆ ของการค้นคว้าเกี่ยวกับ โบราณคดี
 และประวัติศาสตร์ของเมือง

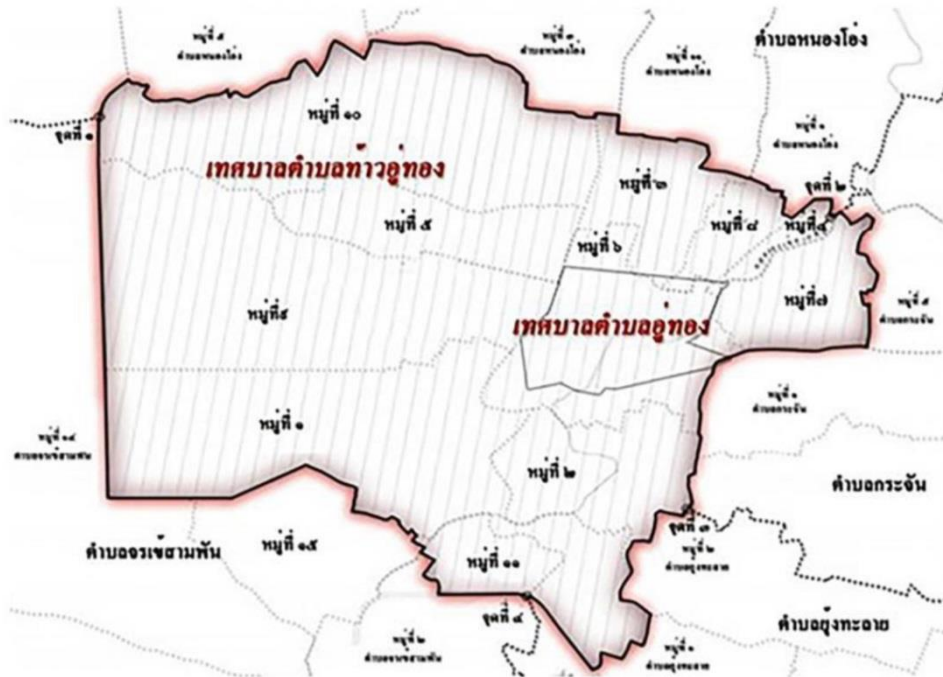
ภาพที่ 10 บุคคลสำคัญ ที่ทำการศึกษาค้นคว้าโบราณคดี

ปัจจุบันได้ประกาศเป็นพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเมืองโบราณอุทอง โดยคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 1 พ.ค. 2555 ให้เป็นพื้นที่อนุรักษ์ และเป็นแหล่งท่องเที่ยว ด้วยความเก่าแก่ของโบราณสถาน และประวัติศาสตร์ ซึ่งอยู่ในช่วงพุทธศตวรรษที่ 12-17 เป็นแหล่งอารยธรรมทวารวดี ที่มีแบบอย่างศิลปวัฒนธรรมเฉพาะ และเชื่อว่าเมืองแห่งนี้เป็นจุดสำคัญที่ได้รับพุทธศาสนา มาเป็นแห่งแรกๆ บนดินแดนสุวรรณภูมิ ได้มีการขุดค้นพบเป็นแหล่งโบราณคดี โดยกรมศิลปากรมีการขุดค้นโดยนักวิชาการ และกรมศิลปากรมาตั้งแต่ พ.ศ. 2478 พื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเมืองโบราณอุทอง ครอบคลุมพื้นที่ ตำบลอุทองและ ตำบลท้าวอุทอง อำเภออุทองจังหวัดสุพรรณบุรี มีสถานที่ที่สำคัญ และมีความน่าสนใจ ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวมากมาย ทั้งทางด้าน ประวัติศาสตร์ โบราณคดี ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิต

ภาพที่ 11 คำอธิบาย เพื่อปูพื้นทางด้านประวัติศาสตร์

ภาพที่ 13 ภูมิทัศน์ทางอากาศ บรรยากาศสมมุติ (ที่มาจาก ผังแม่บทองค์การพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเมืองโบราณอู่ทอง)

พื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เมืองโบราณ อุทอง จังหวัดสุพรรณบุรี

ทิศเหนือ	ติดกับ	องค์การบริหารส่วนตำบลหนองไธสง อ. อุทอง จ.สุพรรณบุรี
ทิศใต้	ติดกับ	องค์การบริหารส่วนตำบลยั้งทะลาย อ. อุทอง จ.สุพรรณบุรี
ทิศตะวันออก	ติดกับ	องค์การบริหารส่วนตำบลกระเจียน อ. อุทอง จ.สุพรรณบุรี
ทิศตะวันตก	ติดกับ	องค์การบริหารส่วนตำบลจรเข้สามพัน อ. อุทอง จ.สุพรรณบุรี

ภาพที่ 14 อธิบายและแสดงขอบเขตพื้นที่ (ที่มาภาพ แผนแม่บทพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเมืองโบราณอุทอง)

ลักษณะภูมิประเทศ

ตั้งอยู่บนที่ราบลุ่มแม่น้ำท่าจีน หรือแม่น้ำสุพรรณบุรี ในเขตภาคกลางด้านตะวันตกของประเทศไทยอยู่สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง 3 - 10 เมตร ห่างจากกรุงเทพฯ ประมาณ 107 กิโลเมตร อยู่ทางด้านตะวันออกของจังหวัดตลอดแนวเหนือจรดใต้ พื้นที่ต่ำสุดอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ สภาพภูมิอากาศจัดอยู่ในประเภททุ่งหญ้าเขตร้อนฤดูแล้งและฤดูฝนแตกต่างกันอย่างชัดเจน มีลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือพัดผ่านในเดือนตุลาคมถึงเดือนกุมภาพันธ์ และมรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดผ่านในเดือนพฤษภาคม ถึงกลางเดือนตุลาคม นอกจากนี้ยังมีลมตะวันออกเฉียงใต้หรือ ตะวันออกเฉียงใต้จากทะเลจีนใต้เริ่มพัดผ่านเข้ามาในช่วงกลางเดือนกุมภาพันธ์ ถึงกลางเดือนพฤษภาคม

แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่พิเศษ
เพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน
เมืองโบราณอู่ทอง
และพื้นที่เชื่อมโยง

ภาพที่ 16 ภาพนำก่อน แสดงแหล่งท่องเที่ยวสำคัญ

ภาพที่ 17 จุดเด่นของพื้นที่ ที่แสดงว่าเป็นเมืองโบราณ

ฐานเจดีย์หมายเลข 2

ที่ตั้ง อยู่นอกคูเมืองด้านเหนือ ตรงข้ามกับสำนักงานที่ดินอำเภอ
 อุ้มทอง ลักษณะองค์เจดีย์ตั้งอยู่บนฐานสี่เหลี่ยมจัตุรัส ยาวด้านละ
 28.35 เมตร สูงประมาณ 1 เมตร ฐานชั้นล่างแต่ละด้านก่ออิฐย่อมุม
 ทั้ง 4 ด้าน มีเจดีย์ทึบรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสตั้งอยู่ทั้ง 4 มุม เจดีย์ทึบกว้าง
 ยาวด้านละ 4.20 เมตร เจดีย์องค์กลางตั้งอยู่บนฐาน มีเนื้อที่เป็นชาน
 กว้าง 4 เมตร สำหรับประทักษิณโดยรอบทั้ง 4 ด้าน องค์เจดีย์แต่ละด้าน
 ก่อด้วยอิฐผสมแลง ด้านหนึ่งแบ่งออกเป็น 3 มุม คือ มุมกลางกว้าง
 5.5 เมตร มุขริมกว้างมุขละ 5.65 เมตร โดยก่อเป็นบัวเหนือฐานบัวก่อ
 เป็นช่องซุ้ม คือ มุมกลาง 3 ซุ้ม มุขริมข้างละ 6 ซุ้ม โบราณวัตถุที่พบ
 ธรรมจักรศิลาแต่ขาดหายเหลือเพียงครึ่งซีก พระพิมพ์ดินเผาประทับ
 ยืนอยู่ในวงโค้ง พระพุทธรูปยืนปางแสดงธรรมด้วยพระหัตถ์ทั้งสอง
 ข้าง (วิตรรกะมูทรา) ศิลาเขียนจำหลักนูนต่ำรอบองค์จำหลักเป็น
 เปลวโดยรอบ เคียรหักหายไป รูปกนิรี ดินเผาขนาดเท่า เศษชิ้นส่วนของ
 องค์พระพุทธรูปสำริดปางสมาธิ เคียร และพระพุทธรูปบาท พระพุทธร
 รูปทองคำ และเศียรพระพุทธรูปปูนปั้น

ภาพที่ 18 แสดงให้เห็นซากโบราณสถาน

ฐานเจดีย์หมายเลข 9

ที่ตั้ง เชียงเขาวพระ ห่างจากเมืองอุทองไปทางทิศตะวันตก
 ประมาณ 3 กิโลเมตร ลักษณะ เป็นเจดีย์ฐานสามเหลี่ยม
 จัตรูสี่ ยาว กว้างด้านละ 10 เมตร ฐานชั้นล่างสูง 1.30 เมตร
 ฐานตอนบนก่ออิฐย่อสี่มุมเป็นมุขและมีช่องซุ้มประดับเป็น
 ช่องๆเห็นได้ชัดเจนทางด้านทิศใต้ส่วนด้านอื่นเสื่อมสภาพ
 ไปหมดแล้ว นอกจากนี้ ยังมีเจดีย์กลมตั้งอยู่บนมุมทั้งสี่
 ทิศ ขนาดของเจดีย์ทิศ เส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 50
 เซนติเมตรบริเวณเจดีย์แห่งนี้ได้เคยพบ พระพิมพ์ดินเผา
 ปางแสดงธรรมด้วยพระหัตถ์ทั้งสองข้าง(วิตรรกะมุทรา)
 ประทับยืนภายในซุ้ม จำนวน 2 องค์
 นอกจากนี้ยังมีซากเจดีย์กระจัดกระจายอยู่หลายแห่ง โดย
 กรมศิลปากรได้บูรณะ และให้หมายเลขกำกับไว้

ภาพที่ 19 ซากโบราณสถาน หมายเลข 9

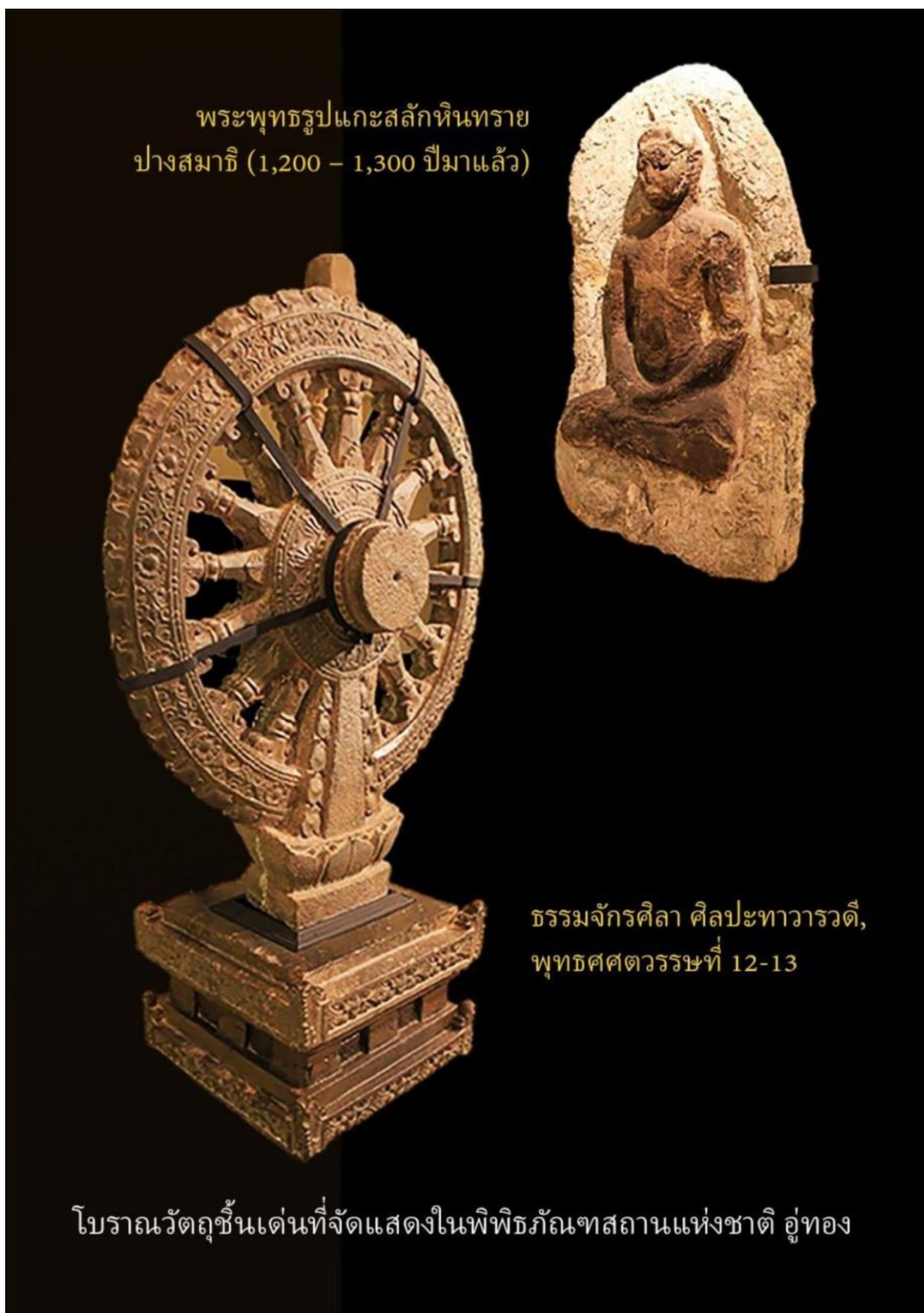

U Thong National Museum

พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อุทอง

ตั้งอยู่บริเวณริมคูเมืองโบราณอุทอง ก่อตั้งโดยกรมศิลปากร เพื่อเป็นสถานที่จัดเก็บ และจัดแสดงวัตถุที่ค้นพบจาก แหล่งโบราณคดี ที่เมืองอุทอง ได้เปิดทำการเมื่อปี พ.ศ. 2507 มีอาคารจัดแสดงหลัก 2 อาคาร ได้แก่ อาคารที่ 1 สำหรับจัดแสดงนิทรรศการถาวรเกี่ยวกับเมืองโบราณอุทอง วัฒนธรรมทวารวดี และห้องบรรพชนคนอุทอง อาคารที่ 2 จัดแสดงข้อมูลความรู้ที่เกี่ยวกับเมืองอุทองจากการศึกษาของ นักวิชาการ ตามหลักฐานที่พบแสดงให้เห็นพัฒนาการทาง ประวัติศาสตร์

ภาพที่ 20 พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อุทอง แหล่งรวม และจัดแสดง โบราณวัตถุ

ภาพที่ 21 โบราณวัตถุที่สำคัญและเด่นๆ

พระพุทธรูปสลักหิน

ภาพที่ 22 โบราณวัตถุที่เป็นสิ่งยืนยันถึง พุทธศาสนาที่เข้ามาแต่ครั้ง โบราณ

ภาพจำลองเส้นทางค้าขายสมัยทวารวดี เช่น ยุโรป จามปา จีน และอินเดีย

ภาพที่ 23 ภาพบน แสดงแผนที่เส้นทางการเดินทางในสมัยโบราณ ในสมัยที่ชาวต่างชาติรู้จักในนาม สุวรรณภูมิ (ที่มาภาพ มิวเซียมยาม ภาพล่าง (ตู้หุ่นจำลอง) ดิสเพล วิถีชุมชน ริมน้ำสมัย โบราณ ตู้แสดงในพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุทุมพร)

ลาวโซ่ง หรือ ไทยทรงดำ เป็นชื่อเรียกเชื้อชาติเผ่าไทอีกเผ่าพันธุ์หนึ่งในแผ่นดินไทย มีบ้านชาวลาโวโซ่งปลูกจำลองให้เห็นเป็นแบบอย่าง พร้อมด้วยวิถีชีวิตเรียบง่ายให้ชมภายในบริเวณของ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติอุทอง บ้านลาวโซ่งมีเอกลักษณ์ด้านวัฒนธรรมการอยู่อาศัย วิถีชีวิตการเลี้ยงชีพ เครื่องมือเครื่องใช้ที่สร้างจากวัสดุที่มีอยู่ตามธรรมชาติ และวัฒนธรรมการแต่งกายด้วยเครื่องนุ่งห่ม ซึ่งมีความใกล้เคียงกับชนเผ่าไททั่วไป

ภาพที่ 24 อาคารที่อยู่อาศัยจำลอง

วัดเขาคำเทียม

ตั้งอยู่ใน ตำบลอุ้มทอง อำเภอกู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี นอกคูเมืองโบราณอุ้มทอง ทางด้านตะวันตกเฉียงใต้ เป็นวัดเก่าแก่มีมาแต่สมัยโบราณมีซากเจดีย์หลงเหลือ อยู่เป็นหลักฐาน ปัจจุบันมีการบูรณะและฟื้นฟู มีการ แกะสลักพระพุทธรูปบริเวณหน้าผาขนาดใหญ่ เรียกว่าพระปฐมคีรีศรีสุวรรณภูมิ หรือหลวงพ่อกู่ทองโดย ได้แนวคิดมาจากความเชื่อเรื่องเขาปฐมคีรี ที่ รัฐอริสา ประเทศอินเดีย ซึ่งสอดคล้องกับจารึกคำว่าปฐมคีรี ที่ พบใกล้วัดเขาคำเทียม เจ้าอาวาสวัดป่าเลไลยก์วรวิหาร มีดำริที่จะสร้างพระพุทธรูปแกะสลักภูเขาที่ใหญ่ที่สุดในโลกบริเวณหน้าผาที่ชื่อว่า ผามังกรบิน โดยมีองค์พระ สูง 108 เมตร ลานกว้าง 88 เมตร หน้าตักกว้าง 65 เมตร อยู่บนพื้นที่ราว 100 ไร่ เป็นพื้นที่เหมืองหินเก่า ได้รับอนุญาตจากกรมป่าไม้บริเวณด้านหน้ามีทัศนียภาพ สวยงาม มีน้ำตก ธรรมชาติ สระน้ำ และบริเวณพื้นที่ สักการะบูชาของพุทธศาสนิกชนผู้เลื่อมใส

ภาพที่ 25 แหล่งมรดกทางวัฒนธรรม ที่มีโบราณสถานสมัยทวารวดี และพื้นที่ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว

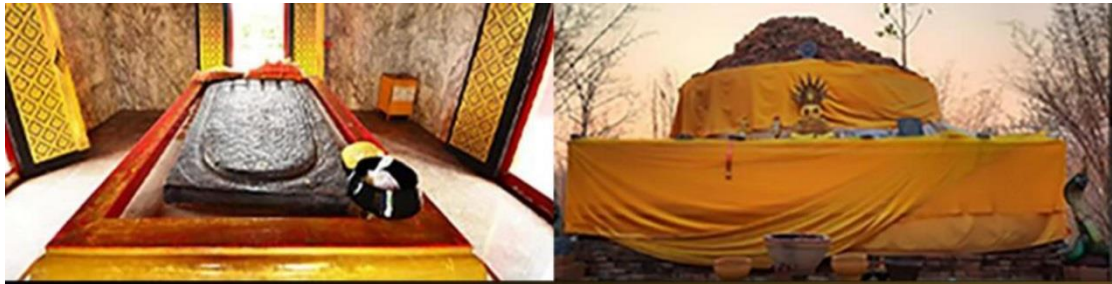
ภาพที่ 26 วัดสำคัญที่มีโบราณสถานและโบราณวัตถุสมัยทวารวดี

วัดเขาพระศรีสรรเพชญาราม

ตั้งอยู่หมู่ที่ 5 ตำบลอุ้มทอง อำเภออุ้มทอง จังหวัด สุพรรณบุรี คนทั่วไปนิยมเรียกว่าวัดเขาพระมี พื้นที่ตั้งอยู่บนไหล่เขา เรียกกันว่าเขาพระ ด้าน ทิศตะวันออกของวัด มีพระพุทธรูปไสยาสน์ หลวง พ่อสังข์ประดิษฐฐานอยู่ภายในเพิงถ้ำเป็นที่เคารพ สักการะของชาวชุมชน อ.อุ้มทอง ส่วนบนยอดเขา มีทิวทัศน์ที่สวยงาม มองภาพมุมสูงจากบนยอด ยอดเขาพระได้รอบเมือง มีบันได และทาง รถยนต์ขึ้นสู่ด้านบน บนลานของยอดเขาพระ มีมณฑปที่สวยงาม ซึ่งภายในประดิษฐานรอย พระพุทธรูปบาทหินทรายแกะสลัก รวมทั้งมีสิ่งก่อสร้างอื่นๆ และมีซากเจดีย์ โบราณก่ออิฐสอปูน เชื่อกันว่าเป็นเจดีย์สมัยทวารวดี ได้ขึ้นทะเบียน กับกรมศิลปากรเป็นโบราณสถานเรียกว่าโบราณ สถานเจดีย์บนยอดเขาพระฐานเจดีย์เป็นสี่เหลี่ยม จตุรัส ยาวกว้าง ด้านละประมาณ 10 เมตร ส่วน บนเป็นองค์ระฆัง ต่อมาในสมัยอยุธยาได้มีการ ก่อสร้างเจดีย์ซ้อนทับโบราณสถานสมัยทวารวดี นั้น

ภาพที่ 28 วัดที่มีโบราณสถานและ โบราณวัตถุสมัยทวารวดี

วัดเขาดีสลัก

ตั้งอยู่หมู่ที่ 5 ตำบลดอนคา อำเภอ อุ้มทอง จังหวัด สุพรรณบุรีด้านหน้าของวัดตั้งอยู่บนพื้นที่ราบริมเชิงเขาด้านทิศตะวันออก ภายในวัดมีสิ่งก่อสร้างเพื่อไว้ใช้ประกอบศาสนกิจ เช่น อุโบสถ เจดีย์ หอไตรกลางน้ำ ศาลาการเปรียญ กุฏิ ทั้งหมดล้วนสร้างเป็นสถาปัตยกรรมแบบไทยนิยม และร่วมสมัย นอกจากนั้นบริเวณลานของวัดมีภาพหินแกะสลักที่เกี่ยวกับพุทธประวัติตั้งแสดงเรียงรายอยู่ ทิศเหนือของวัด มีถนนอ้อมขึ้นสู่สันเขาระยะทางประมาณ 1.9 กิโลเมตร ด้านบนเป็นลานโล่งมีพื้นที่ร่มรื่น เหมาะแก่การปฏิบัติธรรม ริมไหล่เขาพบรอยพระพุทธรูปหินทรายแกะสลัก เชื่อกันว่าสร้างในสมัยทวารวดีตอนปลายกรมศิลปากรได้สร้างมณฑปครอบไว้เป็นสถาปัตยกรรมที่งดงาม ใกล้กันมีศาลาประดิษฐานรอยพระพุทธรูปจำลองไว้สำหรับผู้เลื่อมใสสักการบูชา ทางทิศใต้ของมณฑปมีบันไดเป็นทางขึ้นสู่ยอดเขาบนสุดมีซากเจดีย์โบราณสมัยทวารวดี คนทั่วไปนิยมเรียกว่าเจดีย์พันปี ลักษณะสิ่งก่อสร้างเป็นฐานสี่เหลี่ยมก่ออิฐสอปูน เหลือเพียงส่วนฐานและส่วนล่างขององค์ระฆัง มีร่องรอยการบูรณะบริเวณรอบโบราณสถานมีผู้เลื่อมใสนำสิ่งของมาสักการบูชา วัดแห่งนี้อยู่นอกพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวเมืองโบราณ อุ้มทอง แต่มีลักษณะเป็นพื้นที่เชื่อมโยง ด้วยโบราณวัตถุทวารวดี

ภาพที่ 29 วัดที่มีโบราณสถานและโบราณวัตถุสมัยทวารวดี

วัดเขากล้าเสือ ตั้งอยู่หมู่ที่ 14 ตำบลจรเข้สามพัน อำเภอ อุทุมพร จังหวัดสุพรรณบุรี ซึ่งอยู่ในพื้นที่เขตวนอุทยานพุ่มม่วงบริเวณวัดตั้งอยู่บนเนินเขาบริเวณวัดเขากล้าเสือ อาจอาจเคยเป็นเขตศาสนสถานสมัยทวารวดี บนยอดเขาติดกับวัดพบซากเจดีย์ที่พังทลายเหลือเพียงฐานมีการก่อรูปขึ้นใหม่แต่ไม่ได้คงศิลปะดั้งเดิมภายในวัดกล้าเสือได้มีการสร้างพระพุทธรูปจำลองและพระเครื่องจำลองตามลักษณะพระพิมพ์องค์สำคัญประดิษฐานไว้

ภาพที่ 30 แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

วัดท่าพระยาจักร (วัดช่องลม)

ในอดีตเคยเป็นวัดร้าง จนกระทั่งมีพระธุดงค์จากทางภาคอีสานมาปักกลดที่วัดแห่งนี้ ชื่อหลวงตาเลียบชาวบ้านจึงนิมนต์ให้มาอยู่ที่วัดแห่งนี้ ภายในอุโบสถวัดท่าพระยาจักร (วัดช่องลม) ต.อุทุมพร มีพระพุทธรูปโบราณจำนวนมากปางต่างๆ คาดว่ามีอายุกว่า 100 ปี พระพุทธรูปทั้งหมดปั้นด้วยความศรัทธา เป็นรูปปั้นเทวดา เสมาหินแกะ ตั้งตระหง่านจำนวนมากอยู่ในภายในอุโบสถ

ภาพที่ 31 แหล่งมรดกทางวัฒนธรรมในพื้นที่พิเศษฯ

วัดเขากำแพง

มีสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่สำคัญ คือ สมเด็จพระ
 ปุศยมนีศรีสุพรรณมงคล หรือ หลวงปู่
 ขาว ที่ประดิษฐานอยู่ในพระอุโบสถ
 เป็นงานพุทธศิลป์ร่วมสมัย ที่ก่อสร้าง
 อย่างสมส่วนสวยงาม หลวงปู่ขาว เป็น
 พระพุทธรูปปางสมาธิแกะสลักจากหิน
 หยกก้อนเดียว วัดเขากำแพงเป็นวัด
 เก่าแก่ มีซากเจดีย์ และวิหารเก่าอยู่
 บนยอดเขา เชื่อกันว่าหากได้มาทำบุญ
 กราบไหว้ จะทำให้ครอบครัวอบอุ่น
 อยู่เย็นเป็นสุข ทำธุรกิจก้าวไกลทำการ
 ค้ารุ่งเรือง

ภาพที่ 32 แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่

ศาลเจ้าพ่อพระยาจักร

เป็นที่ประดิษฐานของ เจ้าพ่อพระยาจักรเทวรูปสมัยทวารวดี ที่มีลักษณะคล้ายรูปพระวิษณุแบบเก่าสวมหมวก เจ้าพ่อพระยาจักร เป็นเทวรูปศักดิ์สิทธิ์โบราณ และเป็นศูนย์รวมจิตใจของชาวอุทอง มีเรื่องเล่าขานกันต่อๆมาว่าท่านลอยน้ำได้ ชาวอุทองได้ค้นพบองค์เทวรูปเจ้าพ่อพระยาจักร บริเวณริมแม่น้ำจรเข้สามพัน และได้อัญเชิญขึ้นประดิษฐานบนแท่นบูชา พร้อมทั้งก่อสร้างอาคารเจ้าพ่อเมื่อประมาณปี พ.ศ. 2400 เพื่อให้ประชาชนกราบไหว้

ภาพที่ 34 การผสมผสานวัฒนธรรมในชุมชน

แม่น้ำจรเข้สามพัน

เป็นแม่น้ำโบราณ เชื่อมต่อกับแม่น้ำ
แม่กลอง และแม่น้ำท่าจีน เป็นลำน้ำ
สำคัญของเมืองโดยเชื่อมต่อกับคูเมือง
ทางทิศตะวันออกขึ้นไปจนถึงบริเวณ
ที่เรียกว่า ท่าพระยาจักร ซึ่งคือตลาด
และศูนย์กลางของ อ.อู่ทองในปัจจุบัน

ภาพที่ 35 เส้นทางที่นำความเจริญมาสู่เมืองในสมัยโบราณ

ภาพที่ 36 วิธีชีวิตของคนในชุมชนที่อยู่กับการเกษตร และอาหาร เนื่องจากพื้นที่เป็นแหล่งผลิตอาหาร

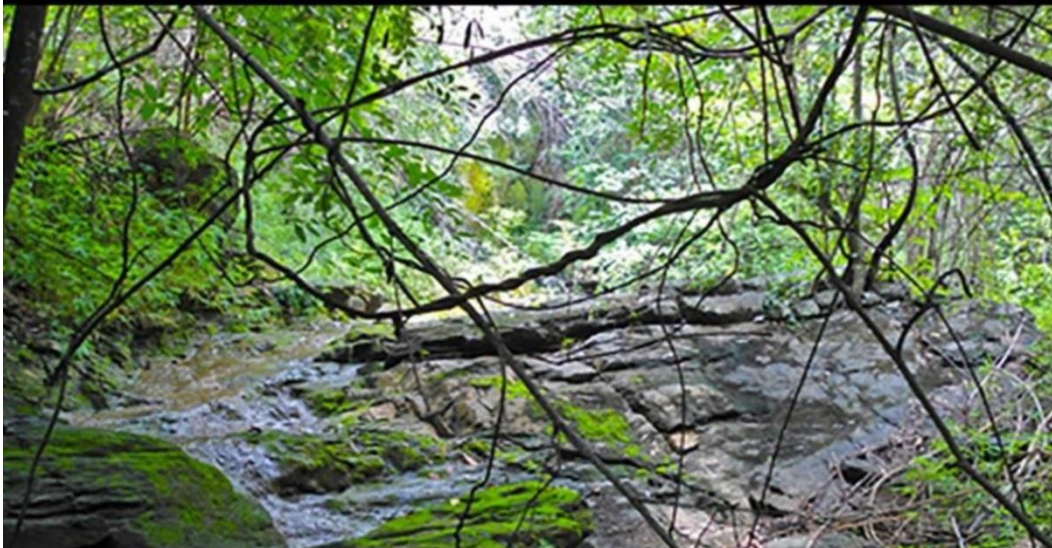

บ้านดงเย็น

คือที่ตั้งรากฐานของกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครึ่งกลุ่มหนึ่งซึ่งอพยพมาจากประเทศลาวตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 3 ชาวบ้านดงเย็นทำอาชีพเกษตรกรรมเดินตามศาสตร์พระราชารัชกาลที่ 9 ตามแนวทฤษฎีเกษตรอินทรีย์ โดยมีองค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (อพท.) สนับสนุนงบประมาณและองค์ความรู้ นอกจากนี้ยังรวมตัวกันเป็นกลุ่มวิสาหกิจวนเกษตรดงเย็นเพื่อแลกเปลี่ยนถ่ายทอดความรู้ซึ่งกันและกัน ร่วมกันนำผลผลิตไปจำหน่าย และเป็นแหล่งให้คนที่สนใจได้เข้าไปเรียนรู้ศึกษาดูงานให้นักท่องเที่ยวเข้าไปเยี่ยมชม

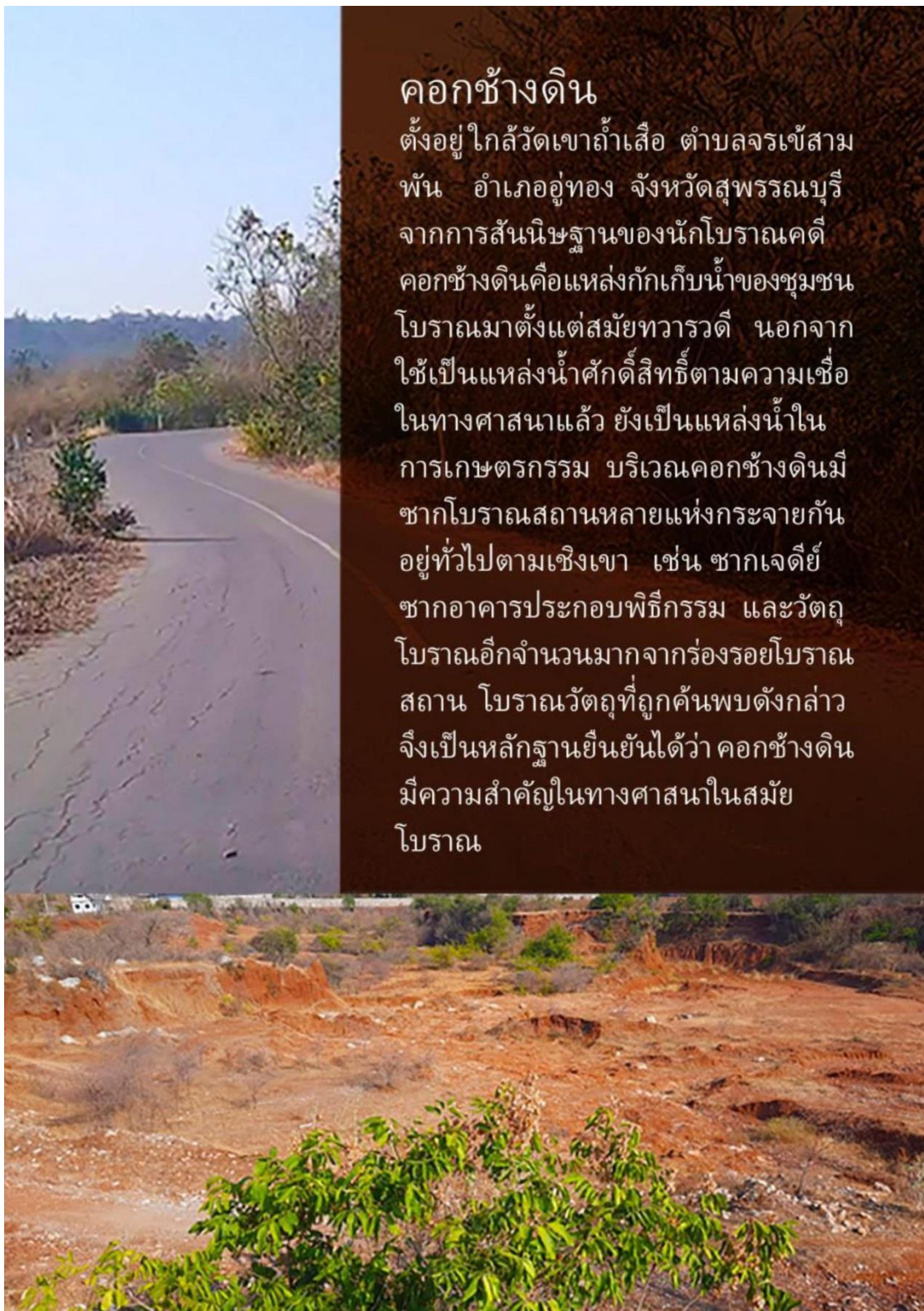
วนอุทยานพุม่วง มีเนื้อที่ประมาณ 1,725 ไร่ พื้นที่เป็นป่าเบญจพรรณสลับกับป่าไผ่รวก ภายในวนอุทยานมีสิ่งที่น่าสนใจ ได้แก่ น้ำตก และ เส้นทางศึกษาธรรมชาติ ระยะทางประมาณ 1.5 กิโลเมตร ใช้เวลาเดิน 1 ชั่วโมงครึ่ง เป็นเส้นทางเหมาะแก่ผู้ที่สนใจศึกษาระบบนิเวศ มีพันธุ์ไม้ ที่น่าสนใจ อาทิเช่น ไม้มะค่า ไข่ จันทน์กะพ้อ จันทน์ผา

ภาพที่ 38 แหล่งท่องเที่ยวที่เป็นมรดกทางธรรมชาติ

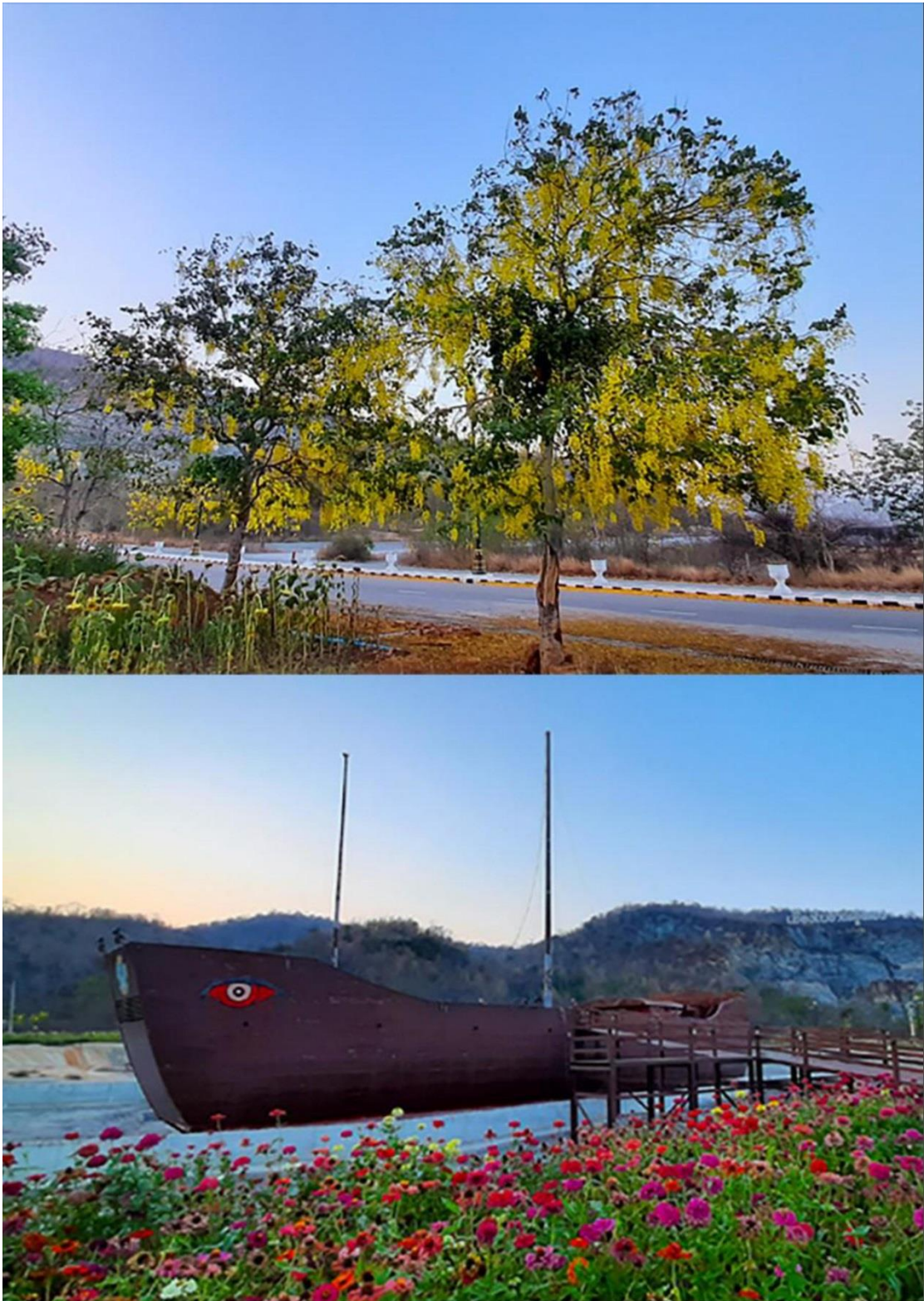
ภาพที่ 39 แหล่งท่องเที่ยว ที่มีมรดกทางธรรมชาติและวัฒนธรรม

คอกช้างดิน

ตั้งอยู่ใกล้วัดเขาถ้ำเสือ ตำบลจรเข้สามพัน อำเภออุทอง จังหวัดสุพรรณบุรี จากการสันนิษฐานของนักโบราณคดี คอกช้างดินคือแหล่งกักเก็บน้ำของชุมชนโบราณมาตั้งแต่สมัยทวารวดี นอกจากนี้ใช้เป็นแหล่งน้ำศักดิ์สิทธิ์ที่ตามความเชื่อในทางศาสนาแล้ว ยังเป็นแหล่งน้ำในการเกษตรกรรม บริเวณคอกช้างดินมีซากโบราณสถานหลายแห่งกระจายกันอยู่ทั่วไปตามเชิงเขา เช่น ซากเจดีย์ ซากอาคารประกอบพิธีกรรม และวัตถุโบราณอีกจำนวนมากจากร่องรอยโบราณสถาน โบราณวัตถุที่ถูกค้นพบดังกล่าว จึงเป็นหลักฐานยืนยันได้ว่า คอกช้างดินมีความสำคัญในทางศาสนาในสมัยโบราณ

ภาพที่ 40 พื้นที่มรดกวัฒนธรรม

ภาพที่ 41 การพัฒนาพื้นที่เพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวโดยนำศิลปะและวัฒนธรรม มาเป็นตัวกำหนดวิถี

หมู่บ้านสุวรรณภูมิ

ได้รับการสนับสนุนพื้นที่จาก นายวินัย วนกิจสัมพันธ์ ประธานกลุ่มโรงโม่หิน อำเภออุ้มทอง จังหวัดสุพรรณบุรี โดยพื้นที่ทั้งหมดราว 100 ไร่ มอบให้มูลนิธิสุวรรณภูมิ 20 ไร่ เพื่อจัดสร้าง หมู่บ้านสุวรรณภูมิ สถานที่ท่องเที่ยว ยอดนิยมได้แก่ ทุ่งทานตะวัน ไร่วนกิจสัมพันธ์ อยู่ติดกับหมู่บ้านสุวรรณภูมิเมืองโบราณอุ้มทองทุกปีจะมีการจัดงานแสดงชาติพันธุ์ 5 ชาติ ประกอบไปด้วย ลาวครึ่ง ลาวเวียง ไทยทรงดำ ไทยจีน และไทยพื้นถิ่น

ภาพที่ 42 พื้นที่ ที่ได้รับการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว

ภาพที่ 43 พื้นที่ที่พัฒนาขึ้นมาเป็นแหล่งจับจ่ายเลือกซื้อสินค้า ที่ใช้ศิลปวัฒนธรรม เป็นตัวกำหนดวิธีการดำเนินชีวิต

ภาพที่ 44 แหล่งเรียนรู้ ศิลปะและวัฒนธรรมโบราณ

กลุ่มวิสาหกิจชุมชนต้นแฉ่งพัฒนา ยาฉมหัวโต

ทำจากสมุนไพรไทย 9 ชนิด จุดเด่นของยาฉมหัวโต จะอยู่ที่การคัดสรรสมุนไพรไทย และความสวยงามของฝายาฉมจะมีลักษณะหัวโตโดยนำอัตลักษณ์ของเมืองโบราณอุ้มทอง ที่มีเรื่องราวประวัติศาสตร์ใน ยุคสมัยทวารวดีมาเป็นแรงบันดาลใจสร้างงานศิลปะ บนฝายาฉม และยังเปิดให้นักท่องเที่ยว เข้าไปเรียนรู้วิธีการทำยาฉมสมุนไพร ที่กลุ่มวิสาหกิจชุมชนต้นแฉ่งพัฒนา

ภาพที่ 45 ภูมิปัญญา และอาชีพ ที่สืบทอดมาแต่โบราณ

ตลาดอุทอง

เป็นแหล่งศูนย์รวมสินค้าที่จำหน่ายให้แก่ประชาชนทั่วไป ประกอบไปด้วยย่านการค้าประเภทต่างๆ เช่น ย่านศาลเจ้าหน้าโรงเจ ย่านอุตสาหกรรมครัวเรือนย่านศิลปกรรมย่านเกษตรกรรม ชาวอุทองจะนำสินค้าในท้องถิ่นมาจำหน่ายให้กับคนในท้องถิ่นรวมถึงนักท่องเที่ยวได้เลือกซื้อ เช่น อาหารพื้นบ้าน ของใช้ ในท้องถิ่นและสินค้าอุปโภคบริโภค นักท่องเที่ยวสามารถสัมผัสวิถีชีวิตของชาวอุทองได้จากตลาดแห่งนี้

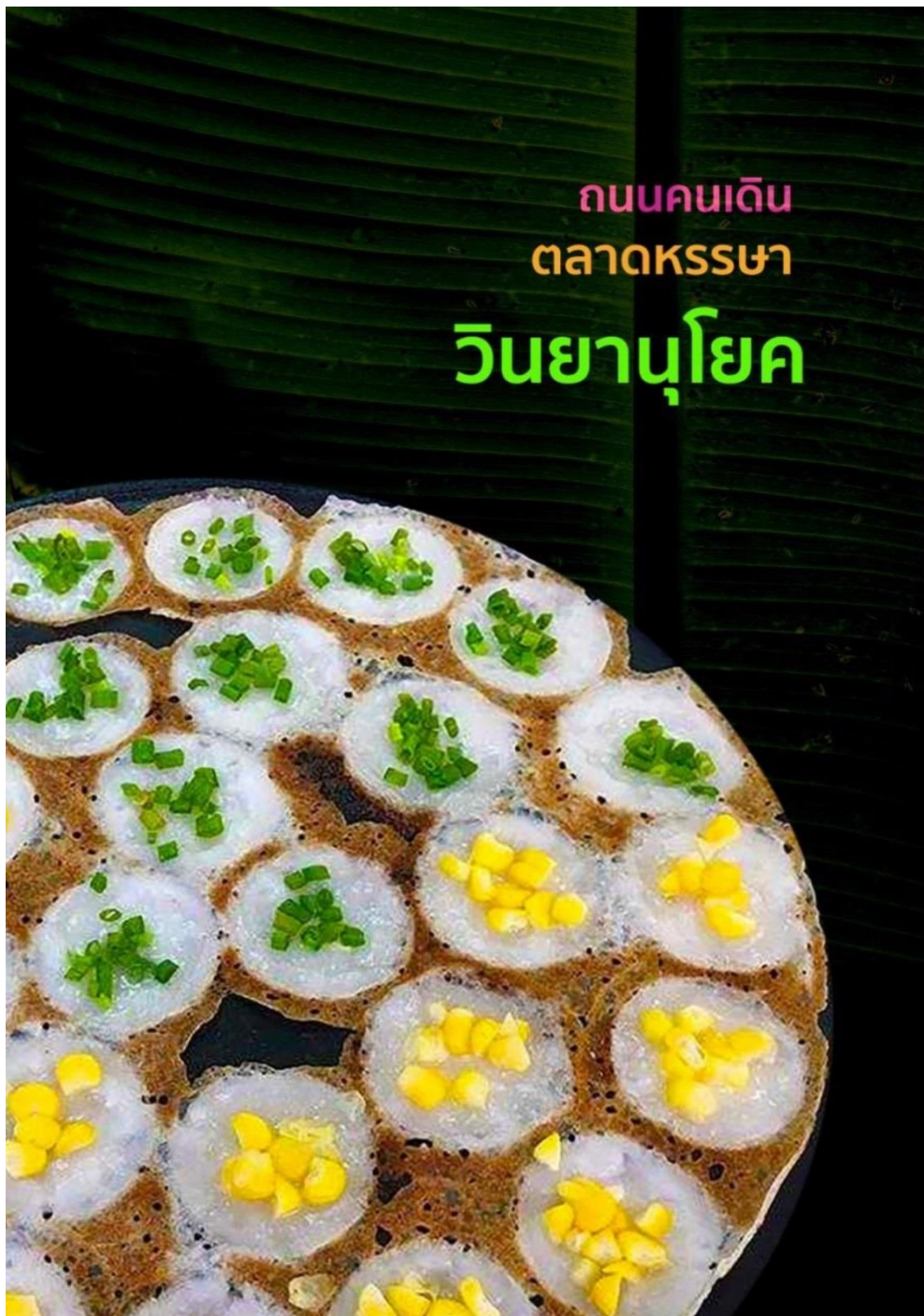
ภาพที่ 46 ภาพวิถีชีวิต ในแหล่งชุมชน ที่เป็นแหล่งที่สามารถ เข้าไปสัมผัสและเรียนรู้

ศูนย์สมุนไพรโรงพยาบาล อุททอง

รพ.อุททองเป็นโรงพยาบาลการแพทย์แผนไทยต้นแบบของประเทศไทย ผสมผสานร่วมกับการรักษาแผนปัจจุบัน ทำงานร่วมกันเป็นทีมสหวิชาชีพ เป็นโรงพยาบาลแห่งแรกในปี 2537 งานด้านบริการ ตรวจรักษา ได้รับการยอมรับจากแพทย์แผนปัจจุบันโดยตรวจรักษาโรคทั่วไปนอกจากนี้ยังเป็นโรงพยาบาลแห่งแรกที่สถานที่ผลิตยาผ่านการรับรองมาตรฐาน GMP (Good Manufacturing Practices) จาก อย. ในปี 2553 และทำการผลิตยาสมุนไพรสนับสนุนให้กับหน่วยบริการต่างๆทุกระดับที่มีการจัดให้บริการแพทย์แผนไทยเกือบทั่วประเทศ มีศูนย์วัตถุดิบสมุนไพรที่มีการส่งเสริมการปลูกแบบ GAP (Good Agricultural Practices) ส่งผลให้ยาสมุนไพรที่ผลิตได้มีคุณภาพยิ่งขึ้น เป็นการส่งเสริมกลุ่มเกษตรกร ที่มีการจัดตั้งเป็นศูนย์วัตถุดิบอุททอง ผลิตวัตถุดิบให้กับโรงพยาบาลเป็นการสร้างรายได้ให้กับเกษตรกร

ภาพที่ 47 การฟื้นฟูและนำภูมิปัญญาโบราณมาประยุกต์ใช้ในชุมชน

ภาพที่ 48 การสร้างวิถือนุรักษ์ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว

เกิดจากความร่วมแรงร่วมใจของชาวบ้านสองฝั่ง
ถนนวินยานุโยค ต.อู่ทอง อ.อู่ทอง จ.สุพรรณบุรี
เพื่อต้องการชักชวนนักท่องเที่ยวให้มาเที่ยวชม
งาน และเป็นการสร้างรายได้ให้แก่ชุมชนด้วย
การยกระดับสินค้าและผลิตภัณฑ์ชุมชนที่มี
อัตลักษณ์เฉพาะถิ่น และรณรงค์ไม่ให้ใช้ โฟม
เป็นภาชนะใส่อาหาร ส่งเสริมการอนุรักษ์ศิลป
วัฒนธรรมท้องถิ่น

ภาพที่ 49 ภูมิปัญญาอนุรักษ์ และส่งเสริมการท่องเที่ยว

ภาพที่ 50 การนำอาหารพื้นเมืองเพื่อยกระดับขึ้นมาต้อนรับกับ นักท่องเที่ยว

บ้านขนมจีนทำพระตะวันออก

ชุมชนทำพระตะวันออก เป็นชุมชนที่ผลิตขนมจีน สำหรับการบริโภคให้กับชุมชนโดยรอบมาเป็นระยะเวลายาวนาน บ้านขนมจีนแห่งนี้มีความโดดเด่นในเรื่องของการทำเส้นขนมจีน และยังมีน้ำยาที่ทำจากกะทิสดมีรสชาติดีให้เลือกรับประทานหลากหลายนักท่องเที่ยวที่สนใจสามารถสัมผัสรสชาติ ของขนมจีนโบราณ และยังสามารถเรียนรู้ลงมือทำขนมจีนด้วยวิธีการแบบดั้งเดิมได้ด้วยตนเอง

ภาพที่ 51 การประกอบอาชีพในชุมชน

ศูนย์ส่งเสริม และ พัฒนาอาชีพการเกษตร

หรือ ศูนย์พันธุ์พืชเพาะเลี้ยง ตั้งอยู่ใน อำเภออุ้มทอง
บนเนื้อที่ประมาณ 100 ไร่ ประกอบด้วยพืชพันธุ์
มากมายหลายชนิด ทั้งไม้ดอกมีสีสันที่สวยงาม และ
ไม้ใบ ไม้ผล ที่ผ่านการคัดเลือกและทำการขยายพันธุ์
จนได้พันธุ์ที่ดีที่สุด

ศูนย์พันธุ์พืชเพาะเลี้ยงยังมี
หน้าที่ส่งเสริมการเพาะปลูก
ของเกษตรกร โดยการขยาย
พันธุ์ต้นกล้า ด้วยเทคโนโลยี
สมัยใหม่ในโรงเรือน ด้วยการ
ใช้เนื้อเยื่อและแจกจ่าย หรือ
จำหน่ายให้เกษตรกรรวมทั้ง
เป็นศูนย์ฝึกอบรมให้ความรู้
แก่ผู้ที่สนใจ

ภาพที่ 52 แหล่งท่องเที่ยวเชื่อมโยง ที่สามารถทำให้นักท่องเที่ยว มีโปรแกรมที่หลากหลายในการ
เดินทางเข้ามาท่องเที่ยว

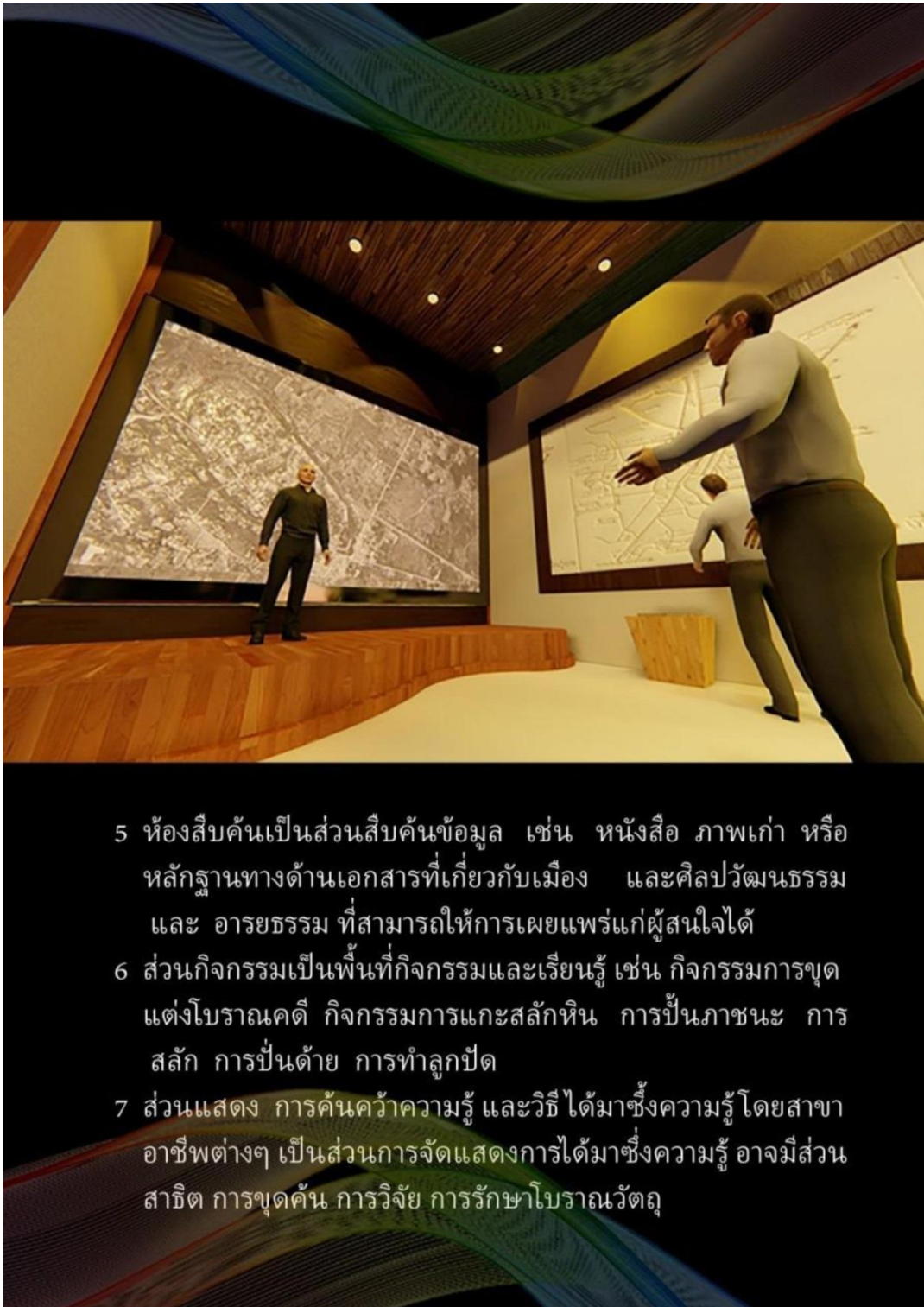
เอกสารอ้างอิง

กรณีการ จรรยาแสง, เพ็ญศิริ เจริญพจน์, บรรณาธิการ ยอร์ช เซเดส์ กับ
 ไทยศึกษา.พิมพ์ครั้งแรก.นครปฐม : ศูนย์ข้อมูลเพื่อการค้นคว้า
 วิจัย ฝรั่งเศส-ไทยศึกษา ภาควิชาภาษาฝรั่งเศส คณะอักษร
 ดำรงราชานุภาพ, สมเด็จพระยา, การเสด็จตรวจราชการหัวเมือง
 2405-2486. กรุงเทพฯ : สถาบันดำรงราชานุภาพ, 2557
 ____ .ตำนานพุทธเจดีย์สยาม. พระนคร : โรงพิมพ์มสภณพิพรรฒ
 ธานีกร, 2469

ภาพที่ 53 ทิวทัศน์ ของเมืองโบราณอู่ทอง มองจากยอดเขาทำเทียม ไปทางทิศตะวันออก

ภาพที่ 54 แนวคิดต้นแบบของศูนย์ข้อมูลเพื่อการศึกษาและท่องเที่ยว ณ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุทอง

- 5 ห้องสืบค้นเป็นส่วนสืบค้นข้อมูล เช่น หนังสือ ภาพเก่า หรือหลักฐานทางด้านเอกสารที่เกี่ยวข้องกับเมือง และศิลปวัฒนธรรม และ อารยธรรม ที่สามารถให้การเผยแพร่แก่ผู้สนใจได้
- 6 ส่วนกิจกรรมเป็นพื้นที่กิจกรรมและเรียนรู้ เช่น กิจกรรมการขุดแต่งโบราณคดี กิจกรรมการแกะสลักหิน การปั้นภาชนะ การสลัก การปั้นต๋าย การทำลูกปัด
- 7 ส่วนแสดง การค้นคว้าความรู้ และวิธีได้มาซึ่งความรู้โดยสาขาอาชีพต่างๆ เป็นส่วนการจัดแสดงการได้มาซึ่งความรู้ อาจมีส่วนสาธิต การขุดค้น การวิจัย การรักษาโบราณวัตถุ

ภาพที่ 55 ภาพภายในของศูนย์ข้อมูลในมุมมองต่างๆ

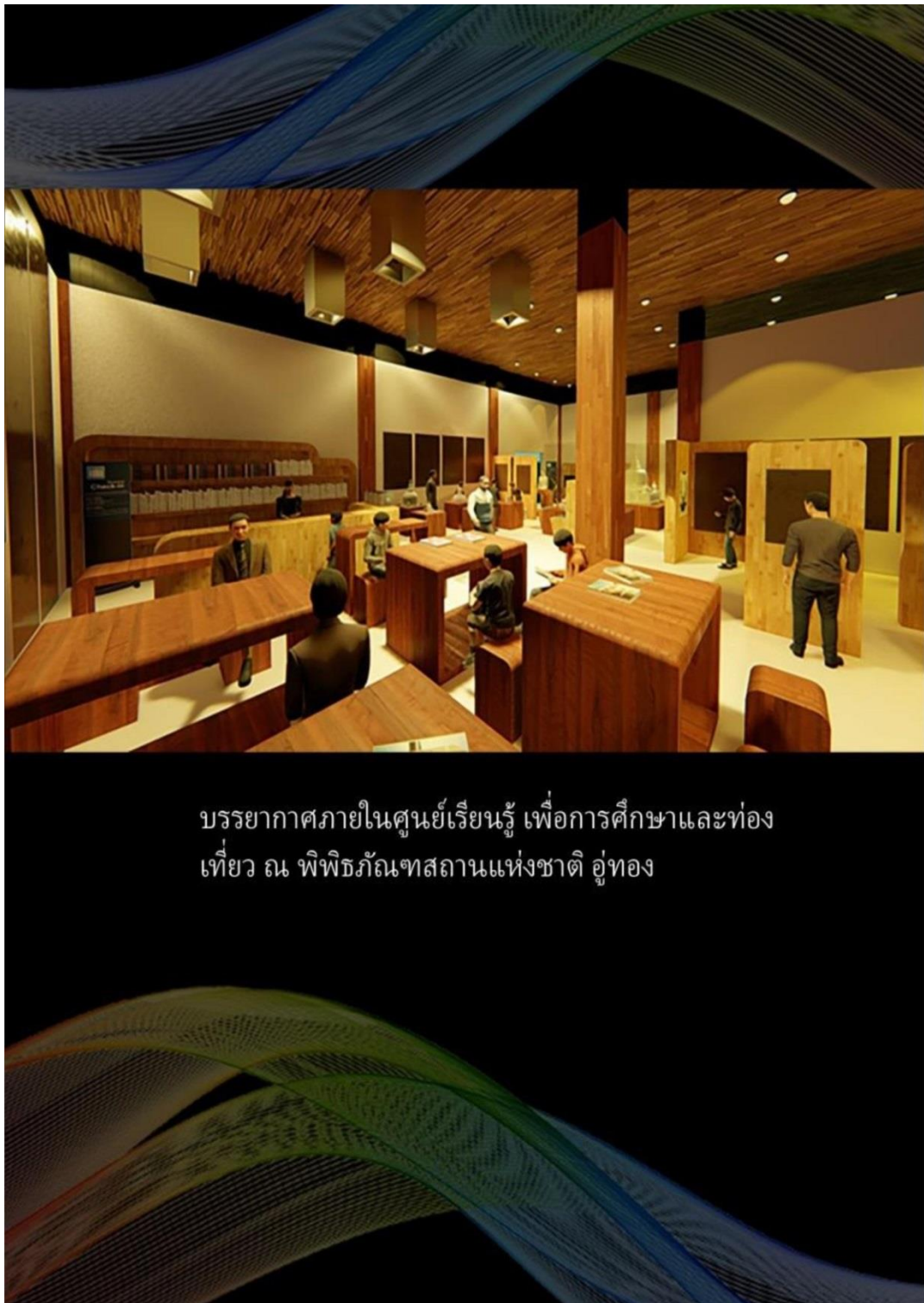

8 จอสื่อดิจิทัล หรือแผ่นผนังให้ข้อมูล แสดงเส้นทางท่องเที่ยว
ทางเลือกการใช้จอภาพ เป็นสื่อในการ สืบค้น และแสดง
เส้นทางท่องเที่ยว

9 การแสดงข้อมูลความรู้ ด้วยสื่อต่างๆ ภายนอกอาคาร เป็น
ส่วนจัดแสดงความรู้ ภายนอกอาคารแบบผสมผสาน หลาก
หลายวิธี อาจเป็นแบบจำลอง หรือสื่อสองมิติ หรือ สามมิติ

10 ส่วนการบรรยายกลุ่มย่อย

ภาพที่ 56 แสดงหุ่นจำลองในห้องของศูนย์ เป็นการจัดการความรู้

บรรยากาศภายในศูนย์เรียนรู้ เพื่อการศึกษาและท่องเที่ยว ณ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุทอง

ภาพที่ 57 ภาพแนวคิดบรรยากาศภายใน

ห้องศูนย์เรียนรู้การจำลองการขุดค้นทางโบราณคดี

ภาพที่ 58 แนวคิดต้นแบบห้องแสดงหลุมขุดค้นจำลอง ของศูนย์ข้อมูลเพื่อการศึกษาและท่องเที่ยว
ณ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติอุททอง

ภาพที่ 59 แนวคิดต้นแบบ การจัดภูมิทัศน์ จัดแสดง ภายนอก อาคาร ของศูนย์ข้อมูลเพื่อการศึกษา
และท่องเที่ยว ณ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติอุทอง

ภาพที่ 60 แผนที่แหล่งท่องเที่ยว ในพื้นที่ พิเศษเมือง โบราณอุ่งทอง แผนที่ 1 สองแผ่นวางต่อกัน

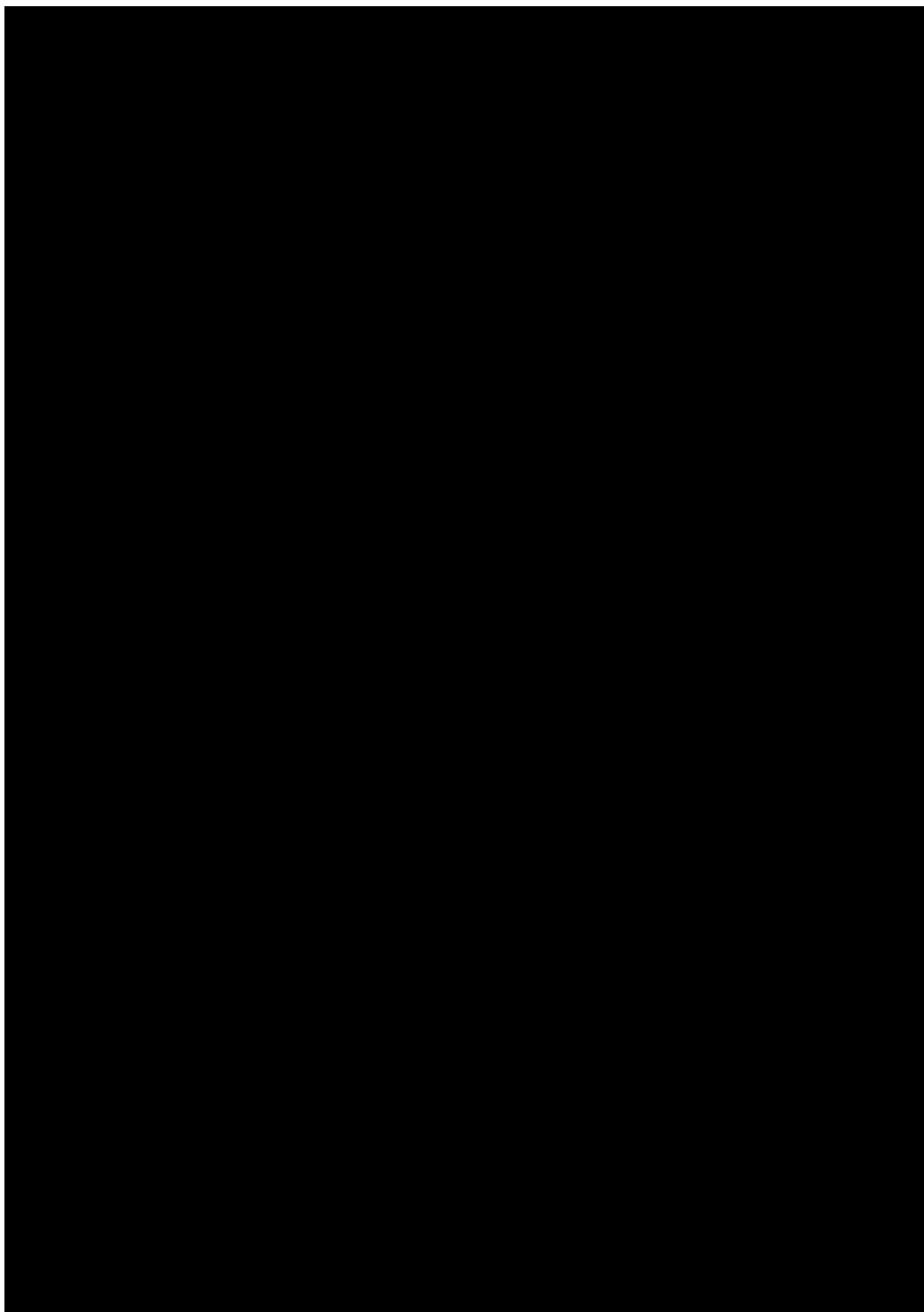

ภาพที่ 61 แผนที่แหล่งท่องเที่ยว ในพื้นที่ พิเศษเมืองโบราณอุ่งทอง แผ่นที่ 2 สองแผ่นวางต่อกัน

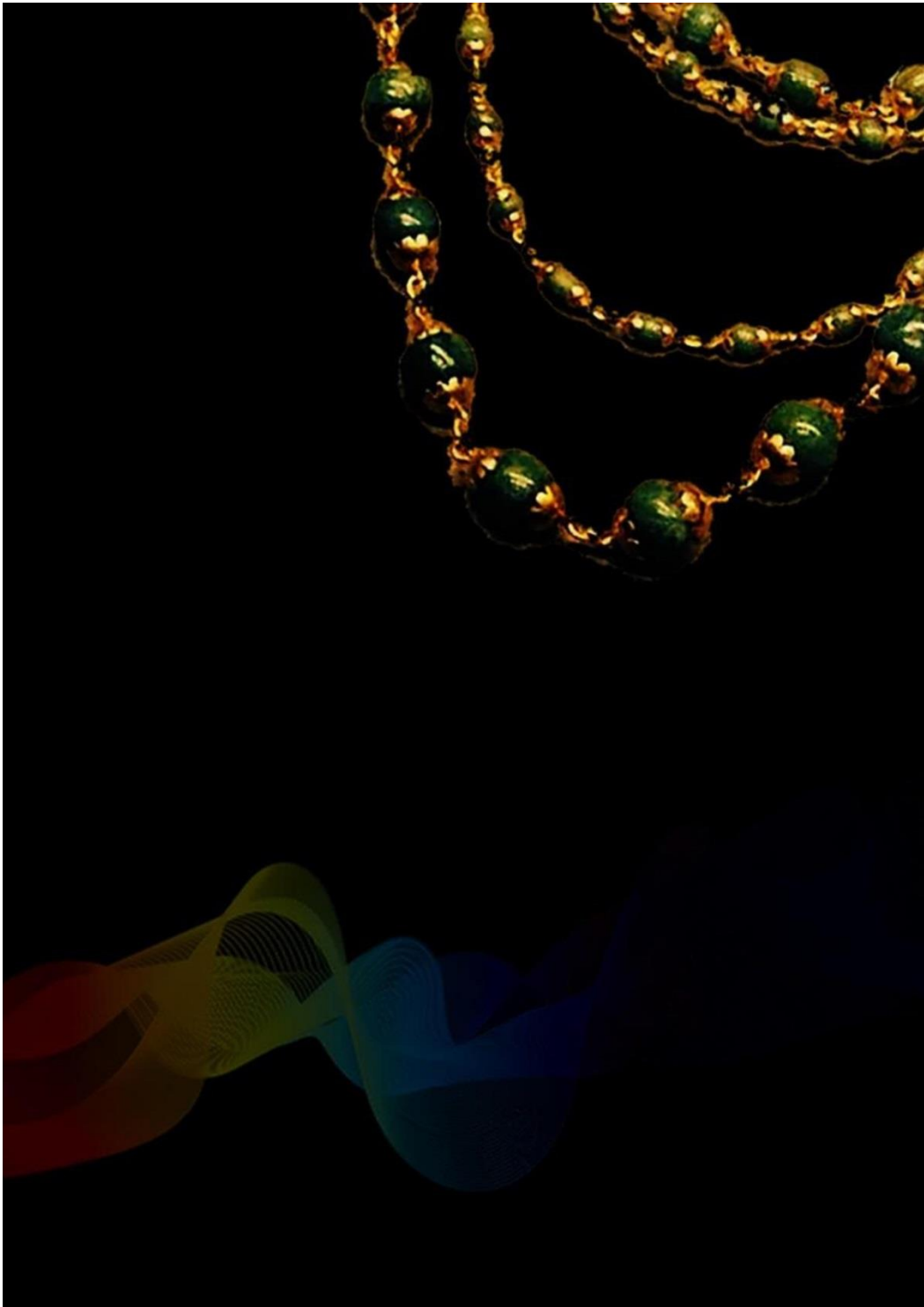
สถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจ ในพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเมืองโบราณอุททอง
และแหล่งเชื่อมโยง(ศิลปกรรมทวารวดี)

- 1 คูเมืองโบราณ
- 2 โบราณสถานหมายเลข 1
- 3 โบราณสถานหมายเลข 2
- 4 โบราณสถานหมายเลข 3
- 5 โบราณสถานหมายเลข 9
- 6 โบราณสถานหมายเลข 10
- 7 โบราณสถานหมายเลข 11
- 8 วัดเขาศีลสัก
- 9 วัดเขาพระศรีสรรเพชญาราม (วัดเขาพระ)
- 10 วัดเขาทำเทียม
- 11 วัดเขากำแพง
- 12 วัดเขาถ้ำเสือ
- 13 พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติอุททอง
- 14 สวนอุทยานแห่งชาติห่มวง
- 15 คอกช้างดิน
- 16 ป่าหรงนาค
- 17 แม่น้ำโบราณจรเข้สามพัน
- 18 แหล่งประวัติศาสตร์หมู่บ้านอุททองคู่อารยธรรมสุวรรณภูมิ
- 19 อุทยานสุวรรณภูมิเมืองโบราณอุททอง
- 20 แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรเมืองโบราณอุททอง
- 21 วิสาหกิจวนเกษตรบ้านดงเย็น
- 22 ศูนย์เรียนรู้โรงหล่อวิเชียร
- 23 บ้านขนมจีน
- 24 ศูนย์สมุนไพรโรงพยาบาลอุททอง

ภาพที่ 62 ชื่อสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจ

ภาพที่ 63 ปกหลัง ด้านใน

ภาพที่ 64 ปกหลัง ใช้วัตถุโบราณมาออกแบบ เพื่อส่งเสริมความรู้สึถึงมรดกทางวัฒนธรรม

แหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจ

- 1 คูเมืองโบราณ
- 2 โบราณสถานหมายเลข 1
- 3 โบราณสถานหมายเลข 2
- 4 โบราณสถานหมายเลข 3
- 5 โบราณสถานหมายเลข 9
- 6 โบราณสถานหมายเลข 10
- 7 โบราณสถานหมายเลข 11
- 8 วัดชาติสลิก
- 9 วัดเขาพระศรีสรรเพชญาราม (วัดเขาพระ)
- 10 วัดเขาก่าเทียม
- 11 วัดเขาก่าแพง
- 12 วัดเขาก่าเสือ
- 13 พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติอุ่งทอง
- 14 วนอุทยานแห่งชาติพุฒ้ง
- 15 คอกช้างดิน
- 16 บำพูนาค
- 17 แม่น้ำโบราณจรเข้สามพัน
- 18 แหล่งประวัติศาสตร์หมู่บ้านอุ่งทอง
- 19 อุทยานสุวรรณภูมิเมืองโบราณอุ่งทอง
- 20 แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรเมืองโบราณอุ่งทอง
- 21 วิสาหกิจวนเกษตรบ้านดงเย็น
- 22 ศูนย์เรียนรู้โรงหล่อวิเชียร
- 23 บ้านชนบทจีน
- 24 ศูนย์สนับสนุนโรงพยาบาลอุ่งทอง

เบอร์ติดต่อฉุกเฉิน

191
 1669
 1155
 033-551-100
 081-851-7087
 094-561-6959

แนะนำแหล่งท่องเที่ยว

พื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

เมืองโบราณ **อุ่งทอง**

ภาพที่ 65 ภาพแผ่นปลิว ด้านหน้า ด้านหลัง

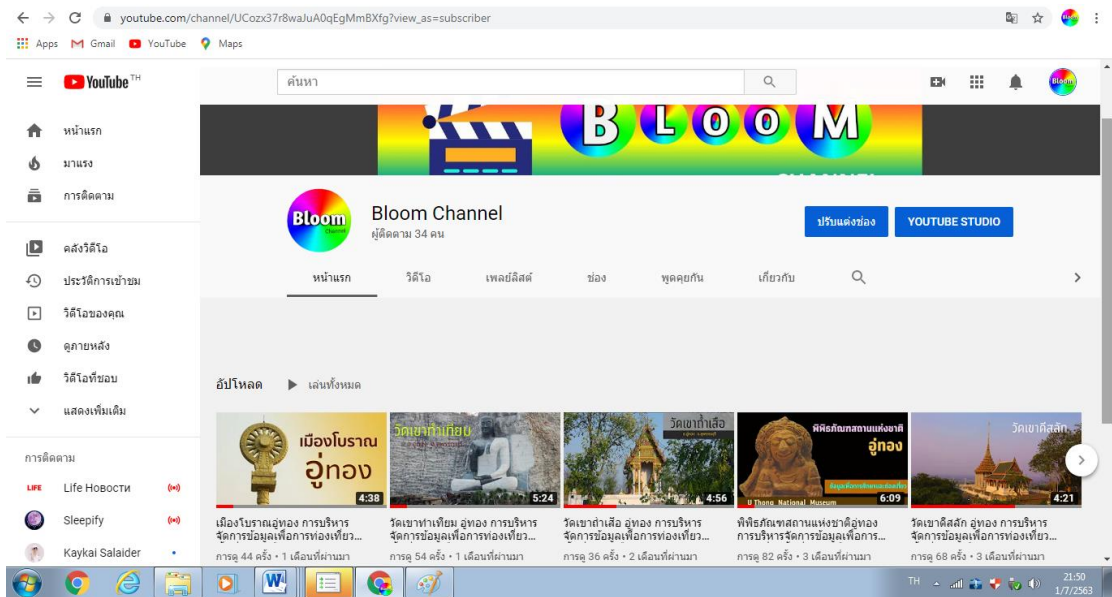

ภาพที่ 66 ภาพแผ่นปลิว ด้านใน

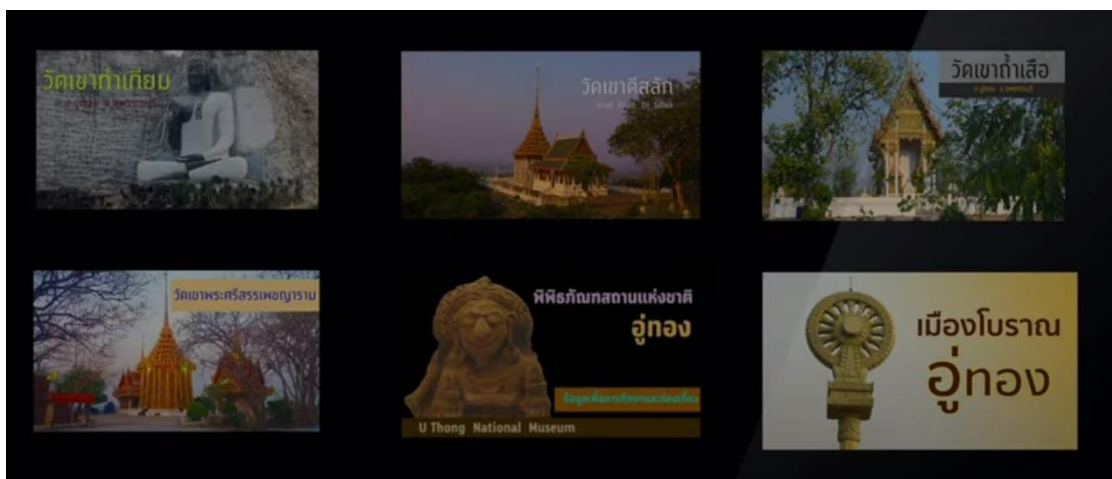
ภาคผนวก ข

**แนวทางการจัดการข้อมูลเพื่อนำเสนอต่อนักท่องเที่ยวที่เข้ามาใช้ศูนย์ข้อมูลเพื่อการศึกษา
และท่องเที่ยว ณ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุทอง**

แนวคิดการสร้างสื่อ เพื่อเผยแพร่แหล่งท่องเที่ยว ในพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เมืองโบราณอุทอง โดยการสร้างเป็นวิดีโอสั้น ในการนำเสนอแหล่งท่องเที่ยวเพื่อเชิญชวนให้นักท่องเที่ยวที่เข้าใช้ศูนย์ข้อมูลฯ ได้รู้จัก และประกอบการจัดสินใจเพื่อเข้าเยี่ยมชมพื้นที่จริง โดยทดลองนำเสนอผ่านเว็บไซต์ ยูทูป เป็นตัวอย่างของแนวคิดต้นแบบ

ภาพที่ 1 ข้อมูลทดลองเผยแพร่ผ่านยูทูป (YouTube)

ภาพที่ 2 ตัวอย่างปกคลิปต่างๆ สำหรับแนะนำสถานที่ท่องเที่ยว

youtube.com/watch?v=yCkaS3GfjCA&t=1s

U THONG
Suphanburi

เมืองโบราณอุทอง การบริหารจัดการข้อมูลเพื่อการท่องเที่ยวพื้นที่พิเศษเมืองโบราณอุทอง[1080p]
การดู 44 ครั้ง · 9 พ.ค. 2020

Bloom Channel
ผู้ติดตาม 34 คน

[สามารถรับชมได้ในความละเอียด 1080p]
ข้อมูลการท่องเที่ยว และเส้นทาง เข้าศึกษาเยี่ยมชม
เมืองโบราณอุทอง อ.อุทอง จ.สุพรรณบุรี

ภาพที่ 3 ลิงค์เข้าชม คลิปเมืองโบราณอุทอง

<https://www.youtube.com/watch?v=yCkaS3GfjCA&t=10s>

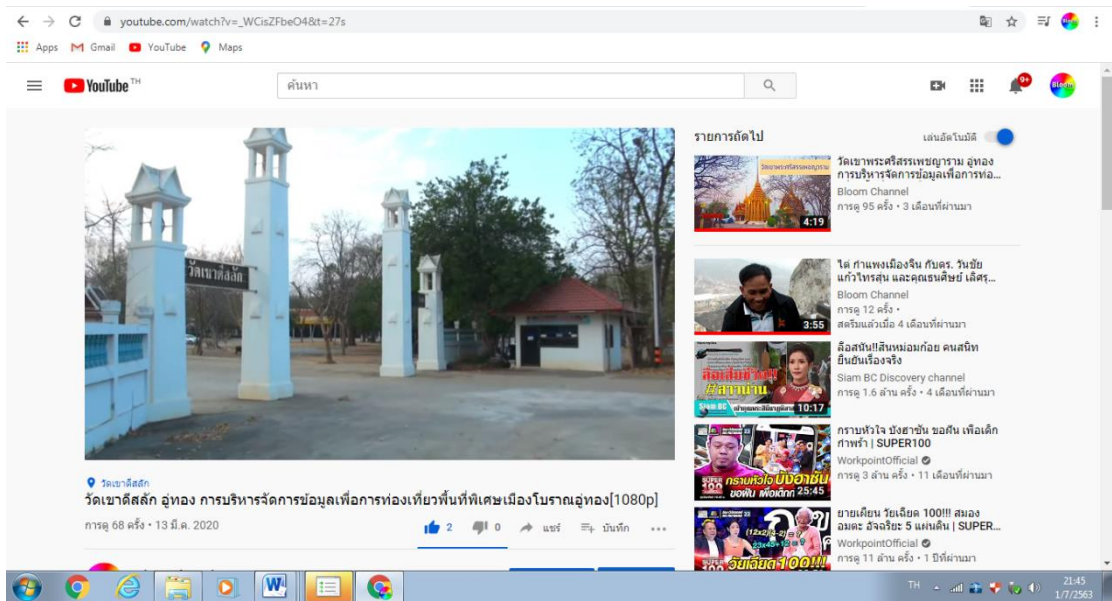
youtube.com/watch?v=Dtq3qNZpt-w

พิพิธภัณฑ์แห่งชาติ อุทอง

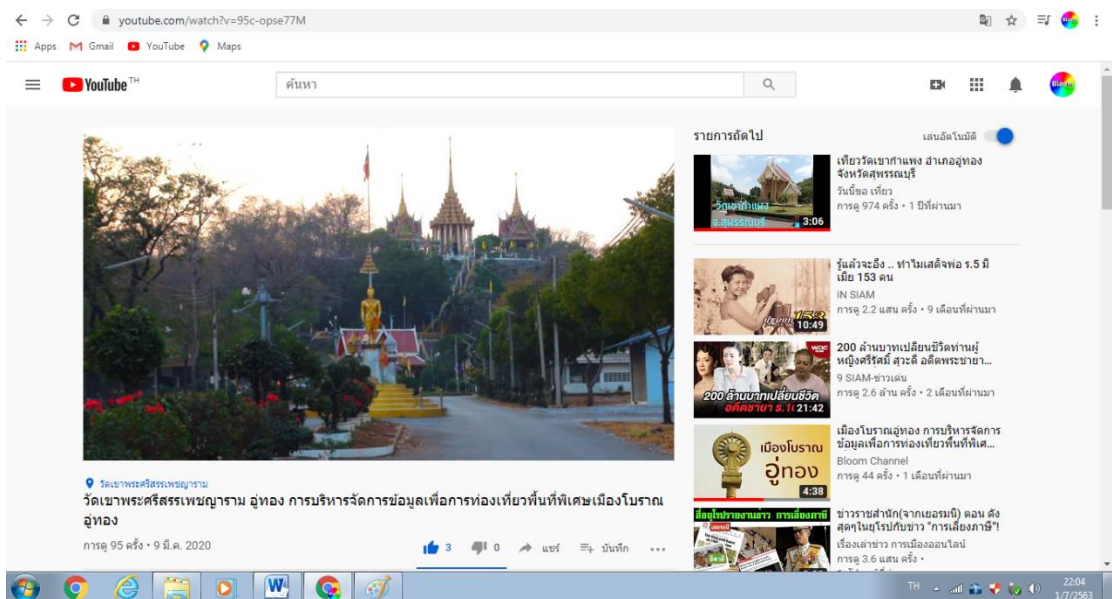
พิพิธภัณฑ์แห่งชาติ อุทอง
การบริหารจัดการข้อมูลเพื่อการท่องเที่ยวพื้นที่พิเศษเมืองโบราณ
อุทอง1080p
การดู 82 ครั้ง · 21 มี.ค. 2020

ภาพที่ 4 ลิงค์เข้าชม คลิปพิพิธภัณฑ์แห่งชาติอุทอง

<https://www.youtube.com/watch?v=Dtq3qNZpt-w>

ภาพที่ 5 ลิงค์เข้าชม คลิปวัดเขาดิสถัก https://www.youtube.com/watch?v=_WCisZFbeO4&t=160s

ภาพที่ 6 ลิงค์เข้าชม คลิปวัดพระศรีสรรเพชญาราม <https://www.youtube.com/watch?v=95c-opse77M>

youtube.com/watch?v=xbTICBX6BCs&t=3s

ค้นหา

วัดเขากำเทียม
อ.อุ๋ทอง จ.สุพรรณบุรี

วัดเขากำเทียม อุ๋ทอง การบริหารจัดการข้อมูลเพื่อการท่องเที่ยวพื้นที่พิเศษเมืองโบราณอุ๋ทอง[1080p]
การดู 54 ครั้ง • 2 พ.ค. 2020

รายการถัดไป

เล่นอัตโนมัติ

อุทยานพระอู่ทองที่ใหญ่ที่สุดในโลก อ.อุ๋ทอง จ.สุพรรณบุรี
Sant Leelavilas
การดู 1.5 หมื่น ครั้ง • 3 ปีที่ผ่านมา

เหตุโศกตราบันตรสักดิ์ 3 เจ้าหญิงไทย สูงศักดิ์สู่สามัญ ความ...
คนล่าข่าว - TRNTV
การดู 9.1 แสน ครั้ง • 2 เดือนที่ผ่านมา

รู้แล้วจะถึง... ฟ้าในเสด็จพล 5.5 มิ...
เมีย 153 คน
IN SIAM
การดู 2.2 แสน ครั้ง • 9 เดือนที่ผ่านมา

สวนยนต์ป้อมคุ้มครอง แม่บทแห่งธรรมะ...
ธรรมะสัมพันธ์ป้อมคุ้มครอง, สวนมณ...
การดู 1.1 พัน คน
[รายการถัดไป]

ลือสนธิ์สิ่งหมอมก้อย คนสนิท...
ยื่นเรื่องจริง
Siam BC Discovery channel
การดู 1.6 ล้าน ครั้ง • 4 เดือนที่ผ่านมา

ภาพที่ 7 ลิงค์เข้าชม คลิปวัดเขากำเทียม <https://www.youtube.com/watch?v=xbTICBX6BCs&t=3s>

youtube.com/watch?v=hfvrpH_2Aw&t=94s

ค้นหา

วัดเขากำเสือ
อ.อุ๋ทอง จ.สุพรรณบุรี

วัดเขากำเสือ อุ๋ทอง การบริหารจัดการข้อมูลเพื่อการท่องเที่ยวพื้นที่พิเศษเมืองโบราณอุ๋ทอง[1080p]
การดู 36 ครั้ง • 3 เม.ย. 2020

รายการถัดไป

เล่นอัตโนมัติ

Live! คมวาคี
WorkpointOfficial
การดู 6.8 พัน คน
[รายการถัดไป]

คลิปดีใจของนางผางแล้ว...
บ้านก่อสร้างใหม่ไม่เสียโยจาก...
Sunai TV
การดู 4.8 แสน ครั้ง • 2 สัปดาห์ที่ผ่านมา

Master อี๊ดค 1080p
nuntarath tepdolchai
การดู 9.5 ล้าน ครั้ง • 1 ปีที่ผ่านมา

วัดเขากำเทียม อุ๋ทอง การบริหาร...
จัดการข้อมูลเพื่อการท่องเที่ยวพื้นที่...
Bloom Channel
การดู 54 ครั้ง • 1 เดือนที่ผ่านมา

ลือสนธิ์สิ่งหมอมก้อย คนสนิท...
ยื่นเรื่องจริง
Siam BC Discovery channel
การดู 1.6 ล้าน ครั้ง • 4 เดือนที่ผ่านมา

ภาพที่ 8 ลิงค์เข้าชม คลิปวัดเขากำเสือ https://www.youtube.com/watch?v=hfvrpH_2Aw&t=94s

ภาคผนวก ค
แบบสอบถาม กลุ่มประชากรวิจัย

แบบฟอร์ม
แบบสอบถามเรื่อง

ความต้องการ ด้านข้อมูลความรู้ ที่อยากได้รับหาก มีการจัดสร้าง หรือจัดให้มี ศูนย์ข้อมูลเพื่อการศึกษาและท่องเที่ยว
ณ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติอุทอง จังหวัดสุพรรณบุรี

คำชี้แจงแบบสอบถามนี้จัดทำขึ้นเพื่อสำรวจความคิดเห็นเรื่อง แนวทางการจัดการต้นแบบศูนย์ข้อมูลเพื่อการศึกษาและท่องเที่ยว ณ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติอุทอง จังหวัดสุพรรณบุรี เพื่อการวิจัยในระดับชุมชนระดับชาติ สาขาการบริหารจัดการศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยบูรพา

ส่วนที่ ๑ โปรดกรอกข้อความลงในช่องว่างหรือใส่เครื่องหมาย ✓ ในช่องคำตอบตามความคิดเห็นของท่าน

๑ ข้อมูลทั่วไป(ปรับเลือกตามความต้องการ)

เพศ	☐ หญิง	☐ ชาย
อายุ	☐ ต่ำกว่า ๑๘ ปี	☐ ๑๘ - ๒๕ ปี
	☐ ๒๖ - ๓๕ ปี	☐ ๓๖ - ๔๕ ปี
	☐ ๔๖ - ๕๕ ปี	☐ มากกว่า ๕๕ ปีขึ้นไป
วุฒิการศึกษา	☐ ต่ำกว่าปริญญาตรี	☐ ปริญญาตรี
	☐ สูงกว่าปริญญาตรี	
งานประจำ	☐ ราชการ	☐ รัฐวิสาหกิจ
	☐ เอกชน	☐ ประชาชนทั่วไป
	☐ อื่นๆ ระบุ.....	
ภูมิลำเนาอาศัย	☐ ภาคกลาง	☐ ภาคเหนือ
	☐ ภาคอีสาน	☐ ภาคใต้
	☐ จังหวัดสุพรรณบุรี	☐ อื่นๆระบุ.....

๑. ท่านเดินทางมาเที่ยวพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติอุทองมาแล้ว.....ครั้ง
๒. ท่านเดินทางมาเที่ยวในอำเภออุทองมาแล้ว.....ครั้ง

๓. ท่านเดินทางมาท่องเที่ยวพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติอุทอง ด้วยจุดประสงค์ และความสนใจด้านใดมากที่สุด
ใส่ลำดับตัวเลขความสนใจ

☐ ถ่ายภาพ	☐ เข้าชมโบราณวัตถุ
☐ สนใจโบราณคดี	☐ สนใจประวัติศาสตร์
☐ สนใจลูกปัด	☐ สนใจปูนปั้น
☐ อื่นๆ.....	

๔. ท่านได้ประโยชน์จากการเข้าชม ในเรื่องใด (ตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ) (จำเป็นต้องมีคำตอบนี้)

☐ ไม่ได้ประโยชน์	☐ เปลี่ยนบรรยากาศการใช้ชีวิต
☐ วิธีการจัดแสดง	☐ ศึกษาหาความรู้
☐ ข้อมูลความรู้ ที่ทำเป็นคำอธิบาย	☐ ประกอบงานวิจัยค้นคว้า
☐ คุณค่าของวัตถุโบราณ	☐ ใช้ในการดำเนินชีวิต
☐ นำแรงบันดาลใจไปสร้างผลงาน	☐ อื่นๆ.....

๕. ท่านชอบการจัดแสดงในเรื่องใดมากที่สุด

☐ วัตถุโบราณ	☐ ฉากจำลองวิถีชีวิต
☐ พระพุทธรูป	☐ เครื่องประดับ
☐ เจดีย์	☐ เครื่องทอง
☐ ข้อมูลการขุดค้น	☐ เทคนิคการจัดแสดง
☐ โมเดลแผนผัง	☐ อื่นๆ.....

๖. ท่านอยากรู้ข้อมูลเรื่องใดมากที่สุด ในการเข้ามาที่พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติอุทอง

☐ วัตถุโบราณ	☐ วิถีชีวิตของคนโบราณ
☐ พระพุทธรูป	☐ เครื่องประดับลูกปัด
☐ เจดีย์	☐ เครื่องทอง
☐ ข้อมูลการขุดค้น	☐ เทคนิคการจัดแสดง
☐ ประวัติศาสตร์ของยุคสมัย	☐ การค้า การพาณิชย์
☐ ธรรมจักร	☐ ตุ๊กตา
☐ การท่องเที่ยว และแหล่งท่องเที่ยว	☐ เส้นทางท่องเที่ยว เชื่อมโยง
☐ จารึก	☐ อื่นๆ.....

๗. หากภายในพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติอุทอง มีห้องจัดแสดงศูนย์ข้อมูลเพื่อการศึกษาและท่องเที่ยวท่านอยากได้
ข้อมูลเรื่องใดมากที่สุด ในการเข้ามาเยี่ยมชม

☐ วัตถุโบราณ	☐ เครื่องดินเผา	☐ สถาปัตยกรรมโบราณ
☐ พุทธศาสนา	☐ วิถีชีวิตของคนโบราณ	☐ เครื่องแต่งกายของคนโบราณ
☐ พระพุทธรูป	☐ เครื่องประดับ ลูกปัด	
☐ เจดีย์	☐ เครื่องทอง	
☐ ข้อมูลการขุดค้น	☐ โบราณสถาน	

- ประวัติศาสตร์ของยุคสมัย การค้า การพาณิชย์
 ธรรมจักร ดูกดา
 การท่องเที่ยว และแหล่งท่องเที่ยว เส้นทางท่องเที่ยว เชื่อมโยง
 บุคคลสำคัญ และผู้เชี่ยวชาญ งานสร้างสรรค์ที่เกี่ยวข้องกับศิลปวัฒนธรรม
 จารีก อื่นๆ.....

๘. ท่านคิดว่าภายนอกพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติอุทอง ควรจัดแสดงข้อมูลอะไรเพิ่มเติม

- วัตถุโบราณ อาคารโบราณสถานจำลอง
 นิทรรศการกลางแจ้ง นิทรรศการหมุนเวียน
 ทำห้องต้อนรับ และร้านค้า สร้างอาคารจัดแสดงเพิ่ม
 นิทรรศการกลางแจ้ง นิทรรศการหมุนเวียน
 ทำลานจอดรถ อื่นๆ.....

๙. ในการเดินทางครั้งนี้ ท่านเดินทางท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ ในเขต พื้นที่พิเศษเมืองโบราณอุทองด้วยหรือไม่

- ไป ไม่ไป

๑๐. ท่านต้องการทราบเส้นทางท่องเที่ยวในเขต พื้นที่พิเศษเมืองโบราณอุทองหรือไม่

- ต้องการ ไม่ต้องการ

ส่วนที่ ๒ แบบสอบถามส่วนนี้ เป็นการประเมินความพึงพอใจของการจัดการข้อมูลภายในพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติอุทอง โดยความหมายของระดับความพึงพอใจ มีดังนี้

๐ หมายถึงไม่พึงพอใจ

๑ หมายถึง พอใจน้อยที่สุด

๒ หมายถึง พอใจน้อย

๓ หมายถึง พอใจมาก

๔ หมายถึง พอใจมากที่สุด

ประเด็นความพึงพอใจ	ความพึงพอใจ					(ให้ระบุ) สาเหตุไม่พึงพอใจ
	๔ พอใจมากที่สุด	๓ พอใจมาก	๒ พอใจน้อย	๑ พอใจน้อยที่สุด	๐ ไม่พึงพอใจ	
๑. ความพึงพอใจต่อเนื้อหา คำอธิบาย						
- ความเป็นปัจจุบันตามข้อมูลที่ยอมรับ						
- สอดคล้องตามวัตถุโบราณ						
- แสดงอยู่ใกล้เคียงวัตถุ						
- ข้อมูลครบถ้วนตามความต้องการ						
- เข้าใจง่าย						

- มีความถูกต้องตามหลักวิชาการ						
- ลำดับเนื้อหาต่อเนื่อง						
๒. รูปแบบของนิทรรศการ และแผ่นคำอธิบาย ความรู้ โดยภาพรวมท่านมีความพึงพอใจใน ระดับใด						
๒.๑ กรณีแผ่นภาพข้อมูล อธิบายในห้องแสดง						
๒.๑.๑ ความน่าสนใจ						
๒.๑.๒ ขนาดตัวอักษรอ่านง่าย						
๒.๑.๓ ความยาวของข้อความ						
๒.๑.๔ การวางที่สัมพันธ์กับวัตถุ						
๒.๑.๕ ภาพประกอบ						
๒.๒ กรณีสื่อข้อมูลความรู้ในห้องแสดง						
๒.๒.๑ ความน่าสนใจ						
๒.๒.๒ ขนาดอักษร และเนื้อหา						
๒.๒.๓ เนื้อหาที่สัมพันธ์กับวัตถุ						
๒.๒.๔ การวางจัดแสดง						
๒.๒.๕ ภาพประกอบ						

ส่วนที่ ๓

ท่านมีข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงการจัดแสดงข้อมูล ที่ท่านพบในพิพิธภัณฑ์สถานอุทอง ดังนี้

- ด้านเนื้อหา.....
.....
- ด้านรูปแบบ.....
.....

กรุณาส่งแบบสอบถามกลับมาที่

ชื่อ.....นายประติพัทธ์ เลิศรุจิดำรงกุล

ที่อยู่...๑๒/๓๕ บ้านเพชรวิลล่า ซอยทวีวัฒนา ๕๓ ถนนเลียบบคลองทวีวัฒนา แขวงศาลาธรรมสพน์เขตทวีวัฒนา กรุงเทพฯ ๑๐๑๗๐

หมายเลขโทรศัพท์.....๐๘๔๒๑๔๗๔๗๔.....

E-mail :.....denaarus@hotmail.com.....

Version 1.1/October 1. 2019

Version 2.0 / March 9. 2020

๔

ภาพที่ 1, 2, 3, 4 แบบสอบถามที่ใช้สำหรับถามกับกลุ่มตัวอย่างวิจัยประเภทผู้ใช้บริการ

แบบสัมภาษณ์ เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง กับพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติอุทอง จังหวัดสุพรรณบุรี

เพื่อเก็บข้อมูลวิจัย สำหรับจัดทำคู่มือวิทยานิพนธ์ เรื่อง แนวทางการจัดการต้นแบบศูนย์ข้อมูลเพื่อการศึกษาและ
ท่องเที่ยว ณ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติอุทอง จังหวัดสุพรรณบุรี

วันที่.....เดือน.....ปี พ.ศ.....รหัสการสัมภาษณ์.....

หน้าที่ในความรับผิดชอบของหน่วยงานของผู้ตอบแบบสอบถาม

[] ตำแหน่งบริหาร

[] ตำแหน่งปฏิบัติการ

1. ท่านคิดว่าการจัดพื้นที่ในพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติอุทอง จังหวัดสุพรรณบุรี เพื่อให้มีส่วนของศูนย์ข้อมูลเพื่อการศึกษา
และท่องเที่ยว มีประโยชน์หรือไม่อย่างไร

.....
.....
.....
.....

2. ท่านคิดว่าพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุทอง มีพื้นที่ ที่สามารถจัดแบ่งเพื่อการสร้างศูนย์ข้อมูลเพื่อการศึกษาและ
ท่องเที่ยวได้หรือไม่อย่างไร

.....
.....
.....
.....

3. ท่านคิดว่าหากมีการจัดตั้งศูนย์ข้อมูลเพื่อการศึกษาและท่องเที่ยว ณ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติอุทอง จังหวัดสุพรรณบุรี
ควรประกอบไปด้วยส่วนงานรับผิดชอบอย่างไร

.....
.....
.....
.....

4. ท่านคิดว่าทำให้ความรู้ในด้านศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิต หรือแหล่งท่องเที่ยวในเขตพื้นที่พิเศษเมืองโบราณอุ
ทอง เพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยจัดแสดงข้อมูลไว้ในพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติอุทอง องค์กรผู้ดำเนินงานใดควรได้รับ
การส่งเสริมให้เพิ่มมากขึ้น

.....

Version 1.1/October 1. 2019

Version 2.0 / March 9. 2020

.....
.....
.....

5. ท่านคิดว่าหากเพิ่มส่วนงาน ศูนย์ข้อมูลเพื่อการศึกษาและท่องเที่ยว พันธกิจของพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติอุททอง จะ
ผิดเพี้ยนไปหรือไม่

.....
.....
.....

6. ท่านคิดว่าการใช้ศูนย์ข้อมูลเพื่อการศึกษาและท่องเที่ยว เป็นแหล่งให้ข้อมูลการเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวเมืองอุททองจะ
มีประโยชน์ต่อนักท่องเที่ยวหรือไม่เพียงไร

.....
.....
.....

7. หากท่านตอบว่าศูนย์ข้อมูลเพื่อการศึกษาและท่องเที่ยว ณ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติอุททอง จังหวัดสุพรรณบุรี มี
ประโยชน์ ท่านคิดว่าควรแยกอาคารเป็นเอกเทศ หรืออยู่ร่วมกันในอาคารเดียวกับส่วนจัดแสดง หรือ ไม่ควรจัดสร้างในเขต
พื้นที่ของพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ โดยควรไปจัดสร้างที่อื่น

.....
.....
.....

8. หากท่านตอบว่าศูนย์ข้อมูลเพื่อการศึกษาและท่องเที่ยว ควรอยู่ ณ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติอุททอง จังหวัดสุพรรณบุรี
ท่านคิดว่าควรจัดการความสำคัญของข้อมูลอย่างไร

.....
.....
.....

9. หากมีการเสนอข้อมูลเส้นทางท่องเที่ยวในบริเวณพื้นที่พิเศษเมืองโบราณอุทอง ไร่ในศูนย์ข้อมูลฯ ท่านคิดว่า ควรกำหนดเส้นทางท่องเที่ยวอย่างไร

.....

10. ท่านคิดว่าบทบาท การใช้สื่อและเทคโนโลยีในการให้ความรู้ มีผลดีผลเสีย อย่างไรต่อองค์กรและนักท่องเที่ยว

.....

11. ท่านคิดว่าการจัดแสดง และการจัดเก็บวัตถุโบราณในพิพิธภัณฑ์ จะทำอย่างไรให้ประชาชนได้รับความรู้เพิ่มมากขึ้น

.....

11. ท่านคิดว่าศูนย์ข้อมูล เพื่อการศึกษาและท่องเที่ยวทั้งในประเทศไทย และต่างประเทศ มีความก้าวหน้าและทันสมัยอย่างไร ในการบริการความรู้แก่ประชาชน

.....

12. ท่านคิดว่าพื้นที่บริเวณโดยรอบ อาคารพิพิธภัณฑ์ และเรือนลาวโซ่ง ควรจัดการความรู้อย่างไร ให้นักท่องเที่ยวมีความรู้และเข้าใจเพิ่มมากขึ้นในการสื่อความหมาย และนำเสนอ

.....

ขอบคุณสำหรับคำสัมภาษณ์

.....ผู้บันทึกคำสัมภาษณ์

Version 1.1/October 1. 2019

Version 2.0 / March 9. 2020

หน้า 3

ภาพที่ 5, 6, 7, แบบสอบถามที่ใช้สำหรับถามกับกลุ่มตัวอย่างวิจัยประเภทผู้มีบทบาทต่อการจัดการ

ภาคผนวก ง

เอกสารรับรองผลการพิจารณาจริยธรรม

คณะศิลปกรรมศาสตร์
 วันที่ 0568
 วันที่ 23 สค 2563
 เวลา 12.05

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน สำนักงานอธิการบดี กองบริหารการวิจัยและนวัตกรรม โทร. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๒
 ที่ อว ๘๑๐๐/ ๐๒๖๒๑๐ วันที่ ๒๐ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๓
 เรื่อง ขอส่งเอกสารรับรองผลการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยบูรพา

เรียน คณบดีคณะศิลปกรรมศาสตร์

ตามที่นิสิตจากคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ได้ยื่นเอกสารคำร้องเพื่อขอรับการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยบูรพา จำนวน ๒ เรื่อง ดังนี้

๑. รหัสโครงการวิจัย G-HU 015/2563 โครงการวิจัย เรื่อง จากนามธรรมสู่รูปธรรม : การวิเคราะห์โครงสร้างภาพสัญลักษณ์ในงานโฆษณาท่องเที่ยวไทย เพื่อเป็นแนวทางการออกแบบสื่อสารลักษณะไทยร่วมสมัย โดยมี นายณัฐพล อ้นอารีย์ นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ เป็นหัวหน้าโครงการวิจัย
๒. รหัสโครงการวิจัย G-HU 022/2563 โครงการวิจัย เรื่อง แนวทางการจัดการต้นแบบศูนย์ข้อมูลเพื่อการศึกษาและท่องเที่ยว ณ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติอุทอง จังหวัดสุพรรณบุรี โดยมี นายประติพัทธ์ เลิศรุจิดำรงศกุล นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ เป็นหัวหน้าโครงการวิจัย

บัดนี้โครงการวิจัยดังกล่าว ได้ผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยบูรพาแล้ว กองบริหารการวิจัยและนวัตกรรม ในฐานะผู้ประสานงานจึงขอส่งเอกสารรับรองผลการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยบูรพา จำนวน ๒ ฉบับ (หมายเลขใบรับรองที่ ๐๓๕/๒๕๖๓, ๐๓๖/๒๕๖๓) เอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย เอกสารแสดงความยินยอมของผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย และเอกสารเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยประทับตรารับรองเรียบร้อยแล้ว มายังท่านเพื่อแจ้งนิสิตระดับบัณฑิตศึกษาที่มีรายชื่อข้างต้น นำไปใช้ในการเก็บข้อมูลจริงจากผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยต่อไป

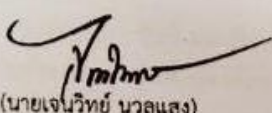
จึงเรียนมาเพื่อโปรดแจ้งให้นิสิตทราบ จักขอบคุณยิ่ง

เรียน คณบดีคณะศิลปกรรมศาสตร์

เพื่อไม่ตกทล

เพนฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉ

๒๓ มีนาคม ๒๕๖๓

(นายเจนวิทย์ นวลแสง)

ประธานคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยบูรพา
ชุดที่ ๒ (กลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)

ประธานคณบดีคณะศิลปกรรมศาสตร์

คณบดีคณะศิลปกรรมศาสตร์

๒๓ มีนาคม ๒๕๖๓

ภาพที่ 1 เอกสารรับรองการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์